

✓
**Jász-Nagykun-Szolnok
vármegye
Trianon után**

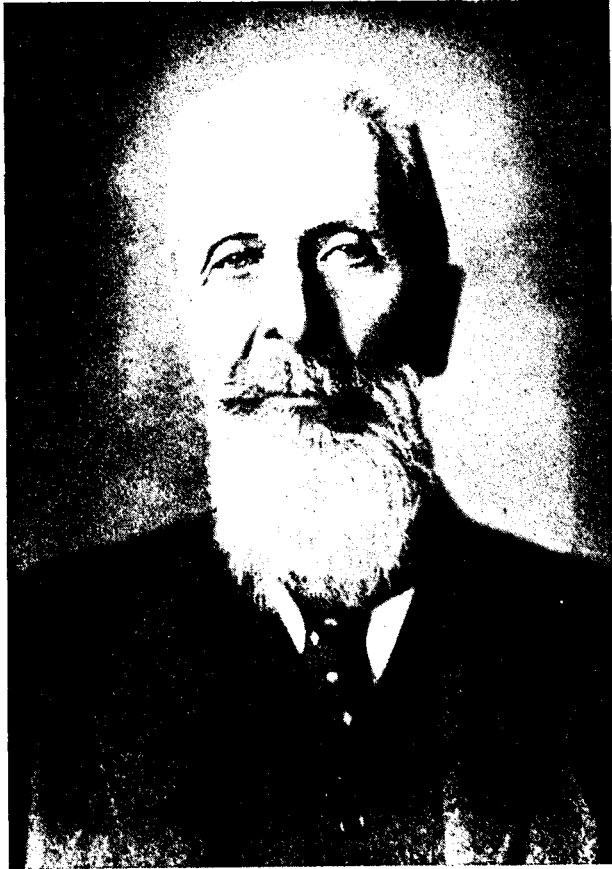
Frühwirth Mátyás
országgyűlési képviselő főszerkesztésében
szerkesztette
Wenzel István

APPONYI ALBERT gróf
v. b. t. t., országgyűlési képviselő úrnak,

Dr. CZETTLER JENŐ
képviselőházi alelnök úrnak

.és

ALMÁSY SÁNDOR
főispán úrnak
emlékezésül a Trianon utáni
tíz esztendőre

Apponyi Albert gróf

Dr. APPONYI ALBERT gróf 1846 május 29-én született Bécsben. Fia néhai György gróf volt udvari kancellárnak. Első nevelését otthon kapta, majd 1863-ig a kalksburgi jezsuiták intézetében tanult. Ezután jogot hallgatott Pesten és Bécsben. 1868-ban hosszabb külföldi út során politikai és nemzetgazdasági tanulmányokkal foglalkozott. A szuezi csatorna megnyitására Egyiptomba utazott. Hazatérve, 1872-ben a szentendrei kerület képviselőjévé választotta. 1875-ben a választásokon négy helyen kisebbségben maradt s csak 1877-ben jutott be ismét a Házba, a bobrói kerület mandátumával. Már első parlamenti fellépésével feltűnést keltett, mikor a gyámügyi törvényjavaslathoz felszólalva, nagy szószaki képességéről tett tanúságot. Működése súlypontja ezidőben a közgazdasági kiegyezésre s főként a kereskedelem és külpolitika kérdéseire esett. A Sennyey-párt híve volt, de amikor az egyesült ellenzék megalakult, ehhez csatlakozott és a pártban, mely az 1887-iki országgyűlés vége felé a nemzeti párt nevet vette fel, hamarosan vezérszerephez jutott. A közigazgatási reformjavaslatot mindaddig támogatta, míg a kormány a kétszakaszos elvi jelentőségű törvényjavaslatot nyújtotta be, amikor újból ellenzéki álláspontra helyezkedett. A polgári házasság behozatalára az első parlamenti lökést annakidején az ő felszólalása adta; a reformjavaslat betérjesztésekor azonban a polgári házasságkötés kötelező formáját ellenezte és nem szavazta meg. A Bánffy-kormányt különösen katonai kérdésekben támadta. A mil-

lenium alkalmával azonban proklamálta a pártközi békét. 1897 végén hozzájárult Ausztriához való viszonyunk ideiglenes rendezéséhez, de később egyre erősebben hangsúlyozta a végleges, önálló berendezkedés jogát. 1898 őszén a bécsi és ischli tanácskozások miatt heves támadást intézett a kormány ellen s ez kiindulópontja volt annak a küzdelemnek, mely Bánffy báró lemondásával végződött. 1899-ben pártjával együtt belépett a szabadelvű pártba. Az 1901-es országgyűlés elnökévé választotta s székfoglalóját az összes pártok rokonszenvvel fogadták. Az ujoncjavaslat ellen folyt obstrukció idején a nagy számmal érkező küldöttségeket a parlament iránt való bizalom megőrzésére intette. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöksége alatt egész tekintélyét latbavetette a parlamenti rend megóvása végett, de az obstrukciót megállítani nem tudta. A Khuen-kormány második lemondása után, az ügynevezett kilences bizottságban az ő programja szolgált a katonai kérdésekben a tanácskozás alapjául. Tisza István gróf kormányrajutásakor, bár állásponjtját a kormány katonai programja nem egészen fedte, nehogy új tápot adjon az obstrukciónak, bentmaradt a szabadelvű pártban és csak 1904 novemberében, a párhuzamos képviselőházi ülések elhatározásakor lépett ki. Vele együtt kiléptek régi hívei is s újból megalakították a nemzeti pártot. Bár a házszabálymódosítást helyeselte, annak keresztülvitelét a választási reform letárgyalásáig elodáztatni törekedett. Az 1904 november 14-iki események s

azok következményeinek hatása alatt pártjával együtt belépett a függetlenségi 48-as pártba s tagja lett az ellenzék vezérő bizottságának. Az 1905—6. évi válság idején a nemzeti ellenállás egyik legkiválóbb vezére és irányítója volt. Igen sok város és község választotta meg díszpolgárává. 1905-ben ő szerkesztette a szövöttezett ellenzék felirati javaslatát. A delegációnak mindig egyik legtevékenyebb tagja volt. A béke helyreállítása után a Wekerle kabinetben elvállalta a kultusztárcát. Nevéhez fűződik a néptanítók fizetésrendezéséről, az állami és nem állami elemi iskolák jogviszonyáról s a népoktatás ingyenességéről szóló törvény. Tágabb teret biztosított az oktatásban a magyar nyelv használatának. A kultúra decentralizációja s a vidék szellemi életének fellendítése céljából több vidéki gócponton kulturházakat létesített. Befejezte az új kongrua'örvényt s előkészítette a katolikus autonómiáról szóló javaslatot s a középiskolák reformját. 1910 elején megvált tárcájától. Sokáig elnöke volt a Szent István Társulatnak, 1893-ban pedig a Kisfaludy-Társaság tagja lett. A budapesti egyetem jogi és orvosi fakultásának tiszteletbeli doktora. Beszédeinek kétkötetes gyűjteménye 1896-ban jelent meg. 1898 óta a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli s jelenleg igazgató-tagja. Hosszú idő óta általánosan ismert és tisztelt vezető alakja az interparlamentáris konferenciának 1899-ben a magyar csoport elnöke lett s a konferencián több ízben elnökölt. Nagy zenekedvelő s a filharmónikus zenekari

hangversenyek megalapításában és fejlesztésében nagy része van. Társadalmi s emberbaráti célú munkássága közismert. Elnöke a Poliklinikai Egyesületnek. 1897 tavaszán egybekelt Mensdorff-Pouilly Klotild grófnő csillagkeresztes hölgygel. 1901-ben valóságos belső titkos tanácsos lett. 1881 óta képviseli Jászberény városát. A koalíció bukása után kettészakadt a függetlenségi és 48-as párt. Apponyi akkor Kossuth Ferenc párjához csatlakozott s e pártnak Kossuth Ferenc halála után, 1914-ben elnöke lett. Az obstrukció idején a mentelmi bizottság őt is kizárta a Ház üléseiről. A háború kitörésekor résztvett a Treuga Bei előkészítésében, amely az országra kényszerített harcban egységes közvéleményt állított a kormány mögé. A pártközi béke azonban 1916-ban felborult. Az ellenzék azt követelte, hogy a külügyek és hadügyek ellenőrzésére az ellenzék tagjaiból parlamenti bizottság küldessék Bécsbe. A kormány ehhez hozzájárul s az ellenzék Apponyi Albert és Andrassy Gyula grófokat, valamint Rakovszky Istvánt küldötte ki. Burián báró külügyminiszter azonban oly ridegen fogadta a bizottságot, hogy az azonnal viszatért és lemondott megbízatásáról. A választójog kérdésében sürgette a hősök választójogát. 1917-ben az Eszterházy, majd a két Wekerle-kormányban ismét kultuszminiszter volt, 1918 nyarának derekán azonban leköszönt, A forradalmak idején teljesen visszavonult a politikától, a kommunisták üldözése elől pedig Dunántulra menekült, majd pozsonymegyei eberhardi birtokára vonult vissza. Csak jóval a

kommunizmus bukása után tért vissza a fővárosba és résztvett a Clark-féle tárgyalásokon. Az ő kormányelnökségének gondolata is felvetődött, ez a terv azonban meghiusult a pártok egy részének ellenkezésén. Apponyi ekkor ismét visszavonult az aktuális politikától s egész munkásságát a béketárgyalások előkészítésére fordította. 1919. december elején felkérték őt a békedelegáció elnöki tisztének elvállalására. 1920. február 7-én érkezett Párisba a magyar békedelegáció s február 15-én vette át Neuillyben a békefeltételeket. Másnap Apponyi Albert gróf angol, francia s olasz nyelven megrázó erejű, hatalmas beszédében védelmezte a magyarság igazát és megtette a magyar békeküldöttség előterjesztését. Mivel a legfelsőbb tanács a békefeltételeket nem volt hajlandó enyhíteni, Apponyi leköszönt tisztéről s így Benárd Ágost akkori népjóléti miniszter írta alá a békét. Az első nemzetgyűlési választások idején — bár Apponyi nem is volt Magyarországon — hűséges kerülete ismét megválasztotta. 1921. májusában országos ünnepség keretében ülte meg 75. születésnapját s közéleti működése 50. éves jubileumát. Néhai Károly király! ez alkalommal az aranygyapjas renddel tüntette ki, melyet 1921. nyarán vett át a királytól Svájcban. A kormány megbízásából résztvett a Népszövetséget előkészítő nemzetközi bizottság tárgyalásain s a bizottság egyik alelnökévé választotta. Néhai Károly király második visszatérési kísérlete után élesen szembefordult a Bethlen-kormánnyal s az első nemzetgyűlésben a választójogi ja-

vaslat tárgyalásakor ő terjesztette elő az ellenzék tiltakozó deklarációját a javaslatnak rendeleti úton való életbeléptetése ellen. A második nemzetgyűlésbe ismét a jászberényi kerület küldötte be egyhanguan s a nemzetgyűlés korelnöke volt. Tagja volt a külügyi és közjogi bizottságnak. Mint a Külügyi Társaság elnöke rendkívül sokat fáradozott a magyar közvélemény figyelmének a külpolitikai kérdések iránt való felkeltése érdekében. A napi politika eseményeiben ritkán vesz részt, de minden nagy elvi kérdésnél és alkotmányjogi javaslatnál hallatja szavát. A választójogi javaslatához mondott hatalmas beszéde hatása alatt a kormány visszavonta a képviselői esküről szóló szakaszt. Bár az ellenzék soraiban foglal helyet, mindenkor a leghiggadtabban s a nemzet egyetemes érdekeit szem előtt tartva, gyakorol bírálatot a kormány működése felett s nem egyszer szavazott a kormány mellett. Az alkotmányos eszközökkel dolgozó, megfontolt legitimista politika vezéregyénisége, aki 1925. júniusában szilárd vonásokkal rajzolta meg e politikai irány követendő útját körmenti beszédében, amely beszéd európszerte nagy hatást keltett. 1925. őszén a kormány felkérésére Walkó miniszterrel s Tánzos altábornaggyal együtt képviselte Magyarországot a Nemzetek Szövetsége ülésén s két nagyhatású beszédet mondott a kisebbségek védelméről s a biztonsági szerződéséről. A Nemzetek Szövetségének e kérdésekben tanúsított magatartása miatt 1925. októberében felvetette a kérdést, maradjon-e vagy kilépjen Magyarország

a szövetségből. A frankhamisítás ügyének parlamenti vitájában ugyan-csak hallatta szavát, megállapítva, hogy a kormányt bűnösnek nem tartja, de ha a kormány úgy érzi, maradásával káros hatást kelt a külföldön, akkor hagyja el helyét. 1925-ben Vas megyében vásárolt birtokot s azóta ott gazdálkodik. Több ízben higgadt eljárásra s az alkotmány tiszteletére hívta fel a királykérdésben a pártokat. Igen sok társadalmi, emberbaráti és katolikus vallási egyesület diszelnöke és elnöke. Külpolitikai tevékenységét fáradhatatlanul folytatja s ez a munka nem merül ki Magyarországnak a Népszövetségben való képviselésével. Neve az egész világon mindenütt közbecsülésben áll. Külföldön mint Magyarország reprezentatív államférfiát és a világ egyik legnagyobb szónokát ismerik. Az Interparlamentáris Unió konferenciáin mindig ő volt a magyar csoport vezérszónoka. 1923 őszén több egyetem meghívására Amerikába utazott, hogy az amerikai közvéleménnyel megismertesse Középeurópa helyzetét. Newyorkban, Chicagóban és sok más amerikai és kanadai városban tartott előadást. Középeurópa problémájáról szólva, igen részletesen ismertette a magyar kérdést is és előadásaival Amerikában szinte szokatlanul nagy sikert aratott nemcsak előadásának fasciáló hatásával, de az általa képviselt ügy igazságos voltánál fogva is. Utja valóságos diadalut volt s ezzel is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a világnak Magyarországról táplált véleménye fokozatosan kedvező változáson megy át. Ilyen sok-

oldalu és nagyjelentőségű munka közben töltötte be életének 80-ik esztendejét 1926. május 29 én. Ekkor elhárította magától a törvényhozás ünneplését, de nem hárihatta el az ország ünneplését. A hivatalos Amerika táviratilag üdvözölte, tengerentuli tisztelői pedig aranyserleggel lepték meg. Az új országgyűlés képviselőházában természetesen Jászberény egyhangu mandátumával foglal helyet. A Ház megnyitásakor a korelnöki tiszt ezuttal is őt illette volna, ő azonban nem vállalta alkotmányjogi aggodalmainál fogva. A népszövetség előtt azóta is többször vívott nagy és kemény csatákat a magyar igazság érdekében s e küzdelmekben, ha nem is tudta még kivívni a teljes győzelmet, amelynek utjában ezer meg ezer külpolitikai akadály áll, legyőzni, vagy megadásra kényszeríteni soha sem tudták. 1927-ben Hollandiában s az azutáni időkben Németországban és Olaszországban tartott nagyszerű előadásokat a magyar ügyről. Össze- gyűjtött beszédei két kötetben jelentek meg. Emlékezetes munkája: *The juridical nature of the relations between Austria and Hungary* (Ausztria és Magyarország viszonyának jogi természete), mely 1907-ben jelent meg. A Kisfaludy Társaság „Aesthetika és politika, művész és államférfi” címmel adta ki a Társaságban elmondott székfoglalóját 1895 ben. Emlékiraftaival, mely remeke a memoir-irodalomnak, nagyszerűen belevilágít a kiegyezés óta lefolyt korszak sok, eddig megfeythetetlennek látszó rejtélyébe.

A Jászság.

Írta: **Dr. Apponyi Albert gróf.**

A magyar faj e fölöttébb érdekes és értékes elágazásával még teljesen be nem heggedt sebéit érintjük, midőn arról, mint Jász-Nagykun-Szolnok megye közönségének egy részéről kell beszélünk. Legyen ez mondva e nemes vármegye többi lakóinak minden sérelme nélkül; tisztelettel és ugyanazzal a testvéri szeretettel viseltetik irántuk a jászság, amellyel ők a jászságot kötelékükbe fogadták. De nem lehet és nem is kell elfelejteni a jász-kun kerületek dicső multját, királyi kiváltságlevelekkel körülbástyázott ősi autonomiáját, mely fölött mint főkapitány az ország első zászlósa: a nádorispán őrködött. És nem enyésznek el e faj jellegzetes tulajdonságai, melyek az országnak háborus időkben legkiválóbb katonáit, a béke korszakában pedig legnyugodtabb, legmegbízhatóbb törvénytisztelő polgárait, legszorgosabb munkásait, legrendesebb gazdáit adták. Volt mindig magukhoz való eszük és éles ítéletük, melyből nem hiányzott a kellő adag ravaszság sem; de ez vértette őket körül a demagógia kísértései ellen, melynek szitáján keresztül tudtak látni és tartotta fenn bennük azt a józan konzervatív gondolkozást, mely egyensúlyba tartja a lelkeket és ha nem is teremt merész vállalkozásokat, biztosítja az általános szerény jólétet. Hazánknak kevés olyan területe van, amelyen hasonlóan egészséges vagyon-megoszlási viszonyok volnának, mint a jászföldön. Amit Aristoteles az emberi társadalom legkedvezőbb strukturájának mond: a középvagyonosság túlnyomósága itt van meg a legnagyobb kiterjedésben.

Ennek a népnek a lelke pedig romlatlan, becsületes, megbízható, mindenkéül fölött pedig mélységesen vallásos. Aki ismeri kell, hogy megszeresse, nem nyillik meg egykönnyen mindenkinek, de akit szeretetébe befogadott, az várakat építhet reá. Most lesz 53 éve, hogy mint teljesen idegen, először léptem vele érintkezésbe, képviselőválasztási ügyben először, mint egy pártomhoz tartozó kiváló jelölt támogatója, azután 50 év alatt magam, mint jelölt és megválasztott képviselő. Azóta soha meg nem ingott irántam való bizalma és a jövőben, ha Isten addig éltet, megüljük politikai összekötetésünk aranylakodalmdt. Pedig e hosszú idő alatt a hatalom mellyel többszörön, mint ellenzéki állottam szemben, a rendelkezésére álló

összes eszközök kiméletlen felhasználásával többször tett kétségbeesett kísérleteket megbuktatásomra, pedig ép azért, mert a hatalomnak sokszor voltam kegyeltje, nem igen állott módomban a helyi érdekeket hatásosan előmozdítani. A mi oldalunkon ismeretlen fogalom volt nemcsak a választási korrupció, de a törvény által megengedett választási költség is. Tisztán a hazafias meggyőződés ideális köteléke fűzött egymáshoz. Hogy helyesen választottak-e midőn hűségüket az én személyemhez kapcsolták, arról a vélemények különbözhetnek; de, hogy a jellemességnek ez a megtámadhatatlansága fényes bizonyítvány e nép erkölcsi működése mellett, ahhoz gondolom nem férhet szó.

A szeretet és tisztelet, — igenis: a tisztelet, súlyt fektetek ennek kiemelésére — mellyel Jászberény népének hódolok, kiterjed az egész jázságra, mely még ma is Jászberényben látja különleges szellemi és erkölcsi életének központját, legtipikusabb kifejezőjét. Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy e kiürthetlan érzelmeimnek e könyv lapján kifejezést adjak. Nekem a jázsággal való összeköttetés közéletem legbecsesebb vívmányai közé tartozik; ha majd később visszaemlékeznek rám, az én emlékemet a jázság szeliden tündöklő fényétől el nem választhatják.

*Czettler Jenő dr.
a képviselőház alelnöke*

CZETTLER JENŐ dr. országgyűlési képviselő, a képviselőház alelnöke. J.-árok szálláson született 1879-ben. Középiskoláit Jászberényben, egyetemi tanulmányait a budapesti és berlini tudományegyetemen végezte. A jogi és az államtudományi doktorátust 1901-ben szerezte meg. Már kora ifjúságától kezdve szociálpolitikai tanulmányokat folytatott és mint egyetemi hallgató számos szociális agrárpolitikai értekezést írt. 1901-től a földmivelésügyi miniszterium gazdasági osztályában külkereskedelmi kérdésekkel foglalkozott. 1906-ban résztvett a cselédtörvény és a munkástörvény kodifikációs munkálataiban. A földmivelésügyi miniszterium 1908-ban Berlinbe küldte tanulmányutra. Nagyobb tanulmányutakat tett Németországban, Dániában és Svédországban, ahol többek között a mezőgazdasági szövetkezet működését tanulmányozta. Viszátérésekor a miniszterium kirendelte a Magyar Gazdaszövetséghez az Amerikából való visszavándorlás ügyeinek vezetésére. Mindamellettt folytatta szociálpolitikai munkásságát s számos munkája jelent meg. Így többek között: „A német agrárkrízis és a gabona vám“. A magyar ifjúság szociális feladatai, A falu kulturnépe ssége és a falusi kultúra védelme, „A tanyai település és tanyai központok“, „A kereskedelmi politika világtörténelmi jelentősége a XX. században“, A szabad tanítás szervezete Magyarországon“, „A mezőgazdasági munka hatása a fiatalok kriminalitásának csökkentésére“, „Népfőiskolák“, „A szociálisták agrárprogramja“, stb. A háború kitörésekor a rokkant

telepítés ügyével foglalkozott és erről a kérdé sről is több tanulmányt tett közzé. Tagja lett a hadsereg főparancsnokság és a hadügyminiszterium mellett szervezett legfőbb gazdasági tanácsnak. 1917-ben a magyar tudományos Akadémia a „Magyar mezőgazdasági szociálpolitika“ című rendszeres munkáját jutalomban részesítette és megbizta őt, hogy a magyar telepítés ügyéről összefoglaló munkát írjon. Ez időben a következő tudományos értekezései jelentek meg: „A hadirokkantak telepítése Magyarországon“, „A földmivelő Magyarország és a világháború“, „Közélelmzésünk a háború után“, „A rokkant telepítés Ausztriában és Németországban“, „Innere Kolonisation in Ungarn“, „A svéd főiskolák“, stb. Számtalan tudományos és társadalmi egyesületnek tiszteletbeli elnöke és igazgató választmányi tagja. Szerkesztője a Magyar Gazdák Szemléjének. 1918 év elején a budapesti tudományegyetemen a mezőgazdasági szociálpolitikából magántanárrá habilitáltak, de már ezt megelőzőleg évek óta előadta az állatorvosi főiskolán a köz- és nemzetgazdaságtant. Ugyan ebben az évben a Magyar Gazda szövetség igazgatójának választották. A politikába a Hadik-kormány kinevezésekor kapcsolódott bele, amikor földmivelésügyi államtitkár lett, de mielőtt állását elfoglalhatta volna kitört a forradalom és egy rövid időre megakasztotta további köz szereplését. A magyar gazdaszövetséget feloszlatták és őt fegyveres terror csapattal mozdították el igazgatói tisztségéből. A közoktatásügyi népbiztosság az egyetemen is eltil-

totta a tanítástól és kénytelen volt a fővárost is elhagyni. A kommün bukása után legtöbb idejét a Magyar Gazdaszövetség újjéépítésének szentelte. 1919 decemberében a közgazdasági egyetemen a szövetkezeti politikai tanszékre nyilvános rendes tanárnak nevezték ki, mely katedrát 1925-ben az agrárpolitikai és gazdaságtörténeti tanszékkel cserélte fel. 1924-25-iki tanévben a közgazdasági tudományi kar dékánja volt. Az 1920 évi első nemzetgyűlési választásokon a jákóhalmi kerület választotta meg nemzetgyűlési képviselővé s azóta is ezt a kerületet

képviseli. Igen értékes működést fejtett ki mindkét nemzetgyűlésen a pénzügyi és egyéb gazdasági javaslatok tárgyalásánál. Az országgyűlésbe is régi kerülete küldötte be a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt programjával. A képviselőház egyik alelnökévé választotta meg. Czettler Jenő dr. különösen a jásznép ügyeinek szentelte életének jó részét. Vezetésével és tanácsaival a jászságból a fővárosba szakadt intelligencia jelentős helyeket foglalt el a magyar nemzeti és közélet számos terén.

Almásy Sándor
főispán

ALMÁSY SÁNDOR főispán, Szolnok. Jászberényben született 1874-ben. Középiskolai tanulmányait a jászberényi gimnáziumban és jogi tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte. Önkéntesi évét a magyar királyi I-es honvéd huszárezrednél szolgálta le. A 4 honvéd huszárezred tartalékos hadnagya volt. Pályáját 1898-ban, mint szolgabíró kezdte meg és 1906-ban főszolgabíró lett. 1917 évben már Somogy, Baranya, Vas, Sopron, Moson, Győr, Komárom, Nyitra vármegyék, valamint Győr és Komárom városok miniszteri biztosa. 1918 augusztus 7-én a pomázi járás küldöttségileg vitte vissza szeretet főszolgabíróját, de már október hónapban a forradalmárok elmozdították hivatalából. Ekkor Pestre ment, de ott a kommunisták 1919-ben elfogták és mint tuzst, illetve politikai foglyot a Margit köruti katonai fogházban, majd a rákospalotai leányjavító intézetben tartották fogva 1919 október havától 12 hónapon keresztül Heves, Hont és Nógrád vármegyék, 1921-től a következő évig Nyugatmagyarország ker. kormánybiztosa volt Sopron, Moson, Zala, Vas vármegyékben és Sopron városban. 1922 február 7-ike óta Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánja. 1923 március 4 étől 1927 június

30-ig főispánja volt Bihar vármegyének is. 1922 óta Jász-Nagykun-Szolnok vármegye és 1923 március 4-ike óta Békés vármegye lakásügyi miniszteri biztosa. Értékes tevékenységéért számos katonai és polgári kitüntetésben volt része és többek között a Ferenc József rend lovagkereszt, a II. osztályu polgári hadiérdem kereszt és a II. osztályu magyar érdemkereszt a csillaggal tulajdonosa. Almásy Sándor elnökllete alatt alakult meg a Szolnok – Zagyvarékas—Ujszászi Ármentesítő és Belvizlevezető Társulat és az ő érdeme, hogy a régóta huzódó Zagyva gát építése 1926-ban teljes befejezést nyert és így a jelzett községek határainak nagy részét az árviz állandó veszedelmétől megmentette. Elévülhetetlen érdemei vannak Szolnok város minden vonatkozásu fejlesztésében. Intenciójára, hathatós közbenjárására történt a m. kir. nagyváradi bábaképezdének Szolnokon való elhelyezése és részére megfelelő modern intézet felállítása, a városi gőzfürdő, a városi színház, városi bérház, városi utcarendezés és parkirozás, valamint a m. kir. fém- és falpari szakiskola felállítása is. Számos kuiturális és társadalmi egyesületnek diszelnőke, elnöke és pártfogója.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye alkotó ereje.

Írta : *Almásy Sándor főispán.*

A Tisza két partján gyönyörű sík területen fekszik az ország legjobb buzát termő földü vármegyéje Jász-Nagykun-Szolnok vármegye. Mint ilyen 54 év óta áll fenn, ezt megelőzőleg részben a szabad jászok és nagy kunok kerületei, illetve Heves, Külső Szolnok és Pestmegye részei voltak. A trianoni szerződés a vármegye területét érintetlenül hagyta, hisz a vármegye nemcsak Magyarország kellős közepén fekszik, de lakósága 100 százaléig magyar, 47 nagyközségében és 6 megyei városában nincs idegen ajku. Népét jellemzi a mindig erősen konzervatív természetű, önerejében bizó, nehezen lelkesülő, de szívós kitartású magyar természet. Beszéde kevés, gondolkodása komoly, tettei erősek. Bátor, halálmegvető, a fizikai és lelki szenvedéseket büszkén magába rejtő s türelemmel viselő nép.

A vármegye lakosságának igen nagy százaléka földműveléssel foglalkozik, talán egyedüli kivétel a vármegye székhelye Szolnok, ahol már igen nagy állami és magánkézen lévő iparvállalatok működnek. Éppen ezért érezte a kommunizmus borzalmaait legjobban és a történelem hosszú során is mindig sokat szenvedett Szolnok, melyen régen a hadak országutja vezetett keresztül s legutoljára is itt folyt le a románok és vörösök romboló csatája, úgy, hogy Trianon után Szolnok rommá lőtt vártemplomával, összelövöldözött köz és magán épületeivel, felrobbantott Tisza hidjával, letört, kifosztott lakóival, kiknek intelligens soraiból közel ötvenet gyilkolt le a vörös terror, a pusztulás, a rémület, az elvadulás képét tárta elébünk. S mégis az ő magyar faj regeneráló ereje az elmúlt tíz év alatt nemcsak újra építette, de vonzóvá, kedvessé, széppé tette a romjaiból újraéledt Szolnokot, a felrobbantott két Tiszahid újra összeköti a szöke folyam két partját. A megsemmisült régi fából készült Zagyva-híd helyett remek vasbeton hid vezet. Damjanich művészi szobrával ékeskedő művésztelép mellett, gyönyörű parkban áll a Tisza folyó partján emelt hatalmas szálló, a csodálatos hatású természetes hővizű fürdő, a restaurált színház, az ujonnan aszfaltozott utcák, mind-mind hirdetői a magyar faj erejének

s csodálatos megújodási természetének. De nemcsak Szolnok, hanem az egész vármegye iskolapéldája a hatalmas életerőnek, mert dacára a világháború, vörös veszedelem s oláh megszállás szenvedéseinek, gyilkoló pusztításainak és szennyes rablásainak, e vármegye újra él, fejlődésnek indul s hiszem, hogy a benne rejlő hatalmas magyar erő kivirágozza annak a jövő erős nemzedéknek tekintélyes részét, mely hivatva lesz az eljövendő Nagymagyarországot boldogítani.

E vármegye adta a nemzetnek Salvátorát is Főméltóságú urunk személyében.

Szolnok 1930 november hó.

Hazánk gazdasági nehézségei.

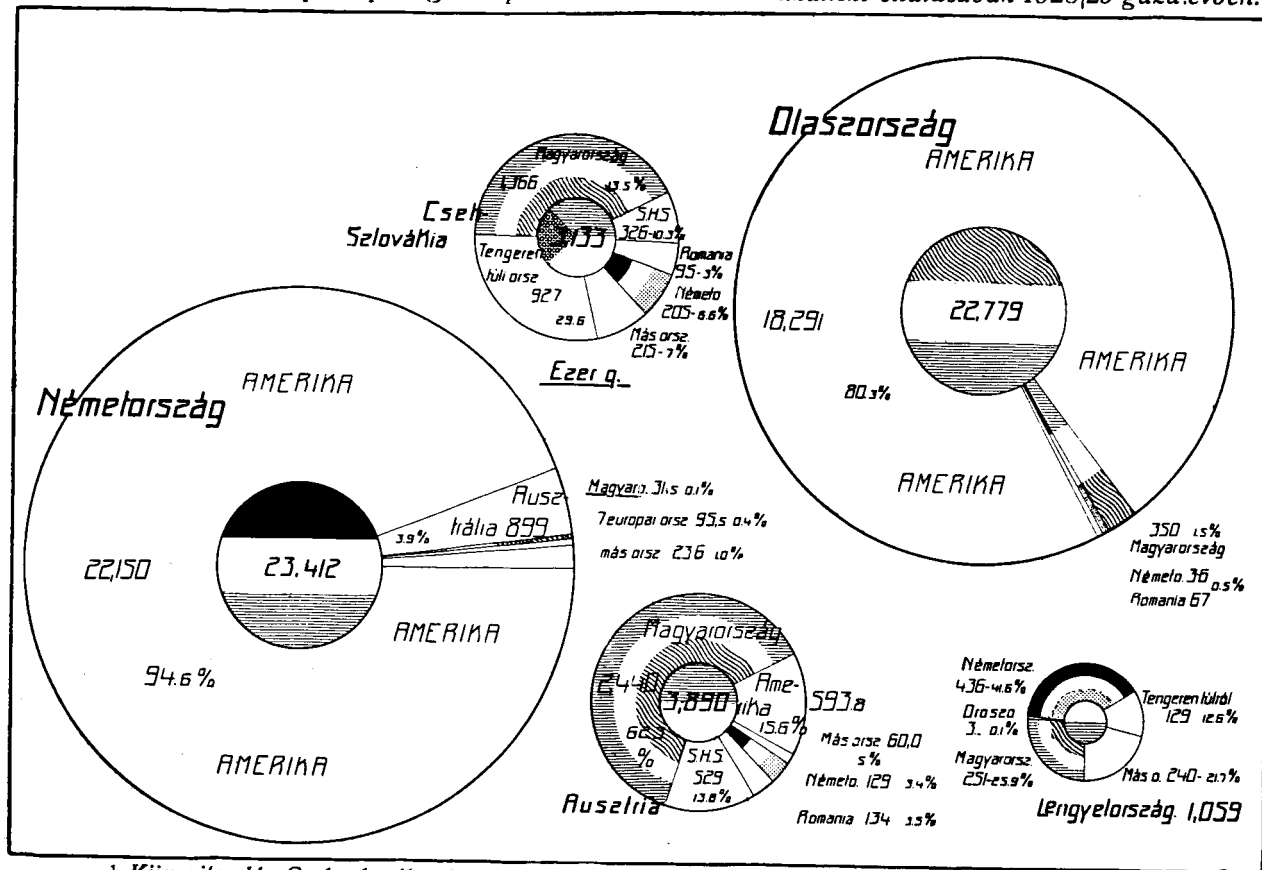
Írta: *Frühwirth Mátyás országgyűlési képviselő.*

Csonka hazánk életében különös jelentőséget kapott az agrárkérdés. Különösen nagy probléma lett a mezőgazdasági termelésünk és értékesítésük. A nagy monarchiában, amelyben Nagymagyarország tényleg éléskamra volt és jó ipari piac más népek számára, Magyarország megtalálta a maga számításait. Az új európai elrendezésben azonban hazánk nemcsak el lett szakítva régi gazdasági területeitől és piacától, hanem még meg is csonkították a meglévő természetes gazdasági egységet.

Tanulmányunknak mindjárt az elején kell megemlíteni azt, hogy Nagymagyarországon négyzetkilóméterenként 56 lélek esett és most pedig négyzetkilóméterenként 96 lélek jut. Világos tehát, hogy a ránszakadt lakóssűrűség rendkívül módon befolyásolta az ország kereső lakosságának megélhetési és kereseti viszonyait. Ha összehasonlítjuk kicsi hazánkat az európai államok lakóssűrűségével, akkor azonnal látjuk, hogy csonka hazánk abnormálisan, úgyszólván máról-holnapra kapott nagyszámu, tömött lakósságot. Németországban 130 ember lakik négyzetkilóméterenként, Franciaországban 82, Ausztriában 72, Csehországban meg csak 70 a lakóssűrűség. Ime tehát a szomszéd államok közül Magyarország a legsűrűbben lakott ország, tehát a legtöbb embert kell eltartania. Míg más államok az ő kereső lakósságukat el tudják helyezni és foglalkoztatni fejlett iparukban, addig nálunk a Csonka-Magyarországon ez a rengeteg ember mind a mezőgazdaságot nyomja. Így lehetséges az, hogy hazánkban Czettler Jenő a képviselőház alelnökének becslése szerint közel 250 ezer mezőgazdasági munkás és kubikos van munkanélkül. Igaz, hogy a munkanélküliséget egy agrárállam valamivel könnyebben tudja elviselni, mert az éhségforradalmaktól nem kell annyira félnie, mint az ipari államoknak, ahol az élelmiszereket, kenyeret és búzát sok helyen külföldről kell behozni. Mezőgazdasági népességünk különösen nehéz helyzetbe került épen az egyes államoknak többtermelése miatt.

A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet jelentése szerint 1926—1927 évben az egész világon még csak 30 millió q. búza volt felesleges, illetve eladatlan búza jelentkezett. 1927—1928 esztendőben 60 millió q. volt már és 1928—1929 évben pedig már közel 100 millió métermázsára emelkedett a világ felesleges buza mennyisége.

1. Részesedésünk a közép-európai agrárimport államok búza és búzaliszt ellátásában 1928|29 gazd.évben. ¹

¹ Kiigazítandó: Csehszlovákia bevitelében Magyarország 13.5% helyett 43.5%. Ausztria bevitelében más országok 5.0% helyett 1.4%. Ausztria bevitele összesen 3890 ezer q helyett 3566 ezer q.

Tisztán és világosan látni tehát, hogy ezzel az óriási búzamenty-nyiséggel szemben a magyar búza is hátrányt szenved. A magyar búza amely meghódította maga számára úgyszólván egész Európát, most messze visszaszorult és bizony az egyes államok, amelyek pedig magyar búzát fogyasztottak, egyszerűen áttértek, vagy a saját búzatermésük fokozására, vagy pedig más külföldi nemzetek termését vették át. Tehát az egyes nemzetek búzacsatája azzal végződött a mi számunkra, hogy a magyar búza a mi nyakunkon marad. Így tehát hazánknak nagy problémája, a búzakérdés vár megoldásra.

A világnak nagy búzafeleslege lenyomta a búzának az árát és olyan mélyre süllyedt le a nemes magvaknak az ára, hogy teljesen a termelési költségek alá került. Az agrártermelést nem lehet máról-holnapra átalakítani és azon a földön, amelyen búza és rozs termett, nem lehet máról-holnapra nagymennyiségben mást termelni.

A búzakérdés tehát nemcsak magyar kérdés, hanem úgyszólván egész Európának és Amerikának a kérdése.

Hisszük, hogy Csonkahazánk ki fog menekülni a gazdasági életnek eme súlyos bajaiból. Be akarjuk mutatni, nem e munka számára készült kimutatásokból ugyan, de egész országunk külkereskedelmi forgalmát mégis megláthatjuk a csatolt grafikonokból és kimutatásokból.

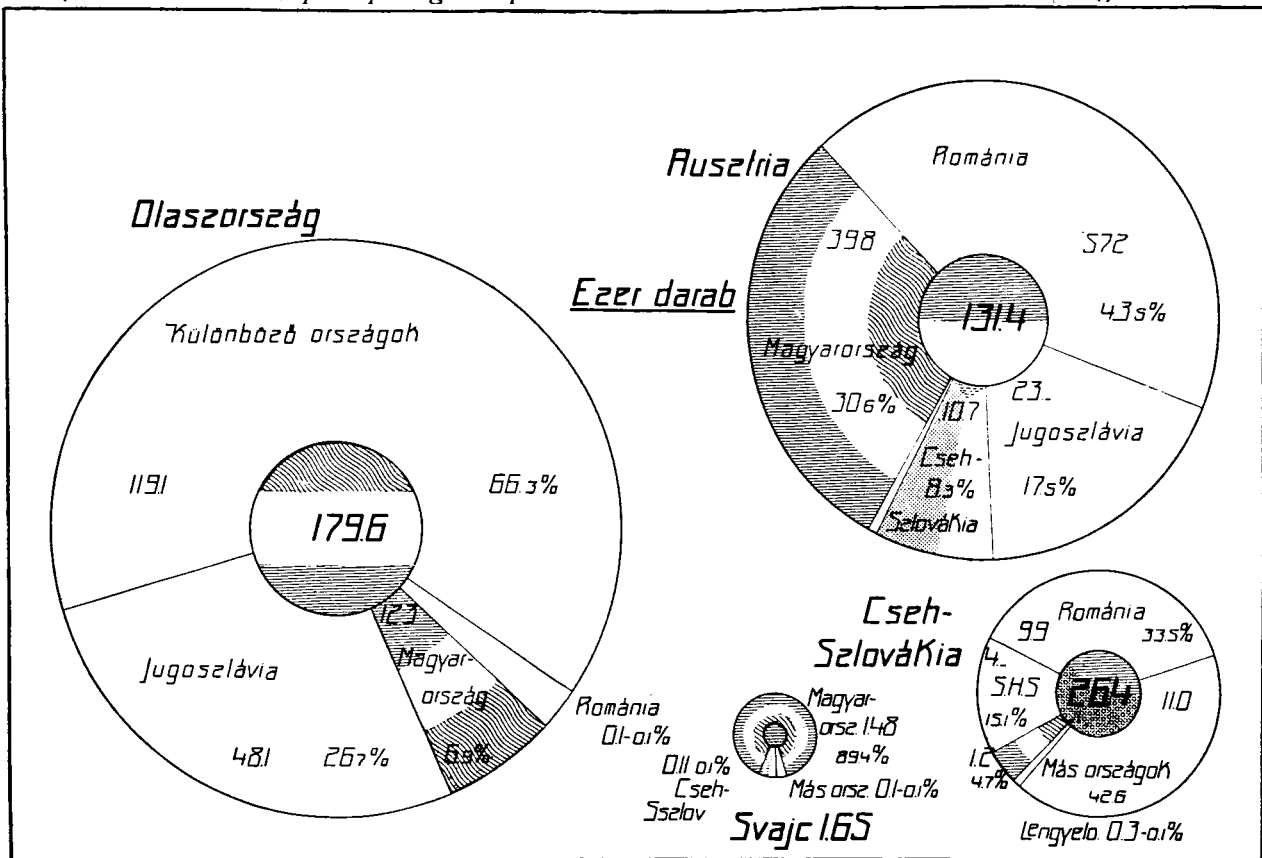
Az egész ország gazdasági mérlege, különösen agrárviszonyainkat tekintve, megállapíthatók ezekből a kimutatásokból. Gondos tanulmányozások és a számoknak jó megfigyelése után tiszta képet alkothatunk hazánk agrár jelentőségéről más nemzetek közötti forgalmában.

Látjuk, hogy ma már visszaszorultunk az egyes országok mezőgazdasági importjában és évről-évre nemcsak a többtermelésünk, hanem a régi piacunkból visszaszorult búza és egyéb mezőgazdasági termény is a nyakunkon maradt.

Ha megfigyeljük azonban, látjuk, hogy országunkba évenként több mint 500 millió pengő értékű olyan ipari cikk jön a szomszédos államokból, amelyeket itt magyar kézzel, magyar munkaerővel, magyar tőkével, magyar tudással lehetne előállítani. Tehát végeredményben 500 millió pengő tiszta jövedelem maradhatna itt az országban, ha más országokból beözönlő ipari cikkeket itt állítanánk elő. Ameddig tehát külföldről idegen nációknak a termékeit ilyen nagy arányokban hozzuk be, addig mindig indokolt lesz egy okos és fokozódó iparfejlesztés.

Most már rátérve agrárérdekeinkre, azt lehet mondani felemelt fővel az európai népeknek nemzetközi fórumai előtt is, hogy nem igazság az, hogy a magyar földnek a termése, búzája, rozsa, állata itt marad a magyar népnek a kamrájában és viszont külföldről rengeteg ipari cikk vándorol be Magyarországra. Vagyis amiért mi dolgozunk és amit a magyar nép termel, azt nem veszik meg, azonban amit a szomszéd államok népei termelnek, azt viszont mi jó pénzen, drágán megvesszük. Az igazság tehát az, hogy a mi verejtékünk, a mi munkák, a mi fáradt-

17. Részesedésünk a közép-európai agrárimport államok szarvasmarha ellátásában 1928-29. gazd. évben. ¹

¹ Kiigazítandó: Svájc bevitelében Csehszlovákia 0,1%, helyett 6,6%. Svájc bevétele összesen 16560 ezer q helyett 1980 ezer q.

ságunkból idegen népek, idegen nációk tisztességesen megélnék. Visszafor-dítjuk tehát ezt a gazdasági igazságot és azt mondjuk, hogy azok az államok, melyektől mi ipari cikket veszünk, azok ugyanolyan mennyiségben vegyenek tőlünk mezőgazdasági terményt. Nem igazság az e szerint, hogy azok a munkások, azok a tisztviselők, azok a dolgozók, akik a magyar nép számára készítik külföldön az ipari cikkeket, hogy azok amerikai, vagy más országokból származó búzát, kenyeret és húst egyenek. A magyar igazság azt követeli, hogy azok az államok, amelyektől mi veszünk ipari cikkeket, azok vegyenek tőlünk búzát, rozsot és állatot. Ugy hangozik mint a kétszer kettő négy és mégis milyen nehezen érvényesül ez a valóságos életben.

Németországból rengeteg ipari cikket hozunk be, Csehországnak óriási piaca van, Ausztria pedig eladja nekünk mindenféle gyári terméknek jó részét és mégis ha azt figyeljük, hogy mit vesznek tőlünk, azt kell megállapítanunk, hogy a külkereskedelmi forgalomban messze mögötte maradunk annak a gazdasági mérlegnek, egyenlegnek, amelyet a gazdasági viszonyok megkövetelhetnek.

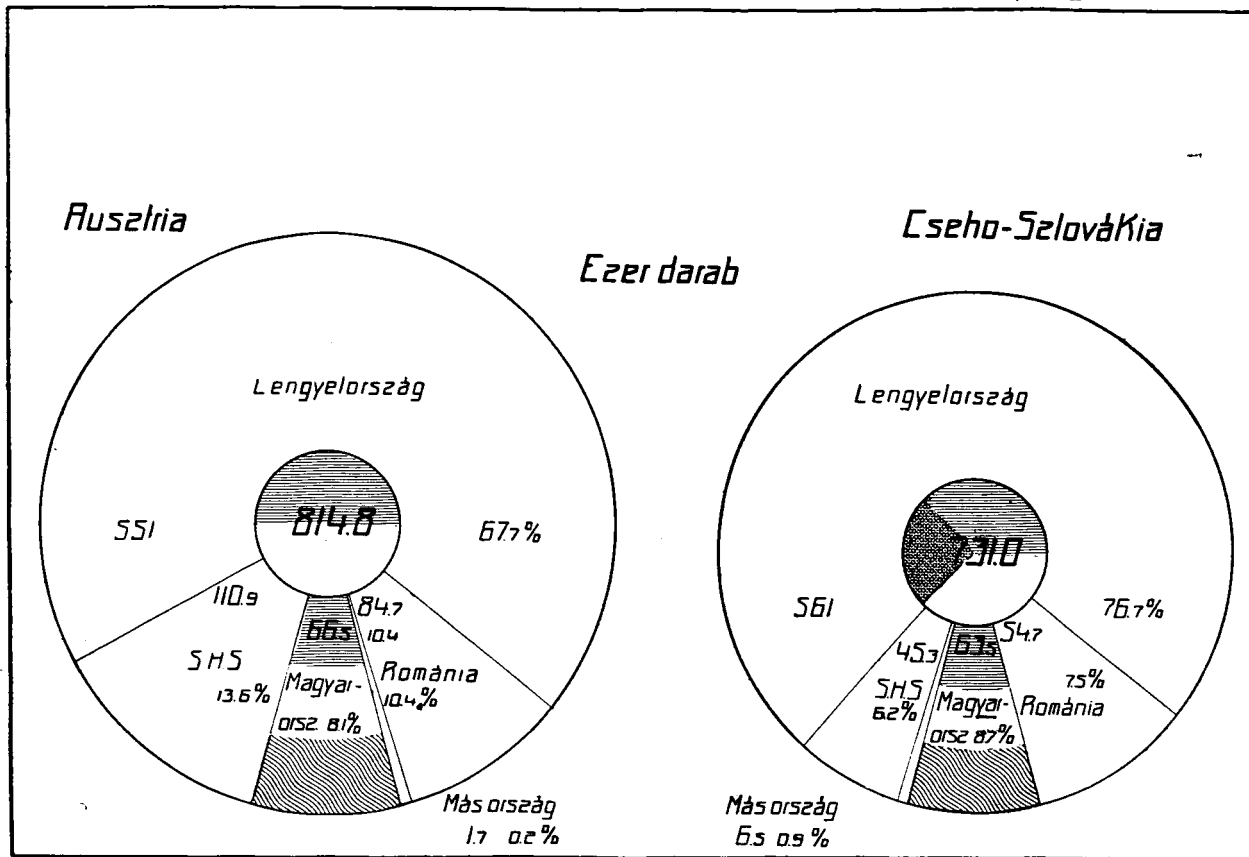
A magyar népnek kimenekvő útja tehát egyedül egy és pedig az, hogy itt van a magyar búza és csak attól vegyünk ipari cikket, aki megveszi tőlünk búzáunkat. Az egész magyar közvéleménynek és az egész Parlamentnek és minden magyar embernek arra kell törekednie, hogy a magyar földnek termése el legyen helyezve. Sürgeőbb ez minden más kérdésnél, mert ha piacát megtalálhatjuk a magyar föld termésének akkor Magyarországon a megélhetés ismét türhetővé válik és minden magyar embernek meg lesz a kenyeré és meg lesz a jövője is.

Az új kereskedelmi szerződéseknek, amelyeket a szomszéd államokkal most már egymásután ismét meg fogunk kötni, ezt az arany igazságot kell valóra váltaniok. A most folyó cseh-magyar vámháború már ennek az igazságnak el nem ismeréséből támadt.

Bizunk abban, hogy a magyar kormány felelős tényezői nem fogják engedni elhomályosítani a magyar nemzetnek ezt a nagy igazságát és egy tál lencséért nem fogják odaadni a magyar nemzet jövőjét. Komolyan és férfiasan kell kitartanunk emellett az igazság mellett és meg tudjuk teremteni a magyar mezőgazdasági lakosság existenciáját, amelyen nemcsak a földműves népnek a jobb jövője épül fel, hanem az egész ország lakosságának, iparosságának, a munkásságnak és az intelligenciának a kenyeré és megélhetése is alapszik.

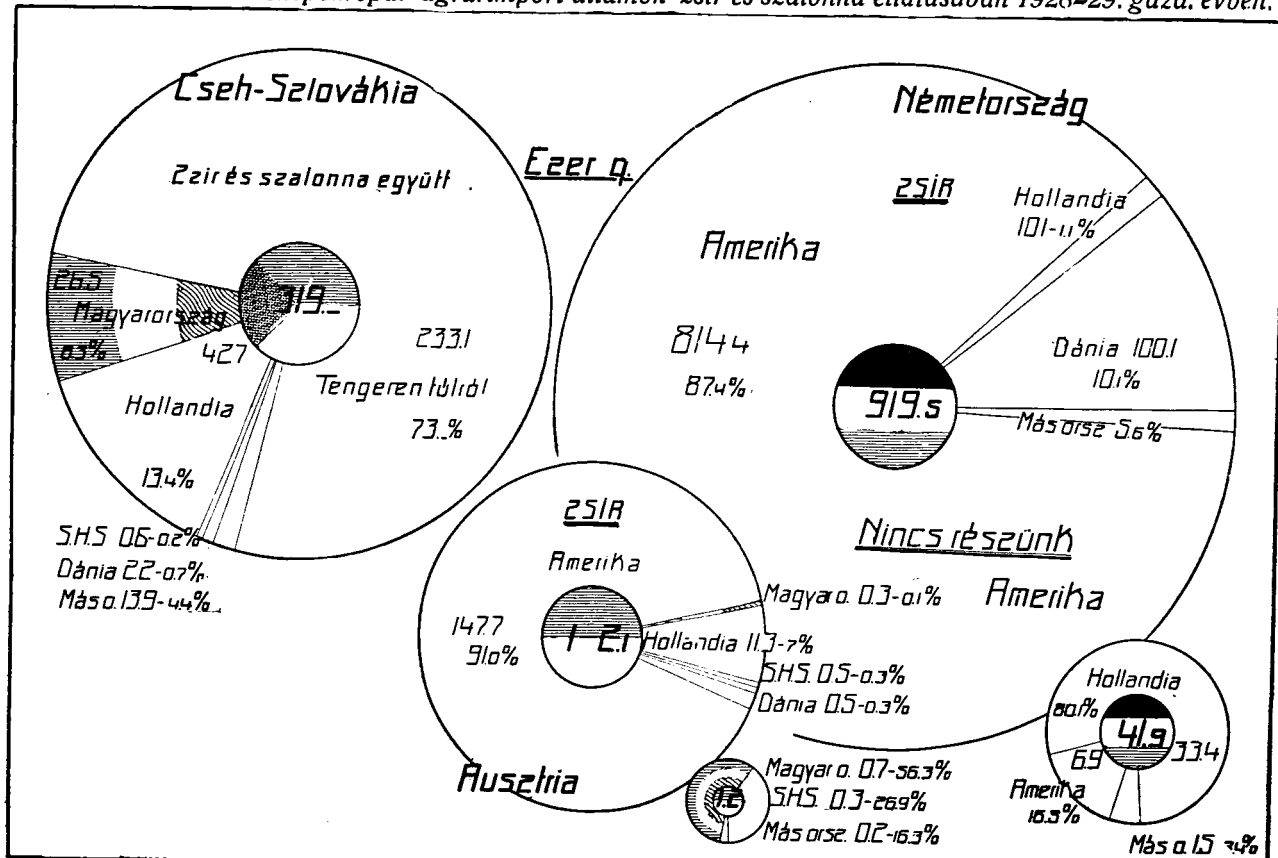
Könyvünk, amely a jászok és kunok vezetőit mutatja be, egyik feladata volt, hogy rámutasson a vezetők alkotásaira, a népnek a törekvéseire és bemutassa Jász-Nagykun-Szolnok megyét azokban a férfiakban, akik egy egész megyének az apró és nagy gondjait viszik. Ez a megye vezetőiben, a legkiválóbb férfiakat találta meg. Apponyi Albert gróf, Czettler Jenő országgyűlési képviselők, ennek a megyének kimagasló egyéniségei, Almássy Sándor főispán pedig a közigazgatásnak régi mestere

III. Részesedésünk a közép európai agrárimport államok sertés ellátásában 1928|29. gazd. évben. ¹

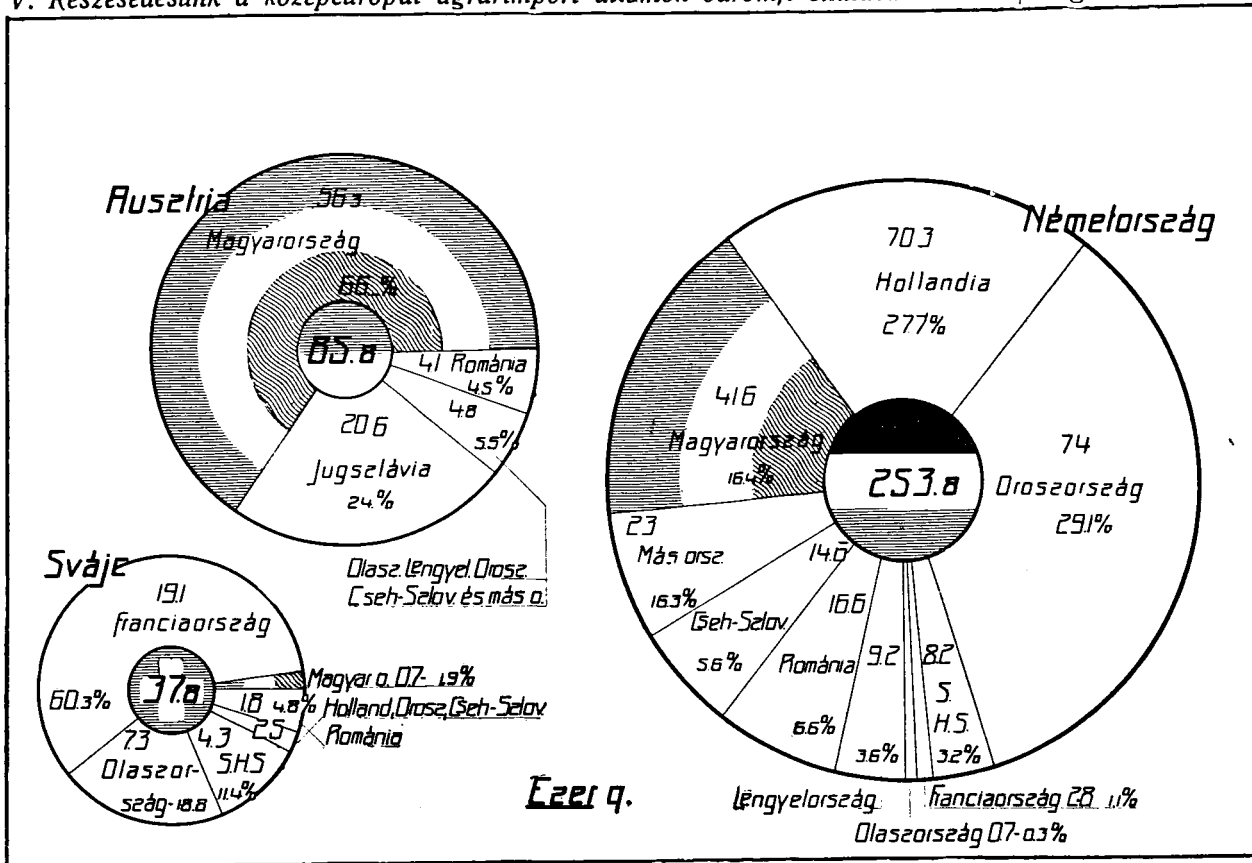
¹ Kiigazítandó: Ausztria bevételében Románia 10.4%-os aránya kétszer van beírva.

IV. Részeseadásunk a közép-európai agrárimport államok zsir és szalonna ellátásában 1928-29. gazd. évben. ¹

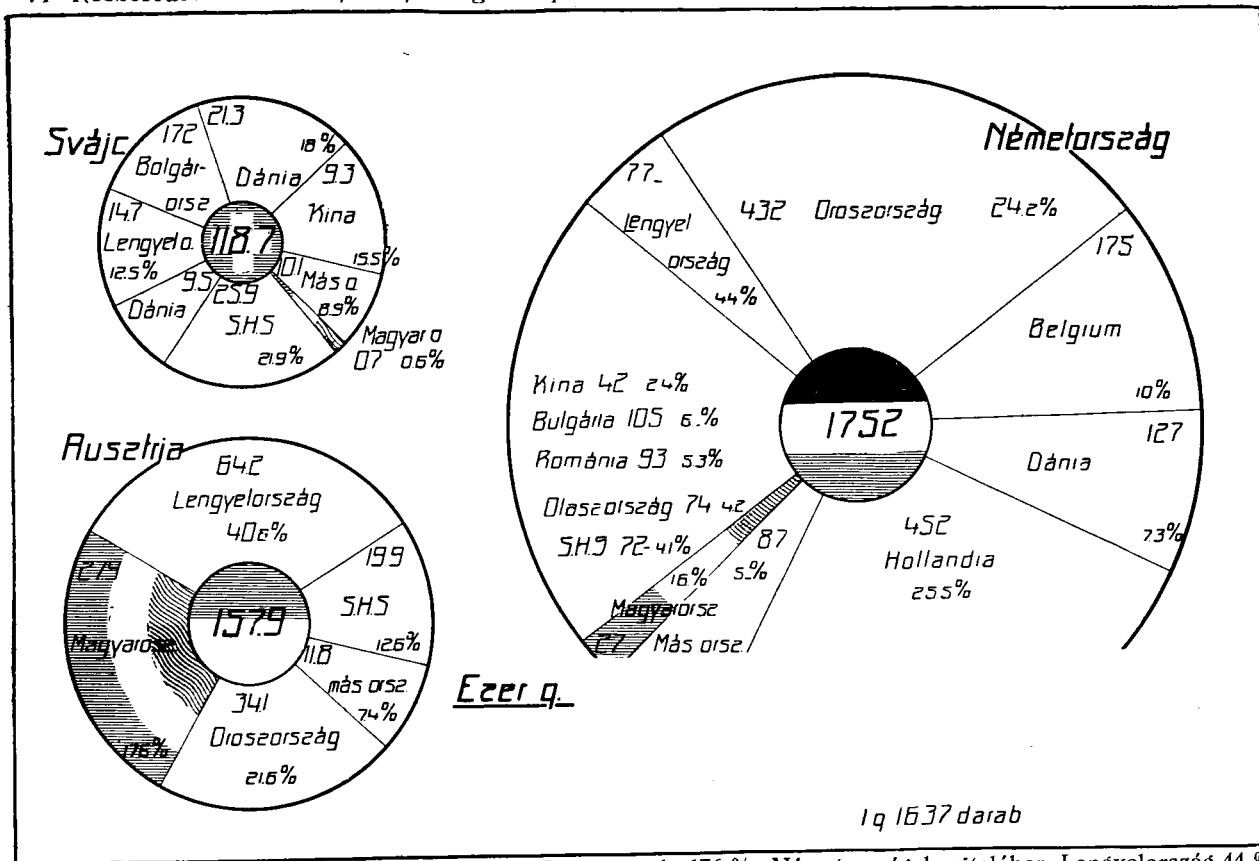
1. Kiigazítandó: Németország bevételében más országok 5.6 % helyett 0.8 %^o. Ausztria bevétele összesen 12.1 ezer q. helyett 162.1 ezer q.

V. Részesedésünk a közép-európai agrárimport államok baromfi ellátásában 1928|29. gazd. évben. ¹

¹ Külgaztató: Ausztria bevételében Magyarország 85.8%, 1927-es adat! Németország bevételében más országok 23 ezer q helyett 15.2 ezer q.

VI Részesezésünk a középeurópai agrárimport államok tojás ellátásában 1928/29 gazd. évben. ¹

¹ Kiigazítandó: Ausztria bevitelében Magyarország 17.6%, Németország bevitelében Lengyelország 44%, 4.4%. Svájc bevitelében Dánia 18%, helyett Olaszország 18%. Svájc bevitelében Dánia 9.5%, helyett Belgium 9.5%.

Az egész megyének a lakossága pedig a magyar szenvedésekből, a magyar bajokból épen agrár természeténél fogva is a legnagyobb részt viseli. Ez a megye az ország lakosságából agrár szempontból a legnagyobb arányban részesül, így tehát a nagy gazdasági bajokból is aránylag a legtöbb terhet viseli. A jáász tanyáknak a népe, nagy kun városoknak küzködő gazdája kétszeresen érzi ennek a súlyos időnek még súlyosabb terheit. Hazánk egész nyomorúsága ebben a megyében, illetve ennek a megyének lakosságában ütközik ki. Azt lehetne mondani, hogy az országnak hű tükre Jáász-Nagykun-Szolnok vármegye.

Könyvünket útjára bocsájítjuk, amellyel mi a vármegye népének példát akarunk szolgáltatni, az ő vezetőiben tükröt akarunk adni a nép elé, hogy lássa meg a vezetőit munkájukban és rámutassunk egy nagyszabású népnek nehéz, küzdelmes életére.

Könyvünk a legnagyobb élő magyar írásával kezdődik, amely élénken rámutat a magyar népnek útjára.

Ezúton köszönöm meg Apponyi Albert gróf Ónagyméltóságának Czettler Jenő képviselőházi alelnök úr óméltóságának, Almásy Sándor főispán úr óméltóságának, hogy voltak szivesek írásaikkal a mi könyvünknek a sikerét biztosítani. Köszönetet mondok a vármegye intelligenciájának, papjainak, jegyzőinek, tanítóinak, gazdáinak és mindazoknak a vezetőknak, akik tanításokkal és írásokkal bennünket segíteni voltak szivesek.

Isten vezessen bennünket!

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Trianon előtt és Trianon után.

Írta: *Wenzel István.*

A nyugati városok számtalan olyan várossal és helységekkel dicsekedhetnek, melyek 8—900 és jóval 1000 éven túli nagy múltra tekinthetnek vissza. Ezekben a régi városokban azután fellelhető a patinás múlt minden alkotása, művészete, kultúrája, pompája vagy eleven gazdasági élete. Ezek a városok a századok alatt kialakították élethivatásaikat, megteremthették életfeltételeiket, kiverekedhették a maguk jelentőségét és nagyságát. Egyes városok kereskedelmi gócpontok, vagy kereskedelmi összekötők, más városok viszont fontos hadászati védőbástyák lettek. Egyik helység a tudományok, másik a művészetek, harmadik az ipar egy-egy fontos területei lettek. És minden város a körülmények adta hivatásának élt és igyekezett jelentős szerepét emelni a századok alatt.

Ha mi magyarok a nyugaton járunk, megcsodáljuk a nyugat nagy kulturáját, régi városaikat, melyekben gyakran a legkisebb kő is történelmet, vagy ősi kulturát jelent és megcsodáljuk e városok gazdaságát, melyek századok munkájából és szorgalmából tevődtek össze.

Művészeink nyugatra mennek, tehetségeink nyugaton keresik a tökéletesedést és nyugatról szívjuk fel a kulturát, haladást, a jövőt.

Mert a magyar városok nagyrésze is ősi múlttal bír, de még sem találni meg bennük a gazdagságot, a régi múlt tradícióit, összegyűjtött értéket és emléket, mint a nyugaton. Ha párhuzamot vonunk egy 7—800 éves nyugati és egy ugyanolyan múltú magyar város között, akkor azt kell látnunk, hogy a nyugati város hivalkodva, büszkén mutatja százados kulturáját és alkotásait, míg nem egy magyar város ugyanolyan idővel, maradék ősi kulturájával, ősi alkotásaival a nyugati város színvonalán mélyen alulmarad. És Nyugat avval a fölényes göggel néz ránk, amivel az egyiptomi nézte le az ő kétezeréves kulturáját csodáló ifjú helléneket. Nyugat a mi ezeréves múltunktól ezeréves kulturát és nagyságot várt, de amit keresett, amit a saját életéből, fejlődéséből kialakult szemléletével keresett — nem találta meg Magyarországon és ezért úgy ítéltek, hogy létjogosulatlan nép vagyunk. Nyugat nem kereste az okot, a

körülményeket, a lepergett századok sem érdekelték, — csak a tényeket nézte, a tényeket, melyek szerinte ellenünk szóltak. Keveset talált Magyarországon a magyarság munkájából és csak a meglévő állapotokat nézte, — a »tényeket«. Pedig ezek a szomorú »tények« azok, melyek leg-erősebben szólnak a magyarság hivatottsága, kulturája, haladása, létjogosultsága és igazsága mellett. A kifosztott magyar városok nem ellenünk, hanem mellettünk szólnak.

Az emberiség bölcsője Ázsia ontotta a néptömegeket, melyek mind a tengerek felé törtek. Kisázsia és Európa magas kulturával bírtak, sőt kulturájuk már dekadenciába hajlott, de Ázsiában és keleten vajudott az élet. Ez a vajudás dobta ki a magyarságot is, mely a többi népekhez hasonlóan a tengerek felé nyomult. Így szakadt egy részük északra, míg a nagyobb része délnyugat felé vette útját. A magyarságnak ez a része nem juthatott el a tengerig, mert ott már megerősödött népeket talált és megállt a Duna—Tisza földjén. Megállt és rövid száz év alatt biztosította a kereszténységgel a kultúra fejlődését, ősi, magával hozott kulturáját átalakította a nyugati kulturához és úgy államszervezésében, mint törvényhozásában hihetetlen rövid idő alatt emelkedett fel a nyugati nemzetek kulturnívójához. Sőt nem egy törvénnyel meg is előztük a Nyugatot.

A települések szakadatlanul folytak és egyik várost és községet a másik után alapították. Várak épültek a nemzetvédelemnek, kolostorok a tudomány ápolására és templomok a hitélet kimélyítésére. A magyarság megmutatta, hogy amilyen győzhetetlen volt a harcban, olyan fáradhatatlan az alkotások terén. De a magyarságnak nem az a szerep jutott, amit maga is kívánt, amit nyugaton látott érvényesülni; az államszervezet kiépítése, a fejlődés és a haladás, mert ezeknél sokkal, fontosabb és tragikusabb hivatása lett. Magyarországnak: védelmére kellett lenni Európa nyugaton és délen fejlődő kulturájának. A magyarság főerejét a védelmi harcok vették el, a rövid békés idők pedig fegyverkovácsolással és romok felépítésével múltak el. Az ázsiai és a keleti betöréseknek mi voltunk védőbástyái és amíg mi századokon át verekedtünk, pusztultunk és fogytunk, addig a nyugati városok fejlődtek, építettek és gazdagodtak. Amíg a mi templomainkat lerombolták a harcok, addig a nyugati templomait az építészet és képzőművészet remekeivel díszítették. Amikor a nyugati városok egyetemeket alapítottak, nálunk barbárok rombolták le iskoláinkat. Amikor Amszterdamban gyémánt köszörülés folyt, nálunk kardokat fentek, míg Haarlemben a virágkertészet is jó kenyeret adott, akkor nálunk szörnyű dúlások tarolták le terményeinket és vették el az utolsó kenyeret is. Belgiumban felvirágozott a csipkeverő ipar és ezalatt vagy minket vertek, vagy mi vertünk másokat — nyugatért. Olaszországban fejlődött az ipar, a képzőművészet, amikor nálunk a legutolsó alkotások dőltek romba. Míg északon, délen és nyugaton felépítettek egyszer valamit, az nagyrésztben meg is maradt. És ha egy nyugati város tíz templomot épített, — akkor egy magyar város százat, — mert a magyar városok

templomai nem maradtak meg, nem volt annyi ideje sem, hogy feldiszhessék, mert lerombolták, felégették, elpusztították. Ha elmúltak a harcok, — lázasan folyt a munka, az építés. Várak, védőfalak, iskolák, templomok emelkedtek fel újra a romokból, hogy néhány év múlva ledőljön ismét. Tízszor épült fel az, — ami a magyarságnak megmaradt. Amíg Lyonban virágzott a selyemipar, addig a magyarság lerongyolta magát — nyugatért és amikor legsiralmasabb volt a magyarság sorsa, akkor építették és díszítették a Varseilles egyik gyönyörű palotáját a — Trianont.

És mikor elmúltak ezek a borzasztó századok, amikor a magyarság, a nyugat százados védelmezője, agyonsebzett harcosa egyszer nyugattól is várt már végre valamit — akkor megismert egy nevet: Trianont.

Százados történelmi misszióknak megkaptuk nyugat háliját és feldarabolta Magyarországot. Soha ennél barbárabb, igazságtalanabb és ostobább katasztrófát nem ért még nemzet. Elvették az ország kétharmadát, mert ott idegen ajkuak is éltek. Ez volt a hála azért, hogy helyet és földet adtunk Magyarországon azoknak a beszívárgott kis népcsaládoknak és a szomszédos népek olyan töredékének, amelyek nem voltak életképesek. akiknél hiányzott a kultúra és az önvédelem ereje. Hazát adtunk nekik és védelmeztük őket. És ezek az idegenek, akiket békében hagyunk, akiket nem erőszakoltunk soha asszimilálódásra, beolvadásra, ezek az idegenek nyugodtan szaporodhattak a mi vérünkkel tartott haza földjén. Mi iskolákat, templomokat adtunk nekik, biztosítottuk gazdasági létfeltételeiket és ezért lehasította Trianon azokat a területeket Magyarországról, ahol idegen ajkuak éltek. A lehasított területekkel pedig idegen fenhatóság alá kényszerítették 3 és fél millió magyart is. Nagymagyarország 325 441 km² (az anyaország 283.000 km²) területéből 62.000 km² cseh, 102.000 km² oláh, 21.000 km² délszláv (Horvát—Szlavonország 42.000 km²) és 5.000 km² osztrák uralom alatt áll. Csenkamagyarország területe 93.000 km²-re zsugorodott. Ha a trianoni felfogást nem csak Magyarországra, hanem más államokra is alkalmazzák, akkor fel lehetne darabolni elsősorban Amerikát különböző nemzetek között, Belgiumot a németek és franciák között, Nagybritánia az anyaország 47 500 000 lakósa mellett 4171 millió — és Franciaország 39.500.000 lakósa mellett 57 millió idegen alattvalóval bir. Ezenfelül Franciaországban németek, olaszok és spanyolok is élnek. Fel lehetne osztani minden országot, fel lehetne forgatni a trianoni igazságtalansággal mindent csak máról-holnapra, de Trianon ítélete csak máról holnapra maradhat fenn. Mert azt, amit gazdasági, kulturális és földrajzi szükségszerűségek századok alatt teremtettek és erősítették meg, azt nem változtathatja meg semmi, még Trianon sem.

* * *

A trianoni Magyarország gazdasági, földrajzi és vizrajzi egység volt. Nemzetiségi kisebbségei századok alatt minden létfeltételeiket Magyarországtól nyerték, minden berendezkedésük Magyarországhoz

kötötte és ez az ősi berendezkedés csak Magyarországon biztosíthatja a kisebbségek jövőjét, Magyarország három és fél millió magyarral elvesztette: az erdőség nagy részét, ami ma csak 11.000 km², míg Nagymagyarországon 80.000 km² volt. Elvesztek a Bánát és Bácska óriási búzaterületei, Csonkamagyarországon pedig a legsűrűbb búzavetés a Jászságban és Békésvármegyében van, ahol a legbizonytalanabb az időjárás. Elvesztettük minden só-, nemesfém- és kőolaj bányáinkat. Vasbányából csak egyetlen egy maradt meg Rudabányán. Az északnyugati Kárpátokban voltak Nagymagyarország legiparosabb telepei és ezeket mind elvesztettük. A fonó és szövőipar nagyobbik felét vesztettük el és faiparunk, valamint papiros gyártásunk a Nagymagyarországinak ötödére csökkent. Elvágták a magyarság ősi fájának azokat a gyökereit, melyek a legfontosabb életfentartó szervei voltak és kifosztva, megcsonkítva kellett a magyarságnak a „trianoni békeszerződés”-nek mondott halálos ítélettel megbirkóznia.

.

A halálra ítélt Csonkamagyarországban Trianon halálra ítélte a vármegyéket is és előkészítették a megbénított ország vármegyéinek megbénítását. A megmaradt vármegyék között Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nem vesztett ugyan területéből, de a háború és forradalmak, valamint a Trianon után óriási feladatok merültek fel, melyhez emberfeletti munkára volt szükség.

De Jász-Nagykun-Szolnok vármegye a Trianon utáni tíz év alatt megmutatta, hogy nem indult pusztulásnak, hanem az alkotó és nemzetmentő munka olyan intenzivitását produkálta, amely egyik legjobb biztosítéka Magyarországnak jövőjének és feltámadásának.

Amikor Jász-Nagykun-Szolnok vármegye szerepét és teljesítményét tekintjük, nagymértékben járul hozzá mai helyzetének objektív értékeléséhez a megye és lakosságának rövid történeti áttekintése.

A vármegye jász-kun lakosságának története még a honfoglalás idejére vezethető vissza.

Már a görög írók egy és ugyanazon népnek nevezte a Chunokat vagy a Hunokat, akik a kínai birodalomnak állandó, tüzzel-vassal puszt-

titó ellenségei voltak. A név eredetét illetően Theopratus Simocatta azt írta, hogy az ogurok (magyarok) régi fejedelmét hívták kunoknak és a kunok tőlük vették nevüket. Más vélemény a kun nevet a Kuma folyótól származtatja, mert ennek a Kaukázus északi részén eredő folyónak vidékén laktak a kumánusok, vagy a kunok.

A jászok egy ágát képezték a magyaroknak és jász nevüket (Jassones) Jásus fejedelmüktől vették. A „jász“ név magyar szóból ered és pedig az „ijj“, „nyil“(pharetra) szavakból az „ijjász“ (pharetrarius) és ebből lágyabban kiejtve a „jász“. Ugyanis a magyar királyok hadviselése esetén kötelesek voltak bizonyos számú nyilasokat, vagy ijjasokat adni, mert ezt a fegyvernemet különösen jól használták.

A kunokkal Álmos vezér a mai Oroszországnak Kiev várának ostrománál találkozott és a közös nyelvben egymásra ismert két nép szövetséget kötött. A hét kun vezér Ed, Edómér (aki utódaiban egy királyt, Aba Sámuelt adott a magyaroknak) Ete, Osad, Bojta, Böngér, és Rétel voltak. Az Álmos seregéhez csatlakozott jászkunok azután Árpáddal együtt jöttek be Magyarországra. A kunok később, mint ellenség többször törtek be az országba, így 1089-ben is Kopulcs vezérlete alatt, de László király leverte őket, a foglyokat megkereszteltette és a Tisza és a Zagyva vizek közti térségen a mai jászságban telepítette le. II. István király, akinek a kunok szövetségesei voltak, a Duna és Tisza közé telepítette őket és ezektől a telepeseiktől erednek a mai kis kunok

Legutóljára IV. Béla uralkodása alatt jöttek be a kunok 1239-ben, amikor a mongolok elől menekültek és Kuthen királyuk vezérlete alatt 40.000 emberrel kérték Magyarországra való letelepedésüket. IV. Béla a Tisza, Körös, Maros és Temes vizek környékén telepítette le őket ezektől származnak a mai nagykunok. IV. Béla a tatárdulás után a jászkunokat három kerületre osztotta és nemesi szabadalmakkal látta el. Birájukká a nádorispánt tette meg. Hét nemzetségre osztotta őket és mindegyik nemzetiségnek egy-egy főnököt adott, aki a nádorispánnal együtt ítélte minden törvényes ügyekben.

A XIII. és XIV. században a jászoknak és a kunoknak saját kebelükből választott kapitányaik voltak. Ebben az időben négy „székre“ (seder jurisdictionales) voltak felosztva és minden széknek külön kapitánya volt és ezektől függöttek a „szállások“ (descensus) kapitányai, vagy birái. Minden székhez több szállás, vagy község tartozott. A négy szék a mizsei, kecskeméti, kolbászi és halasi szék volt, melyekhez Mátyás király idejében lett felállítva az 5-ik, a jászberényi szék is. A jászok és kunok egyenlő szabadalmakkal éltek és IV. László király idejétől kezdve a nádor volt legfőbb ítélő birájuk. Ha pedig a nádori hivatal nem volt betöltve, úgy mindenkor a királyi helytartók viselték e méltóságot, akiknek személyes elnöklete alatt a saját kebelükből megválasztott birák ítéltek ügyegházi, mint világi ügyekben. Mátyás király 1461-ik évben a kolbászi

székhez tartozó nagykunok részére kiadott oklevélből is kitűnik, hogy semmiféle más törvényhatóság nem avatkozhatott bele ügyeikbe és a királyi bírák, vagy grófok ítélkezéseiknél részt nem vehettek.

A jászkunok az egész országban mindenütt nemeseknek voltak tekintve és mint ilyenek háborúk alkalmával kötelesek voltak a magyar királyokat zsold nélkül vérükkel és vagyonukkal szolgálni. Ezenkívül mint született nemesek földesúri hatalom alatt soha nem voltak. Tizedes dézsmát termékeikből nem adtak, vámot nem fizettek sem hidakon, sem réveken, húst, bort és egyébét mindenkor szabadon mérhettek. Mindössze évenként 500 forintot voltak kötelesek fizetni a királyi kincstárnak és azt a 300 aranyforint zablapénzt (proventus pharetralis), amit Zsigmond király a jászokra vetett ki. Dózsa parasztlázadásai után 1514-ben a jászkunok is adófizetésre lettek kötelezve és így jutottak a török világ idején abba a szomorú helyzetbe, hogy nemcsak a magyar királyoknak, hanem a török basáknak is kellett adót fizetniök. Ezidőben elvesztették önkormányzatuk nagy részét és olyan helységeket és pusztákat is, melyeket azóta sem szerezhettek vissza.

1680 és 1710 között érte őket a legtöbb katasztrófa. A rác, török, majd kuruc csapatok feldúlták a legtöbb falut, községet és várost, amelyek egy néhány kivételével mind elpusztultak. A jászkunokat régi szabadalmaikba a török uralom alól való felszabadulás után I. Leóold helyezte vissza, azonban 1702-ben „az ország közös szükségeinek fedezése” céljából Eszterházy Pál herceg nádor tiltakozása dacára 500 000 forintért eladta a jászkun területeket a német vitézi rendnek. A német rend bizonyos évi adót követelt a jászkunoktól és a főkapitányi hivatal adminisztrátorává 1703-ban Török Andrást nevezte ki és mindegyik kerületet saját kapitányának vezelése alatt hagyta meg. Az elnyomás szomorú évei következtek a jászkunokra és különösen az 1733-ban adminisztrátorá kinevezett Podratzky György sanyargatta meg duplájára emelt adókkal a jászkun népet és arra törekedett, hogy a jászkunokat jobbágyi helyzetbe juttathassa.

A jászkunok panaszai 1744-ben gróf Pálffy János közbenjárására eljutottak Mária Teréziához, akitől panaszaik mellett azt kérték a jászkunok, hogy szomorú helyzetükből magukat kiválthassák. Készek voltak az 500.000 forint tőkének és a középületek javítási költségeinek lefizetésére, valamint 1000 lovas katonának a már előbb kiállított 400 lovason kívül a saját költségükön való kiállításukra. Ezen feltételek mellett 1745-ben Mária Terézia a jászkunok kívánságához hozzájárult és önmaguk kiváltását megengedte, egyben alkotmányukba és szabadalmaikba visszahelyezte. Az erről szóló adománylevél szövegét még ebben az évben június hó 12-én nagy ünnepek között hirdették ki Jászberényben.

Mária Terézia rendeletei, melyeket a felszabadulással kapcsolatban és a későbbi időpontokban hozott, 1848-ig voltak érvényben. Az idők folyamán ezeknek a rendelkezéseknek nagy része elévült és a

jászkunok résztvettek a közös téherviselésben, a vámokat is rendezően fizették és a megyéktől is csak névleg különböztek.

Mint független népnek saját cimereük volt és ezt a cimert már IV. Béla király 1248-ban saját cimerebe vette fel. Mária Terézia pedig 1786-ban a kerületeknek új pecsétet adományozott, amelybe a régi cimert is bevan foglalva. A jászok cimereben egy kürtöt, baljában pajzsot tartó lovas vitéz. A régi kun cimereben egy koronázott két lábán álló oroszlán felső részén egy csillag, alsó részén pedig a növekvő hold látható. A jászkunok színe fehér és kék.

*

A jászság lakossága 1850-ben 59.856 lélek volt. Székhelye Jászberény régi telepítvény és a város kitűnő levéltárában található sok értékes okmánya (sok török írásai is vannak) nagy történelmi mulattal igazolnak. Itt van a híres „Jászkürt“, Lehel vezér kürtje. Jászárokszállás eredete bizonytalan, de Mátyás király idejében virágzó helység volt. Jászapáti egyike a legrégebbi jász telepítvényeknek és 1493-ban már hatalmas templommal bírt.

A régi nagykunságban Karcag volt az anyaváros. Régi eredetű, de eredetéről csak hagyományok vannak. A régi Karcag nem a jelenlegi helyen feküdt, hanem az ugynevezett Karcagtelken. Az itteni levéltárban többek között megvan Bethlen Gábornak egy Kassán 1624. május hó 26-án kelt okirata is. Kisujszállás hajdan Péterszállása volt. Turkeve Keve vezértől kapta nevét, aki annakidején a Tur (most Berettyó) folyó mellett telepedett le.

A közigazgatásilag 1879-ben rendezett Jász-Nagykun-Szolnok vármegye az 1900-as években annak dacára, hogy a megye közigazgatási rendezése óta fejlődésnek indult, még mindig aránylag nem a legjobb képet mutatta. Ipari és kereskedelem ügye meglehetősen gyenge volt. A vármegyében csak a kézműipar érvényesült, mert az a nagyobb termelési mód, mely egyes iparágakban tapasztalható volt, nem közelíthette meg a gyáripar jellegét. A megyében 1896 előtt már több ipartestület volt, így: Szolnokon, Kisujszálláson, Mezőturon, Jászberényben, Karcagon, Turkevén, Kunszentmártonban, Jászapátin, Jászkiséren, Jászladányban, Jászsószentgyörgyön, Kunhegyesen, Madarason, Dévaványán, Abádszalókon és Törökszentmiklóson. Ipariskolája volt Szolnoknak, Mezőtornak, Jászberénynek, Karcagnak, Turkevének, Kunszentmártonnak, Jászárokszállásnak és Törökszentmiklósnak. A kézműipar, (melyben nagy szerepet játszott a hazi ipar is) fejlődésére jellemző az, hogy 1879-ben a megyében 4707 és 1900-ban 6139 iparos volt, az akkori kimutatások szerint meglehetősen rossz helyzetben.

A kereskedők nem szervezkedtek ebben az időben még és részben nem is akartak szervezetbe tömörülni, mert nem látták be tömörülésüknek szükségességét és előnyeit. Kisebb tömörülés Szolnokon és Török-

szentmiklóson kezdődött meg. A Szolnoki Kereskedelmi Társulat 1896-ban létesítette a kereskedelmi iskolát és a női kereskedelmi tanfolyamot.

A vármegye mezőgazdaságának fejlesztésére a gazdasági egyesület 1897-ben dr. Darányi István földmivvelésügyi miniszter támogatásával népies gazdasági előadások rendszeresítését kezdte meg.

A megye közlekedésügye meglehetősen gyenge volt. Hiányoztak az utak és a közlekedési eszközök. Ezidőtájtban vett nagyobb lendületet az útépítés, a vasutak és vicinálisok vonalainak megépítése, valamint a távbeszélő állomások fölállítása. A megyének 1900-ban két kórháza volt, a jászberényi Erzsébet kórház és az 1896-ban létesített vármegyei köz-kórház.

A vármegye lakossága az 1910-es népszámlálás idején 273.964 és az 1920 évi népszámlálásnál 387225 lélek volt. A megye Csonka-magyarországnak az első megyéi között van területi kiterjedésben. A vármegye területet 1910-ben 912.469 katasztrális hold volt. Ez a szám azonban 1920-ban 913.943-ra emelkedett. Ez a gyarapodás részben a vármegye határainak kiigazítása és nagyobb területek ármentesítése folytán keletkezett. A megyében az 1910 évi kimutatások szerint 77.694 lakóház, ebből Szolnokon 4.792 állt.

A vármegye 6 városában és 47 községében a legnehezebb munkákat a világháború és a forradalmak után végezték el. A világháború elvesztésével okozta nagy gazdasági csapás, a forradalmak dúlásai, a megszállás okozta teljes kifosztottság majdnem minden alkotó erejétől fosztotta meg a vármegyét. Azonban a magyar őserő, a magyar élniakarás és az országcsonkítás fájdalmas sebe óriási munkára készítette a vármegye lakosságát és vezetőségét is. Amikor legkevesebb ereje és legkisebb lehetősége volt az alkotó munkának, akkor mutatta meg Jász-Nagykun-Szolnok vármegye, hogy a magyarság ősi fenntartó ereje elpusztíthatatlan, szívóssága a legnagyobb csapások dacára is él és alkot. Szolnok, Jászberény, Karcag, Kisujszállás, Mezőtúr és Turkeve városok, valamint az összes községek az elmúlt tíz év alatt rengeteg munkával, beruházással, építkezéssel, gazdasági és szociális intézményekkel hajtották végre a vármegye Trianon utáni fejlesztését. Biztos és nagy jövője van egy olyan vármegyének, amelyik nemcsak magának, hanem a nemzetnek is nagy embereket adott. Nagy fiai között elsősorban ki kell emelnünk nagybányai Horthy Miklós Magyarország kormányzóját Apponyi Albert grófot a legnagyobb magyart, dr. Czettler Jenőt a képviselőház alelnökét, a nagy jászt és Almásy Sándort Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánját, aki nagy alkotásaival, munkájával, intézmények létesítésével örökítette meg nevét.

Szolnok.

Ósrégi település. Már kétezer évvel ezelőtt állandó letelepülési helye volt a Tisza menti népeknek, amelyek egymást váltották fel. A város már a rómaiak és az árpádházi királyok korában jelentős kereskedelmi hely volt. Múltjáról nincsenek elfogadható adatok és így a város ősi történetéről semmit sem tudunk. Az első írás, mely Szolnok létezését dokumentálja 1075-ből való és Zounok vezér földjének nevezi Szolnokot, mely e vezér nevéből nyerte nevét is. Szent István király idejében a város megyeszékhely és királyi ispánság volt.

A virágzásnak indult várost a tatárok 1241-ben földig rombolták és megmaradt lakossága szétszéledt. A mongol vész után gyors tempóban haladt a visszatelepülés és a lerombolt város hamarosan felépült. 1422-ben Zsigmond király Szolnok város harcviseelő, katonás népét mentesítette harmincad és vám alól.

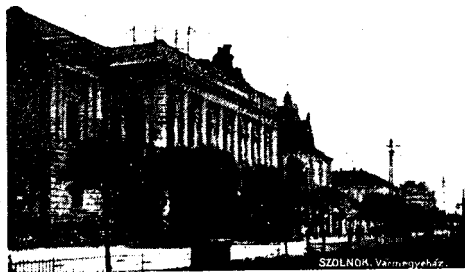
A jelentőségében és fejlődésében emelkedő város régi földvéra helyén I. Ferdinánd 1550-ben várat építtetett a török invázió ellen való védekezésre, de már két évvel később 1552 szeptember 4-én az idegen zsoldosoktól elhagyott és csak bedeghi Nyári Lőrinc várnagy ötven katonájával védett várat a törökök elfoglalták. A várat 1685-ig tartották megszállva, amikor Heisler és Mercz tábornokok

Szolnok. Városháza.

visszafoglalták. Ezután a vár egymásután cserélte urait. A kuruc Tokaji Ferenc után Deák Ferenc és Károlyi Sándor, majd Rabutin császári hadvezér és 1710-ben Cusani Jakab császári generális volt a vár ura. A sorozatos harcok azonban teljesen tönkre tették, elpusztították a várost s megakadályozták a város gazdasági és kulturális fejlődését.

A várost a háborús dúlásokon kívül más csapások is sújtották.

Szolnok. Vármegeyház.

1739-ben roppant tűzvész pusztította el a várost, mely alig kezdett felépülni, amikor 1742-ben ismét a lángok martaléka lett. Az egész városból csak a székesegyház és a kolostor maradt meg. A következő évben 1743 tól 1744-ig borzalmas pestisjárvány pusztított, ami elvitte a lakosság egyharmad részét. Alig mult el a vesztély romboló ciklon söpört végig a városon, alig hagyott házat sértetlenül. 1755 ben a nagy szá-

razság okozta éhínség tizedelte meg a sokat szenvedett lakosságot. 1774-ben roppant sáskajárás pusztított és 1791-ben ismét a pestis tizedelte meg a város lakóit.

Végre 1805-ben, mikor a várból kivitték az őrséget is békés fejlődés indulhatott meg. Szolnok felett, mint a tragikus sorsu magyar városok felett elmúltak a századok és a város magyarjainak vére, verejtéke, munkája szorgalma nem tudott olyan eredményeket produkálni, mint a nyugati városok. Mig nyugaton évtizedeken át folyt minden században az építő, az alkotó, a teremtő munka, a fejlődés, a haladás, addig a magyar városok, mint Szolnok nem érték meg egy negyed századot, melyben nyugalom lett volna. Nem volt 15- 20 évük, melyben maradandót alkothattak volna. Szolnok hűen tükrözi vissza Magyarország középeurópai szerepét: küzdelem a török és barbár invázió ellen nyugatért és küzdelem a germán és osztrák előretörés ellen önmagunkért.

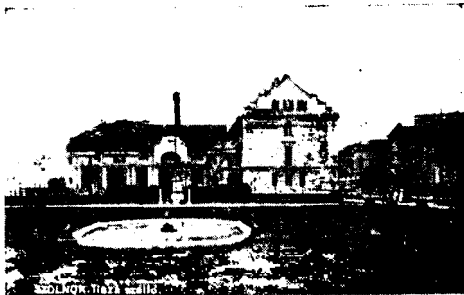

Szolnok. Vár.

A XIX. század elején sóraktárak, kincstári sőr és élesztőgyárak, fatelepek, vizimalmok stb, tették jelentőssé. Az egész Tiszántul fa és gabona feldolgozása Szolnokon bonyolodott le. 1847-ben építették meg

a szolnoki vasutvonalat, de e rövid idejű békés fejlődést az 1848-as szabadságharc váltotta fel ismét. 1874-ben rendezett tanácsu város és 1879-ben a Jász- és Nagykun kerületek, valamint Külső Szolnok megye egyesítésével Jász-Nagykun-Szolnok vármegye székhelye lett. 1898-ban bevezették a villanyt és 1910-ben megépítették a tiszai közuti vashidat, aszfaltozták, kövezték a város főbb útvonalait és csatornázták a város belterületét.

A világháborút követő forradalmak újabb megpróbáltatásnak tették ki a várost. A kommunista csapatok 1919 május 3-án szállták meg a várost és ezt három hónapon keresztül tartó román ágyuzás követte. Ezerkét-száz házat lőttek össze, a vártemplomot, az iskolákat, a postahivatalt, a lörvényszéket, a pénzügyigazgatóságot és még számos középületet. Augusztus

Szolnok. Tisza-szálló.

elsején indult meg Szolnokról a vörös offenzíva, melyet rövidesen a decemberig tartó román megszállás követett. Szolnok fel volt dulva, ki lett fosztva. A rémuralom a város 16 polgárát végezte ki és a meghurcolás, megaláztatás minden torturáját elszenvedte. Összedült középületei, kifosztott közhivatalai és polgárai, valamint a felrobbantott Tiszai hiddal az egész város barbár pusztítás képét adta.

A románok 1919 év decemberében kénytelenek voltak kivonulni és a város fellélegzett.

Nem érezte megvertnek, legyőzöttnek, kifosztottnak magát mert ősmagyar erővel azonnal talpra állott és akitő erejével hozzálátott a város rendezéséhez. Ezek a gondok azonban hat-

Szolnok. Nemzeti szálló.

ványozottak voltak, mert a javításokhoz, beruházásokhoz, építésekhez szükséges anyagi eszközök nem álltak rendelkezésre.

Fontos kérdés volt a jogrend biztosítása és a közigazgatás pontos, eredményes működésének helyreállítása.

A vagyonbiztonság védelmére sokat tett a város ifjú rendőrsége. A városi rendőség államosítása még a román megszállás alatt történt, amikor dr. Bóna Pál lett a rendőrkapitány. A fiatal rendőrségnek a kommunista bűncselekmények valamennyi nemével meg kellett

ismerkednie. Roppant munka nehezedett az új intézmény vállaira. A purifikáló munka megindulásakor alig volt Szolnokon olyan ház, amelynek lakója konkrét adattal nem fordult volna a rendőrséghez. A bekerítetlenül álló több mint száz hold kiterjedésű pályaudvar vagyontárgyainak őrzése is a rendőrség gondja volt. A pályaudvaron külön detektív csoport és körletőrség tevékenykedett. A rendőrség kitűnő munkájának tulajdonítható az, hogy a szolnoki és környéki bűncselekmények statisztikája évről-évre javuló tendenciát mutat. A leggyakoribb bűncselekmények a lopás, melyet az ember testi épsége ellen elkövetett bűncselekmények követnek. Ez utóbbiak elkövetésénél nagy szerepet játszik a fiatalság hagyományos virtusa. A szolnoki rendőrkapitányság működésének elmúlt tiz esztendejében tudásának és lelkiismeretességének legjavát vitte bele és ezzel biztosította a város belső nyugalalmát, vagyonbiztonságát és jogrendjét. A rendőrkapitányság vezetője 1928 óta Fábry Zoltán rendőrtanácsos.

Szolnokot sok válság, katasztrófa és pusztulás sujtotta, de a balsors mégsem győzhette le. Szorgalmas polgársága a törvényt, a rendet, a vagyont tisztelve, szellemi és anyagi tőkét gyarapítva, lángoló hazaszeretettel, becsületes alkotó munkával haladt előre. A város ma az Alföld iparának és kereskedelmének jelentős gócpontja. Lakosságának száma 1850-ben 10.617, 1870-ben 15.847, 1900-ban 25000 és 1920-ban 32539 volt. A lakosok száma ma 44.000-re tehető, melynek 20 százaléka szabadfoglalkozású és tisztviselő 20 százaléka földmivelő 20, százaléka ipari munkás és 35 százaléka iparos és kereskedő.

Közegészségügye magas nivón áll és fejlesztésére a város nagy összegeket áldoz. 1927-ben 36480 pengőt fordított közegészsége javítására, 1928-ban 52000 pengőt, 1929-ben 68340 pengőt és az 1930 év október végéig 71368 pengőt költött kórházaira és intézeteire. A vármegyei közkórház, a bábaképezde, a szülészeti klinika, az anya- és csecsemővédő intézet, gyermekkórház, tüdőbeteg gondozó stb. mind súlyos gondot okoznak a város vezetőségnek városfejlesztő munkájában.

Szociálpolitikáját kitűnő irányelvek vezetik. A város területén tiltva van a koldulás, mert a havi gyűjtések és önkéntes adományok összegei a szegényügyi bizottsághoz folynak be, ahol az adományok kiosztásáról kellőképpen gondoskodnak. A bizottság gondozónői útján ruházattal és élelmiszerekkel látja el szegényeit. A téli hónapokban ingyen ebédet oszt ki naponta és a szegénysorsu iskolai tanulókat naponta 2 deci ingyentejvel táplálják. Napközi otthonokat tartanak fenn külön a felekezetek számára és szegényháza 100 személyre van berendezve. Szegényügyekre 1927-ben 10.608 pengőt, 1928-ban 36252, pengőt 1929-ben 31.832 pengőt és 1930 év október hó végéig 35 039 pengőt fordított.

Közoktatásügye, népnevelésügye sincs kevésbé jelentős helyen. Gimnázium, leányliceum, felsőkereskedelmi iskola, fa-és fémipari szakiskola, fiu-és leánypolgári iskolák, tanonciskolák, 40 elemi iskola, népművelési

tanfolyamok, zene és énekiskolák szolgálják kitűnően a pedagógiai, ipari és kulturális népnevelést. Közoktatásügyére a város 1927-ben 48.761 pengőt, 1928-ban 79.522 pengőt, 1928-ben 108.794 pengőt és 1930 év október hó végéig 116.240 pengőt fordítottak.

Testnevelését 4 sportegyesület és levante egyesületek szolgálják a vármegyei és a városi testnevelési bizottság felügyeletében.

Szolnoknak jelentős szerepe van a képzőművészet terén. A szolnoki művésztelep, melynek Kohner Adolf báró az elnöke, európai hírű. A művésztelep 1920-ban létesült és rövid idő alatt európai viszonylatban is kitűnő helyet szerzett magának. Fennállása óta számos jónévű, azóta világhíres külföldi és magyar festő látogatta Szolnokot.

Közel ötven társadalmi, kulturális, ipari és gazdasági egyesület van a városban, melyek valamennyien hozzájárulnak a város minden vonatkozású fejlesztéséhez.

Szolnokot kifosztotta a forradalom, tönkretette a vörös-román háború, a román megszállás. Mikor a románok kivonultak síralmas képet mutatott a város külseje is. Rongált, összelőtt házak, a felrobbantott tiszai híd, katasztrófális élelmiszeri, ipari, gazdasági és városi állapotok súlyos gondokat róttak a város vezetésére és lakosságára. De Szolnok bebizonyította, hogy amikor legnagyobb a veszély, akkor benne is a legnagyobb az erő a védelemhez, az alkotáshoz.

A legváltásosabb rövid tíz év alatt annyit épített és olyan intézményeket létesített, amennyit ilyen rövid idő alatt még sohasem tehetett meg. 1922-ben építette a klinikaszerű bábaképző intézetet, 1924-ben a városi szegényházat, a sporttelepet és 1925-től, amióta dr. Tóth Tamás polgármester áll a város élén védőgáttal látták el a Zagyvát, rengeteg utcát köveztek, a belváros valamennyi utcáját aszfalt burkolattal látták el, a városi színházat teljesen modernül építették át, városi bérházat építettek, városi parkot létesítettek, megépítették a Tisza szállót és gyógyfürdőt, amelynek vizét közel 1000 méteres mély kut szolgáltatja. Megépítették a sertésvágóhidat, az anya és csecsemővédőt, több parkot, állami költségen felépült a fa és fémipari szakiskola. Jelenleg építés alatt, van a postapalota, új aszfalt út építése az autóbusz forgalom számára, a Tisza partján rakodópart létesült és kikövezik az egész városi parkoldalt, valamint megvalósítás előtt áll a gyermekkórház létesítése.

A város képe rendszeres, észszerű városrendezési politikára val. A személypályaudvartól a Baross utca vezet a belváros szívébe. Ezen az utvonalon fekszik a m. kir. fa-és fémipari szakiskola, majd a víztorony mögött a városi szegények otthona.

A forgalmas útvonalon a város kereskedelmi és ipari életének elevensége nyilvánul meg és az utvonaltól két oldalán elhúzódó üzletek egy lázasan fejlődő és dolgozó város képét adják. A Kossuth téren van a városháza, a Külső Szolnokmegyei Takarékpénztár és m. kir. pénzügyi palota. A Gorove utcában áll a kir. törvényszék

három utcára néző hatalmas palotája, a vármegyeháza és a főposta régi épülete (az új postapalota a Baross utcában épül). A Szabadság téren áll az 1848-iki szabadságharcban elesett hősök emlékszóbra és innen nyílik a Szanda felé vezető Tisza-híd és a nem régen épült Alcsi felé vezető vasbeton Zagyva-híd bejárata.

A várban van a híres művésztelep gondosan ápoltságban, a parkban Damjanich János fehérmárvány lovas szobrával. A Tisza parton van a gyönyörű Tisza szálló és gyógyfürdő és előtte van az átépített városi színház. A színház után a Verseyhy Ferenc reálgymnázium következik. A templomtól a Tomory-utcában már ipari telepek és gyárak követik egymást sorban. Fatalepek, gabona raktárak, gépgyár, vasöntőde, benzinraktárak, gőzmalmok, gőzfűrész telepek, majd a MÁV műhelytelepe után számos ipartelep.

Szolnokot a munka jellemzi, munkáját pedig az alkotás és alkotásainak olyanok a gyümölcsei, amelyek nemcsak Szolnok jövőjét, hanem a nagy magyar jövőt is egészségesen táplálják.

Dr. TÓTH TAMÁS polgármester, Szolnok. Ugyanott született 1893-ban. Szolnokon érettségizett 1901-

ben és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte el 1914-ben, amikor bevonult és csak 1918-ban, mint tüzérfőhadnagy szerelt le. Ebben az évben

lépett Szolnok város szolgálatába, mint aljegyző. Képességeit hamar felismerték és 1920-ban már tanácsnok, 1921-ben városi főjegyző és 1925-ben Szolnok város polgármestere lett. Működését legjobban Szolnok város fejlődése tükrözi vissza, mert polgármesterségének eddigi 5 esztendeje alatt számos alkotással tette értékes tevékenységét maradandóvá. A városi parkok, a szegényház, a városi bérház, az átépített színház, a vágóhid, a városi fürdő, a hóforrás és számos más városi közintézmény és közmunka, valamint a szegényügyek, a közegészségi ügyek és a pedagógiai ügyek fokozottabb mértékű ápolása mind széleskörű munkásságát, nagykonceptiójú városfejlesztési politikáját igazolják. Dr. Tóth Tamás polgármestert megválasztásakor szívvvel lélekkel fogadta az egész város és működésével általános és őszinte közmegbecsülést és közszeretet váltott ki.

szolnoki SCHEFTSIK ISTVÁN főszolgabíró Szolnok. Ugyanott született 1886-ban az ősi szolnoki Scheftsik családból. Nagypapa 12 évig volt Szolnok nagynevű pol-

gármestere. Tanulmányait Szolnokon, Brassóban és Pozsonyban végezte. Először a kereskedelmi pályára lépett, majd édesapja iparvállalatának 1905-ben történt leégése után hosszabb külföldi tanulmányútra ment, majd a jogi pályára lépett. A jogott Nagyváradon, Kolozsvárott és Budapesten végezte. Pályáját 1910-ben néhai Horthy Szabolcs főispán alatt mint tb. szolgabíró kezdte el, majd 1914-ben a törvényhatóság egyhangúlag választotta meg aljegyzőnek 1919-ben tb. főszolgabírónak, tb. főjegyzőnek és 1922-ben második-főjegyzőnek. A központi járás megszervezésekor 1923-ban járási főszolgabírónak választották meg. Előkelő tagja a város társadalmának. Az Országos Központi Hitelszövetkezet szolnoki fiókjának elnökgazgatója, Rákóczi-falva községnek díszpolgára, valamint számos egyesületnek vezetője és pártolója. Értékes és eredményes működésével nagymértékben hozzájárul a megye minden vonatkozású fejlesztéséhez és sokszorozza családjának a megye szolgálatában elért nagy érdemeit.

Dr. LÉVAY GYULA városi tiszti főügyész, Szolnok. 1889-ben született Berettyószentmártonban. Gimnáziumot a debreceni református kollégiumban végezett, majd a debreceni jogakadémián hallgatott jogot. Ügyvédi vizsgát Budapesten tett. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és 1918-ig teljesített katonai szolgálatot. Ekkor Nagyváradon működött, majd 1919-ben Szolnokra ment, ahol 1922-ben városi tiszti főügyésznek választották meg. Ezenkívül ügyvédi irodáját is vezeti.

szentgróthi BORSOS JÓZSEF királyi ügyészségi elnök, Szolnok. Makkoshotykán született 1875-ben Középiskoláit és a jogakadémiát Sárospatakon végezte, majd 1897-ben Sátoraljujhelyen lett törvényszéki joggyakornok. Később ugyanott, mint aljegyző és törvényszéki jegyző működött. Beregszászon 1902-től aljárásbíró, 1905-ben ügyészségi alelnök, 1908-tól ügyésze volt. 1921-ben nevezték ki a szolnoki királyi ügyészség elnökévé.

Dr. KERÉKES SÁNDOR városi főjegyző, polgármester helyettes, Szolnok. Ugyanott született 1887-ben. Szolnokon 1904-ben érettségizett, jogot Kolozsvárott hallgatott és ugyanott avatták doktorrá. A világháború idején 1915-től 1918-ig teljesített katonai szolgálatot. Szolnok város szolgálatába 1920-ban lépett, ahol 1922-től városi tanácsnok és 1925 óta városi főjegyző és helyettes polgármester.

Dr. KISS ERNŐ Szolnok vármegye felsőházi tagja, ügyvéd, földbirtokos, Szolnok. Ugyanitt született 1871-ben, itt végezte el középiskoláit és jogot Budapesten hallgatott. Ügyvédi oklevelét 1897-ben szerezte meg. Ebben az évben nyitott Szolnokon ügyvédi irodát, de emellett gazdaságát is vezette, Tagja volt az 1901 és 1910 évi országgyűlésnek. Gróf Tisza István szűkebb baráti köréhez tartozott. A háború alatt, mint miniszteri biztos vezetett egy katonai megfigyelő állomást, majd saját kívánságára frontszolgálatra osztották be 1916-ban. A kommün alatt a szegedi kormány tagja volt és visszatérése után folytatta gazdálkodását és ügyvédi

gyakorlatát is. Elnöke az Ügyvédi Kamarának, tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának, ügyvezető elnöke a megyei Egységes Pártnak és felsőházi követe a megye törvényhatóságának. Működésével osztatlan elismerést váltott ki és úgy a város, mint a megye egyik legnagyobb köztisztületben álló tekintélye.

Dr. KENÉZ BÉLA Szolnok város országgyűlési képviselője, egyetemi nyilv. r. tanár, Szolnok. Ugyanott született 1874-ben. Középiskoláit Szolnokon, egyetemi tanulmányait Budapesten, Lipcsében és Londonban végezte, 1895-ben az Országos Statisztikai Hivatalban, majd s titkári minőségében a kereskedelmi minisztériumban működött. 1907-ben pedig már a kolozsvári egyetem statisztikai tanszékének rendes tanára lett. 1917-ben IV. Károly király budapesti egyetemi tanára nevezte ki és az udvari tanácsosi címet adományozta. 1920-ban Szolnok nemzetgyűlési képviselője és a következő két választáson nagy többséggel választották meg a város országgyűlési képviselőjévé. Tagja a Magyar Tudományos Akadémiának. Számos munkája jelent meg és ezek között szerepelnek a „Statisztikai elmélet“, a „Városok fejlődése“ és „Nép és Föld“ című könyvei.

Dr. ELEK ISTVÁN városi tisztifőorvos, Szolnok. Ugyanott született 1883-ban. Középiskoláit szülőhelyén és egyetemi tanulmányait Budapesten 1906-ban végezte. Azután Budapest különböző klinikáin működött, majd Szolnokon 1909-ben, mint magánorvos kezdte meg tevékenységét. 1919-ben választották meg főorvosnak.

Dr. SZALLER MIKLÓS vármegyei tiszti főorvos, Szolnok. Szerencsen született 1884-ben. Közép-

iskoláit Sátoraljaújhelyen, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, ahol 1909-ben avatták doktorrá. Különböző budapesti klinikákon való működés után 1914-ben vonult be és 1918-ig teljesített katonai szolgálatot. 1920-ban választották meg a vármegye tiszti főorvosává. Számos egyesület elnöke és alapító tagja. A Vármegyei Orvosszövetség fiókjának társelnöke, a Vöröskereszt főorvosa és alapító tagja a Természettudományi Társaságnak.

KISS GÁBOR árvaszéki ülnök, Szolnok. Beregszászon, 1895. évi július hó 11-én született. Középis-

kolai tanulmányait a nyíregyházi főgimnáziumban, jogi tanulmányait pedig Kassán, Kecskeméten s a debreceni tudományegyetemen végezte. Középis- iskolai tanulmányainak befejeztével, jogászévei alatt Trencsénben lapszerkesztő volt s itt jelent meg 1919-ben „Átokország diákja” című verses kötet. Trencsénből a cseh megszállás folytán jött el s előbb Csót-táborban. majd Szolnokon a menekültek ügyeit intézte, mint kormánybiztosi megbízott. Mint árvaszéki ülnök, 1920 május havában lépett Szolnok város szolgálatába.

1925 óta tb. vármegyei árvaszéki ülnök. Árvaszéki ülnöki működésével kapcsolatos a szolnoki kulturszociális és humanitárius egyesületek megszervezésében s az ily célt szolgáló intézmények létesítésében és fenntartásában való közreműködése. Így ügyvezető igazgatója az Országos Stefánia Szövetség szolnoki fiókjának, mely a város egyik legnagyobb kulturszociális intézményét, az anya- és csecsemővédő intézetet, az ehhez tartozó tejkonyhát, bölcsődét, anyaothont és csecsemőothont foglalja magában. Mint a gyermekvédelmi ügyek városi előadója s mint a Magyar Vöröskereszt Egylet szolnoki választmányának titkára, feladatává tette a gyermekvédelmi társadalmi közjótékonyság szolnoki központosításának megszervezését a Vöröskereszt működésének keretében, így a szolnoki menhelyi telepen kihelyezett elhagyott gyermekek védelmét, a fiatalkorúak felügyelő hatósága alá tartozó gyermekek ellenőrzésének s a Patronázs tevékenységnek társadalmi kifejlesztését. Tagja a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottságnak, jegyzője és könyvtárnoka a Vármegyei Kaszinónak, disztagja a Szolnoki Sakk-körnek, tagja a szolnoki áll. el. iskolák gondnokságának, vezetője a városi könyvtárnak, tagja a városi iskolán kívüli népművelési bizottságnak, munkatársa a Szolnoki Ujságnak, főtítkára a szolnoki Versegly Ferenc Irodalmi Körnek, melynek megalakításában tevékeny részt vett. Tagja a Budapesten székelő Magyar Irodalmi és Művészeti Szövetségnek, valamint a Szegeden szé-

kelő Alföldkutató Bizottság társadalomrajzi és irodalmi szakosztályainak.

Dr. KEREZSY JENŐ ügyvéd, vármegyei árvaszéki ügyész, Szolnok. Nagykárolyban született 1882-ben. Középiskoláit Budapesten és Temesvárott, az egyetemet Budapesten és Kolozsvárott végezte 1910-ben. Pályáját Szolnokon mint ügyvéd kezdte el és azóta is megszakítás nélkül ott működik. Értékes tevékenységével általános köztisztellett váltott ki, valamint nagy közmegbecsülést szerzett hivatásán kívül eső széleskörű társadalmi tevékenységével is. 1915-ben vonult be és a szerb, valamint a montenegrói harctéren teljesített katonai szolgálatot. 1918-ban mint népfelkelő főhadnagy szerelt le.

UNGÁR DEZSŐ városi főmérnök Szolnok. Nagyvizsogyon 1879-ben született. Középiskoláit Egerben és műszaki tanulmányait a budapesti műegyetemen végezte 1907-ben. Pályáját mint magánmérnök kezdte el Budapesten. 1909-választották meg Szolnok város mérnökévé. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a következő évben Pzemysl elesetével orosz fogságba jutott, ahonnan 1920-ban került vissza. 1922-ben nevezték ki városi főmérnöknek. Vezette a város aszfaltburkolási munkálatait tervezte és építette a járványkórházat, a városi árúcsarnokot a szegényházat a vágóhidat. Ellenőrizte a Színház, bérházak és a Tisza szálló építkezéseit. Szolnok város fejlődésében Ungár Dezső főmérnök technikai irányítása igen jelentős szerepet játszik.

FÁBRY ZOLTÁN rendőrkapitány, Szolnok. Rimaszombaton született 1877-ben. Tanulmányait Eperjesen

a jogakadémiával végezte. Pályáját Besztercebányán a 16-os honvéd gyalogezrednél kezdte 1896-ban, majd Sopronban a 18-as gyalogezrednél, mint főhadnagy szolgált és 1906-ban nyugalomba vonult. Ugyanebben az évben Rimaszombaton, mint rendőralkapitány, majd 1915-től mint rendőrkapitány teljesített szolgálatot, 1919-ben menekülnie kellett és Egerben, majd Jászberényben működött, ahol a rendőrkapitányság vezetője volt. Innen Szombathelyre került a kerületi főkapitánysághoz és végül 1928 október havában, mint rendőrtanácsos vette át a szolnoki rendőrkapitányság vezetését, ahol működésével általános tiszteletet váltott ki. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz fronton küzdött. 1915-ben hivatali érdekből felmentették.

HORVÁTH MIKLÓS m. kir. államépítészeti főtiszt, Szolnok. Jászberényben született 1894-ben. Köz-

zépiskolai tanulmányait 1912-ben ugyanott végezte és a kolozsvári egyetemen jogot hallgatott. Pályáját 1914-ben Szikszón, mint adóhivatali gyakornok kezdte el. 1916-ban Tiszaroff adóhivatali ellenőrévé nevezték ki és

Szolnokon 1926 óta működik. Társadalmi ténykedése során jegyzője a Keresztény és Gazdasági párt-nak, választmányi tagja a Katho-likus Körnek, titkára az Adóhivatali Tisztviselők Országos Egyesülete helyi csoportjának, elnöke a Beseny-szögi Vadásztársaságnak és tagja még több egyesületnek. A világhá-boru kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött, ahol 1915-ben súlyosan megsebesült, úgy, hogy 1916-ban, mint rokkantat szabadsá-golták. Kitüntetései a Károly csa-patkereszt, a sebesülési érem és a háborús emlékérem.

MATTERNY ANDOR postafőnök, Szolnok. Sátoraljauhelyen 1870-ben született. Középiskolai tanul-mányait ugyanott és Iglón végezte, ahol 1890-ben érettségizett. Buda-pesten közlekedési tanfolyámot vég-zett és pályáját Sátoraljauhelyen, mint távirtdászgyakornok kezdte el. Ungváron nyerte el postatiszti ki-nevezését, majd Sátoraljauhelyre helyezték 1901-ben és az ottani postahivatal vezetésével bízták meg. Működésének több állomása után 1915-ben került Szolnokra, ahol azóta is vezetője a postahivatalnak. A kommün után egyik főszerve-zője volt a Keresztény Szociális és Gazdasági Párt-nak, Elnöke a Pos-taalkalmazottak Önszegélyező Egye-sületének és vezető tagja számos más egyesületnek is.

DEÁK KÁROLY m. kir. pénz-ügyőri főbiztos Szolnok. Budapes-ten született 1877-ben és ugyan-ott végezte el iskolai tanulmányait. Pályáját nagyszalontán kezdte, majd Nagyváradon, Belényesen, Székely-

hidán, Margitán, Pécsen, Budapes-ten Ujpesten, Pesterzsébeten és Ráckeven működött. Budapesten a pénzügyőri ujonciskolának két évig volt oktatója.

SZÜCS ALADÁR m. kir. mér-tékhiteltesítő főellenőr, Szolnok. Kö-teleken született 1883-ban. Iskolai tanulmányait Uj-pesten és a felsőipariiskolát Bu-dapesten 1901-ben végezte el. Több magánvál-lalatnál való mű-ködése után 1909-ben állami szol-gálatba lépett és a kecskeméti mér-tékhiteltesítőhöz nyert beosztást.

Azután Győrben és Budapesten volt beosztása és 1930 óta a szol-noki mértékhiteltesítő hivatal veze-tője. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és 1918-ig tel-jesített katonai szolgálatot. Hiva-tásán kívül sokat foglalkozik szá-mos sport kör vezetésével és e téren is értékes eredményeket ért el.

Dr. KERESZTFALVY GYULA rendőrkapitány, Szolnok. Bártfán szü-letett 1893-ban. Középiskoláit Eper-jesen, egyetemi tanulmányait Sze-geden végezte. Pályáját Bártfán kezdte el mint takarékpénztári tiszt-viselő, majd Poprádon már a rend-őrségnél, majd Ráckeven működött. 1920-ban, mint rendőrfogalmazó került Szolnokra, ahol rövidesen rendőrkapitány és a kapitányság állandó helyettese lett.

OLÁRY SÁNDOR csendőr őr-nagy. Szolnok. Nagyváradon szü-letett 1889-ben. Tanulmányait ugyan-

ott és a pécsi hadapród iskolában 1907-ben végezte. Pályáját Kolozsvárott kezdte meg, majd Nagyenyeden, Nagyváradon és Debrecenben teljesített szolgálatot. 1928 óta van Szolnokon. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz fronton küzdött öt hónapon keresztül, azután fogságba esett 1915 január havában Szibérián, Kinán és Amerikán keresztül 1919-ben tért vissza.

KÖRTVÉLYESSY DEZSŐ okleveles gépészmérnök, a szolnoki állami fa- és fémipari szakiskola igazgatója Szolnok. Eperjesen született 1887-ben. Ugyanott végezte a gimnáziumot és a budapesti József műegyetemen 1910-ben szerezte meg gépészmérnöki oklevelét. Pályáját a Ganz és társa Danubius gyárban Budapesten kezdte el, majd a pécsi fémipari szakiskola tanára lett. Később Budapesten az állami felsőipariskola tanára volt. Társadalmi működése során többek között tagja a vármegye törvényhatóságának is. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és 1918-ban szerelt le. Kitüntetései: a III.-os osztályú katonai érdemkereszt, az ezüst és bronz érem, valamint a Signum Laudis.

WOLLEK GÉZA állami reálgimnáziumi igazgató, Szolnok. Temeskutason született 1876-ban. Középközpontú Szegeden, főiskolai tanulmányait a budapesti és a kolozsvári egyetemeken végezte. Pályáját Szolnokon 1900-ban, mint helyettes tanár kezdte meg, majd 1902-ben rendes tanárrá nevezték ki. 1924 óta az intézet igazgatója. Széles-

körű társadalmi működése során elnöke a szolnoki Keresztény Gazdasági és Szociális Pártnak, a TESz szolnoki kerületének, tb. elnöke az Attila sportkörnek tagja a vármegyei hatóság testnevelési bizottságának, a római katolikus egyházközség tanácsának, Szolnok-vármegyei iskolán kívüli népművelés választmányának, a vármegye törvényhatósági bizottságának és a város képviselőtestületének. Védnöke a Katolikus Legényegyletnek és világi elnöke a Constantin római katolikus elemi iskola iskolaszékének.

KESZTHELYI ISTVÁN állami iskolai igazgató, vármegyei tanítótestületi elnök, Szolnok. Belgrádban

született 1872-ben. Középközpontú Pancsován, a tanítóképzőt Baján végezte, ahol 1891-ben szerezte meg oklevelét. Pályáját Kévepallos községben, mint ál-

lami iskolai tanító 1891-ben kezdte el, ahol 1894-ben igazgató lett és ebben a minőségében 1919-ig működött. Ebben az évben nevezték ki a szolnoki állami iskola igazgatójává. 1923 óta a szolnoki állami tantestület és a vármegyei általános tanítóegyesület elnöke. Tagja a római katolikus egyházközségnek, a községi képviselőtestületnek, a vármegyei törvényhatósági bizottságának és az Uri Dal és Zene Egyesületnek.

NOVOTHNY JENŐ állami igazgató-tanító, Szolnok. Az abauj-tor-

ná megyei Semsén született. Középiskoláit és zenei tanulmányait Kasán, a tanítóképzőt Baján 1901-ben végezte. Pályáját ugyanabban az évben Buzitán, mint kántor-tanító kezdte meg, majd

Királyhidán, Dunakilitiben működött és 1920-ban helyezték át Szolnokra, ahol 1929-ig az állami polgári leány- és fiúiskola énektanára, majd amikor állását leépítették az elemi iskola igazgatója lett. Társadalmi tevékenysége során számos dalárdát szervezett meg, így többek között Szolnokon az egyházi zene és énekkar megszervezője. A világháborúban 1914-től tíz hónapig küzdött és 1915-ben került orosz hadifogságba, ahonnan 1918-ban sikeres szökése után érkezett vissza. Hivatásában és társadalmi működésében szerzett érdemeiért számos elismerésben részesült.

P. FARAGÓ FÁBIÁN Szt. Ferenc- rendi házfőnök, Szolnok. Szabadkán született 1879-ben. Középiskoláit ugyanott végezte a főgimnáziumban. Teológiai tanulmányait Szombathelyen és a bajai rendi intézetben végezte és 1901-ben Kalocsán szentelte pappá Majorossy h. püspök. Még ebben az évben a pécsi szigeti külvárosi plébánia segédlelkésze, majd rövidesen helyettes házfőnök lett. 1911-től Gyöngyösön plébános és házfőnök, 1912-től Simontornyán házfőnök és plébános volt, majd 1913-tól Szécsényben, 1914-től Pécsen, 1918-tól Kecskeméten már mint rendi tanácsos és 1922-től

Szigetváron működött. 1926 óta házfőnöke a szolnoki Szent Ferenc rendnek. A kömmün alatt jelentős szerepe volt az ellenforradalom megszervezésében.

P. UNYI BERNARDIN hitoktató, belvárosi plébános, Szolnok. Bácsón született. Középiskolai tanulmányait

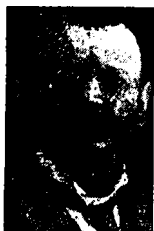
Lippán, Pécsen, Baján és Szegeden, teológiai tanulmányait Gyöngyösön végezte. Pályáját Kecskeméten 1918-ban, mint hitoktató lelkész kezdte el,

később Baján működött, majd kiment Amerikába s New-Yorkban két éven keresztül volt lelkész. Amerikából visszatérve Budapesten ténykedett, majd 1927-ben Szolnokra került, ahol egyházi működése mellett irodalmi tevékenységet is fejt ki és főszerkesztője a Katholikus Élet című lapnak. Ügyvezető elnöke a Katholikus Legényegyletnek, a Katholikus Népszövetségnek, a Crédó Egyesületnek, valamint számos egyházi, szociális és társadalmi egyesületnek. Az 1920 évi szerb megszállás alkalmával tanusított egyházi és hazafias magatartása miatt a szerbek elfogták és a nemzeti hadsereg bevonulásáig három és fél hónapon keresztül tartották fogva.

Dr. KONRÁD JENŐ bábaképezdei igazgató tanár, Kerületi szülész-főorvos, Szolnok. Nagyváradon született 1878-ban. Oklevelét Budapesten 1901-ben szerezte meg. Pályáját Budapesten kezdte a II-es számú női klinikán, majd Kolozsvárott, Drezdában és Strassburgban

működött. Nagyváradon a bábaképezde igazgató-tanára. Tagja a vármegyei törvényhatósági bizottságnak, a városi képviselőtestületnek és több orvosi, társadalmi és kulturális egyesületnek. Nagy szaktudásáért és értékes, eredményes működéséért általában közlisztéletben részesül.

ORESKÓ DEZSŐ nyugalmazott állami iskolai igazgató tanító, Szolnok. Rakamazon született 1871-ben

Középiskolai Tanulmányait Egerben és Miskolcon a tanítóképzőt Sárospatakon végezte, oklevelét 1891-ben szerezte meg. Ezenkívül megsze-

rezte még ipariskolai rajztanítói és kántori képesítését is. Tizenhárom éven keresztül a szolnoki középiskola énektanára volt. 1893-tól Szolnokon mint tanító működött a községi iskolánál, majd később 1899-ben az iskolák államosítása után állami tanító lett. 1928-ban vonult nyugalomba. Számos dalárdát szervezett meg, az ipartestületeknél hosszabb ideig mint ellenőr működött, műkedvelői előadásokat rendezett és az ifjuság megszervezője és vezetője volt. Tizenhárom évig volt jegyzője a Vármegyei Tanítói Egyesületnek.

NAGY LAJOS nyugalmazott állami iskolai igazgató-tanító, Szolnok. Lökösházán született. 1853-ban. Középiskoláit a rozsnói evangélikus főgimnáziumban és az állami tanítóképzőt Losoncon végezte. Megszerezte a gimnáziumokat képesítő tornatanári okle-

velet. Pályáját Annafalván 1893-ban kezdte, majd a gömörmegyei Nagyrőczen 37 esztendőn át magyárosította a pánszláv érzelmű lakosságot. Nyugdíjazása után a szolnoki Szent István király temetkezési egyletnek könyvelője lett, ahol még ma is

működik. Társadalmi ténykedése során számos társadalmi alakulatnak tevékeny tagja. A „Murány völgye” című lapnak rendes levelezője. 1912 óta van Szolnokon, ahol a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt háznagya a „Szolnok és Vidéke” című lap felelős szerkesztője és több egyesületnek vezetője.

Dr. KISS MIKLÓS magánorvos, Szolnok. Beregszászon született 1897-ben. Középiskolai tanulmányait

Nyíregyházán és Trencsénben végezte majd a budapesti egyetemen szerezte meg diplomáját. Pályáját a szolnoki közkórházban kezdte, meg és később

mint magánorvos folytatta működését. Tagja az Országos Orvosszövetségnek és a MOVE-nak. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz, román és az olasz frontokon küzdötte végig a világháborút. A székelhadosztály visszavonulásakor 1919-ben szerelt le. Kitéüntetései: bronz Signum Landis, a második osztályú vitézségi érem,

a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a hadi emlékérem.

Dr. JUHÁSZ PÁL orvos, Szolnok. Nagykörűben született 1899-ben. Középiskolai tanulmányait az

egri főgimnáziumban, egyetemi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen végezte, ahol 1925-ben szerezte meg diplomáját. Pályáját

Nyíregyházán kezdte meg 1925-ben mint kórházi orvos, majd a szolnoki megyei kórházban három évig mint belgyógyászati orvos működött. 1928 óta magánorvos, 1917-ben vonult be és az orosz, majd az olasz frontokon küzdött. Különtetése a másodosztályú vitézségi érem, a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem. Nagykörűben 1918-ban megalakította a nemzetőrséget, amiért a kommün alatt a komunisták részéről üldöztetésben volt része. A kommün után a nagykörűi csendőrtartaléknak parancsnoka volt.

báró KOHNER ADOLF dr. a „Szolnoki Művész Egyesület” elnöke, Szolnok 1878-ban született Budapesten. Középiskoláit ugyanott és egyetemi tanulmányait Berlinben végezte. Mezőgazdasággal, majd pénzügygel foglalkozott, 1908-ban Ferenc József udvari tanácsosnak nevezte ki. 1912-ben a bárói rangot és 1916-ban a Ferenc József rendcsilagos középkeresztjét kapta meg. A világháborúban egyetlen fia hősi halált halt. Báró Kohner Adolf dr. a magyar művészetek egyik leg-

nagyobb pártfogója és mecénása. Évtizedek óta támogatja a szolnoki művészegyesületet, melynek 1912 óta elnöke.

RÁTZ KORNÉL a Magyar Nemzeti Bank főfelügyelője, a szolnoki fiókkintézet főnöke, Szolnok. Nagybecsikereken született 1873-ban. Középiskoláit ugyanott végezte 1891-ben majd 1892-ben Grácban a kereskedelmi és iparadémiát. Pályáját 1896-ban az Osztrák-Magyar Bank bécsi intézeténél kezdte el, azután Miskolcon, Szegeden, Nagybecsikereken, Pancsován és Szarajevóban működött. 1921-ben az m. kir. állami jegyintézethez nyert beosztást. 1924-ben a Nemzeti Bankhoz és rövidesen annak szolnoki fiókkintézetéhez került, melynek ma is vezető főnöke.

IVANITS JÓZSEF szállodás és kávé, Szolnok. Malogszegen született 1885-ben. Pályáját a budapesti Metropol szállóban kezdte meg, majd budapesti működése után a veszprémi Korona szálló, kávéház és étterem tulajdonosa lett Fűzfőn és Balatonalmádin vezette üzleteit és végül Szolnokon vette át a saját tulajdonát képező „Nemzeti szálló” és „Nemzeti Kávéház”-at. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és az orosz fronton küzdött végig a világháborút. Különtetése: a másodosztályú ezüst vitézségi, a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a hadi érdemrend vaskeresztje.

WESTHER REZSŐ vendéglős és szállodás, Szolnok. Ugyanott született 1896-ban. Középiskolai tanulmányait a szolnoki reál-gimnáziumban végezte és pályáját a buda-

pesti Hungária szállóban kezdte el. Nagy szakképzettséggel vette át az 1928-ban megnyitott Tisza szállót, melynek azóta vezetője. A világháború kitörésekor 1915-ben vonult be és az olasz fronton küzdött, ahol megsebesült. 1918-ban mint tizedes szerelt le.

WESTHER ISTVÁN szállodás, Szolnok. 1892-ben született Szolnokon. Középiskoláit ugyanott végezte 1910-ben és Budapesten a József műegyetem hallgatója volt. Szállodai szakképzettségét a budapesti Erzsébet királyné szállóban szerezte meg. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és az orosz frontokon küzdött, ahol 1915-ben fogságba esett. Mint cserefogoly csak 1922-ben térhetett vissza. Mint tartalékos zászlós szerelt le a Károly csapatkereszt és a hadi emlékérem kitüntetésekkel. A Westher fivérek Szolnokon az országos-hírű Tisza szállót vezetik, melynek szintjét a nyugateurópai városok szállóinak színvonalára emelték.

TARY TIMÓTH ny. királyi járásbirósági irodafőtiszt, Szolnok. Ugyanott született 1860-ban. Középiskoláit szülőhelyén

végezte el és röviddel utána 1880-ban katonai szolgálattételre vonult be. 1883-ban lépett a vármegye szolgálatába, mint számvevőségi díjnok. A következő évtől kezdve a járásbiróságnál, mint díjnok, később, mint írnok működött. Jászapátiban. Jászapátiból Szolnokra a telekkönyvi hivatalba

helyezték. 1918-ban nevezték ki irodafőtiszté és 1924-ben 40 éves szolgálat után vonult nyugalomba. Tagja a Katholikus Körnek, amelynek háznagya és alelnöke is, tagja a Crédo Egyesületnek és a római katolikus egyháztanácsnak.

NÉMETH GYULA MÁV tisztviselő, Szolnok. Mezőtúron született 1885-ben. Ugyanott és később Szarvason végezte középiskolai tanulmányait. Pályáját 1907-ben kezdte a MÁV szolgálatában, mint állomásfelvigyázó segédtsízt Békéscsárdváron. 1908-ban Szolnokra helyezték át és állomásfelvigyázónak nevezték ki. Tisztviselő képesítési vizsgát 1927-ben Budapesten tett és még ugyanabban az évben tisztviselőnek nevezték ki. Szolnokon 1929-óta forgalmi szolgálatot teljesít és pénztárt kezel Széleskörű társadalmi működése során a szolnoki MÁV sportegylet megszervezője és megalapítója, melynek ma alelnöke és az atlétikai osztály alelnöke. Megalapítója és megszervezője a szolnoki vasúti áruháznak, amelynek tisztviselője és ügyvezető igazgató helyettese. A szolnoki református egyház presbitere.

CSETNEKI KÁROLY MÁV fő-tiszt, Szolnok. 1887-ben született Lajtakörtlvényesen. A felsőipariskolát Kassán 1908-ban végezte. Huzamosabb ideig működött a Ganz féle villamossági r. t.-nél, a Központi Gáz- és Villamossági r. t.-nél Szegeden. Kétéves tanulmányuton volt külföldön. 1914-óta a szolnoki MÁV műhelyben teljesített szolgálatot. 1918-ban nevezték ki fő-tiszté. Előadója a MÁV sportegylet ligájának és társelnöke a középma-

gyarországi labdarugók alszövetségének. A magyar sport és testnevelés terén értékes tevékenységet fejt ki. 1914-ben vonult be és az orosz fronton küzdött 14 hónapig. 1915-ben hivatali érdekből felmentették.

VERES SÁNDOR fiókszerlárnok, Szolnok. Ugyanott született 1895-

ben. Középiskolai tanulmányait Petrosényben végezte Pályáját a hunyadmegyei Piskiben, mint szerárnok jelölt kezdte 1913-ban. 1921-

ben Szolnokra helyezték át, mint műhelyszertárnokot és 1922-ben a fiókszerár vezetője lett. Tagja a MÁV Sportegyletnek és a keresztény nemzeti pártnak.

BORSI LAJOS MÁV főmüvezető, Szolnok. Debrecenben született 1883-ban. Ugyanott végezte el tanulmányait, majd a kárpitos szakmát tanulta. A MÁV szolgálatába 1907-ben lépett Debrecenbe, majd Budapestre és 1912-ben Szolnokra nevezték ki főmüvezetővé. Társadalmi működése során választmányi tagja a MÁV milleneumi egyesületének, a Vasutas Szövetkezetnek 8 éven át volt igazgatósági tagja és a Keresztény Gazdasági Szociális Párt helyi szervének tagja a párt megalakulása óta.

GÁLCSIK JENŐ MÁV főmüvezető, Szolnok. Ugyanott született 1888-ban. Négy középiskoláját Kasán végezte el és Miskolcon kezdte pályáját. 1913-ban Szolnokra helyezték és azóta is megszakítás nélkül ott működik. Széleskörű társadalmi tevékenységében a szolnoki

keresztényszocialista szakszervezeteket alapította meg Farkas főmérnökkel, elnöke a Milleneum Önképző Dal- és Zeneegyletnek, a megye dalos kerületének, tagja a városi képviselőtestületnek és a római katolikus egyházközség tanácsának. Hivatásán kívül társadalmi munkodéséért osztatlan szeretetben és közmegebecsülésben részesül

ILLYÉS ENDRE MÁV főmüvezető, Szolnok. Kolozsvárott született 1888-ban. Is-

kolai tanulmányait ugyanott végezte az ipari szakiskolával 1907-ben. Pályáját a MÁV szolnoki szolgálatában kezdte meg, majd különböző beosztások után 1927-ben lett a MÁV

szolnoki főmühelyének főmüvezetője. Társadalmi működése során titkára a szolnoki Összetartás Egyesületnek és 5 éven keresztül volt titkára a Rákosi Vasutas Egyesületnek.

PATAY FERENC MÁV főmüvezető, Szolnok. Ugyanott született 1894-ben. Szolnokon végezte el középiskoláit az iparszakiskolával 1913-ban. Működését még ugyanabban az évben a MÁV szolgálatában kezdte el. 1918-ban nevezték ki Szolnokon, MÁV művezetőnek, 1922-ben a fűtőház művezetője és 1929-ben főmüvezetője lett. Egyik megszervezője a fűtőházi Összetartás dal és zene egyletnek, amelynek 1913-ban történt megalapításánál tevékeny részt vett. Hét éve parancsnoka a szolnoki fűtőházi tüzoltó testületnek, választmányi tagja a vármegyei

önkéntes tűzoltó testületnek és vezető tagja számos egyesületnek és testületnek.

CSAPÓ SÁNDOR MÁV főmozdonyvezető, Szolnok. Ugyanott született 1880-ban. Középiskoláit

szülőhelyén végezte el, majd a lakatos szakmát tanulta ki. Szakismereteinek bővítésére Budapesten működött, majd 1899-ben a MÁV szolgálatába lépett. 1909-ben mozdonyvezető és 1920-ban főmozdonyvezető lett. Megszervezője az 1920-ban létesült szolnoki MÁV mozdonyvezetők otthonának, melynek megalapítása óta einőke. Az egyesület szociális és kulturális célokból alakult meg, mely jelenleg a MÁV mozdonyvezetők áldozatkészségéből 1927-ben épített székházában működik. Tagja a városi képviselőtestületnek, a római katolikus egyházközség képviselőtestületének, a Keresztény Gazdasági Szociális Pártnak, a m. kir. áll. vasutasok szövetségének, az Országos Mozdonyvezetők Szakcsoportjának és alelnöke a MÁV szolnoki sportegyesületének.

DOBOS ISTVÁN főmozdonyvezető, Szolnokon. Ugyanott született 1881-ben. Tanulmányainak elvégzése után pályáját

a szolnoki MÁV műhelyben kezdte el, ahol azóta is megszakítás nélkül működik. Pénztárnoka a szolnoki Mozdonyvezetők Otthonának és vá-

lasztmányi tagja a Keresztény Gazdasági és Szociális Pártnak.

PÁSZTOR JÓZSEF MÁV főmozdonyvezető, Szolnok. Ugyanott született 1885-ben. Középiskolai tanul-

mányait, valamint az iparszakiskolát szülőhelyén végezte. A lakatos szakma elsajátítása után MÁV szolgálatba lépett, ahol 1910-ben mozdonyvezetővé és

1922-ben főmozdonyvezetővé nevezték ki. Titkára a Mozdonyvezetők Otthonának, választmányi tagja a Keresztény Gazdasági Pártnak, valamint a Katolikus Körnek és számos más egyesületnek.

SZABÓ ISTVÁN nyug. MÁV főkalauz, Szolnok. Ugyanott született 1880-ban. Középiskoláit szülő-

helyén végezte el. Katonai szolgálata után 1901-ben MÁV szolgálatba lépett Szolnokon. 1905-ben Pisk be helyezték át, ahol 1908-ban kalauznak nevezték ki.

1909-től van ismét Szolnokon és főkalauzi kinevezését 1918-ban nyerte el. 1924-ben vonult nyugalmába. Tagja a városi képviselőtestületnek és a szegényügyi bizottságnak, a Vasutas Áruház Szövetkezet igazgatóságának, a Katolikus Kör választmányának, a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt választmányának, a szolnoki MÁV sportegyesület gazdasági bizottságának, valamint számos más társadalmi,

kulturális és szociális egyesület vezető tagja.

ifjabb BÓDI ISTBÁN nyug. MÁV főintéző, Szolnok. Ugyanott született 1874-ben. Középiskoláit a szolnoki reálgimnáziumban végezte, ahol 1895-ben érettségizett. Államszámvitell vizsgát 1897-ben tett. Pályáját, mint gyakornok és 1921-ben, mint főintéző vonult nyugalomba. A háború éve alatt megszervezte a kertgazdaságot (MÁV műhely kertgazdaságot), jóléti intézményt, megalapította a hadikonyhát és a cipőműhelyt. A Milleneumi Önképző Zene és Dalegyesületnek husz éven át volt ügyvezető elnöke. Elnöke a II. sz. temetkezési és segélyező egyesületnek. Huszonnégy év óta vármegyei törvényhatóságának és harminc év óta a város képviselőtestületének tagja. A háború alatt kifejtett értékes és eredményes működésének elismeréséül a III. osztályú polg. érdemkeresztet kapta.

GULYÁS FRIGYES nyug. MÁV mozdonyfelvigyázó, Szolnok. Gyomán született 1876-ban. Iskolai tanulmányait Gyomán és Szolnokon végezte, majd a lakatos szakmának kitanulása után a szolnoki MÁV műhelyben működött. Pesten 1892-től 1897-ig

volt MÁV szolgálatban, majd katonai szolgálat idejének kitöltése után vissza került Szolnokra, ahol, mint mozdonyvezető 1910-ig és azóta mint mozdonyfelvigyázó működött. 1930-ban negyvenéves szolgálat után vonult nyugalomba. Széleskörű

társadalmi tevékenysége során évekig volt alelnöke a Katholikus Körnek, választmányi tagja a Keresztény Gazdasági és Szociális Pártnak, tagja a Hangya Szövetkezet igazgatóságának, alelnöke a szolnoki Mozdonyvezetők Otthonának és választmányi tagja a Crédó egyesületnek, Ezenkívül számos egyesületnek vezető és rendes tagja, melyeken keresztül város minden vonatkozású fejlődését szolgálja.

Dr. FUCHS GYTLA törvényszéki elnök, Szolnok. Nagyszentmiklóson született 1878-ban. Középiskoláit Temesvárott, jogi tanulmányait Budapesten végezte és ugyanott szerezte meg diplomáját 1901-ben. A következő évben Nagykikindán törvényszéki joggyakornok, majd Nagyszentmiklóson 1910-ben járásbírói albiró, 1910-ben Versecen járásbíró, 1914-ben Nagykárolyfalván vezető járásbíró volt, ahonnan bevonult és csak 1918-ban négyévfélévi katonai szolgálat után mint h. katonai ügyész a koronás arany érdemkeresztrel és a Signum Laudissal szerelt le. Ekkor Temesvárott törvénybíró lett, de az oláhok kiutasították és úgy került 1920-ban a szolnoki törvényszékhez. 1921-ben tanácselnökké nevezték ki és 1926 óta a törvényszék elnöke.

Gyöngyös—Halászi VADÁSZ KÁROLY GYÖRGY dr. vármegyei főjegyző, Szolnok. Túrkevén született 1886-ban. Régi nemesi családból származik. Családjának nemeslevelét 1610-ben II. Mátyás király adományozta. Középiskolai tanulmányait Mezőtúra és Szarvason, egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsvárott végezte, ahol 1908-ban

avatták az államtudományok doktorává. Külföldi tanulmány utja után 1909-ben a megye szolgálatába lépett. A következő évben már vármegyei aljegyzővé nevezték ki. 1914-ben szolgabíró 1916-ban vármegyei aljegyző lett. A kommunisták elől Nagyváradig kellett menekülnie, ahonnan 1919. év augusztus havában tért vissza. 1920 óta a vármegye nagy köztisztviselőiben álló főjegyzője. Alapító és választmányi tagja a vármegyei Gazdasági Egyesületnek, főgondnoka a ref. egyháznak és tagja több társadalmi egyesületnek.

JESZENSZKY JÓZSEF vármegyei árvaszéki ülnök, főispáni titkár, Szolnok. Nagybecskerekén 1886-ban született. Középkisfalván szülőhelyén végezte és Eperjesen tette le az államvizsgát. Pályáját 1912-ben Törölkő vármegye szolgálatában kezdte el. 1914-ben bevonult és az orosz, majd az olasz fronton küzdött. Kitérítései között van a Signum Laudis is. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye szolgálatába 1922-ben került, ahol rövidesen aljegyző, majd árvaszéki ülnök lett. 1922 óta főispáni titkár.

BIHARY ISTVÁN kir. tanfelügyelő, hivatali főnök, Szolnok. Nagyenyeden született 1881-ben. Középkisfalván szülőhelyén filozófiai tanulmányait Kolozsvárott és a jogot Eperjesen végezte. Pályáját Nagyküküllő vármegyébe kezdte. A világháború kitörésekor önként jelentkezett katonai szolgálatra, de visszarendelték Rimaszombatra a kir. tanfelügyelőség élére. 1918 óta van Szolnokon, ahol vezető főnöke a

tanfelügyelőségnek és vezére a megyei tanítószágnak. Jelentős szerepe van a Leventeintézmény megyei szervezésénél. Számos előadást tartott már az iskolán kívüli népművelés keretében. Ügyvezető elnöke a megyei tanítóegyesületnek.

lindenaui TREXLER ALBERT MÁV felügyelő, állomásfőnök, Szolnok. Budapesten született 1871-ben. Győrött és Budapesten végezte a hadapród iskolát. Boszniában, mint zászlós, majd mint hadnagy teljesített szolgálatot 1896-ig, amikor a MÁV szombathelyi üzletvezetőségénél kezdte meg új pályáját. Különböző állomások után 1921-ben vette át a szolnoki állomásfőnökséget, ahol azóta is megszakítás nélkül működik. Háborús szolgálatának elismerésül a koronás aranykereszttel, a vitézségi érem szalagjával tüntették ki. Széleskörű Társadalmi működése során elnöke a Máv. Tiszti Kaszinónak, alelnöke a Turáni Vadászok Orsz. Egyesületének, a szolnoki Crédó egyesületnek és a méhész Egyesületnek. Társelnöke a Máv. Sportegyesületnek tagja a vármegyei törvényhatósági bizottságnak és a városi képviselőtestületnek.

óvári PAPP GÁBOR Dr. m. kir. egészségügyi főtanácsos, a vm. köz-kórház igazgató főorvosa, Szolnok. Tordán született 1867-ben. Középkisfalván szülőhelyén filozófiai tanulmányait Bécsben végezte 1891-ben avatták doktorrá. Az egyetemi sebészeti klinikán első tanársegéd volt és 1879-ben a szolnoki vm. köz-kórház igazgató-főorvosa lett. Számos orvostudományi munkája

jelent meg. Eredményekben gazdag, fáradhatatlan és értékes működéséért a Ferenc József-rend hadiékítményes lovagja lett és megkapta a Magyar Vöröskereszt Egylet II. oszt. diszjelvényét is. Elnöke az ország Vidéki Kórházak Egyletének és az Országos Orvos szövetség vármegyei fiókjának, valamint számos tudományos és társadalmi egyletnek.

KÁDÁR GYULA a szolnoki Cukorgyár Rt. ügyv. igazgatója, Szolnok. Abonyban született 1872-ben. Középsiskoláit Szolnokon és Budapesten végezte. Pályáját a helyi cukorgyárnál kezdte el, ahol főkönyvelő, majd igazgató lett. 1912-ben lett a szolnoki cukorgyár kereskedelmi igazgatója, amelyet tudásával, kitűnő szakképzettségével fejlesztett naggyá. Tagja a vármegye törvényhatóságának, a város képviselőtestületének, számos megyei és városi bizottságnak és igazgatója a Villamos Iparvállalatnak.

Dr. VARGA IMRE belgyógyász, a vármegyei közkórház főorvosa Szolnok. Nagybajamon született 1889-ben. Középsiskoláit Kaposvárott az egyetemet Budapesten végezte. 1912-ben avatták doktorrá. Pályáját a II. sz. belgyógyászati klinikán kezdte meg, ahol 1922-ig működött. A világháborúban, mint katonatorvos szolgált különböző beosztásokban. Kitüntetései: között van a Signum Laudis a kardokkal és a II. oszt. tiszti vöröskereszt emlékérem is. 1922 óta a szolnoki vm. közkórház főorvosa és a belgyógyászati osztályvezetője. működése osztatlan elismerést váltott ki.

VÁNCZA MIHÁLY a városi ipartelepek ügyvezetője, Szolnok.

Kunszentmiklóson született 1885-ben. Budapesten érettségizett és ott végezte műszaki tanulmányait is. Pályáját a Ganz-féle Villamossági Rt. szolgálatában kezdte meg 1906-ban. Szolnok város szolgálatába 1911-ben lépett, mint a közüzemek adminisztrátora, 1912 óta úgy a műszaki, mint a kereskedelmi ügyek vezetője. A szolnoki Hitelbank Rt. felügyelőbizottsági és a Tiszavidéki Takarékpénztár választmányi tagja. Vezető tagja még számos egyesületnek és jelentős szerepet visz az országos autóturisztika terén is. Ipari és kereskedelmi képzettsége emelte a városi ipartelepeket arra a magas nivóra, melyet a rohamosan fejlődő város életében elfoglalt.

Dr. TÓTH TIVADAR a »Szolnoki Ujság« szerkesztője, Szolnok Szolnokon született 1892-ben. Ugyanott végezte a gimnáziumot, a bölcsészeti egyetemre Budapesten járt. Doktori értekezése »A jászku-nok története a török hódoltság korában« volt. Irodalmi tevékenységét már korán kezdte meg és az »Egyetemi Lapok«-ban jelentek meg kisebb cikkei. A budapesti Ferenc József intézetben volt gyakorló tanár. Ott érte a világháború, amikor bevonult és rövidesen kikerült az orosz frontra, ahol 1916-ban került fogságba. Négy évet töltött Szibériában. Visszaérkezése után a szolnoki gimnázium tanára lett, ahol rövidesen cserkész csapatot szervezett. 1926 óta jelenik meg szerkesztésében és kiadásában a »Szolnoki Ujság«, mely legelső lapja a megyének. Ir a »Figyelő«-ben is. Pedagógiai működése, publicitása általános elismeréssel van kísérve.

Széleskörű társadalmi tevékenységében mindenkor Szolnok gazdasági, kulturális és szociális fejlődését szolgálja.

almásy SZALAY PÁL Jász Nagykun-Szolnok vármegye Gazdasági Egyesületének igazgatója, Szolnok. Derecskén született 1893-ban. Középiskoláit és a Gazdasági Akadémiát Debrecenben végezte el, ahol 1914-ben nyert oklevelet. Ekkor a világháború kitörésével bevonult és az orosz, valamint az olasz harcte-

reken küzdött 1918-ig. Kitüntetései a bronz, II. oszt. vitézségi érem, ezüst, a Signum Laudis, Károly csapatkereszt. Leszerelése után a Felsőmagyarországi Gazdák Szövetségének titkára lett. A kommün alatt Detek községben levő családi birtokán gazdálkodott. 1930 óta a vm. Gazdasági Egyesület titkára, majd még ettől az évtől igazgatója. Főszerkesztője a »Tiszamelléki Gazda« c. lapnak és tagja a város képviselőtestületének.

Jászberény.

Jászberénynek, a jászok patinásmúltú fővárosának e monografiánkban való ismertetését a város jelentős történelmi múltjára tekintettel mesziről kell kezdenünk.

A város alakulásának időpontja a történelmi idők messzeségébe nyúlik, de — ellentétben sok magyar alföldi város oklevélszerűen kimutatható keletkezési időpontjával — még eddig nem sikerült a későbbi Jászberényt tevő ősi kommunitás nyomára akadni.

Eddig több történetíró igyekezett a jászokat azokkal a szarmata-jazyg törzsekkel összefüggésbe hozni, melyek a rómaiak pannóniai és dáciai birtoka közé ékelődve a Duna—Tisza-közén nomád lovasokként évszázadokon keresztül éltek és nyomaikat sok történelmi emléken hagyták a késői századoknak. Ezek a törzsek — faji tulajdonságaiknak megfelelően — nem tömörültek állandó lakhelyű közösségbe, (egykorú és utánakövetkező krónikásokban is „metanasta“, kóbor néven vannak állandóan nevezve), hanem állandó csatározásokban, legelőhelyeiknek itt-ott való felütésében találták meg életcéljaikat. Annyi bizonyos, hogy a város és a Zagyva vidéke a szarmata-jazyg törzsek itt tartózkodása idején — ligetes, cserjés és erdővel-vízzel bőven ellátott terület volt és úgy gazdaságilag, mint katonailag ideális adottsággal szolgált az idetelepülőeknek. Egy régi, hitelességében eddig nem kifogásolt adat szerint is, pár emberöltő múlva, az avar uradalom idején, ezeknek egy khánja, Baján, „hódolva a hagyományos emlékeknek“ királyi tanyáját ezen a helyen emelte.

Hogy azután az ittlakó nomád-törzsek fajilag, társadalmilag és gazdaságilag hogyan fejlődtek azzá a néptörzssé, amely később — a honfoglalás és az azt követő nemzedékek munkájában — a Szent István-korabeli királyi földesúri hatósága alá tartozott zárt területről az árpád-, majd vegyesházbeli királyok alatt mind céltudatosabban tört a „kiváltságosság“ felé — erre mindeztideig nyomaink nincsenek. Az tény, hogy a feudális középkori Magyarországon a jászok egyre erősebben, a királyi „placet“-ek biztosító rendelkezéseiben egyre fixirozottabban lettek azzá a különleges

közösséggé, mely a kisbirtokos elemet, ma így mondhatnánk: a kiscgazda demokráciát tette meg e kiváltságos törzs társadalmi és gazdasági be-
rendezésének alapelvévé.

Ami a város szorosabban vett múltjára tartozik, már a Szent István-
alapította vármegyék sorában találkozhatunk Berén vármegye kitételével s
azután egy egyházi vonatkozású feljegyzés szerint a város 1332-ben, te-
hát Károly Róbert konszolidált, nagyhatalmi Magyarországon, mint önálló
lelkészi központ létezett. Zsigmond király 1407 és 1412-i kiváltságleve-
lében Jász-Bewlenszállása, majd Mátyás király 1469-i és Ulászló 1492-i
okleveleiben mint Berén-szállásaszéke jegyeztetett föl. Ez utóbbi elneve-
zés már arra is támpontot nyújt, hogy a város a XV. században jelentős
közigazgatási központ volt. A város ezután a törökhódoltság idejéig állan-
dóan gyarapodott javakban, pusztái és legelői a különleges „közbirtokos-
sági“ rendszer alapján egészen — Kecskemétig húzódtak. A török uralom
elején a féktelen győzők ereje polipként szivta a tehetős város minden
erejét, míg a sztambuli udvar rá nem jött arra, hogy jövedelmezőbb és
biztosabb az adózás, ha a legyőzötteket háborítatlanul engedi dolgozni.
Ez a felismerés a várost ismét nagy gazdasági központtá tette, aminek
emlékét a városi Jászmuzeumban sok eredeti török oklevél őrzi. A török
kivonulásával a város életerejé rohamosabban nőtt.

I. Lipót azonban 1702-ben elzálogosította az egész Jászkunságot,
aminek a 43 év múlva történt visszaváltásából a város is — ma néhány
millió pengőre értékelhető összeggel — kivette a magát.

Jászberény ezután, egészen 1876-ig mozgalmasságot hozó köz-
hivatalokkal, — előzőleg mint kerületi székhely, hová a jászkun hármás-
kerületek közgyűlésének idején özönlött a sok kiküldött, — majd törvény-
székekkel bíró központ volt. A nyolcosztályú leánynevelőintézet, gimnázium,
járásbíró, dohánybevéltőhivatal, valamint az 50-es honvédszászlóalj és
az 1. honvédlövészred egy osztálya és lovas főtisztviselő iskola nagyban
emelték a város jelentőségét. Ebben az időben volt a város társadalmának
föltett tagja Kóburg Ferdinánd is, a bolgárok későbbi uralkodója. Kihever-
hetetlen csapás azonban ezután érte a várost a törvényesség elhelyezésével,
majd az új megyeszékhellyel, Szolnokkal, — a társadalmi élet mozgalmassága
és az ezzeljáró idegenforgalom és pezsdülő élet hiánya miatt
visszaesett. Csupán a lélekszám tekintetében történt jelentős változás, a
lakosság száma ezidőtől napjainkig több, mint 13.000 lélekkel emelkedett.
Ebben a csendes időben a krónikás feljegyeznivalója csupán két jelentős
változás: Pintér Mihály főbíró az az akciója, mellyel a várost máig
változatlan bőségű artézikutakkal látta el, a másik pedig Koncsek István
polgármesternek az elhatározása, hogy a főteret — most Apponyi-tér —
kiköveztette és csatornáztatta 1912-ben. Ez a két munka nyitotta meg az
újtát az 1918 óta tartó új rezsim további tervszerű munkájának.

A világháború értékeit romboló vihara között a városnak mint-
egy 13 millió korona megtakarított készpénzvagyona, beruházás híján,

teljesen összemorzsolódott. Így azután Trianon teljesen pénztelenül, pénzügyi nehézségekkel tele, de rendben találta az ősi várost. Pár év kellett a lábrakeléshez. Az erőgyűjtés majdnem 1927-ig tartó ideje után, a 150.000

Jászberény. Hősök szobra.

pengőnyi Speyer kölcsön elég volt ahhoz, hogy dr. Friedvalszky Ferenc polgármester a városba vivő nagy utakat rendbehozassa, melyek egyidőre — sajnos — csak makadámútak maradtak. A vasúti állomáshoz vezető Rákóczi-ut, a nagy tanyai és teherszállítási forgalmat lebonyolító Kossuth Lajos ucca és a Horthy Miklós út, mely a nagy vásártérhez vezet — az eddigi szokástól eltérően: több kocsiszélesre lett elkészítve és így a makadám majdnem a járdáig borítja az úttestet. Ismerve a makadám természetét ez a javulás azonban csak évekre szól s ennek tudatában a lehetőséghez képest állandó u. n. foltozó rendszerrel és öntözéssel igye-

keznek azt karbantartani, ugyancsak ebből a megoldásból vett a város egy gőzhengert és egy öntözőautót. A gránitkockákkal vagy egyéb modern útburkolattal való kikövezés tervét ezzel — a városi közgyűlés egyrésznének opponálása miatt — a városvezetőség a legközelebbi gazdasági javulás idejéig halasztotta csak el, de addig is, kisebb költséggel kőburkolattal látta el a térvezető mellékúccák mindegyikét, mellyel az Apponyitér tisztántartása nagy mértékben javult. A fentemlített gőzhengert a város szabad idejében hasznosítja s az a környéken és a vármegyében állandóan bérbe dolgozik.

Miután a polgármester programjának sarkalatos pontja az útkarbantartás, a mai napig gondot fordítottak a városba vezető dűlőutak megjavítására. Évről-évre újabb földútakat szabadítanak meg a gödröktől, a gazdák örökös panasztárgyától és egyidejűleg az utak mentén a fásítás tervszerűen folyik úgyannjira, hogy a kömmün fapusztítását eddig mintegy 30.000 facsemetével pótolták. Miután ez a városnak jelentős kiadást jelentett, a vezetőségnek az a programja, hogy lehetőleg mindent házilag állítsanak elő kevés pénzből. Ez a gondolat két városi faiskola felállítását eredményezte, melyek közül az egyik a nagykátaí út mentén, a másik a honvédlaktanya mellett egy fenyő-erdő telepítéssel lesz hivatva a fásítást minimális költséggel lehetővé tenni. Az úttal egyidejűleg a járdaépítés is szisztematikusan folyt, úgy hogy kevés ucca van már gyalogjáró nélkül. A nehéz 1930-as esztendő akadályozta meg, hogy a járdaépítés, melyre 1925 óta évente 100—200 millió koronát áldoztak, teljesen be ne fejeződjék.

A városvezetőség munkájának szembezőkő eredményeképp elsősorban a városkép javulását lehet javára írni. Az Apponyitér képének

javításához például rendkívül hozzájárult az 1782-ben épült Nagyboldogasszony-templom restaurálása, melynek során a barok stílusú templom, stíluszisztaságának meghagyása mellett patinás új külsőt kapott. A templom-

Jászberény. Városháza—Pannonia Szálló—
Jásrábirtás.

hoz csatlakozik az új, francia-stílusú park, mely több mint 7000 köbméter föld felhordásával lett arra a nivóra hozva, ahol jelenleg áll és a templom architekturális szépségéhez teljesen hozzásimul. A park előtt áll a város közönségének kegyeletét a háború hősei iránt hirdetve Vass és Pongrácz szobrászművészek hatalmas bronz lovasszobra. A templom tulsó oldalán elterülő piactér szintén nivellálva lett és egyidejűleg csatornába szorították a török-időkből

származó Csincsa torkolatát. Ezzel a térrel szemben készül most a postahivatal egyemeletes modern épülete, melynek érdekében a polgármester már megkezdte tárgyalásait.

Idetorkollik a Nádor-ucca — József nádor 1845-ben tett látogatásának emlékére nevezve — mely egyenesen vezet a Zagyva kőgáttal ellátott partján a Margitszigetig. A Zagyva, mely különösen őszi és tavaszi áradások idején nagy víztömegű folyóvá duzzad s nem egyszer veszedelme a környéknek, a városon belül erős gátak közé fogva természetesen állandóan behordja medrét iszappal. A város ezt a kotrási munkát 1930-ban a legnagyobb munkanélküliség idején rendelte el, hogy a helyzetben némi könnyebbülést hozzon. A Zagyva rendbentartásához tartozik még, hogy az u. n. külső-zúgónál az egyik legutóbbi árvíz alkalmával elsodort zsilipeket vas-zsiliprendszerrel cserélték ki.

Közvilágításban a város 1929. tavaszán ért el jelentős változást. A Salgótarjáni Művek távvezetékébe ekkor kapcsolódott be Jászberény, melynek alapfeltétele volt az addigi 350 uccai lámpáról 670 égőre való kibővülés. Ezzel a százszázalékos javulással nemcsak a város vertikális vonalai, hanem a mellékutcák is, különösen a belvárosi részen jól vannak megvilágítva. A vezetőség állandóan felszinen tartja a további hálózatbővítést, aminek az eredménye lesz pár év múlva a külvárosi utcák jobb megvilágítása. A Salgóba való bekapcsolódás valamivel olcsóbbá tette az áramot és az ipari művek számára olcsó árammal is szolgált. Ennek tulajdonítható, hogy a városi hálózat félév leforgása alatt 35 km-rel bővült.

A helyzet nem mondható ily szerencsésnek a vízszolgáltatás terén. Bár egy csomó és bővizű artézikut nyáron is változatlanul ellátja a lakosságot és a város motorikus erővel való öntözéséhez is elegendő mennyiséget ad, mégis nagy hiányát lehet érezni a vízvezetéknek. Ez az oka

részben annak, hogy kevés az emeletsház. Az Erzsébet-kórház, a tanítóképző-intézet, a reálgimnázium, a mezőgazdasági szakiskola, a Lehel-szálló, Állami adóhivatal, mind kénytelenek saját vízvezetékét felszerelni.

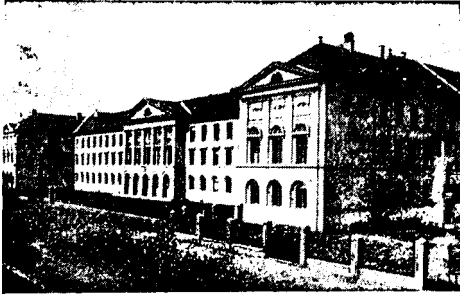
Jászberény. Leánynevelőintézet.

A csatornázás is a főbb vonalakra szorul, de a város igyekszik adandó alkalommal olyan részletmegoldásokat adni — mint legutóbb a tanítóképző építése miatt a Rákóczi-úti másfél km.-es hálózat, hogy azokat a jövőben építendő csatornahálózatba be lehessen kapcsolni. A gazdasági viszonyok javulásával fog megkezdődni a tárgyalás a városi vízvezeték megépítésére.

A városvezetőség a legközelebbi jövőre két feladatot tűzött maga elé. Az egyik a Rákóczi-út kinyitása a másik a tisztviselőtelep-kertváros létesítése.

A vasúti állomástól a város szívéig, az Apponyi-térhez vezető Rákóczi-út eddig a térbe-torkollás közelében két másodrendű uccába zsufolódott össze. Az állomástól nyílegyenesen és szélesen futó, de a legfontosabb részen összetorló útnak ez nemcsak forgalmi, de városrendezési szempontból is teljes abszurdumát jelentette. A polgármester ajánlatára a képviselőtestület a jászberényi származású Warga László fővárosi városrendező főmérnök tervét fogadta el, mely ennek az útnak, valamint betorkolló mellékuccáknak és a Zagyva-hídon át az Apponyi-térbe való befutásnak levegőt, rendszert és áttekinthetőséget ad. Az út kinyitásának terve a város beléletében sok pro- és kontravitának adott tápot, amelyeken felül mégis az összérdek győzött. A kinyitással kapcsolatosan ugyanis a városnak 17 lakóházat kell lerombolni, illetve kisajátítani. Ez volt a mérleg egyik súlyos oldala. Ezzel szemben a város úgyszólván megerőltetés nélkül máris megvásárolta azokat a nagyobb értékű házakat, melyek a tervbe estek és csak a kisebb értékű házak kisajátítása maradt hátra a következő évek feladatául. A rendezés pezsdítő hatása azonban rövid másfél év alatt máris megnyilvánult. E természetes főútvonal eddig elhanyagolt mentén mintegy husz épület emelkedett a „kinyitás“ hírére, lakóházak, épületek, üzletek nyíltak és végül, mindezek koronájaként 1930 nyarán elkészült a 120 méteres homlokzatú, kétemeletes, neo-klasszikus stílusú tanítóképzőintézet 1,300.000 pengőbe került palotája. A modern, higiénikus és nagy internátussal felszerelt iskola szomszédságában építi fel a város a három és fél hold területen megtervezett sportpályát. A 110 méter széles, 186 méter hosszú és futópályával bíró sporttelep rövidesen való megszületése nagy lendületet fog adni a Jászberényi Lehel AC-nak, mely 1930. évi sorozatos győzelmeivel

az elsőosztályú futballcsapatok közé küzdötte fel magát. Ennek az útnak a Zagyvahidhoz való torkolásánál épült fel 1929-ben a magyaros izlésű egyemeletes kir. adóhivatal épülete, mely tengelyével máris az új Rákóczi-úti tervbe van építve.

Jászberény. M. kir. állami Tanítóképző Intézet.

A városvezetőség másik feladatát a tisztviselőtelep-kertváros megteremtésében tűzte maga elé. A kertváros, melynek új építési szabályrendelete épp e sorok megírásakor készül, az újvonalú Rákóczi-útnak kétharmad részénél kezdődik és innen a városzélei gyümölcsösök felé hajlik át. A város anyagi helyzete nem engedte meg, mint azt más városokban láttuk, hogy ingyen engedje át az addig beépítetlen területet családiházak építése céljára tisztviselőknek s így azt árverésen fogják szétosztani. Ez a városrész Jászberény egyik legizlésebb része lesz, melynek egészséges levegője és pormentessége máris adva van.

A Trianon-utáni idők alkotásánál fel kell még említenünk a kulturház és napközi otthon felépítését, mely egy érdekes kezdeményezésből, Riba Hugó ferencrendi házfőnök kezdeményezéséből és a rend áldozatkészségéből jött létre. A kulturház a városnak legjobban parkirozott részén, a Ferenciek terén emelt színházépület, ahol az év nagyobb részén mozielőadásokat tartanak, melynek jövedelme a napközi otthon költségét fedezi.

Ez az intézmény, valamint száraz időben az utak állandó öntözése tette egyúttal lehetővé, hogy az ifjú nemzedék egészsége nagymértékben javult s pl. a fenyegető tüdővésznel mintegy 30—25 százalékos csökkenést mutat a közegészségügy javulása rövid pár esztendő alatt.

A szomorú tíz esztendőnek szűkös viszonyaihoz képest tehát Jászberény az élniakarás és az élethez való jog felmutatásaként az alkotásoknak egész sorát végezte el és lassú, szívós munkával akarja visszazserezni a város régi és méltó helyet elfoglaló pozícióját.

Dr. FRIEDVALSZKY FERENC polgármester, Jászberény. Született ugyanott 1878-ban. Középiskoláit

gimnáziumi érettségivel Jászberényben, egyetemet Budapesten és Kolozsvárott végzett és ott avatták az államtudományok doktorává. Pályáját, mint községi bíró Jászberényben kezdte meg 1907-ben. A háború alatt, mint rendőrkapitány és árvaszéki ülnök működött és 1918-ban választották meg polgármesterré. A román megszállás alatt százhuszezer román katonát volt kénytelen élelmezni. A világháború idején fel volt mentve katonai szolgálat alól.

Mindössze ezek az adatok, melyeket Friedvalszky Ferenc polgármester rendelkezésünkre bocsájított és működéséről, munkásságának eredményéről nem volt hajlandó nyilatkozni. Mindazonáltal nem maradtunk adat nélkül és működését, tevékenységét legjobban Jászberény városa Trianon utáni válságos idők küzdelmében, munkájában és alkotásaiban találjuk meg. A város kulturális, szociális, gazdasági, közigazgatási és minden vonatkozású fejlődése Jászberény lakossága sok értékes közéleti szereplője mellett elsősorban Friedvalszky Ferenc polgármester nevéhez van kötve.

MUHORAY ZOLTÁN városi főjegyző, Jászberény. Született Ujszászon 1877-ben. A közigazgatási tanfolyamot Budapesten végezte. Pályáját 1902-ben kezdte és 1929 óta Jászberény város főjegyzője, ahol értékes működésével nagy

köztiszteletet váltott ki.

Dr. PÉNZES SÁNDOR tiszti főügyész, Jászberény. Ugyanott született 1883-ban, mint egyik leszármazottja a legrégebb jász családnak. Középiskoláit Jászberényben, jogi tanulmányait Budapesten, Berlinben és Kolozsvárott végezte. Ügyvédi vizsgája után Jászberényben irodát nyitott és a nagyképzettségű Pénez Sándor dr.-t hamarosan, 1914-ben tiszti főügyésznek választották meg. A világháború alatt, mint tiszti főügyész a város rendőrségének is vezetője volt. Elnöke a jászberényi Vöröskereszt Egyletnek, tagja az Állami Iskolák Gondnokságának, a Középiskolák Iskolaszékének, az Iparostanonciskola felügyelő bizottságának és még számos társadalmi egyesület ügyvezetésében vesz tevékeny részt.

Dr. BATHÓ KÁROLY ügyvéd, vármegyei tb. tiszti főügyész, Jászberény. Született ugyanott 1883-ban. Tanulmányait Jászberény, Budapesten és Kolozsváron végezte, ahol 1905-ben avatták doktorrá. Jászberényben 1908-ban önálló ügyvédi irodát nyitott. Hivatásán kívül értékes társadalmi tevékenységet fejt ki és ezek során tagja, a vármegyei törvényhatóságnak, a városi képviselőtestületnek, az állandó bizottságnak és a Kaszinónak, elnöke a Palotási Dalkörnek, kiadója a »Jász-Hírlap«-nak és helyi főtítkára a Katholikus Népszövetségnek. Ezenkívül számos egyesületben visz vezető szerepet. A világháború ideje alatt 1915-ben vonult be és az orosz frontra került. Mint tartalékos honvéd huszárhadnagy szerelt le a Károly csapatkereszt kitüntetéssel.

Dr. BATHÓ KÁLMÁN királyi közjegyző, Jászberény. Született ugyanott 1884-ben. Középiskoláit Jászberényben, felsőiskoláit Budapesten és Kolozsvárott végezte, ahol jogot hallgatott és 1906-ban tette le ügyvédi vizsgáját. Pályáját Jászberényben kezdte, majd

1911-ben közjegyző helyettes volt édesatyjánál, 1916-tól Szilágycsehi közjegyzője volt és 1921 óta van Jászberényben. Tagja a városi képviselőtestületnek, a vármegye törvényhatósági bizottságnak és a közigyelésnek. Igazgatósági és választmányi tagja majdnem valamennyi helyi egyesületnek és testületnek.

BATHÓ MÁRTON anyakönyvvezető, Jászberény. Ugyanott született 1864-ben. Középiskolai tanulmányait Jászberényben végezte el. Pályáját mint törvényszéki díjnok kezdte el és ebben a minőségben 1881-től 1885-ig működött. Később a jászberényi rendőrségnél tolnok volt, majd a városi adópénztár pénztárosa lett. 1905-ben jászberényi anyakönyvvezetőnek lett kinevezve. Társadalmi tevékenysége során tagja a Palotási Dalkörnek és az Uri Kaszinónak.

néhai BATHÓ JÁNOS királyi közjegyző, Jászberény. Ugyanott született 1846-ban. Tanulmányait Budapesten végezte és az ügyvédi vizsga letétele után Jászberényben nyitott ügyvédi irodát. Azonban megye, illetve városi szolgálatban mint jegyző és közjegyző 1894-ig volt. Tagja volt, a városi képviselőtestület vár-

hatóságának, valamint a vármegyei törvényhatósági bizottságnak A helyi Apponyi-pártnak harminc éven át volt elnöke. Számos katolikus és polgári egyesület megalapítása fűződik fáradhatatlan munkásságával nevéhez. Arcképét a Jászok Egyesülete megfeszítette és a városháza közgyűlési termében helyezte el. Arcképének leleplezési ünnepén dr. Czettler Jenő a képviselőház elnöke méltatta néhai Bathó János érdemeit.

Dr. FIRICZKY JÁNOS ügyvezető városi tisztiorvos, m. kir. egészségügyi tanácsos, tb vármegyei főorvos,

Jászberény Született 1873-ban, Bakabánján. Középiskolai tanulmányait Selmecbányán és Nyitrán, az egyetemet Budapesten 1900-ban végezte.

Pályáját a budapesti Szent István kórházban ugyanabban az évben kezdte meg és Jászberénybe 1903-ban került, ahol először, mint gyakornok segédorvos, majd mint orvos működött. A közegészségügyi szolgálat terén kifejtett rendkívül eredményes működésének elismeréseként 1930-ban m. kir. egészségügyi tanácsosnak nevezték ki. Az egyházi zene és ének, valamint a katolikus hitélet más terén kifejtett tevékeny munkásságáért 1924-ben a Pro Ecclesia et Pontifice pápai érdemkereszttel lett kitüntetve. 1910-ben lett a vármegye tiszteletbeli főorvosa Széleskörű társadalmi tevékenysége során tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának, választmányi tagja a Köz-

ponti Katolikus Körnek és a Vármegyei Orvosi Szövetségnek, valamint az Orvosszövetség tisztiorvosi szakosztályának és igazgatója a Jászberényi Polgári Kaszinó Egyletnek. A világháború során a jászberényi Vöröskereszt kisegítő kórház főorvosa volt és eredményes és fáradhatatlan működésért a másodosztályú hadiékiértékes díszjelvényrel tüntették ki.

Dr. ALMÁSY ANTAL jegyző, Jászberény. Született ugyanott 1888-ban. Középiskolai tanulmányait Jászberényben és Kolozsvárott végezte

és 1913-ban avatták doktornak 1913-tól Temes megyében mint szolgabíró működött 1919-ig, amikor a hűségeskü megtagadása miatt kiutasították és ekkor választották meg Jászberényben jegyzőnek, ahol 1922 óta a népjóléti és illetőségi ügyosztály vezetője. A világháborút 1915-től küzdötte végig az összeomlásig.

Dr. GERENDÁSSY JÁNOS közigazgatási I. osztályú aljegyző, Jászberény. Ugyanott született 1905-ben. Középiskoláit Jászberényben, jogi tanulmányait Budapesten végezte és ott avatták doktornak 1927-ben. Pályáját Jászberényben dr. Bathó Károly ügyvédi irodájában mint ügyvédjelölt kezdte és innen ment át a város szolgálatába, mint megválasztott I. osztályú aljegyző.

Ázóta az iparügyek, tanügyek, mezőgazdasági és közegészségügyek, kórházi ápolási ügyek, állategészségügyek, leventeügyek, statisztikai és az általános közigazgatási ügyek tartoznak hatáskörébe. Társadalmi működésében választmányi tagja a Jászberényi Lehel Atlétikai Klubnak és a Jászberényi Korcsolyázó Egyletnek.

ZAKARIÁS JÓZSEF m. kir. adóhivatali főnök, pénzügyi tanácsos, Jászberény. Székelyudvarhelyen született 1885-ben. Ugyanott végezte középiskolai tanulmányait és a kolozsvári egyetemen hallgatta a jog és államtudományokat. — A pénzügyi fogalmazói szakvizsgát

1910-ben tette le. Pályáját Marostordán 1906-ban mint tb. vármegyei aljegyző kezdte, majd 1909-től Marosvásárhelyen a pénzügyigazgatóságnál, mint p. ü. fogalmazó működött. 1920-ban mint p. ü. titkár, megtagadta a megkövetelt hűségesküt és ezért menekülni volt kénytelen és ekkor került a budapestvidéki pénzügyigazgatósághoz, ahol rövidesen p. ü. tanácsos lett. 1926-ban Szekszárdra helyezték osztályvezetői beosztással és 1929-ben nevezték ki a jászberényi adóhivatal főnökévé. Hazafias magatartásáért a románok által megfosztva állásától, mint muzsikus kereste kenyerét Marosvásárhelyen, ahol moziban hegedült és zongorázott, hogy megőrizhesse magyarságának szabadságát. Ügyvezető elnöke a jászberényi Polgári Lövészegyletnek, egyházközségi ta-

1910-ben tette le. Pályáját Marostordán 1906-ban mint tb. vármegyei aljegyző kezdte, majd 1909-től Marosvásárhelyen a pénzügyigazgatóságnál, mint p. ü. fogalmazó működött. 1920-ban mint p. ü. titkár, megtagadta a megkövetelt hűségesküt és ezért menekülni volt kénytelen és ekkor került a budapestvidéki pénzügyigazgatósághoz, ahol rövidesen p. ü. tanácsos lett. 1926-ban Szekszárdra helyezték osztályvezetői beosztással és 1929-ben nevezték ki a jászberényi adóhivatal főnökévé. Hazafias magatartásáért a románok által megfosztva állásától, mint muzsikus kereste kenyerét Marosvásárhelyen, ahol moziban hegedült és zongorázott, hogy megőrizhesse magyarságának szabadságát. Ügyvezető elnöke a jászberényi Polgári Lövészegyletnek, egyházközségi ta-

nácstag és tagja számos társadalmi egyesületnek, többek között a Tolna vármegyei cserkész nagytanácsnak.

Dr. CSIKÓ SÁNDOR adóügyi jegyző Jászberény. Született Jászberényben 1883 május h. 5-én. Tanulmányait Jászberényben, Iglón, Kecskeméten, Budapesten és Kolozsvárt végezte. Kolozsvárott avatták a jog- és államtudományok doktorává.

Jászberényben öt évig volt ügyvédjelölt, majd háborús katonai szolgálata után 1918 december 18-án közigazgatási szolgálathoz lépett. Jászberény városánál, mint községi bíró, majd mint közgyám és rendőri hűntető bíró is működött. 1926 áprilisában választott meg adóügyi jegyzőnek. Hivatásán kívül tagja: a Kereskedelmi Egyesületnek, a Központi Katolikus Körnek, az Uri Kaszinónak, a Polgári Kaszinónak és tagja és pénztárosa a Jászberényi Gimnáziumi Iskolatársak Egyesületének.

1915 augusztus hó 15-től teljesített háborús katonai szolgálatot a cs. és kir. 26-os vadászszászlóalj kötelékében. 1916 februárjában front szolgálatot teljesített, majd kórház vonaton és 1917 elejétől 1919 november 10-ig a budapesti cs. és kir. Augusztia barakkórházban teljesített egészségügyi szolgálatot.

FARKAS BEDE ISTVÁN, a jászberényi forgalmazó hivatal főnöke. Szolnokon született 1901-ben. Középiskoláit szülővárosában végezte. Az érettségi letétele után a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási

és Értékesítő Szövetkezetének szolnoki kirendeltségénél nyert alkalmazást, honnan katonai szolgálatra kellett bevonulnia, majd annak letétele után ugyancsak a kirendeltséghez ment vissza. Innen Alberti-Irsára távozott, ahol az egyik nagy fatelep főkönyvelője lett. 1927

január 1-én a megfelelő szakvizsga letétele után a jászberényi forgalmazó hivatalhoz került. 1928 január 1-én véglegesítették, majd áprilisban főellenőrré nevezték ki. 1928 augusztusától pedig a hivatal főnöke. Ezen állásának betöltése előtt tagja volt több egyesületnek, a sport egyesületeknek és a »MOVE«-nek.

Dr. NAGY KÁLMÁN közgyám, Jászberény. Ugyanott született 1896-ban. Középiskoláit Jászberényben vé-

gezte és az államtudományi doktori diplomáta budapesti Pázmány Péter tudomány egyetemen nyerte el. Jászberényben mint közgyám 1926 óta működik. Hivatali tény-

kedése a város közönségének minden rétegében közmegebecsülését váltotta ki. Választmányi tagja a Lehel Atlétikai Klubnak, tagja a Központi Katolikus Körnek, az Uri Kaszinónak, valamint a Polgári Lövészegyletnek.

WITTMANN ZSIGMOND törvényhatósági útbiztos, Jászberény. Született 1897-ben Kecskeméten. Középiskoláit Jászberényben és Bu-

dapesten végezte. 1920-ban útbiz-
tossá nevezték ki a megyénél Jász-
berény székhellyel
és azóta is itt
működik. Közben
Szolnokon újból
vizsgát tett 1921-
ben. Érdemes tár-
sadalmi tevékeny-
sége során alel-
nöke a jászberényi

Galamb, Baromfi és Nyúltenyésztő
Egyesületnek, melynek kiállításán
szép eredményeket ért el. Háznagya a
Lehel Atlétikai Klubnak, zászlótar-
tója a Palotás Dalkörnek és tagja a
Központi Katolikus Körnek, vala-
mint számos más társadalmi és kul-
turális egyesületnek. A világháború
idején 1915-ben vonult be és az
orosz, román és olasz frontokon küz-
dött. 1918-ban szerelt le egy nagy-
ezüst, két kis ezüst, két bronz, a
Károly csapatkereszt, sebesülési érem
két ponttal és a hadi emlékérem kitün-
tetésekkel. Rövid ideig teljesített még
katonai szolgálatot a Nemzeti had-
sereg kötelékében.

FUCHS ERNŐ városi számvevő,
Jászberény. Született ugyanott, 1902-
ben. Középiskoláit Jászberényben

végezte. Érettségi
után a Műegye-
temre iratkozott be,
melyet nehéz meg-
élhetési viszonyai
miatt nem tudott
befejezni. A posta-
takarékpénztárnál
díjnokoskodott,
majd egy évig a Fodor-féle rádió-
laboratóriumban dolgozott. 1926-ban
visszament és július 6-án városi pénz-
tártisztté választották. Az államszám-

viteli államvizsgát 1927-ben tette le.
1930 január hóban a főispán városi
számvevőnek nevezte ki. Az 1923-
ban kitört vasutassztrájk alkalmából,
mint egyetemi hallgató korábban ki-
tanult mozdonyvezető három na-
pig teljesített szolgálatot a MÁV.-
nál. A Nemzeti Munkavédelmi szer-
vezettől kifejtett eredményes műkö-
déséért elismerő oklevelet kapott.
A Hungária Magyar Mechanikusok
Egyesületének seniora és garabon-
ciása volt. Egyik megalapítója a
Műegyetem Rádióklubjának. Parancs-
noka a 858. sz. Jász-Cserkész csa-
patnak, működő tagja és pénztárosa
a Palotási Dalkörnek, jegyzője a
Köztisztviselők Fogyasztási Szövet-
kezet kerületi választmányának,
ezenkívül tagja a Lövészegyletnek,
a Katolikus Körnek, Urak Kongre-
gációjának, a Templomi Énekkarnak,
valamint számos egyesületnek.

SUBA LAJOS városi főszámvevő,
Jászberény. Ugyanott született 1901-
ben. Érettségi vizsgáját Jászberény-
ben 1919-bentette le.

Budapesten a köz-
gazdasági egyetem
hallgatója volt és
ugyanott tette le ál-
lamszámviteltani ál-
lamvizsgáját. 1922-
től Jászberényben
mint pénztári tiszt működött, majd
1924-től h. számvevő, 1925-től h. fő-
számvevő volt és 1927-ben végleges
főszámvevőnek választották meg. Tb.
parancsnoka az Önkéntes Tűzoltó-
egyesületnek és titkára az urak
Mária Kongregációjának.

KÖRÖSKÉNYI JENŐ városi fő-
mérnök, Jászberény. Kunszentmár-
tonban született 1883-ban. Közép-

iskoláit Nagyváradon végezte és a budapesti műegyetemen 1906-ban nyert mérnöki oklevelet, 1907-ben

Jászberényben városi mérnök, 1910-től Szatmárnémetiben városi mérnök, majd vezető főmérnök volt Jászberényben 1927-ben választották meg városi főmér-

nöknek és azóta kizárólag hivatásának él. Egy könyvet adott ki »Szatmárnémeti sz. kir. város városrendezési és fejlesztési vázlatterve és programja.« címen, amivel rendkívül nagy sikert aratott.

Dr. HORVÁTH GYÖRGY m. kir. rendőrtanácsos, a jászberényi m. kir. állami rendőrkapitányság vezetője.

Született Budapesten 1887-ben. Kolozsvárott végezte középiskoláit és a Ferenc József tudományegyetemen 1910-ben avatták az államtudományok doktorává. 1908-

ban lépett a kolozsvári rendőrség szolgálatába és 1910-ben fogalmazói gyakornok lett. A következő évben már rendőrfogalmazó, 1916-ban II. osztályú rendőrkapitány, 1918-ban I. osztályú rendőrkapitány 1920-ban a budapestvidéki államrendőrség budafoki rendőrkapitányságának vezetője. 1923-ban került Jászberénybe és a következő évben nyerte el a rendőrtanácsosi kinevezést. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött végig a világháborút. 1918-ban

a kolozsvári katonai rendőrség parancsnoka volt. Ugyanebben az évben augusztus 1-én, mint főhadnagy lett felmentve további katonai szolgálat alól. Köztisztületben álló társadalmi tevékenységei során a Polgári Lövész Egyletnek alelnöke és tevékeny részt vesz a város társadalmi és kulturális életében.

Dr. HALMOS ORBÁN m. kir. rendőrfogalmazó, Jászberény. Született a bars megyei Pészéren 1895-ben

Középiskolai tanulmányait Esztergomban, felsőipari iskolai tanulmányait Budapesten és Szegeden végezte, a budapesti tudományegyetemen 1921 évben tett

államtudományi államvizsgát, Szegeden pedig 1924-ben avatták doktornak. Pályáját Esztergomban kezdte 1918-ban a volt városi rendőrség szolgálatában, 1920-ban már az állami rendőrségnél, mint m. kir. rendőrfelügyelő működött, majd Tatabányán, Székesfehérváron, Veszprémben Komáromban mint rendőrfogalmazó és végül Jászberényben teljesít szolgálatot. Jászberényben a kapitányság belügyminiszteri megbízott állandó helyettes vezetője és a kapitányság rendőri büntetőbírája. Társadalmi ténykedései során tagja az Uri Kaszinónak és a Lövész Egyesületnek. A világháború során 1915-ben vonult be katonának és az orosz, valamint az olasz fronton küzdött végig a háborút. 1918-ban szerelt le mint tart. hadnagy és kintüntetései a következők: bronz vitézségi érem, Károly csapatkereszt

sebesülési érem és a hadi emlékérem.

BELEZNAY ZOLTÁN, a jászberényi m. kir. rendőrkapitányság hivatalai főosztályvezetője. Jászjákóhalmán született 1880-ban. Középiskoláit Jászberényben végezte, majd 1898-ban városi szolgálatba lépett 22 évi szolgálat után mint irattáros távozott a városházáról. Ettől az időtől a jászberényi rendőrkapitányság főosztályvezetője. Beleznay Zoltán hivatali elfoglaltsága mellett élénk társadalmi szerepet visz. Elnöke az Önkéntes Tűzoltó Testületnek, valamint helyettes parancsnoka a városi tűzoltóságnak. Ugyancsak tiszteletbeli járási tűzrendészeti felügyelő. Jászberény városának 15 éven keresztül képviselőtestületi tagja volt.

Dr. RUSKA JÁNOS m. kir. rendőr segédfogalmazó, Jászberény. Született Budapesten 1899-ban. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, 1916-ban érettségizett és az államtudományok doktorává 1922-ben avatták a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen.

Pályáját 1921-ben kezdte a budapesti főkapitányságon. 1928-ban Egerben és 1930 április hó óta Jászberényben működik. A világháború idején 1916-ban vonult be és az orosz, román és az olasz frontokon küzdött. Kései: a Károly csapatkereszt és a hadi emlékérem. 1918-ban szerelt le.

NAGY IMRE m. kir. dohánybevételek hivatal főnöke, Jászberény.

Ecséden született 1883-ban. Érettségi vizsgálatait Nagykörsön tette le. 1904-ben a szolnoki dohánybevételek hivatalban, mint gyakornok 1907-ig működött majd Zággyrában dohányjövődéki tiszt volt 1908-

ig. Zombolyán hasonló minőségben 1912-ig. Nagyatádon 1915-ig és Békéscsabán 1929-ig működött. Még ebben az évben került Jászberénybe hivatalfőnöki minőségben. Tagja a MOVE-nak, a Földrajzi Társaságnak, a TESZ-nek.

VARGHA KÁLMÁN magy. kir. postafőnök, Jászberény. Nagyváradon született 1877-ben. Középiskoláit ugyanott és postatiszti tanfolyamot Budapesten végzett. Pályáját Nagyváradon kezdte 1896-ban, Budapesten mint postafelügyelő működött és 1928-ban Jász-

berénybe nevezték ki postafőnöknek. A Károlyi-kormány ideje alatt megkezdte a postások nemzeti szervezését, de a rohanó események megakadályozták ebben. A kommunizmus alatt erősen hazafias magatartásáért letartóztatták a kommunizmus ellen, de sikerült Bécsbe szöknie, ahonnan csak a tanácsköztársaság bukása után térhetett vissza. Jászberényben értékes társadalmi tevékenységet is fejt ki és többek között tagja a központi Katolikus Körnek.

VÁLINTI LAJOS az Országos Társadalombiztosító Intézet jászbe-

rényi kirendeltségének vezetője, Jászberény. Született ugyanott 1898-ban. Középiskoláit Jászberényben végezte, jogtudományi államvizsgáját Budapesten tette le. 1919. óta van az Országos Társadalombiztosító Intézet kirendeltségénél, ahol először mint díjnok, majd számtiszt és mint számellenőr működött. 1927. óta vezetője a kirendeltségnek. Értékes társadalmi tevékenységei során tagja az Uri Kaszinónak, a Római Katolikus Központi Körnek és alelnöke a Lehel futball Clubnak. 1917-ben vonult be katonai szolgálatra és az albán fronton küzdött. 1919-ben mint zászlós szerelt le.

Dr. PERNYÉSZ SÁNDOR igazgató főorvos, Jászberény. Budapesten született 1894-ben. Középiskoláit

Jászberényben végezte el és Budapesten avatták doktornak 1921-ben. Pályáját a budapesti II. számú kórházban, mint gyakornok kezdte meg, azután mint

műtőnövendék, majd mint műtőorvos öt éven át a Pázmány Péter Tud. Egyetem I. számú sebészeti (Verebély) klinikáján működött. 1927—1928 évben az Erzsébet Tud. Egyetem sebészeti klinikájának I. tanársegédje volt. 1928-ban nevezték ki a jászberényi »Erzsébet« közkórház igazgató főorvosává. Kinevezése nagy szaktudásának, kiváló képességeinek volt őszinte elismerése. Eredményekben gazdag közkórházi működése általános tiszteletet és megbecsülést váltott ki. Hivatásán kívül értékes társadalmi

tevékenységet fejt ki, melynek során tagja a Királyi Orvos Egyesületnek, a Magyar Sebésztársaságnak, az Erzsébet Egyetem Tudományos Egyesület orvosi szakosztálynak, az Orsz. Orvosszövetségnek, a jászberényi Kaszinó Egyesületnek, a vármegyei törvényhatósági bizottságnak, valamint számos egyesületnek és testületnek. A tudományos egyesületeknek előadásokat tart és az orvostudomány aktuális kérdéseiről nagy érdeklődést keltő cikkei jelennek meg úgy a hazai, mint a külföldi lapokban. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és a következő évben az orosz fronton esett fogásba, ahonnan 1918-ban tért vissza és mint egészségügyi zászlós szerelt le.

Dr. SZABÓ JULIA orvosnő, Jászberény. Született ugyanott 1903-ban. Középiskoláit Jászberényben, egye-

temi tanulmányait Pécsen végezte és ugyanott avatták doktornak 1927-ben. Pályáját Jászberényben kezdte az állami szemkórházban, majd a budapesti Új Szent Já-

nos kórházban és Pécsen a belgyógyászati klinikán működött. 1928-ban választották meg Jászberényben segédorvosnak. A szülészeti klinikán is működött. Hivatásán kívül értékes társadalmi tevékenységet is fejt ki. Tagja a Keresztény Uri Kaszinónak és a Jászsági Egyesületnek.

Dr. PAPP FERENC kórházi orvos, Jászberény. Született Ecséden 1894-ben. Középiskoláit Jászberényben végezte és Budapesten avatták

doktorrá 1910-ben. Budapesten, majd Kaposvárott mint kórházi orvos működött és 1927 óta van Jászberényben, ahol kórházi

röntgen orvos és az Országos Társadalombiztosító Intézet orvosa. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és 1916-ban orosz fogságba került, ahonnan csak 1918-ban érkezett vissza. Mint zászlós szerelt le a Károly csapatkereszttel és a hadi emlékéremmel.

Dr. PECSENYÁNSZKY BÉLA orvos, Jászberény. Született ugyanott 1903-ban. Középiszkolai tanulmányait

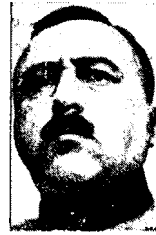

Jászberényben végezte és Budapesten 1929-ben avatták dotorrá. Pályáját a Rókus-kórházban kezdte, a Szt. István kórházban folytatta, majd különböző klinikákon és a Szent László kórházban végezte. Jászberénybe 1930-ban került. Értékes társadalmi tevékenységei során a Csaba bajtársi egyesület dominusa, a MOVE tagja, valamint számos társadalmi és kulturális egyesületnek.

Dr. SZABÓ JÁNOS járási és városi m. kir. állatorvos Jászberény. A tolnamegyei Izményen született 1901-ben. Gimnáziumi tanulmányait Bonyhádon és felsőiskolai tanulmányait a m. kir. állatorvosi főiskolán Budapesten és Berlinben Thierartztliche Hochschulen-n 1924-ben végezte. Pályáját 1925-ben mint magánállatorvos kezdte Szászváron,

később az m. kir. állami oltóanyag-termelő intézetnél, Budapesten és 1926-tól Gáván mint járási m. kir. állatorvos működött. Nyiracsád és Nyiradonyi működése után 1930-ban Jászberénybe választották meg.

BERCSÉNYI BERTALAN ISTVÁN kórház gondnok, Jászberény. Született ugyanott 1891-ben. Közép-

iskoláit Jászberényben és a felső-építész ipariskolát Budapesten végezte, ahol 1911-ben szerezte meg építész oklevelét. Pályáját ugyanabban az évben egy építés-vállalatnál kezdte meg, majd 1912-ben önkéntességi évét szolgálta le, 1913-tól Dümmerling Ödön műépítész irodáját vezette a világháború kitöréséig. Fogságából való visszatérése után elvállalta a kórház gondnokságát, melynek 1921-ben választották meg. E második hivatása mellett széleskörű társadalmi tevékenységet végez. Megalakította az Első Jászberényi egyletet, amelynek elnöke volt, a Vivó Egyletnek titkára. Mentőparancsnoka az Önkéntes Tűzoltótestületnek és számtalan igen jól sikerült műkedvelői előadást rendezett.

Működésében mindenkor a város közegészségügyi, kulturális és társadalmi fejlődését szolgálta. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a szerb, majd az orosz fronton küzdött, ahol 1915-ben megsebesült és fogságba került. A fogolytáborban is enyhíteni igyekezett a fogság szenvedésein és egy szintársulatot szervezett meg. Fára-

dozásainak eredményeképpen még Gyóni Géza halála előtt kiverekedte azt, hogy 1917 júniusában felavathatták állandó színházukat. Később megalakította a kereskedelmi egyesületet, amelynek 1800 kézműiparral foglalkozó magyar hadifogoly tagja volt. Megszervezte az iparoktatást, az iparrajziskolák mintájára. Később nagy szenvedések árán sikerült 1920-ban megszökni, és hazakerkezni. Mint hadnagy szerelt le a nagy ezüst, bronz, vitézségi érem, a német katonai érdemérem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési és a hadi emlékérem, kitüntetésekkel.

vitéz SÁRKÖZY (FRIDVALSZKY) ISTVÁN kórházi ellenőr, Jászberény. Ugyanott született 1892-ben. Felső-

ipariskolai tanulmányait Szegeden 1913-ban végezte, még azon év őszén egyéves önkéntességi katonai szolgálat következett, ahonnan bekerült a világháború kitörésekor az első harctéri csapat szállításokba. A legelső galíciai harcok alatt Przemyslbe került, hol súlyosan megsebesült, s mint lábadozó beteg került a vár feladásakor orosz fogságba. Hosszú fogsága alatt bejárta európai oroszországot, majd kelet-szibériát, később a japánok fennhatósága alatt dolgozott éveken át. Hosszú bolyongások után az Indiákon keresztül tért haza 1920-ban. Egy ideig atyjával együtt gazdálkodott, majd a jászberényi közkórház ellenőrévé választották meg. Tagja a jászberényi Kaszinó

Egyesületnek, a Lövészegyletnek, a Katholikus-körnek és az iparostanonciskolán gépipari szakrajzot tanít. Vitézzé 1924-ben avatták, amikor nevét, anyja nevére „Sárközy“-re magyarosította.

Dr. TÓTH LAJOS JÓZSEF honvédfőorvos, Jászberény. Született Szentesen 1900-ban. Középköskoláit

Szentesen végezte és 1924-ben avatták orvos-sá. Pályáját a budapesti Kéthly klinikán kezdte, majd a Szent István kórházban és a Bársony klinikán mű-

ködött. 1925-ben a kaposvári 7-es honvéd gyalogezred főorvosa lett. 1926-tól az 5-ös honvéd kerékpáros zlj főorvosa. A világháború idején 1918-ban vonult be katonai szolgálatra és 1919-ben mint hadapród jelölt szerelt le. A kommunizmus után résztvett a Peidl kormány le-tartóztatásában. Résztvesz az ifjú-sági mozgalmakban. Elnöke a szentesi Egyetemihallgatók Körének, vezető tagja a Menza Medikának, melynek egyben alapítója is, egyik alapítója az egyetemi zászlóaljnak, választmányi tagja a Turul Bajtársi Szövetségnek, az Orvostanhallgatók Segélyegyesületének, az Általános Egyetemi Segélyegyletnek, volt alvezére a Csaba Bajtársi Egyesületnek és tagja még számos társadalmi és kultur egyesületnek.

SZABÓ LÁSZLÓ városi tűzoltóparancsnok, Jászberény. Az urgyemgyei Szobránczon született 1890-ben. Középköskoláit Ungvárott Kassán és Budapesten, a tűzoltói tanfolya-

mot Budapesten 1922-ben végezte. Pályáját 1909-ben kezdte meg Ungmegyében, majd Bercsényfalván

mint községi segédjegyző működött 1914-ig, amikor bevonult és az orosz fronton teljesített harctéri szolgálatot. 1919-től Jászberényben, ahol 1922-ig, mint

városi katonai nyilvántartó ténykedett és akkor nevezték ki hivatásos tűzoltóparancsnokká.

SZÉKELY ALAJOS, a József Nádor reálgimnázium hittanára, szentszéki tanácsos, Jászberény Született a szatmármegyei Mezőpetriben 1887-ben. Középkolai tanulmányait a szatmári katolikus főgimnáziumban és Egerben, valamint teológiai tanulmányait is ott végezte és 1910-ben szentelték pappá. Pályáját mint káplán Bodonyban kezdte, majd Jászsalsószentgyörgyön, Jászfényszarun és Jászárokszálláson működött. 1919 óta van Jászberényben, mint a gimnázium rendes hittanára. 1930-ban szentszéki tanácsossá nevezték ki érdemekben gazdag, fáradhatatlan tevékenységének elismeréséül. Elnöke a Katolikus Legényegyletnek, a Szociális Missziós Társulat egyházi tanácsadója, a Katolikus Iskolaszék tagja a Jászberényi Polgári Leányiskola hittanára, a Szivgárdának vezetője, egyházközségi képviselőtestületi tag, Szolnokmegyei Népművelési Bizottságnak rendes tagja, valamint rendes és vezető tagja számos más egyházi, társadalmi, szociális és kulturális testületnek.

JÓZSY FERENC, a m. kir. állami József Nádor reálgimnázium igazgatója, Jászberény. Született Manigán

1891-ben. Tanulmányait a pozsonyi főgimnáziumban 1909-ben és a budapesti tudományegyetemen 1913-ban végezte el. Pályáját a móri állami pol-

gári iskolánál mint h. tanár kezdte 1914-ben, majd 1919-től a jászberényi áll. reálgimnáziumnál mint tanár, 1926-ban mint megbízott és 1927-től mint kinevezett igazgató működik. Jászberény kulturfejlődésének több jelentős mozzanata van nevével kapcsolatban. Hivatásában, működésében elért eredményei a város fejlődését és jövőjét szolgálják. Értékes tevékenysége köztiszteletet és megbecsülést váltott ki. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz, román, olasz, valamint a francia frontokon küzdött 41 hónapon keresztül. Mint honvéd tüzérfőhadnagy 1918-ban szerelt le a hadiékitményes ezüst és bronz, Signum Laudisszal, a Károly csapatkereszttel. Tulajdonosa a Háborús Emlékéremnek is. A Trianon utáni időben kifejtett széleskörű társadalmi tevékenységét mutatja az is, hogy számos egyesületnek és testületnek tagja, vezetője és elnöke. Így többek között elnöke a Városi Iskolán kívüli Népművelési Bizottságnak, a Polgári Lövész Egyesületnek, a Tisztviselők Szövetkezete kerületi választmányának, alelnöke az Iparostanonciskola felügyelő bizottságának, választott tagja Jász-Nagykun-Szolnok vár-

megye törvényhatósági bizottságának kisgyűlésének, Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak, Jászberény város képviselőtestületének, több bizottságának, a Római Katolikus Egyházközség képviselőtestületének és tanácsnak, a Római Katolikus Iskolaszéknek, az Állami Elemi Népiskolák gondnokságának és az Ovodák felügyelő bizottságának. Igazgatója a Jászberényi Gimnáziumi Iskolatársak Egyesületének és igazgatósági tagja a Katolikus Népszövetség helyi fiókjának. Ezenkívül választmányi és rendes tagja még számos országos és helyi társadalmi egyesületnek.

MÓCZÁR MIKLÓS állami tanítóképző-intézet igazgatója, Jászberény. 1884-ben született Kiskunfélegyházán.

Ugyanott végezte középiskoláit és a tanítóképzőt. Budapesten a polg. isk. tanárképző-főiskolán szerezte meg a polg. isk. tanári-, a Pázmány Péter tudomány-

egyetemen pedig a tanítóképző-intézeti tanári oklevelet. Pályáját Budapesten kezdte meg 1908-ban mint nevelő-tanár a polgáriskolai tanárképző főiskolán. 1909-től 1919-ig Kassán a róm. kath. tanító és tanítónőképző intézetnél működött. A csehektől követelt hűségeskü megtagadása miatt menekülnie kellett és 1919-től 1930-ig a kiskunfélegyházi áll. tanítóképző-intézetnél volt. 1930. január 26-ika óta a jászberényi áll. tanítóképző-intézet igazgatója. Kiskunfélegyházán előbb titkára, később gondnoka volt az Iskolán-

kívüli Népművelési Bizottságnak. Tanügyi szakirodalommal 20 év óta foglalkozik és eddig 22 tankönyvet jelent meg, melyek a népiskolai-, polgári iskolai- és tanítóképző intézeti természetrajz-, gazdaság és háztartástan tanítás legújabb tanítási módszerei szerint készültek és megjelenésük mindenkor teljes sikert váltott ki. Entomológiai kutatásokat végzett a hunyadmegyei Kudsiri havasokon és szülővárosában. Ezekről írott cikkei rovarügyi szaklapokban jelentek meg és széleskörű szakismeretről, valamint új és érdekes megfigyelésekről tettek bizonyosságot. Nagy visszhangot keltő közleményeket és mintaelőadásokat írt az iskolánkívüli népművelési módszertan új kérdéseiről a „Pestvármegyei Népművelés” című folyóiratba. Ezenkívül állandó központi előadója a Pestvármegyei Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak és az iskolánkívüli népművelési előadóképző tanfolyamnak.

FAZEKAS ÁGOSTON állami reálgimnáziumi tanár és a »Jász Hírlap« felelős szerkesztője, Jászberény.

Született Kiskunfélegyházán 1880-ban. Középiskoláit ugyanott, felsőiskolai tanulmányait pedig a budapesti tudományegyetemen végezte 1903-ban. Tanári

pályáját a kisszebeni piarista gimnáziumban kezdte, majd a hártfai, kaposvári és jászberényi reál-gimnáziumban folytatta. Ma is ennek a jőnevi intézetnek a tanára és Jászberény pedagógiai nevelésügyé-

nek egyik főerőssége. Tevékeny és eredményes munkával vett részt a válságos időkben a polgárság megszervezésére 1919-től. Társadalmi ténykedése során a Keresztény Kisgazdapárt elnöke, majd a »Jász Hírlap« felelős szerkesztője lett. Az utolsó tíz esztendő minden jelentősebb politikai és társadalmi mozzanatában jelentősen vett részt. Ügyvezető alelnöke a Központi Katolikus Körnek, igazgatósági tagja az Egri Egyházmegyei Takarékpénztár jászberényi fiókindezeteének, tagja a Központi választmánynak, az Iskolaszéknek, az Elemi Iskolai Gondnokságnak, valamint számos más egyesületnek.

JANKOVITS JÁNOS reálgimnáziumi tanár, Jászberény. Született Zsámbékon 1895-ben. Középiszkoláit

Esztergomban, Kassán és Győrben, főiskolai tanulmányait a Pannonhalmi Hittudományi és Tanárképző Főiskolán végezte, tanári oklevelét a budapesti Orsz.

Tanárvizsgáló Bizottságtól nyerte, 1921-ben, 1923. óta van Jászberényben, ahol értékes pedagógiai tevékenységén kívül élénk társadalmi működést fejt ki. Nevelőmunkája legjavát a reálgimnázium ifjúsági önképzőkörében fejt ki, melynek nyilvános ünnepei mindig nagy érdeklődéstől kísért eseményei Jászberény kulturális és nemzeti életének. Főtitkára a Jászberényi Gimnáziumi Iskolatársak Egyesületének és a Jászberényi Keresztény Nőegyletnek, tagja a jászberényi kath. egy-

házközség képviselőtestületének, aktív tagja számos társadalmi és kulturális egyesületének. Különböző körökben és egyletekben tartott felolvasásaiban főképp szociális problémákkal foglalkozik. Irodalomtörténeti tárgyú dolgozata »Gyöngyösi hatása Kószeghy Pálra« címen a jászberényi gimn. értesítőjében jelent meg. Folklorisztikai gyűjtésének eddigi eredménye a közeljövőben fog megjelenni. »A zsámbéki nyelvjárás hangtana«, »Zsámbék község múltja« és »A budajenői és telkú német telepítés történetéhez« címen kisebb-nagyobb tanulmányokban.

RING KÁROLY állami elemi iskolai igazgató, Jászberény. Pakson született 1885-ben. Középiszkoláit

ugyanott, a tanítóképzőt Baján végezte 1905-ben. Pályáját Ercsiben ugyanabban az évben kezdte el, majd a következő esztendőben Várady L. Árpád akkori c.

püspök felhívására és Schercz Sándor bajai tanítóképzői igazgató ajánlására Bukovinába ment nemzeti missziót teljesíteni, ahol csángókat tanított. 1917-ben kerül Jászberénybe és azóta itt a VIII. kerületi állami elemi iskola igazgatója. Értékes társadalmi ténykedései során elnöke a Jászszági alsó és felső állami tanító egyesületnek, titkára a Központi Katolikus Körnek, oktatója a Levente Egyesületnek és előadója a Népművelési bizottságnak.

PIFFKÓ ANTAL iparostanociskolai igazgató, Jászberény. Született Jászberényben 1885-ben. Elemi és

középiskoláit Jászberényben végezte, a tanítóképzőt Losoncon. Az iparostanonciskolai rajztanfolyamot Brassóban járta 1911–

1912-ben. Pályáját Jászfényszaruban kezdte 1905-ben a községi r. k. elemi népiskolánál 1909 óta van Jászberényben és azóta működik a r. k.

iskolánál és az iparostanonciskolában, 1924 óta utóbbinak igazgatójává választották. Értékes társadalmi tevékenységei során Népművelődési előadó, választmányi tagja a Kath. Legényegyletnek, a legényegyleti Cserkész Csapatnak a Lövész Egyletnek, tagja az Uri Kaszinónak, a Közp. R. K. Körnek, a Kath. Nőegyletnek, valamint jegyzője a Róm. Kath. Tantestületnek. Évenként a pünkösdi ünnepek alatt műhelymunka és rajzkiállítás rendez az iparos tanoncok munkáiból, mely kiállításokat több ezren látogatják s az mindenkor nagy sikerrel zárul. A világháború kitörésekor 1914 augusztusában vonult be harctéri szolgálatra. Az orosz, román, valamint olasz harctereken küzdötte végig a háborút. Több kitüntetésben részesült s 1918-ban mint géppuskás hadnagy szerelt le.

szalacsi SZABÓ JÁNOS m. kir. mezőgazdasági szakiskola igazgatója, Jászberény. Désen született 1883-ban. Középiskoláit ugyanott a gazdasági akadémiát Kolozsvárott végezte és tanári oklevelét Pápán nyerte el. Pályáját gróf Teleki Károly marosérpataki uradalmában kezdte el 1904-ben, majd

1907-től a kolozsvári m. kir. gazdasági akadémián és 1908-tól a somogyiszentimrei, csikszeredai, szabadkai, kecskeméti mezőgazdasági szakiskolánál működött. 1923 óta igazgatója a földmivelésügyi miniszter fennhatósága alatt álló jászberényi m. kir.

mezőgazdaság iskolának. Széleskörű szakismereteivel a mezőgazdasági oktatás terén igen sok szép gyakorlati eredményt ért el, melyek nagymértékben hozzájárultak a járás mezőgazdaságának fejlődéséhez. A vezetése alatt álló mezőgazdasági szakiskola 1889-ben alakult. A jászberényi gazdák az iskola megvalósítására a rendemptus közbirtokosság vagyonából 8000 forintot ajánlottak fel. Ettől az áldozatkészségtől indítva Jászberény város 1896-ban ingyen felajánlotta a gyakorlati oktatáshoz szükséges 209 katasztrális hold 457 négyszögöl területet oly feltétellel, hogy amíg a földterület földmives iskola céljait szolgálja az államkincstár érte bért nem fizet. Az iskola Jászberény várostól a Nagykáta községbe vezető köves megyei út mellett a város központjától 5 km. távolságra fekszik. A gazdasági területe egy tagból áll. Háromféle talaja meszes, televényes, kötöttebb agyagos homok, középrésze televényben szegény, mélyrétegű agyagos homok, harmadik része erősen meszes mélyrétegű futóhomok. A gépekkel gazdasági eszközökkel és állatokkal jól felszerelt gazda-

sághoz egy 27 holdas szőlő is tartozik 1000 hl. befogadó mintapincével. A szakiskola tanulói külön e célra emelt épületben nyernek elhelyezést, mely épület 40 tanuló számára van kellően berendezve. szalacsi Szabó János igazgató hivatásán kívül társadalmi tevékenységet is fejt ki, melynek során alelnöke az iskolán kívüli népművelési bizottságnak és tagja az állami iskolák gondnokságának.

HARASZTHY JÓZSEF m. kir. áll. gazdasági népiskola igazgatója, Jászberény. Született Perecsényen

1881-ben. Középiskolai tanulmányait és a tanítóképzőt Ungváron, a gazdasági iskolát Somogy-szentimrén végezte, ahol gazdasági oklevelet nyert. Pályáját

Dunapatajon 1902-ben kezdte, majd 1906-ban Jászberénybe került, mint iskola igazgató. Azóta Jászberényben fejt ki igen értékes pedagógiai és gazdasági szaknevelést, mely működésért a legteljesebb közmegbecsülést váltotta ki. Az Iskolán kívüli Népművelési Bizottság kebelében szabadelőadásokat tart. Részt vesz a gazdatársadalmi mozgalmakban és népjóléti intézmények tevékenységeiben, ellenőre a Palotási Dalkörnek és a Katolikus Dalkörnek, valamint választmányi tagja a Gazdasági Szaktanítók Orsz. Egyesületének és a szolnokmegyei Áll. Tanítók Egyesületének. 1914-ben vonult be és az orosz fronton teljesített katonai szolgálatot, ahol még ugyanabban az évben fogságba esett és csak

1921-ben sikerült visszatérnie.

ZUBEK MIHÁLY tanító, Jászberény. Született Csongrádon 1886-ban. Tanulmányait Csongrádon és Kiskunfélegyházán végezte. 1906-ban került Jászszentlászlóba, ahol 1910-ig működött. A vasmegyei Kiszardán 1914-től 1921-ig ténykedett. Kiszardán megszervezte a nyugatmagyarországi felkelést és a mozgalom propaganda osztályának nagy sikereket elért vezetője volt. Leszerelése után azonban menekülnie kellett és ekkor osztották be Jákra, ahonnan a következő évben a csongrádi állami belterületi iskolába került. Itt 1924-ig tanított és akkor B. listára került. 1929-ben nyerte el a jászberényi homoki tanyai iskolába való beosztását. 1914-ben vonult be és 1916-ban került orosz hadifogságba, ahonnan csak 1921-ben jött vissza és a nagyezüst vitézségi éremmel szerelt le.

Dr. HORTI LAJOS orvos, Jászberény. Született ugyanott 1897-ben. Középiskoláit Jászberényben végezte

és Budapesten a Pázmány Péter tudományegyetemen 1922-ben avatták doktorrá. Pályáját a budapesti Szent Rókus kórházban kezdte, majd különböző fővárosi klinikákon és kórházakban működött. Jászberényben 1927 óta kizárólag orvosi hivatásának él. Rendelője egyike a legmodernebbül felszerelt orvosi laboratóriumoknak 1915-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz, román, valamint az olasz frontokon küzdötte végig a

világháborút. Mint tartalékos hadnagy 1918-ban szerelt le.

Dr. OLÁH ISTVÁN ügyvéd, földbirtokos, Jászberény. Született ugyanott 1877-ben. Középiskolai tanulmányait Jászberényben

végezte, egyetemre Budapesten járt és ugyanott avatták doktorrá 1902-ben. Ügyvédi vizsgáját 1905-ben tette le. 1905 óta van Jászberényben és azóta is ugyanott

vezeti birtokát és folytatja ügyvédi praxisát. Jászberény társadalmi életében jelentős szerepet visz: választmányi tagja és ügyésze a Központi Katolikus Körnek, jogtanácsosa a Jászsági Gazdák Szövetkezetének, választmányi tagja az Uri Kaszinó Egyesületnek, a városi és a pénzügyi bizottság tagja. Tb. főügyésze a vármegyének, ügyésze az Egyházmegyei Takarékpénztárnak, a Bortermelők Első Pince Részvénytársaságának és tagja a képviselőtestületnek. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és a szerb, orosz, olasz, valamint a román frontokon küzdötte végig a világháborút. 1918-ban mint százados szerelt le ezüst és bronz Signum Laudis és a Károly csapatkereszt kitüntetésekkel.

Dr. TARNAY TIBOR ügyvéd Jászberény. Született Lajosmizsén 1883. évben. Középiskoláit Jászberényben és Iglón, egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsvárott végezte és 1910-ben tett ügyvédi vizsgát. Ez idő óta Jászberényben gyakorló ügyvéd. 1911-től a városi képviselőtestület, 1912-től kezdve

a vármegyei törvényhatósági bizottság és 1921-től kezdve a vármegyei közigazgatási bizottság tagja.

A Jászberényi Kaszinó elnöke, a szolnoki ügyvédi kamara választmányi tagja, a Jászsági Hitelintézet ügyésze és J. N.-Szolnok vármegye

tb. főügyésze. A világháború alatt 1914 július 28-tól 1918 december 1-ig teljesített katonai szolgálatot. Mint tartalékos főhadnagy szerelt le. Háborús kitüntetései bronz vitézségi és a katonai érdemérem.

Dr. NAGY SÁNDOR ügyvéd Jászberényben született 1894-ben. Középiskoláit szülővárosában végezte, majd a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem hallgatója lett. Jogi tanulmányainak befejezése után 1919 decemberében doktorrá avatták, majd 1923 áprilisában letette az ügyvédi vizsgát. Ezután Jászberényben nyitott ügyvédi irodát, ahol a mai napig is joggyakorlatot folytat. A világháború négy esztendeje alatt katonai szolgálatot teljesít. Mint tartalékos zászlós 1918 decemberében leszerelt. Jegyzője a Jászberényi Kaszinó Egyesületnek és titkára a Pálotási Dalkörnek. Virilis alapon tagja a vármegyei törvényhatóságának. Városi képviselőtestületi tag.

Dr. CSIKY GUSZTÁV ügyvéd, Jászberény. Született Penyigén 1894-ben. Középiskolai tanulmányait Zilahon végezte és 1923-ban avatták doktorrá a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen. Ügyvédi vizsgáját 1925-ben tette le. Ebben

az esztendőben nyitott Jászberényben ügyvédi irodát, melyet ma is vezet. Ügyésze a Bába Egyesületnek, el-

nőke a Levente Atlétikai Clubnak, alelnőke a Levente Egyesületnek és vezetője a Kisbirtokosságnak és az Ipartestületnek. Jászberény sport életének egyik je-

lentős megteremtője. 1915-ben vonult be és az orosz fronton már a következő esztendőben fogságba esett, ahonnan csak 1920-ban térhetett vissza.

KONCSEK JÁNOS okleveles mérnök, Jászberény. Született ugyanott 1901-ben. Középiskoláit Jászberényben végezte és Sopronban nyerte el az erdészeti főiskolán erdőmérnöki oklevelét. Pályáját a veszprémi püspökségnél kezdte meg, majd Szegeden az erdőigazgatóságnál folytatta és 1930 augusztusától van magánmérnöki irodája Jászberényben. Ott kizárólag földmérésekkel foglalkozik.

lászlófalvi **Dr. EÖRDÖGH OSZKÁR** nyugalmazott kórház igazgató főorvos, egészségügyi tanácsos, földbirtokos, Jászberény. Ugyanott született 1857-ben. Gimnáziumi tanulmányait Eperjesen és az orvosi egyetemet Bécsben végezte. Klinikai gyakorlaton Buda-

pesten volt és ott tette le tisztii orvosi vizsgáját is. Pályáját 1888-ban Kápolnán kezdte meg a hu-

szároknál. Később Jászberényben járásorvos, majd kórház igazgató főorvos lett, nyugalomba vonulással, 1927-ig. Huszonhárom évig volt a jászberényi református egyházközség főgondnoka. Virilis tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának. A világháború ideje alatt a közkórház katonai kiségitő kórháznak lett berendezve és ezenkívül Jászberényben még két másik Vöröskereszt kórháznál is teljesített szolgálatot. Ezért a munkásságáért a Vöröskereszt másodosztályú díszjelvényét kapta elismerésül. A lászlófalvi Eördögh család ősi nemesi családja, melynek eredetét a XIII. századig vezethetik vissza. Édesapja András Jászberény első országgyűlési (Tisza-párti) képviselő volt a szabadságharc után összehívott első országgyűlésnek 1861-ben. Édesatyja, aki a szabadságharcban is részt vett 1809-ben született és 1873-ban halt meg.

néhai lászlófalvi **EÖRDÖGH ANDRÁS**, Jászberényben született 1848-ban. Már elemi iskoláit Bécsben a Tereziánumban végezte, ahol a gimnázium befejezése után két évig jogot hallgatott. Azután a budapesti egyetemen folytatta jogi tanulmányait és annak befejezése után a bírói pályára lépett. Mint kuriai bíró vonult nyugalomba és Budapesten halt meg 1928-ban. A megboldogult testvérbátyja volt dr. Eördögh Oszkárnak.

NAGY LÁSZLÓ nyugalmazott járásbírói elnök, Jászberény. Született Vámosoroszin 1870-ben Középiskoláit és a jogakadémiát Sárospatakon végezte, a bírói vizsgát Budapesten 1898-ban tette le. Pályá-

ját Máramarosszigeten 1894-ben kezdte, majd Tasnádon, Zilachon és Mezőtasnádon működött. 1901-

ben jött Jászberénybe, ahol 1916-tól vezetője volt a járásbírósnak. 1920-ban pedig elnökévé nevezték ki. 1927-ben a Kormányzó a III. fizetési csoport jel-

legével tüntette ki, a jogszolgáltatás terén kifejtett működésének elismerésére. 1930-ban vonult nyugalomba. Társadalmi tevékenysége során választmányi tagja a Kaszinó Egyesületnek, tagja volt a képviselőtestületnek és a református egyházközségnek örökös presbitere.

Dr. SZABÓ JÓZSEF a Jászsági Hitelintézet és Gazdák Bankja r. t. elnökgazdátója, Jászberény. Ugyanott született 1880-ban. Középiskoláit Jászberényben végezte, egyetemet Budapesten és Kolozsváron járt. 1902-ben szerezte meg a jogi és politikai doktorátust. 1905-ben lett a bank igazgatója, 1923 óta pedig elnöke. Behatóan foglalkozik mezőgazdasági kérdésekkel és földbirtokán gazdálkodik. Társadalmi működésében elnöke és igazgatója több gazdasági egyesületnek és mint virilista tagja a városi képviselőtestületnek, valamint a vármegye törvényhatósági bizottságának. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a szerb fronton volt 1917-ig, amikor közérdekből felmentették. Mint honvédszázados szerelt le a Signum Laudis és Károly csapatkereszt kitüntetésekkel.

MERZA ISTVÁN, az Egyházmegyei Takarékpénztár jászberényi fiókjának igazgatója. A szilágymegyei Tasnád községben született 1896-ban. Felsőkereskedemlit végzett Miskolcon, majd az érettségi után Egerben az Egyházmegyei Takarékpénztár kötelekébe lé-

pett. Mint revizor itt működött 1922-től 1925-ig és ekkor a takarékpénztár jászberényi fiókjához helyezték át igazgatói minőségben. Azóta a mai napig is lelkes igyekezettel és körültekintéssel intézi a fiók ügyeit. A város társadalmi életében komoly szerepet visz. Igazgatósági tagja a Katholikus Népszövetség jászberényi tagozatának, választmányi tagja több társadalmi egyesületnek. A világháború második évében katonai szolgálatra bevonult. Résztvett a szerb és orosz frontküzdelmekben. 1916 júliusában orosz hadifogságba került, ahonnan 1920 decemberében szabadult, amikor is mint tartalékos hadnagy leszerelt. Birtokosa a Károly csapatkeresztnek és a Hadiemlékéremnek.

FECSKE SÁNDOR földbirtokos és malomtulajdonos, Jászberény. Született ugyanott 1889-ben. Középiskoláit Budapesten a II. kerületi főgimnáziumban és a jogi abszolutoriumot a budapesti Pázmány Péter tudomány egyetemen végezte. Huza-mosabb ideig otthon gazdálkodik, malmát vezette, a város villanyvilágítási szükségletét 1928-ig látta el, amikor az áramszolgáltatást Salgótarján vette át. A tanácsköz-

társaság ideje alatt szembehelyezkedett a kommunistákkal, amiért halálra ítélték és életét Egressy hadnagy tragikus halála mentette meg. Értékes társadalmi tevékenysége során 1928-ig alelnöke volt az Uri Kaszinónak és választmányi tagja a Központi Katolikus Körnek.

VALLUS ISTVÁN, gazdasági tanácsos, földbirtokos és malomtulajdonos. Jászberényben született

1872-ben. Miután középiskoláit szülővárosában elvégezte a bács megyei Adán a gazdasági iskola növendéke lett. Mint okleveles gazda azután visszatért Jászberénybe és átvette

földbirtokának intézését és malmát vezette. A kommün kilöréséig zavartalanul végezte munkáját. Ekkor mivel rendíthetetlen nemzeti magatartás miatt tartania kellett a terroristák brutalitásától, elmenekült szülővárosából. Négy hónapon keresztül bujkált az országban, mely idő alatt hihetetlen kálváriák között hol mint kíséző malom-munkás, majd mint szolga tartotta fenn magát. A diktatura bukása után a lakosság lelkes szeretettel és bensőséges tisztelettel fogadta visszatérését. A kommunisták minden elmozditható vagyonból kifosztották és ekkor fogott hozzá birtokának és malmának újjáteremtéséhez. Vallus István Jászberény egyik legjelentősebb polgára. Harminc esztendő óta mint virilista tagja a vármegye törvényhatóságának és a város képviselőtestületének. Alelnöke a Központi Katolikus Körnek, igazgatósági tagja az Egyházmegyei

Takarékpénztárnak és a Jászsági Hitelintézet és Gazdák bankjának. Fáradhatatlan támogatója a szegényeknek. Horlthy Miklós kormányzó kiváló és sokoldalú eredményes közéleti működéséért 1925-ben gazdasági tanácsossá nevezte ki.

NOVOTHA ANDOR könyv, zenemű és papirkereskedő, Jászberény. Egerben született 1885-ben.

Ugyanott végezte iskola tanulmányait Pályáját Egerben kezdte, majd Szombathely, Esztergom, Budapest, Kolozsvár és Szatmár, jobb könyvüzleteiben működött.

1906 óta önálló könyv, zenemű és papirkereskedése van Jászberényben, ahol a kereskedelmi és társadalmi tevékenysége nagy tiszteletet váltott ki. 1925-ben a Faluszövetség által rendezett általános kiállításon aranyérmert nyert. Az 1923 évi Magyar Hét alkalmával nagyezüst éremmel tüntette ki a debreczeni kereskedelmi iparkamara. Novotha Andor adta ki nagy áldazattal a több évtized óta nem kapható Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy fali térképét, melynek Gerő László őrnagy volt a tervezője. Több könyvet adott ki, melyek közül különösen pedagógiai és vallásos tárgyú ifjúsági szindarabok szerepelnek. Társadalmi ténykedései során választmányi tagja a Budapesti Országos Könyvkereskedők és papirkereskedők egyesületének a Katolikus Legényegületnek, ellenőre a Kereskedők Egyesületének és rendes tagja

számos egyesületnek és testületnek. 1910-től 1914-ig kiadója volt a Jász-Ujságnak. A világháborút elejétől végig a román, orosz és olasz frontokon küzdötte végig és 1919-ben szerelt le a Károly csapatkeresztel és a hadi emlékéremmel.

PECSENYÁNSZKY ALAJOS, asztalosmester, a jászberényi Ipartestület elnöke. Jászberényben született 1877-ben. Miután elemi iskoláit elvégezte az asztalos mesterséget tanulta ki. Felszabadulása után 1904-ben nyitott műhelyt szülővárosában. Azóta élénk szerepet visz az iparosság életében. 1928-ig elől-

járósági tag, illetve számvevő az Ipartestületben, majd 1928-tól annak elnöke. Pecsényánszky Alajos az Iparkamara kültagja. Városának közmegbecsülésben álló polgára, akit 1929-ben vármegyei törvényhatósági bizottsági taggá választottak. Mint városi képviselőtestületi tag számos bizottságban is helyet foglalt. 1922-től világi elnöke a Katolikus Legényegyletnek. A világháború 4 esztendeje alatt katonai szolgálatot teljesített. A dunaszerdahelyi fogolytáborban asztalos műhelyt vezetett és mintegy 120 emberrel hadikórházak számára be rendezéseket készített.

Mezőtúr.

Alakulása a honfoglalás idejére vezethető vissza, bár régi emlékei a tatáruláskor túlnyomórészt elpusztultak. Birtoklásának története pontosan csak a Hunyadi háztól kezdve ismeretes, mint Mátyás király adománya a Kállay és Parlaghly családoknak.

A város fejlődése lassú, különösebb eseményektől mentes, de mindenkor előrehaladó irányú volt. A város 1879-ben 21.242 lakossal bírt. Az 1920. évi népszámlálás adatai szerint lakosainak száma 26.911. A 41 év alatt mutatkozó 5.600 lélekszám emelkedés nem arányos a nagy idővel szemben és így népesedési szempontból ez a lassú fejlődés visszacsúszásnak tekinthető.

1879-ben a városban 66 kereskedő és 313 különböző szakmájú iparos volt. Népoktatásra 21 tanteremmel rendelkező népiskolái voltak, ugyanannyi tanerővel. A hat osztályú polgári iskolával egyesített református gimnázium ekkor már 349 éves múltat tekintett vissza. Az 1530-ban létesített református gimnázium volt a város kulturbázisa. A gimnázium fenntartásának minden gondja Mezőtúr lakosaira nehezedett és 360 esztendőn keresztül viselte is a gimnázium fenntartásának költségeit. A gimnázium ma a már 1889-ben épült új egyemeletes, hatalmas épületben van és bentlakó tanulói az 1914-ben épült két emeletes modernül berendezett diákolthozban nyernek elhelyezést. A gimnázium épületeihez tartozik még az 1911-ben épült tornaterem, rajzterem, könyvtár és igazgatói lakás épülete is.

A város 1879-ben önálló egészségügyi kört képezett és kórháza 6 betegre volt berendezve. Ebből az időből való adatok szerint majdnem minden utcájában padlójárda volt és a város éjjeli világítását a téli hónapokban 44 lámpával látták el. A város 71.286 katasztrális hold területen 5482 házból áll. 26.911 lakosa közül 20.344 ír és olvas és mindössze 78-an nem beszélnek a magyar nyelvet.

A város nagyon sokat szenvedett anyagiakban a román megszállás alatt, amely véget vetett ugyan a proletárdiktaturának, de új fosztogatásnak adott lehetőséget. A megszállás után az Országos Föld-

birtokrendező Bizottság 2400 katasztrális holdat osztott fel 1200 törpebirtokra. Az OFB által adott 200 házhely ma már túlnyomórészt beépült. A háború után a város válságos anyagi helyzetének dacára nagyszabású építkezési programot kezdett meg, mellyel hozzájárult a vállalkozás fokozásához és főleg a város fejlesztéséhez. A városházát 950 000 pengő költséggel építet-

Mezőtúr. Városháza és Tűzoltólaktanya.

ték. A városháza építése után a tűzoltó laktanya, a gazdasági ismétlő iskola, 2 állami ovóda és 3 kerületi állami elemi iskola következtek. A főutcákat kőburkolattal, az összes utcákat betonjárdával látták el.

A város közrendészetét a magyar királyi államrendőrség, a külterületen a magyar királyi csendőrség látja el. A tűzrendészet szolgálatában a hivatásos városi tűzoltóság és az Önkéntes Tűzoltó Egylet áll. A büntetési statisztika szerint a város köz és vagyonbiztonsága jó. A város területe 4 vízszabályozó és ármentesítő társulat között oszlik meg. A legnagyobb árvíz magasság 1919-ben volt, de az sem törte át sehol a határbeli védgátakat.

Egészségügyét kórháza, a legnagyobb népbetegség leküzdésére jól berendezett tüdőbeteg gondozó intézete, a gyermekvédelmet és a szociális ellátást a Stefánia fiókja, két gyermekmenhelye és szegényháza szolgálja.

A pedagógiai neveléséhez van 22 állami elemi iskolája 28 tanteremmel, gazdasági ismétlő iskolája 3 tanteremmel, a református iskolák 25 tanteremmel és katolikus elemi iskolája 2 tanteremmel. A szakoktatáshoz iparostanonciskolája van. A leányneveléshez leányliceum 60 férőhelyes internátussal. Ezenkívül eredményes működést fejt ki az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság úgy a város kül-, mint belterületén. A leányliceumban és a református gimnáziumban rendszeres zeneok-

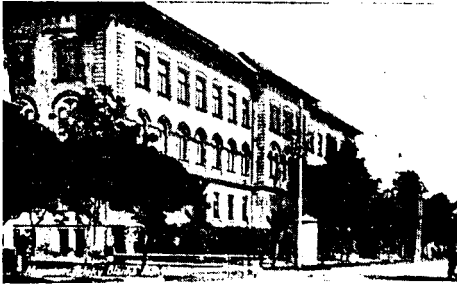

Mezőtúr. Református templom.

tatás van. A népkönyvtár, amely meglehetősen látogatott 2000 kötetrel van

ellátva. A leventék száma 2100 és számukra kitűnő sportpálya és lövőtér van.

A társadalmi mozgalmakat 50 különböző egyesület irányítja, melynek mindegyike nemzeti, megyei és városi érdekeket szolgál a gazdasági, szociális és kulturális törekvésekkel.

Mezőtúr. Teleky Blanka leányliccum.

A városi vezetőség építkezési programjában a legközelebb végrehajtandó munkálatok között az útbúkolatok, a csatornázás és a vízvezeték építése szerepel és előreirányozott költségvetésében mindenkor arra törekszik, hogy a város fejlődésének folytatására megfelelő anyagi fedezet álljon rendelkezésére. Így a régi költségvetésnek 400.000 aranykoronás összegével szemben a mai költségvetése 750 000 pengő, mely költségvetési összegnek jelentőségét különösen az domborítja ki, hogy a város jövedelme teherviselésének arányában igen gyenge.

Dr. SPETT ERNŐ polgármester, Mezőtúr. Ugyanott született 1878-ban. Középiskoláit Szolnokon, a jogtudományi egyetemet Budapesten végezte és ugyanott tette le ügyvédi vizsgáját 1904-ben. 1905-ben választották meg Mezőtúr polgármesterévé, majd Szolnokon 1918-ban, 1921 óta ismét Mezőtúron, ahol azóta is a város köztisztviselői és általános megbecsülésben álló polgármestere. Működése nem nagy alkotásokban nyilvánult meg, mert a város anyagi helyzete nem engedte meg azokat a beruházásokat, építkezéseket és egyéb városfejlesztési munkálatokat megvalósítani, amelyek a város kívánságát és a polgármester célját képezik. A város pénzügyi helyzete nem engedi meg a beruházásokat és bölcs vezetés szükséges ahhoz, hogy a város háztartásának mérlegét egyensúlyba tartsa. Az ilyen munkában tehát nem lehet a tevékenység értékét intézményekben és alkotásokban kimutatni. Széleskörű társadalmi tevékenysége során díszelnöke a Mezőtúri Öregdiákok Egyesületének, elnöke az Önkéntes Tűzoltó Egyletnek, a Mezőtúri Atlétikai Futball Klubnak, valamint az Olvasó Egyletnek. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és 1918 végéig küzdött a frontokon. Mint huszárszázados szerelt le a Signum Laudis és a Károly csapatkereszt kitüntetésekkel.

Dr. BORDÁCS MIKLÓS ügyvéd, városi tisztviselő, Mezőtúr. Ugyanott született 1872-ben. Középiskolai tanulmányait Szarvason 1889-ben, egyetemi tanulmányait Budapesten 1893-ban végezte. Pályáját

1898-ban kezdte Mezőtúron, mint ügyvéd és 1927 óta a városi tisztviselő.

Mezőtúri Takarékpénztár és Népbank, a Mezőtúri Öregdiákok Egyesületének, valamint számos egyesületnek tagja. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és 1917-ben felmentették.

Dr. HAMPEK BÉLA királyi járásbíró, Mezőtúr. Ercsi-pusztán született 1872-ben. Középiskolai tanulmányait 1896-ban végezte. Pályáját még ebben az évben a székesfehérvári törvényszéknél, mint joggyakornok kezdte, majd 1900-ban már Mezőtúron albiró, 1908-ban királyi járásbíró volt. 1924 óta a járásbíró elnöke. Társadalmi tevékenysége során tagja a Mezőtúri Uri Kaszinónak. A világháború ideje alatt hivatali érdekből fel volt mentve a katonai szolgálat alól.

Dr. HÉJJAS PÁL királyi járásbíró, Mezőtúr. Kecskeméten született 1897-ben. Ugyanott végezte a gimnáziumot a református kollégiumban 1916-ban, valamint a jogakadémia is, de szigorlatát Budapesten és Szegeden tette le 1922-ben.

Pályáját Kecskeméten kezdte még ugyanabban az évben a királyi törvényszéken, mint joggyakornok. 1923-tól, mint

törvényszéki jegyző, majd 1928-tól, mint titkár működött. Mezőtúron 1930 óta királyi járásbíró. Társadalmi ténykedései során tagja az Uri Kaszinónak, az Atlétikai Klubnak és a városi Dalárda igazgatóságának. A világháború idején 1915-ben vonult be és az orosz, valamint az olasz fronton küzdötte végig a világháborút. Másfél évig a nemzeti hadseregben teljesített katonai szolgálatot. 1920-ban szerelt le a kis ezüst és bronz vitézségi érmekkel, a Károly csapatkereszt és a katonai érdemkereszt kitüntetésekkel.

Dr. BOGNÁR JÓZSEF királyi közjegyző Mezőtúr. Született Kulán 1878-ban. Középiskoláit Budapesten

1896-ban, egyetemi tanulmányait ugyanott 1900-ban végezte. A következő évben a lugosi királyi törvényszéken volt aljegyző és 1904 óta királyi közjegyző jelölt volt. 1912-től 1920-ig Buziásfürdőn, majd Rétságon és 1926 óta Mezőtúron, mint királyi közjegyző működik. Működésében mindenkor a város kulturális, gazdasági fejlődését igyekszik szolgálni. Hivatásán kívül társadalmi tevékenységet is fejt ki és ennek során tagja az Uri Kaszinónak, a Mezőtúri Vadásztársaságnak, a Mezőtúri Polgári Lövészegyletnek és a Királyi Közjegyzők Országos Egyesületének. A háború alatt közérdekből fel volt mentve a katonai szolgálat alól.

BORSOS KÁROLY főgimnáziumi igazgató, Mezőtúr. Született Kesz-

helyen 1871-ben Középiskolai tanulmányait az esztergomi Szent Benedek rendi, majd a pápai református főgimnáziumban, teológiai tanulmányait a pápai református teológiai akadémián, a filo-

zófiai fakultást kolozsvári és a leipzigiegyetemen 1896-ban végezte. Pályáját ugyanabban az évben kezdte Mezőtúron, ahol 1906 óta igazgatója a református gimnáziumnak. Működését és annak eredményeit Mezőtúr minden kulturmozgalmában meg lehet találni, de különösképpen a mezőtúri református főgimnázium irányításában és fejlesztésében. Társadalmi működésében tagja a vármegye törvényhatósági bizottságnak, a városi képviselőtestületnek, református egyházmegyei tanácsbíró, a református zsinatnak, az Országos Középiskolai és az Országos Református Tanárok Egyesületének, valamint a mezőtúri Uri Kaszinó választmányi tagja. Irodalmi tevékenységet fejt ki és állandóan közlik cikkeit az egyházi és tanügyi lapok, ezenkívül főszerkesztője a „Protestáns Tanügyi Szemlének.

A MEZŐTÚRI REFORMÁTUS GIMNÁZIUM. A magyar faj kulturérzékét, áldozatkészségét és szívós kitartását dokumentálja a mezőtúri református gimnázium. A kis város gimnáziuma 400 éves múlttal tekinthet vissza. Alapítása 1550. évre tehető. Alapítói a város első reformátorai Thúri Szabó Lukács és Thúri Jakab voltak, 1692-ben a

úriak a pusztító törökök elől elmenekültek és 1699-ig Tószegen tartózkodtak. 1705-ben a rácok rohanták meg a várost, azt kirabolták és az otthon maradt lakosokat lemészárolták. A városba csak Rákóczi hadaival tértek vissza 1710-ben, amikor a rácokat elűzték. Ekkor befejezték a félbenmaradt templom-építést és helyreállították az iskolát. A XVIII. század folyamán virágzó állapotban volt a túri iskola és a Dunántúlról, a Felvidékről s Erdélyből is voltak tanulói. 1850-ben professzori lakást építettek. 1851-ben az abszolutisztikus kormány azon követelésének, hogy minden teljes gimnáziumban 12 tanár állítsassék be, nem tudott a túri fenntartó testület megfelelni és ezért a 6 osztályú túri iskola 1855-ben megszűnt, de már 1858-ban Bárándi Kiss Sándor professzor fáradhatatlan közbenjárására újra feltámadt. 1859-ben az alsórészi közbirtokosság gróf Erdődi-alapítvány cím alatt 5000 forintot, 1864-ben Ferenc József alapítvány cím alatt 200 katasztrális hold földet adott a gimnázium céljaira. A felsőrészi közbirtokosság földadományát eladták és a vételárból 18.000 forintot juttatott a gimnáziumnak. 1883-ban kezdték meg az iskola új építését, mely a következő esztendőben készült el. 1883-ozsén nyílt meg az új épületben a VII. és a következő év őszén a VIII. osztály. Az intézet 1895-ben tartotta meg első érettségi vizsgálatait. A nyilvánossági jogot és érettségi vizsgálat tartásának jogát az intézet véglegesen 1900-ban kapta meg. Sok küzdelem után 200.000 korona építési államsegély-

lyel 1914-ben kezdték meg az immár nélkülözhetetlenné vált internátus építését, amely 1915-ben készült el. A gyönyörű 2 emeletes „Református Egyház Diákothona” 120 tanuló befogadására van kitűnően berendezve és ezzel az internátussal a világháború egy rövid időre megállította a 360 évig saját erejéből fejlődő 400 éves múltú gimnázium fejlődését.

Dr. BOROSS ISTVÁN református gimnáziumi tanár, Mezőtúr. Ugyanott született 1897-ben. Gimnáziumi

tanulmányait Mezőtúron 1918-ban, egyetemi tanulmányait Budapesten és Debrecenben végezte és ott nyerte el 1922-ben diplomáját is Pályáját 1921-ben a

miskolci református gimnáziumban kezdte és 1922-ben ment át a mezőtúri református gimnáziumhoz, ahol egyik legjobb erőssége a gimnázium kitűnő tanári karának. Pedagógiai működésével méltán váltott ki általános köztisztelőt és társadalmi működésével őszinte közmegbecsülést. Titkára a Mezőtúri Öregdiákok Egyesületének, tagja az Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak és ü. v. elnöke a Mezőtúri Atlétikai és Futball Klubnak. A Mezőtúri Ujságnak szerkesztője. Értékes irodalmi tevékenységet fejt ki, egy önálló verses kötete és 5 irodalomtörténeti monografiája jelent meg, melyek nagy sikert értek el.

POLGÁR GYULA m. kir. posta és távirtda felügyelő, Mezőtúr. Budapesten született 1884-ben. Ugyan-

ott végezte felsőkereskedelmi iskoláit 1901-ben, valamint 1904-ben a postatiszti tanfolyamot. Pályáját 1901-ben kezdte a m. kir. Postatakarékpénztárnál, majd 1902-ben Szolnokon, 1903-ban Budapesten, 1904-ben Turócszentmártonban, — 1905-ben Budapesten, még ugyanabban az évben Szolnokon, majd 1924-től Hatvanban, mint hivatalfőnök ténykedett, 1925-től Szolnokon és 1929-től Mezőtúron, mint postahivatali főnök működik. Tagja az Uri Kaszinónak, a Római Katolikus Körnek, a római katolikus egyházközségnek, a Gyerekegyszóznak és az Országos Postatiszti Kaszinónak. A világháború alatt hivatali érdekből a katonai szolgálattól mentesítve volt.

HANUSZ ZOLTÁN plébános, kamarás tanácsos, Mezőtúr. Ujkéskén született 1876-ban. Középiskolai tanulmányait Kecskeméten 1896-ban és teológiai tanulmányait Vácott végezte 1900-ban. Még ebben az évben kezdte el pályáját Vác-on, mint káplán püspöki levéltáros és püspöki udvari pap. Majd Tápióbicske után 1913-ban Mezőtúrra került, ahol a hitélet kimélyítése és sokirányú társadalmi működéséért pápai kamarásnak nevezték ki. Tagja a vármegye törvényhatósági bizottságnak és tiszteletbeli tagja a mezőtúri Öreg Diákok Egyesületének.

FALUSSY GUSZTÁV református lelkész, Mezőtúr. Szentkirályi-szabadján született 1892-ben. Gimnáziumi érettségijét 1911-ben Pápan tette le és ugyanott végezte teológiai tanulmányait 1915-ben. 1917-ig hallgatója volt a tudományegyetem bölcsészeti fakultásának. Pályáját

Mezőtúron 1915-ben kezdte, mint segédlelkész, 1916-ban a református gimnázium helyettes tanára és

internátusi felügyelő lett, 1919-től rendes lelkésze a városnak. Széleskörű társadalmi tevékenysége során elnöke a Nemzeti Hitelintézet mezőtúri fiók

választmányának, a Hangya Szövetkezetnek, tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának, a gimnázium igazgató-tanácsának, a református egyházmegye belmissió bizottságának, a tanügyi bizottságnak, a mezőtúri Öreg Diákok egyesületének és még számos egyesületnek. A világháború kilörésekor 1914-ben vonult be, de később felmentették. Értékes irodalmi tevékenységet is fejt ki, mint a „Református Figyelő” tudósítója a mezőtúri lapokban is számos cikke jelent meg és a dunántúli protestáns lapban hosszabb tanulmányt közölt a vasárnap megszenteléséről.

Dr. TAKÁCS LÁSZLÓ belgyógyász, Mezőtúr. Ugyanott született 1896-ban. Középiskolai tanulmányait

Mezőtúron 1916-ban, orvosi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte 1921-ben. Pályáját ugyanabban az évben kezdte Budapesten, ahol 1923-ig a belgyógyászati klinikán, majd még ugyanabban az évben Berlinben a II. sz. belgyógyászati klinikán működött.

Mezőtúron 1928 óta van, ahol tagja az Uri Kaszinónak, a »MONE« helyi szervezetének, az Országos Orvosszövetségnek, a mezőtúri Atlétikai és Futball Klubnak, valamint számos más egyesületnek. Értékes szakirodalmat is fejt ki és orvosi hetilapokban, valamint németországi egészségügyi lapokban számos cikke jelenik meg. Kiváló képességei általános közszeretetet váltottak ki.

Dr. ÁDÁM FERENC ügyvéd, Mezőtúr. Ugyanott született 1875-ben. Középiskolai tanulmányait 1893-

ban Hódmezővásárhelyen, egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsvárott végezte. 1900-ban avatták doktorrá. Pályáját 1901-ben Mezőtúron kezdte és azóta állandóan ott működik. Ügyésze

a Mezőtúri Takarékpénztárnak, főgondnoka volt egy időben a református egyházközségnek, megbízottja a királyi ügyészségnek, választmányi tagja a mezőtúri Uri Kaszinónak és elnöke a Mezőtúri Földműves Szövetségnek. Megalapítója a Hangya Szövetkezetnek, elnöke több Olvasó körnek, valamint a Városi Mezőgazdasági Bizottságnak, igazgató választmányi tagja a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarának, alelnöke a Mezőtúri Öreg diákok Egyesületének, tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának és a városi képviselőtestületnek. Alelnöke volt a régi Kossuth pártnak, később megszervezte a helybeli kisgazda pártot és annak hosszabb időn át elnöke volt. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a Balkán frontokon küzdött. 1918-ban szerelt le, mint százados a Signum Laudis és a Károly csa-

patkereszt kitüntetésekkel. Széleskörű társadalmi tevékenységével általános köztiszteletet váltott ki. Meg kell még említeni, hogy több éven át volt szerkesztője a „Mezőtúr és Vidéke“ című hetilapnak.

HAJDU JÓZSEF a Nemzeti Hitelintézet fiókjának igazgatója, Mezőtúr. Kápolnán született 1891-ben.

Középiskolai tanulmányait Nagybecskereken végezte és ugyanott érettségizett 1909-ben. — Pályáját ugyanebben az évben a Jolsvai Magnezitipar Rt.-nél kezdte, majd 1908-tól a nagy-

becskereki Közgazdasági Banknál, 1923-tól a Nemzeti Hitelintézet kiskunhalasi fiókjának vezetőjeként működött. A Nemzeti Hitelintézet mezőtúri fiókjának 1926 óta igazgatója. Társadalmi tevékenysége során tagja az Uri Kaszinónak, a római katolikus egyházközség választmányának és ellenőre a Római Katolikus Körnek. A dr. Varga féle szabadkai kémkedési perben a szerbek elfoglák és tíz évi fogságra ítélték. Sok szenvedés után azonban az ítéletábla felmentette az alaptalannak bizonyult vádak alól. A világháború ideje alatt fel volt mentve katonai szolgálat alól.

ZAKÁR JENŐ a Földműves „Hangya“ és Hitelszövetkezet igazgatója, Mezőtúr. Pusztatenyőn született 1889-ben, Középiskolai tanulmányait 1907-ben Mezőtúron, a műegyetemet 1912-ben Budapesten végezte. 1920 óta van Mezőtúron, ahol működése általános köztiszteletet váltott ki. Értékes társadalmi tevékenysége során alapító tagja a Katolikus Körnek és alelnöke a mezőtúri Vadásztársaságnak, valamint a Polgári Lövészegyletnek. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra, de felmentették.

Turkeve.

A Trianoni Magyarország egyik sokat szenvedő letaposott városa. A csonkaország hasonló egy gyökerétől megfosztott fához, amelyik elvesztette életerejét szolgáltató és felszívó ereit. És ebben az életerőtől megfosztott országban százszorosan tragikus a csonkaország egy-egy városa. Nagy, még soha meg nem ért válságos idők ezek a kis magyar városok. Heroikus küzdelem kell ahhoz, hogy ezek a kis városok

élni tudjanak, hogy megmaradjanak a jövőnek, a nagy magyar jövőnek. A fejlődés, a haladás elrohan sok kis magyar város felett és vannak küzdő, szenvedő városok, melyek elmaradnak a haladás, a fejlődés rohanó küzdelmében.

Turkeve : Városháza.

Turkeve egy ilyen magyar város, küzd, alkot, épít heroikus küzdelmet folytat önmagáért és a trianoni ítélet leküzdéséért. Egy halálra ítélt ország, halálra ítélt

városa nagy diadal az is, ha fenntartja magát, ha nem engedi magát eltaposni, ha kiverekedi magának a fenntartó életlehetőségeket és ha él, — ha fejlődés, haladás, alkotás nélkül is él, — de letiporni nem engedi magát.

Pedig Turkeve is egyike azoknak a magyar városoknak, amelyek nagy lendülettel indultak a fejlődésnek és erősödésnek. 1879-ben már 11.518 volt lakosainak száma és 27 kereskedő mellett 168 különböző szakmájú iparos dolgozott. A város utcáiban padló járda volt és 11 tanteremben 11 tanítóval gyakorolták a népnevelést. Az akkori időknek megfelelő tűzrendészete, egészségügyi védelme és közrendészete volt.

Ez a város még sem fejlődhetett abban a mértékben, mint ahogy adva volt a lehetőség. Ez a város 41 év alatt 1920-ban még mindig csak 12.973 lakossal bírt 31.781 kat. hold területen. Területén 3224 ház áll és lakosainak 80 százaléka ír és olvas. A lakosság szinmagyar, mindössze 12 lélek nem beszéli a magyar nyelvet. A trianon utáni időkben még súlyosabbá vált a város helyzete, mint volt. A kis bevételek mellett nagyok a városnak azok a terhei, melyeket viselnie kell. Ezért az utolsó tíz év építései, alkotásai, beruházásai ha kis mértékben is voltak, ezek mégis nagy áldozatokkal és erőmegfeszítésekkel jártak.

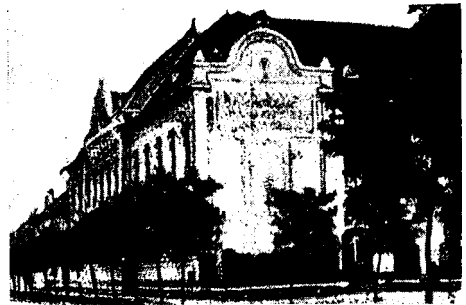
Turkeve. Hősök szobra.

A villanyvilágítást 1925-ben vezették be, amit már régen és nagyon nélkülözött a város lakossága, úgyszintén kereskedelme és ipara is. Még ebben az évben áldoztak kegyelettel hősi halottjaik emlékének és felállították a hősök emlékszobrát és ebben az évben készült el a hősök ligete is.

Az ifjúsági és testnevelés fejlesztésének 1928-ban leventetőthont építettek külön sport teleppel, melynek területét a város ajándékozta. A pedagógiai nevelés két 3 tantermes állami és egy református elemi iskolával gazdagodott. Van polgári és önálló gazdasági iskolája. A kitűnő népkönyvtár a városházán van elhelyezve. Szociális intézményei között elsősorban a Városi Szegényház és az Országos Stefánia Szövetség szülő-otthona fejt ki különösen szép működést.

A vízszolgáltatás javítására két artézi kútát fúrtak 1925-ben. A három és fél kilométeres törvényhatósági út építését 1927-ben fejezték be. Kifogástalan közbiztonságát államrendőrségi kapitányság szolgálja.

A városvezetőséget kulturális, gazdasági, szociális és egyéb vonatkozású törekvéseiben számos társadalmi egyesület támogatja hathatós közreműködésével.

Turkeve. M. kir. állami polgári fiú- és leányiskola.

Dr. GYÖRFFY KÁLMÁN polgármester, Turkeve. Ugyanott született 1892-ben. Középiskolai tanulmányait 1911-ben Szarvason és egyetemi tanulmányait Debrecenben végezte. Kolozsvárott 1918-ban avatták doktorrá. Pályáját 1918-ban Turkevén kezdte meg, mint rendőrkapitány. 1929-ben választották meg a város polgármesterévé. A várost a lehető legrosszabb pénzügyi helyzetben vette át és így minden törekvése elsősorban oda irányult, hogy a város tartozásait kiegyenlíthesse és azután megfelelő anyagi alapot találhasson azokra a beruházásokra, melyek a városvezetőség gazdasági politikájában és a polgármester programjában szerepelnek. Hivatásán kívül társadalmi tevékenységében elnöke az Alsó-részi 48-as Olvasó Körnek, a VI. ker. Olvasó Körnek, a Testnevelési Bizottságnak és a Polgári Lövészegyesületnek, valamint vezető tagja számos más helyi testületnek és egyesületnek, melyek minden vonatkozásban a város fejlesztésére irányuló törekvéseket támogatják. A világháború alatt 1914-től 1918-ig teljesített katonai szolgálatot és az orosz, valamint az olasz fronton küzdött. Mint főhadnagy szerelt le a kisezüst, a Signum Laudis és a Károly csapatereszt kitüntetésekkel. 1919-ben a kommunisták hónapokon át tartották tusz-ként fogva. Működése és munkássága osztatlan megbecsülést vált ki.

NAGY ISTVÁN főjegyző h polgármester, Turkeve. Ugyanott született 1874-ben. Gimnáziumi érettségijét 1894-ben tette le és Szarvason 1898-ban szerezte meg jegyzői ok-

levelét. Tanulmányai közben egyéves önkéntesi katonai szolgálatot teljesített és pályáját 1896-ban Karancsságban mint jegyzőgyakornok kezdte meg. Jegyzői oklevelének elnyerésével egyidőben Margittán volt segédjegyző, de 1898-ban már Turkevén mint adóügyi jegyző működött. Tehetségének, tudásának és lelkiismeretes ténykedéseinek elismeréseként 1902-ben főjegyzővé választották. Értékes társadalmi ténykedései során parancsnoka az Önkéntes Tűzoltótestületnek és számos egyesületnek vezető és irányító tagja. A világháború alatt hivatali érdekből fel volt mentve katonai szolgálat alól

Dr. LÁSZLÓ GYULA a városi tiszti ügyész, Turkeve. Tállyán született 1896-ban. Gimnáziumi érettségijét Mezőtúron tette le 1915-ben és jogi tanulmányait Szegeden 1927-ben végezte. Pályáját mint gyakorló ügyvéd 1928-ban kezdte és 1930-ban Turkeve város tiszti ügyésze lett. Ügyésze még a turkevei református egyháznak is. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött, ahol 1916-ban fogságba esett. Csak 1920-ban térhetett vissza Szibériából, 56 havi fogság után.

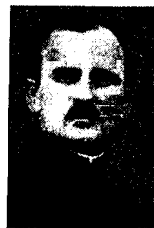
Dr. GYÖRFFY LAJOS városi közigazgatási tanácsnok, Turkeve. Ugyanott született 1897-ben. Gimnáziumi érettségijét 1914-ben tette le Pápán és egyetemi tanulmányait Debrecenben és Budapesten végezte. A Kéleti akadémiának 1920-ig, tudomány-

égyetem jogi fakultásának 1912-ig és bölcsészeti fakultásának 1922-ig volt hallgatója, Budapesten és ott avatták doktorrá 1921-ben. Még ugyanabban az évben Turkeven mint árvaszéki ülnök kezdte meg pályáját, majd rövidesen a Magyar Folyam és Tengerhajózási részvénytársaság budapesti intézetében mint fogalmazó működött. 1927-ben lett újból Turkeve árvaszéki ülnöke és 1929 óta a város közigazgatási tanácsnoka, a városok orsz. kongresszusának tudósítója. Tagja a Néprajzi Társaságnak, valamint számos más egyesületnek, melyeken keresztül a város minden vonatkozású fejlődését szolgálja. A világháború idején 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdötte végig a háborút, mint hadnagy szerelt le a Károly csapatkereszt és a hadi tiszti emlékérem kitüntetésekkel.

Dr. ÁBRAHÁM JÁNOS városi tiszti főorvos, Turkeve. Ugyanott született 1891-ben. Gimnáziumi érettségijét 1910-ben tette le Selmezbányán, és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte 1918-ban és ugyanakkor avatták doktorrá. 1920-ban ment vissza Turkevére orvosi prakszisének folytatására és azóta is állandóan Turkeven működik. Ugyan hivatásbeli, mint társadalmi működéséért általános köztisztületnek örvend. Tagja a Természettudományi Társaságnak és alelnöke a turkevei Uri Kaszinónak. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és az orosz fronton 1918-ig teljesített egészségügyi katonai szolgálattal. Kitüntetései a Károly csapatkereszt, arany érdemkereszt és a vöröskereszt, tiszti jelvény.

FARKÁS JENŐ m. kir. rendőr-fogalmazó, a rendőrkapitányság vezetője, Turkeve. Budapesten született

1889-ben. Gimnáziumi érettségijét 1909-ben tette le és 1913-ban végezte a jogakadémiát Kecskeméten. Pályáját Kecskeméten 1909-ben kezd-

te el, majd Kiskunfélegyházán és Balassagyarmaton működött. 1928 óta van Turkeven, ahol ma is a rendőrkapitányság vezetője. 1913-ban egyéves önkéntesi szolgálatra vonult be és katonai szolgálata ideje alatt tört ki a világháború, melyet az orosz fronton küzdött végig 1918-ig. 1919-ben mint tartalékos főhadnagy 50 százalékos rokkant szerelt le, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a háborus tiszti emlékérem kitüntetésekkel.

MINAY LAJOS állami polgári iskolai igazgató, Turkeve. Budán született 1880-ban. Az állami tanítóképzőt 1899-ben és a polgári iskolai tanár képzőt 1908-ban végezte el Budapesten. 1899-től Magasréven, majd Ungtarnocson tanított, Nagykapáson pedig mint iskolai igazgató működött, 1911-től Turkeven mint tanár tevékenykedett és 1919-ben a polgári iskola igazgatója lett. A turkevei pedagógiai nevelésnek nélkülözhetetlen támassza és Turkeve kulturális fejlesztése körüli fáradhatatlan tevékenységével nagy köztisztületet és közmegebecsülést váltott ki. Széleskörű társadalmi tevékenységében a Magyar Irodalomtörténeti Társaságnak, az Ungi Nemzetségek Bercsényi Egyesületének,

az Alföldkutató Bizottságnak tagja : a Turkevei Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság ügyvezető elnöke, Jász Nagykun-Szolnok vármegye Iskolánkülvüli Népművelési Bizottságának a vall. és közokt. Miniszter által kinevezett tagja, a Turkevei Testnevelési Tanács tagja a Turkevei Hitelszövetkezet felügyelőbizottságának elnöke, a református egyház presbitere, az állami elemi iskolák gondnoksági elnöke, az iparostanonciskola igazgatója, a Turkevei Atlétikai Club választmányi tagja, a Turkevei Polgári Lövészegyesület alelnöke, az Országos Polgáriiskolai Tanárok Egyesületének tagja. Több folyóiratnak és hirlapnak munkatársa. Vezetője és előadója a Turkevei Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság által évenként rendezett tanfolyamoknak és ismeretterjesztő előadásoknak. Irodalmi téren több munkája jelent meg. „Erdélyi János életrajza“, „Jókai Mór élete“, valamint egy hosszabb tanulmánya Petőfi Sándorról szép sikert arattak. Hosszu ideig társszerkesztője volt a „Turkeve“ című helyi lapnak is. A világháboru alatt mindig katonai szolgálatot teljesített. Huszonkilenc hónapot töltött a fronton. Részt vett az első szerbiai hadjáratban, a doberdói harcokban s több hónapot töltött az orosz és román harctereken. Front-szolgálat alatt három vitézségi éremmel s a Károly csapatkeresztellett lett kitüntetve. Tulajdonosa a karddal és sisakkal diszitett háborus emlékéremnek.

ANTONI MIHÁLY m. kir. postamester. Turkeve. Emődön született 1862-ben. Gimnáziumi érettségijét

1880-ban Egerben tette le. Pályáját ugyanebben az évben kezdte Emődön mint postakezelő és 1885 óta turkevei postamester. Hivatásán kívül társadalmi téren szolgálta a város kulturális és gazdasági fejlődését. Tagja az Országos Postamesteri Egyesületnek és a turkevei Uri Kaszinónak. 1928-ban negyvenéves szolgálati jubileuma alkalmából Signum Laudis kitüntetésben részesült és a kereskedelmi miniszter és a posta igazgatósága küldte meg hosszú szolgálati ideje alatt kifejtett érdemekben gazdag tevékenységének elismerését.

ANTONI ERNŐ római katolikus plébános. Turkeve. Emődön született 1886-ban. Középiskoláit 1905-ben Miskolcon, teológiai tanulmányait Egerben végezte, ahol 1909-ben szentelték pappá. Pályáját a borsodmegyei Sánta községben mint káplán 1909-ben kezdte meg. Működésének több állomása után 1920-ban lett Turkeve plébánosa, ahol azóta is igen szép tevékenységet fejt ki a hitélet kimélyítése és Turkeve város kulturális fejlesztése terén. Társadalmi tevékenységével is Turkeven általános köztiszteletet, közmegbecsülést váltott ki. Tagja az Állami Elemi Iskolák Gondnokságának, a Vöröskereszt Egyletnek, a turkevei Hitelszövetkezet igazgatóságának, valamint az Ovodák Gondnokságának.

A turkevei plébánia 1790-ben alakult. A világháború alatt elrekvirálták a templom orgonájának sipjait és egy harangot, amit azonban 1925-ben meglehetősen áldozatok árán sikerült pótolni. Az egy-

házközség 1929-ben építtette egy egytantermes tanítói lakással ellátott elemi iskolát és 1930-ban renoválták a plébánia épületét. A hitélet fejlesztése terén több egyesület támogatja az egyházközséget, így többek között a Rózsafüzér Társulat, a Jézus szentszive Társulat, a Hitterjesztési Egyesület, a Szivgárda, stb.-

CZIRIÁK GÉZA református lelkész, Turkeve. Kunhegyesen született 1890-ben. Gimnáziumi érettségijét 1909-ben

Mezőtúron tette le, teológiai tanulmányait a debreceni teológiai akadémián 1913-ban végezte. — Még ugyanabban az esztendőben esküdt felügyelője lett a debreceni akadémiai internátusnak. 1913. december 21-től segédlelkész volt Turkevén és 1921 óta rendes református lelkésze a városnak. Tagja a városi képviselőtestületnek, a vármegyei törvényhatósági bizottságnak. Elnöke a Presbiteriumnak, az Ovoda felügyelő bizottságnak, Anya- és csecsemővédő Egyesület helyi fiókjának és a községi iskolaszéknek. Tagja még a „Turkevei Hirlap” szerkesztőbizottságnak, a Mezőtúri Öregdiákok Egyesülete választmányának és a református iskolaszéknek. Az egyházközség 1930-ban egy kéttantermes tanítói lakással ellátott iskolát építtetett és ugyanakkor a lelkészi lakot és a templomot renováltatta. Az egyházközség évente több, mint 100 gyermeket ruház fel és ezenkívül anya- és

csecsemővédelmet is gyakorol igért jótékonyan. A hitélet kimélyítésében a Leányegylet és a belmissziói bizottság is résztvesz.

Dr. SZILÁGYI DÁVID ügyvéd, Turkeve. Született 1882-ben Turkevén. Gimnáziumi érettségijét 1901-

ben tette Kisujszálláson, egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsvárott végezte 1910-ben — és ugyanakkor avatták doktorrá. Turkevén kezdte meg működését 1913-ban és azóta is Turkevén van ahol ténykedése őszinte köztiszteletet váltott ki. Tiszteletbeli ügyésze a városnak, választmányi tagja a turkevei Kaszinónak, tagja a képviselő testületnek és a vármegyei törvényhatósági bizottságnak. Ügyésze a turkevei Hitelszövetkezetnek, az Ipartestületnek, elnöke az Iparos Szövetkezetnek. A forradalom alatt a helybeli polgárőrség főparancsnoka volt. A városi vízvezeték építése, valamint a villanyvilágítás bevezetése körül jelentős érdemeket szerzett, mert nagymértékben neki tulajdonítható ezeknek a munkálatoknak a lebonyolítása. Irodalmi tevékenységében társszerkesztője a „Turkevei Hirlapnak” is

ADAMETZ LEÓ gyógyszerész, Turkeve. A sziléziai Mostyban született 1869-ben. Gimnáziumi tanulmányait Késmárkon és Lőcsén végezte, 1893-ig a bécsi egyetem hallgatója volt. Ettől az évtől kezdve 1898-ig Kenderesen és azóta Turkevén vezeti gyógyszerárát. Ténykedéseiben Turkeve minden vonatkozású fejlődését és haladását szolgálja és ezért is általános köztiszteletben részesül.

Kisújszállás.

Kisújszállás 1418-ban kun helység volt és egy 1501-ben kiadott határjárási okirat szerint a várost, akkor községet Péterszállásnak nevezték. Kisújszállást egy 1557 évi jelentés rendesen adózó községnek mondja. 1690 körül ismét teljesen elpusztították a községet a törökök (egyes források szerint a tatárok, vagy rácok) és úgy feldúlták a helységet, hogy az elmenekült családok közül még 1708 körül is csak néhányan tértek vissza. A község 1708-ban kezdett újraépülni és 1740-ben már városi életet folytatott, sőt kitűnő középiskolája is volt. 1879-ben lakóinak száma 10.732 volt, 36 kereskedővel,

Kisújszállás. Ref. templom.

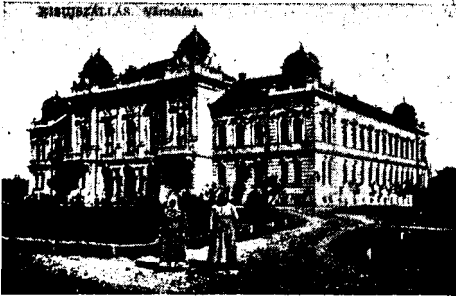
Kisújszállás. Róm. kath. templom.

189 iparossal. Gimnáziuma 6 osztályos volt és 14 népiskolában ugyanannyi tanító működött. A téli hónapokban világítása volt és majdnem valamennyi utcája téglajárdával volt kiépítve.

Az 1920-as népszámlálás szerint 13.766 lélek élt 3221 házban a

város 35.528 katasztrális hold területén. A szinmagyar városban mindössze 1 lakós nem beszélte a magyar nyelvet és 3097 lakós nem irt és olvasott.

A háború utáni összeomlás nagy megpróbáltatás volt a városnak is, de kommunizmus csak fokozta gazdasági vérveszteségét. A kommunis-

Kisújszállás: Városháza.

tákat a román hadsereg zavarta ki a városból, azonban olyan áldozatot hozott ezért, mely tulment minden kereten és való-sággal megbénította Kisújszállást. A város ostroma alatt majdnem valamennyi középületnek tetőzetét ágyutűz tette tönkre. Az erős ágyuzás alatt a polgármester há-zába is beütött egy gránát. A románok bevonulásával pedig ál-talános fosztogatás vette kezdetét. Minden elmozdítható gépet, fel-szerelést értéket elhurcoltak,

még a nyári lakásokat is kifosztották. A takarmányt elvitték, az állatállományt elhajtották. A dicsőséges román megszálló sereg műveletei nagyon emlé-keztetőek voltak a tatárjárásra. Kivonulások után a város fellélegzett, pedig ott volt maga felett Magyarország katasztrófája: Trianon.

A háborús gondok, a forradalmak, a megszállás és kifosztás után talpraállítani egy kis magyar várost nagy feladat volt. De a magyar élniakarás, a szívósság, a történelmi hivatottság és a kunmagyarság ősereje lehetővé tették, hogy megmentsek a várost a magyar jövőnek.

Építkezés és beruházás vette kezdetét és rövidesen számtalan utcán épült gyalogjáró, új iskolák épültek a régiek helyén és egy szociális intézmény nyomorékgyermekek számára 150 bentlakónak berendezve. A hősök emlékszobra helyett a hősök házáat fogják a közeljövőben építeni, amely főleg az ifjuság nevelését lesz hivatott szolgálni.

A város közhiztonsága, közegészségügye, pedagogiája és szociál-politikája olyan nivón áll, mely biztosítja a fejlődést és a haladást.

Dr. GAÁL JÁNOS polgármester, Kisujszállás. Ugyanott született 1878-ban Középkiskoláit Kisujszálláson, jogi tanulmányait a debreceni egyetemen végezte, míg az ügyvédi vizsgát 1909-ben Budapesten tette le. 1910-ben Kisujszálláson ügyvédi irodát nyitott és 1918-ig tartotta fenn, amikor édesatyja 35 évi polgármestersége után nyugalomba vonult és Dr. Gaál Jánost választották meg egyhangulag Kisujszállás város polgármesteréül. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be, a szerb fronton küzdött, ahol harcképtelenné vált és ezért a hadtápnál mint utász és munkásosztály parancsnoka leszereléséig teljesített szolgálatot. Leszerelése után elfoglalta polgármesteri hivatalát, ahol minden törekvése a város gazdasági, kulturális, szociális és ipari fejlesztésére irányul, amennyiben a városfejlesztésére a város anyagi helyzete megengedi. Az 1929 évi általános tisztújításnál egyhangulag választották meg polgármesterré.

PÁPAY ISTVÁN főjegyző, Kisujszállás. Ugyanott született 1880-ban. Középkiskolai tanulmányait szülővárosában a köz-

igazgatási tanfolyamot pedig Debrecenben 1901-ben végezte. Pályáját Kisujszálláson 1899-ben, mint jegyző gyakornok kezdte és a következő évben Biharmegyében, mint segédjegyző működött. 1902-ben Kisujszállás rendőrkapitánya lett és 1908-ban megválasztása foly-

tán átvette a főjegyzőséget. Ézirányú működésében mindenkor a város közigazgatási, gazdasági és kulturális érdekeit szolgálta, amivel őszinte közliszteleket váltott ki. Társadalmi működésében presbitere a református egyházközségnek és a gimnáziumi iskolaszék tagja. Irodalmi munkásságot is fejt ki, a „Kisujszállás és Vidéke” című helyi lapban, melynek belső munkatársa.

Dr. KONCZ IMRE ügyv. tisztiorvos, Kisujszállás. Ugyanott született 1868-ban. Középkiskoláit Debrecenben 1886-ban, felsőiskoláit Kolozsváron végezte és ugyanott szerezte meg diplomáját is 1891-ben. Pályáját a kolozsvári kórház sebészeti és szemészeti osztályán kezdte meg, ahol később mint tanársegéd működött. Mezőtúron városi tisztiorvos volt, Kisujszálláson mint magánorvos kezdte meg működését, később városi tisztiorvos lett. A Vöröskereszt egyesület helyi fiókjának elnöke és tagja az Országos Orvos Szövetségnek és m. kir. egészségügyi tanácsos.

Dr. NAGY SÁNDOR városi tisztiorvos, Kisujszállás. Tiszadobon született 1887-ben. Középkiskolai tanulmányait Kisujszálláson 1905-ben, felsőiskolai tanulmányait Budapesten végezte, ahol 1912-ben nyerte el diplomáját. Pályáját Lőcsén mint kórházi orvos kezdte el, majd 1918-ban Kisujszállásra került, ahol azóta is megszakitás nélkül működik. Alelnöke a Vöröskereszt helyi fiókjának. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton teljesített

előbb mint segéd, majd később mint főorvos katonai egészségügyi szolgálatot. 1918-ban szerelt le a koronás arany vitézségi éremmel.

VADAS ALADÁR rendőrtanácsos, a kapitányság vezetője, Kisujszállás. Dégen született 1883-ban. Középiskolai tanulmányait Veszprémben, Zalaegerszezen és Budapesten végezte. Pályáját Esztergomban mint közigazgatási gyakornok kezdte meg, ahol rövid idő múlva helyettes alkapitányá nevezték ki érdemes működésének elismeréséül. Szerepesházán már, mint kapitány működött, ahonnan 1919-ben Ceglédre menekült. Itt három évig vezető rendőrkapitány helyettes volt, majd 1922-ben Kisujszálláson vette át, mint rendőrtanácsos a kapitányság vezetését.

LÉMAN KÁLMÁN római katolikus Plébános, -Kisujszállás. A szatmármegyei Mérc községben született 1887-ben. Középiskolai tanulmányait Nagykarolyban 1907-ben, főiskoláit Egerben 1911-ben végezte és ugyanott szentelték pappá. Pályáját Mezőtárkányon 1911-ben mint káplán kezdte meg, majd Kunszentmártonban és Ozdon mint hitoktató működött. Kisujszállásra 1927-ben került ahol azóta is plébános. Hitéleti működésén kívül vezetője az összes helyi római katolikus egyházi egyesületnek és általában széleskörű társadalmi működésével is nagy köztszerteletet váltott ki.

A kisujszállási önnálló római katolikus egyházközség 1908-ban alakult meg. Területén körülbelül 800 tisztviseelő, kereskedő és iparos volt már régebbi időből, akik azonban mint a fiók egyházközség hivei a

szomszédos Kendereshez tartoztak. A kisujszállási katolikusoknak akkor egy-egy tantermes iskolájuk volt, ami azonban egyáltalán nem elégítette ki a pedagógiai szükségletet. 1908-ban azonban néhai Debreczeni János egri kanonok, nagyprépost 45.000 koronáért megvette a ma is fennálló plébániai épületet és a lelkes jövedelméül földbirtok helyett kétszázezer korona értékű kötvényt vásárolt. A világháború végével azonban sok csapás érte az egyházközséget. A kisujszállási egyházi személyzet állampapírokba alapított megélhetése romba dőlt. Az állampapírok kamatait a kommunizmus után megint rendszeresen kapta az egyházközség azonban ezeknek az összegeknek a vásárló ereje nagyon kicsire zsugorodott. Azonban a hitek, valamint az egyházközség plébánosa lelkes működésének meg volt az eredménye és rövid idő alatt sikerült roppant anyagi gonddal küzdő egyházközségét pénzügyileg is rendbe hozni. Így többek között a régi egy iskola helyett az egyházközségben már kettő van és az eddig meszelt-falu templom rendezve renoválva és kifestve van. A hitélet kimélyült és az egyházközséget az Oltáregyesület, a Mária Kongregáció, a Szociális Missió társulat valamint a Katolikus Kör is eredményesen támogatja munkájában.

TÖRÖK IMRE református esperes, Kisujszállás. Debrecenben született 1867-ben. Középiskoláit 1885-ben, teológiai tanulmányait szülőhelyén végezte 1889-ben. Pályáját báró Radvánszky családnál kezdte, ahol mint nevelő 3 évig működött. Később a debreceni kollégiumnál volt helyet-

tes tanár, majd Tiszaroffon 10 évig és kunhegyesen két évig mint lelkész fejtett ki tevékenységet. Kisujszálláson 1904 óta van, ahol ténykedését általános elismerés kíséri. Hivatásán kívül szerkeztője és kiadója a „Szeretet“ című egyházi lapnak. Tanulmány utat 1909-bentett Sveicba 1926 ban Eszt és Lengyelországban volt, majd Ausztriába utazott. Szentföldi utja 1931-re van előkészítve.

NAGYISTVÁN reformátuslelkész, Kisujszállás. A biharmegyei Bojt községben született 1861 ben. Középiskoláit Nagyszalontán, Mezőturon és Debrecenben végezte. Ugyanott folytatta teológiai tanulmányait is. Pályáját szülőhelyén kezdte meg 1885-ben mint segéd lelkész, 1887-től Karcagon helyettes tanár volt, majd Nagyváradon működött 1889-től, 1891-ig. Pályafutásának még egy-két állomása után 1906-ban került Kisujszállásra, ahol azóta mint rendes lelkész általános köztisztelet mellett fejt ki tevékenységet. Hitéleti működésén kívül széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki. Megalapította a református ember baráti szövetségeket, egy árvaházat alapított és azt vezeti, megszervezett egy református leányegyesületet, melynek ő a lelki vezetője. Irodalmi téren is sikereket ért el kitűnő cikkeivel és tartalmas munkáival.

BODOR LAJOS BÉLA református igazgató-tanító, Kisujszállás. Turterebesen született 1878-ban. Középiskoláit Halmiban, a tanióképzőt Máramarosszigeten végezte és

1896-ban nyerte el oklevelét. Pályáját Szinerváralján kezdte el, mint rendes tanító, majd 1897-ben került Kisujszállásra, ahol kiváló képességeinek elismeréseként már a következő esztendőben igazgató-tanító lett, ahol azóta is működik. Rendkívül nagy kiterjedésű társadalmi tevékenységet fejt ki, melynek során többek között elnöke a Heveskunsági Egyházmegyei tanító Testületnek, alelnöke a Vármegyei Általános Tanító Egyesületnek, tagja az Országos Szövetség igazgatóságának, az Egyházmegyei Tanügyi Bizottság elnöke és előadója. Ezenkívül presbiter, a református és községi iskolaszék és az állami iskolák gondnokságának tagja. A KANSZ helyi csoportjának titkára és tagja a kisujszállási Vöröskereszt városi választmányának. Még számos egyesület, szervezet és testületnek vezetője tagja. Irodalmi tevékenységet is fejt ki és felelős szerkesztője a „Kisujszállás és Vidéke„ című szépirodalmi és politikai hetilapnak. A világháború idején 1915-ben vonult be katonai szolgálatra, azonban a következő évben hivatali érdekből felmentették. Leszerelése után egy százággyas kíségető kórházat állítatott fel kitűnő megszervezésével, amelynek mindvégig vezetője volt. Harmincéves pedagógiai működése alkalmával kitűntető miniszteri elismerésben részesült.

Dr. CSÁNYI JÓZSEF orvostudor fogorvos, Kisujszállás. Pacséren született 1900-ban. Középiskolai tanulmányait a budapesti református gimnáziumban 1918-ban végezte.

a budapesti egyetem orvosi fakul-
tásán 1924-ben ok-
levelét 1927-ben
pedig szakorvosi
képesítését nyerte
el. Pályáját Kisuj-
szálláson 1926-ban
már mint önálló
orvos kezdte el. Kenderesi és Kisuj-

szállási iskola fogászati rendelő veze-
tője. Hivatásán kívül társadalmi tevé-
kenységet folytat és így tagja a Keresz-
tény Ifjúsági Egyesület választmá-
nyának és a vármegyei törvényha-
tósági bizottságnak. A világháború
idején a szabadkai VI. honv. gyalog-
ezredben, majd az olasz fronton
Isonzó hadseregben szolgált.

Karcag.

Régi kulturterület Karcag város is. A város eredetére nézve a rendelkezésre álló dokumentumok a XIV. századig mennek, de a város, illetve akkor még község alakulásáról, fejlődéséről elfogadható bizonyítékok nem igen maradtak fenn. 1879-ben, amikor a város szabályrendeletét újból alakította 14.980 lakosa volt 73 kereskedővel és 197 iparossal. Szépen működő négyosztályú gimnáziuma volt, tizenhat népiskolája állott fenn, melyekben tizenhat tanító működött. A városnak akkor már egy heti lapja is volt, a »Nagy-Kunság«. Az 1920. évi népszámlálási adatok szerint a város 67.223 katasztrális hold területén, 5550 házzal, 22.569 lakossal bírt. Ezek közül az analfabéták száma 5287.

A kommunizmus alatt nagyon sokat szenvedett és vesztett a város, de összehasonlítható nagyobb veszteségek érték a román megszállás alatt. A megszálló csapatok minden gabonát és majdnem a teljes állatállományt elvitték, úgy hogy a várost kivonulásukra teljesen kifosztották. Ezek dacára az utolsó tíz év alkotásai között elsősorban a vízvezetési hálózat fokozatos fejlesztését kell kiemelni. A pedagógia fejlesztésére két tanyai iskola épült, melyekben öt tanerő tanít. Felépítette a város 360.000 pengő költséggel a kulturpalotát is és ebbe az épületbe helyezték el a városi mozit, valamint az értékes tárgyakat őrző Nagykun muzeumot. Renoválták a városi gőz- és kádfürdőt és teljesen modern felszereléssel látták el. Kitűnő strandfürdő létesült nyolctíz katasztrális hold területen, melynek

Karcag. Református templom.

forrásából táplálkozó vize erősen jód és brom tartalmú.

Lakóinak száma ma 24.000 tehető, Hősi halottja 600 van a városnak, hadirokkantja 283, hadiözvegye 171 és hadiárvája 98.

Karcag város 1897-ben háromszáz katasztrális hold földet adományozott a földmives iskola részére. A Magyar Királyi Mezőgazdasági szakiskola 30 tanuló részére épült, de látogatottsága miatt bővíteni kellett. A szakiskolánál Karcag város közönsége 3, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye 5 alapítványi helyet tart fenn. A karcagi római katolikus egyház-

Karcag. Városháza.

köztség plébániájának alakulásáról nincsenek megbízható adatok, annyi azonban megállapítható, hogy XVI. század közepéig állott fenn. A reformáció terjedése következtében megszűnt plébániát Mária Terézia állította fel 1796-ben. Temploma 1775-ben épült és 1901-ig állott fenn, amikor a vallásalap egy igen szép román stílusú templomot építtetett a régi helyébe. A hívek száma 1789-ben 2400 volt és 1930-ban

5500 lélek. Az egyházközségnek három iskolája van tíz tanteremmel melyekben körülbelül 500 tanuló részesül oktatásban. A szalvator apácáknak igen szép emeletes zárdájuk van 4 tanteremmel és egy kis templommal. A hitélet fellendítésére a Szivgárda a Mária Kongregáció és a Szociális Missziótársulat is igen szép tevékenységet fejt ki.

A város minden vonatkozású fejlődését a városvezetőség mellett számos gazdasági, ipari, kulturális és társadalmi egyesület szolgálja.

Dr. HAJNAL ISTVÁN polgármester, Karcag. Született ugyanott 1885-ben. Jogtudományi tanulmányainak elvégzése után pályáját Karcag város közigazgatásánál kezdte, ahol nemsokára a város főjegyzője lett. Ebben a minőségben 1920-tól az egy évig főresedésben lévő polgármesteri állás ügykörét mint helyettes látta el. Később polgármesterek választották meg és azonnal hozzálátott városfejlesztési programjának megvalósításához, melynek nagy eredménye többek között a kulturpalota felépítése és a gázkút feltárása volt. Működésében mindenkor a város fejlesztésére és főleg pénzügyének rendezésére törekszik. Tevékenysége általános közmegebecsülést és köztisztelőt vált ki. Széleskörű társadalmi tevékenysége során a Széchenyi Társaskörnek, a Nagykun Sportligának, a községi Iskolaszéknek, a Vöröskereszt helyi fiókjának, a Mezőgazdasági Takarékpénztár felügyelőbizottságának, valamint számos társadalmi egyesületnek elnöke. Tagja a Református Presbiteriumnak és a gimnázium igazgató tanácsának.

PÉNTEK JÓZSEF főjegyző, Karcag. Ugyanott született 1882-ben. Középiskolai tanulmányait Késmárkon végezte 1901-ben, érettségi vizsgájával. A közigazgatási tanfolyamot 1904-ben Debrecenben fejezte be. Pályáját Tiszakürtön kezdte, 1905-ben mint aljegyző. 1907-ben már főjegyző volt Tiszaugon, 1909-től Tiszavárkonyban, 1911-től Karcag közigazgatási főjegyzője. 1916-tól Karcag város közigazgatási tanácsnoka és 1927-től a város főjegyzője. Általános elismeréssel ki-

sért hivatásbeli működésén kívül társadalmi tevékenységet is fejt ki és így tagja a Iskolaszéknek, a Gimnáziumi Tanácsnak, a Takarékpénztár választmányának, református presbiter és vezető tagja még számos egyesületnek és testületnek.

DR. SÁNTA PÉTER városi tisztiorvos, Karcag. Ugyanott született 1879-ben. Középiskoláit Karcagon, az egyetemet Budapesten végezte. Ugyanott nyerte el tisztiorvosi oklevelét is. Pályáját a Stefánia gyermekkorházban kezdte el, majd a Szent István kórházban volt gyakornok, ahol rövidesen segédorvos és orvos lett. 1915-ben került Karcagra, ahol városi tisztiorvosnak választották meg. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz, olasz és a román frontokon mint csapat orvos teljesített szolgálatot. 1918-ban szerelt le, a Signum Laudis, a Károly csapatkereszt és a Vöröskereszt érdemérem kitüntetésekkel.

Dr. ELBEL TIBOR m. kir. közjegyző, Karcag. Nagykárolyban született 1872-ben. Középiskoláit Kasán, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, ahol ügyvédi vizsgája után a közjegyzői pályára lépett. Működésének első állomása Debrecen, ahol helyettes közjegyző volt, majd onnan Karcagra került, ahol 20 éve mint királyi közjegyző működik. Intenzív társadalmi tevékenységében ügyvezető elnöke az Uri Kaszinónak, 14 év óta társelnöke a Széchenyi társaskörnek, elnöke a városi Takarékpénztárnak, tagja a vármegyei törvényhatóság bizottságnak,

a városi képviselő testületnek, valamint számos egyesületnek.

Dr. MARINKALAJOS forgalmazó hivatali főnök, Karcag. Kolozsvárott született és ugyanott végezte a felsőiskoláit. Pályáját Kolozsvárott kezdte meg, mint rendőrfogalmazó, ahol később tb. rendőrkapitány lett, majd a bűnügyi osztály vezetője és végül a rendőri büntető bíró volt. Menekülése után a karcagi forgalmazó hivatal főnökévé nevezték ki 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz, később az olasz fronton küzdött. Kitüntetései: Signum Laudis a kardokkal és a Károly csapatkereszt.

atkári SZALAY LÁSZLÓ esperes plébános, Karcag. Egerben született 1872-ben Középkolai és teológiai tanulmányait szülőhelyén végezte, ahol 1894-ben szentelték pappá. Pályáját mint káplán kezdte Sánta községben, majd Recsken és Jászapáti működött. 1899-től 1921-ig Gyáva község plébánosa volt. 1920-ban értékes és eredményekben gazdag hitéleti működésért a rakamazi kerület esperesévé nevezték ki. 1921 óta Karcag város esperes plébánosa. Hivatásán kívül gondnoka volt a Vöröskereszt kórháznak, ahol elismeréssel kísért működését a Vöröskereszt díszéremmel tüntette ki. Mint virilista tagja a képviselő testületnek, a vármegyei törvényhatósági bizottságnak, a római katolikus egyháztanácsnak, elnöke az iskolaszéknek, tanfelügyelője az Egyházkerületnek és tanácsadója a Szociális Missiók társaságnak.

TÖRÖK VINCE református lelkész, Karcag. A biharmegyei Mar-

gittán született 1875-ben. Középkoláit és teológiai tanulmányait Debrecenben végezte. Pályáját Hajduböszörményben mint segéd lelkész kezdte el, 1903-ban választották meg Tiszaeszláron rendes lelkésznek, ahol egyházmegyei jegyző is volt, majd 1909-ben került Karcagra, ahol azóta is megszakitás nélkül lelkésze a városnak. Kiváló egyházi szónok és író, aki ezirányú működésével is általános köztisztelő és megbecsülésben áll. Igazgatósági elnöke a Hangya fogyasztási szövetkezetnek.

Dr. OLASZ VILMOS nyugalmazott rendőrkapitány, Karcag. Debrecenben született 1880-ban. Debrecenben végezte közép és felsőiskoláit és ugyanott avatták az államtudományok doktorává. Pályáját 1912-ben Debrecenben kezdte el, a rendőrség szolgálatában. Karcagon 1916-ban nevezték ki a város vezető rendőrkapitányának, ahol 1922-ig működött nyugalomba vonulásáig. Működésére általános közbecsüléssel tekintenek, mert mindenkor Karcag város lakóinak biztonságát, valamint a város mindenvonatkozású érdekeit tartotta szem előtt.

Dr. RIMASZOMBATI ISTVÁN ügyvéd, Karcag. Ugyanott született 1887-ben. Középkoláit Karcagon és Rozsnyón a tudományegyetemet Debrecenben és Kolozsvárott végezte, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen 1914-ben tett le. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és 1918-ban szerelt le másodosztályú vitézségi érem, két Signum Laudis a kardokkal és Károly csapatkereszt kitüntetésekkel. Karcagon 1922-ben nyitott önálló

ügyvédi irodát ahol ügyésze a városi Takarékpénztárnak és Gazdasági Egyesületnek, valamint tagja városi képviselő testületnek.

B. KISS JÁNOS földbirtokos, Karcag. Ugyanott született 1868-ban. Iskoláinak elvégzése után saját birtokán gazdálkodott, melyet azóta is vezet. Társadalmi tevé-

kenysége során tagja a városi képviselőtestületnek, a vármegyei törvényhatósági bizottságnak, a református egyháztanácsnak, elnöke a karcagi Vadász Társaságnak és tagja a Mezőgazdasági Takarékpénztárnak és a városi közműveknek.

Központi járás.

A háborúval, forradalmakkal és természeti csapásokkal sújtott járás a legválóságosabb időket élte a Trianon utáni tíz esztendőben. A járás területén lévő Szolnok város székhely, hét község, tizenhat puszta és a tanyák már számtalan katasztrófát értek meg. A községek nagy része a XI. és XII. században alakultak, de alakulásuk óta természeti csapásoknak, ragályos betegségeknek, tűzvésznek, árvíznek, tatárdúlásnak, törökvésznek és a rácok véres pusztításainak voltak kitéve. Nem egy község kétszer-háromszor is elpusztult, de a szívós és törhetetlen erejű magyar lakosság azokat mindig újraépítette. Így a községek gyakran változtatták helyüket, mert a lerombolt, elpusztított, vagy árvíz öntötte községek mellett építették fel új fészkeiket.

Tiszavárkony. Református templom.

Óriási kulturális eredményeket érhetek volna el, ezek a községek a székhellyel együtt, ha ezek a pusztítások legalább részben elkerülték volna. A fejlődési folyamat az 1880-as évek táján indult meg, amikor a megye közigazgatásának rendezése volt.

A világháború a forradalmak és különösen a kommunizmus ideje nagy megpróbáltatást jelentett a járásnak. A kommunisták a járás területén is harcban állottak a román hadsereggel és ezeknek a harcoknak sok rombolás lett a szomorú eredménye.

A kommün után lassan magához tért a járás kifosztott s elcsigázott lakossága és a régi magyar élniakarással megindultak a munkák, a beruházások és az építkezések. Öt községében építették

állami és községi elemi népiskolákat. Vezseny községben egy római katolikus templomot építettek, egyidőben egy szép kulturházzal. Rákóczi-falván mozgószínház épült színpaddal felszerelve. A vízszolgáltatás javí-

Vezseny. Kulturház.

Rákóczi-falva. Állami iskola.

tására négy községben fúrtak artézi kutakat, a közlekedés javítására pedig különösen két községben Szajolban és Nagykörűben folyt igen szép út és gyalogjáró építés. Szajolban és Tiszavárkonyban is felállították a községek hősi halottjainak emlékművét. Nagy tempóban indult meg a villanyvilágítás bevezetése az egyes községekben és a közlekedés javítására rendszeres autóbusz járatokat létesítettek. Egyéb beruházások és renoválások folytak a járás területére eső Szajol, Rákóczi-falva, Tiszavárkony Vezseny, Nagykörű, Besenyszög és Kőtelek községekben.

A családi morál megőrzésére és a népbetegségek leküzdésére kifejlesztett védekező eljárások, valamint az a rendszeres gazdasági munkálkodás, ami a járás életében tapasztalható teljes bizonyossága annak, hogy a trianoni katasztrófát is legyűri az a magyar nemzet, amelyiknek olyan dolgos egyedei vannak, mint a Központi járásnak. A járásnak lakossága minden válságon felülemelkedik, fáradhatatlan munkájával és szívós élni-akarásával.

Dr. szolnoki SCHEFTSIK
GYÖRGY tb. főszolgabíró, Szolnok.
Ugyanott született 1892-ben. Közép-

iskoláit Magyarországon és Ausztriában, jogi tanulmányait Budapesten, 1923-ban végezte. Pályáját Szolnok vármegyéjénél kezdte, ahol hat éven keresztül vármegyei jegyző volt. Szolnokon, mint ügyvédjelölt működik. Hivatásán kívül széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki. Megszervezte a Frontharcos Szövetség helyi csoportját és a szövetség helyi elnöke, választmányi tagja a szolnoki »Tisza« Evezős Egyletnek és a Vivó Klubnak. Megszervezője és igazgatója a szolnoki Galamblovó Egyletnek és vezető tagja számos társadalmi és gazdasági egyesületnek. Szociális ténykedése során ingyenkenyérrel és ebéddel látja el a szegénysorsú frontharcosokat és azok családtagjait, valamint ruhaneműk kiosztásával jelentősen hozzájárul a nyomor enyhítéséhez. Nyomorenyhítő akciójához megszerezte a város támogatását is. Minden ténykedésével a vármegye, illetve a járás kulturális, szociális és gazdasági fejlődését mozditja elő. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz, valamint a francia frontokon küzdött 30 hónapon keresztül. Kitüntetései: a III. osztályú katonai érdemkereszt a kardokkal, a nagyezüst vitézségi érem két példánya, a kizezüst, a II-od osztályú német Vaskereszt, a sebesülési érem, a Károly csapat-

kereszt és a háborús emlékérem. 1919-ben szervezője és vezetője volt a szolnoki ellenforradalmi harcoknak. A nemzeti hadsereg felállításakor azonnal jelentkezett Szegeden és belépett a hadseregbe, ahonnan később a testőrséghez került. Egyénisége, munkabírása, értékes tevékenysége meggyeszte őszinte köztiszteletet vált ki.

SZAJOL. A község 1300 körül alakult és 1332-ben már rendes könyvezetése volt, ami azonban a későbbi harcok és dúlások után megsemmisült. A török hódoltság alatt a község teljesen elpusztult a lakosság szétszóródott és elmenekült és csak a török hódoltság megszűnése után tértek lassan vissza és építették fel a községet régi helyétől északnyugatra. A kommunizmus alatt épen úgy megszűnt a tanácsköztársaság uralmát mint a többi községek. Azonban a háború és forradalom után a nehéz viszonyok között álló község hozzálátott községfejlesztési programjának megkezdéséhez. 1925-ben artézi kutat fúrtak, 1923-ban a község hősi halottjainak kegyeletos emlékoszlopot állítottak, 1928-ban római katolikus elemi iskola épült és 1930-ban a községen keresztül vezető utat kitűnő autóútnak építették meg. Folyamatban van a villanyvilágításnak bevezetése is.

JÓZSA GYULA főjegyző, Szajol. A háromszéki Szárazajtán született 1887-ben. Középkolai tanulmányait Sepsiszentgyörgyön 1905-ben végezte. Még ebben az évben Háromszékmegyében, Hidvégen mint segédjegyző kezdte meg pályáját. 1916-

tól Gidófalván jegyző volt és 1926 óta Szajol község főjegyzője. Társadalmi ténykedései során tagja a szajoli Hitelszövetkezet igazgatóságának és elnöke a Testnevelési Bizottságnak. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött, ahol megsebesülése után 1915 év végén mint honvéd főhadnagy szerelt le. Kitüntetései: a III.-ad osztályú katonai érdemkereszt a kardokkal.

ÁDÁM JÁNOS adóügyi jegyző, Szajol. Jászapáti született 1903-ban. Középiszkoláit ugyanott, a jegyzői-

tanfolyamot Egerben 1926-ban végezte el. Pályáját ugyanebben az évben Zaránkon kezdte el, majd Jászdózsán és 1929 óta Szajolban működik. Társadalmi tényke-

dése során a helyi Polgári Lövészetegylet titkára.

CZEGLEDI PÁL római katolikus lelkész, Szajol. Jászárokszálláson született 1887-ben. Középiszkoláit Gyöngyösön és Egerben, teológiai tanulmányait Egerben 1909-ben végezte és ugyanott szentelték pappá. Pályáját Bükkszentmihályon még ebben az évben kezdte el, mint káplán, majd Nagyvárkonyon, Mezőkövesden és Jászberényben működött. 1924 óta van Szajolban, ahol hitéleti működésén kívül elnöke az Olvasó Körnek, a Hangya Hitelszövetkezet felügyelő bizottságának, valamint az Iskolaszéknek.

RENNER JÓZSEF római katolikus kántor, igazgató-tanító, Szajol. A hontmegyei Bajtiban 1875-ben született. Középiszkoláit és a tanítóképzőt Esztergomban végezte 1890-ben és ugyanakkor szerezte meg oklevelét is. Pályáját Bernece-Barátiban 1889-ben kezdte meg, majd Kisbárapáti és Boldog községben működött. 1895 óta van Szajolban, mint kántortanító és 1923-ban választották meg igazgatónak. Tagja a vármegyei Tanító Egyesület választmányának már harminc esztendeje, kilenc éve elnöke a török-szentmiklósi és kunszentmártoni egyesített római katolikus körnek, tagja a községi képviselőtestületnek, megszervezője a Katolikus Olvasókörnek, amelynek alakulása óta 1889-től a jegyzője, ügyvezető elnöke a Hangya Szövetkezetnek és az Iskolánkívüli Népművelődés keretében előadásokat tart.

RÁKÓCZIFALVA. A község II Rákóczi Ferenc tulajdonát képezte, majd amikor birtokát elkobozták a község a báró Malonyai család birtokába jutott. A Malonyai család birtoköröklésének megszakadása folytán a község a kincstár tulajdonába ment át. A kommunizmus bukása után lassan annyira rendezhette pénzügyeit a község, hogy beruházásokra és építkezésekre fordíthatott jelentősebb összegeket. Így többek között 1926-ban vezették be a villanyvilágítást. Ártézi kutat furattak, utakat köveztek és autóbusszjáratot létesítettek Szolnok és Rákóczi falva között. A Tiszán át

komp közlekedik. Van a községben mozgósínház is, mely szinpaddal van ellátva. Az önkéntes tűzoltótestület 20 tagból, a Leventeegyesület 360 tagból áll. Több társadalmi egyesület szolgálja még a község gazdasági és kulturális fejlődését. Említésre méltó, hogy a község háza az iskola és a jegyzői lakás II. Rákóczi Ferenc lebontott vadászkastélyának tégláiból épült. A község területe 9.935 katasztrális hold, aminek jórésze nagybirtok. Az OFB 256 házhelyet osztott ki, melynek nagyrésze beépítésével egy új telep létesült 500 lakóssal. A község lakóinak száma ma 5500-re tehető.

LIPTÁK GÉZA főjegyző, Rákóczifalva. Miskolcon született 1887-ben. Középiskoláit ugyanott 1905-ben, a közigazgatási tanfolyamot Budapesten 1910-ben végezte. Pályáját Tápióságon mint gyakornok kezdte meg majd Jászapátin segédjegyző és 1913-tól Szajolban mint főjegyző működött. Rákóczifalván 1926 óta főjegyzője. Igazgatója a Hangya Fogyasztási Szövetkezetnek, elnöke az állami elemi iskolai Gondnokságnak, a római katolikus egyházközségnek, a Tűzoltó testületnek és vezető tagja több helyi egyesületnek.

NAGY TIBOR segédjegyző, Rákóczifalva. A békésmegyei Bucsa telepen született 1899-ben. Középiskoláit Nagyváradon és Kisujszálláson érettségivel 1917-ben, a jegyzői tanfolyamot pedig Egerben végezte, 1922-ben. Pályáját Rákóczifalván kezdte meg, ahol azóta megszakítás nélkül működik. Társadalmi tevékenységében oktatója a Levente Egyesületnek.

A világháborúban 1917-től 1918-ig az olasz fronton küzdött és leszerelésére a bronz vitézségi érmet éz a Károly csapatkereszt kitüntetéseként szerezte meg

RESZ JÓZSEF állami elemi iskola igazgató Rákóczifalva. Kaplonyban született 1895-ben. Középiskoláit gimnáziumi érettségivel 1911-ben, a tanítóképzőt Egerben 1915-ben végezte 1922 óta van Rákóczifalván ahol működése kezdetén tanító volt, de rövidesen igazgatóvá nevezték ki. Társadalmi ténykedése során főoktatója a Levente egyesületnek ügyvezető elnöke a Polgári Lövész Egyletnek, az iskolán kívüli népművelési bizottságnak, igazgatója a tanonciskolának, a továbbképző gazdasági iskolának és karnagya az Iparos Dalkörnek. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött 1916-ig, amikor megsebesült és fogságba esett. 1922-ben fogolycsere útján került csak haza.

SZENTMIKLÓS JÓZSEF református lelkész, Rákóczifalva. A somogy megyei Júthon született 1863-

ban. Teológiai tanulmányait Sárospatakon, Pápan és Budapesten végezte. Pályáját 1887-ben Vezsenyben kezdte meg és 1896 óta van Rákóczifalván, ahol mint tanító is működött, A község sok szociális és kulturális teljesítménye fűződik nevéhez, illetve munkásságához.

KOVÁCS KÁLMÁN gyógyszerész, Rákóczifalva. Cibakházán

született 1876-ban. Középiskoláit

Szolnokon és Szarvason, főiskolai tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte. Pályáját Csépan kezdte meg, majd Gyöngyösön és

Szentesen működött Rákóczi falván 1910 óta van, ahol saját gyógyszertárát vezeti. Értékes társadalmi munkásságáért is osztatlan köztisztelőben részesül. Alapító tagja az Iparoskörnek és elnöke a Hitelszövetkezet felügyelő bizottságának. A kommunizmus alatt tanúsított hazafias magatartásáért üldöztetésben volt része, de a kommunizmus összeomlása megmentette a komolyabb következményektől.

TISZAVÁRKONY. A község eredete nem sokkal a honfoglalás idejére eső első települések korszakába nyúlik vissza. A község 1550-ben, mint jól adózó falu szerepelt, de a török hódoltság alatt elpusztult és területe legelőként volt bérbeadva. A visszatelepülések 1730 körül indultak meg. A háborús és a forradalmas idők súlyos csapást mértek a községre. A kommunista és a román hadsereg csatározásai alatt sok károsodás érte a községet. Többek között összelőtték a templomot és a tiszai gátakat nem tudták védeni, minek következtében a Tisza kiöntött és másfél méter magasságban elöntötte az egész községet. Óriási munka várt a községre, 1925-ben renoválták a templomot, de még az előző évben közadakozásból felállították a hősök

emlékművét, hogy a község 72 hősi halottjának emlékét kegyelettel ápolják. A községnek 26 rokkantról és 27 hadiözvegyről kell gondoskodnia. Lakossága 2400 lélek, melynek egyharmadrésze református és kétharmadrésze római katolikus vallású.

SZÉKELY ISTVÁN főjegyző, Tiszavárkony. Mikházán született 1891-ben Középiskoláit Marosvásárhelyen

1910-ben, a közigazgatási tanfolyamot ugyanott 1913-ban végezte el. Pályáját Marosvézsen mint segédjegyző kezdte el, Székelydályán mint körjegyző működött.

Később Magyarvégen volt h. körjegyző, ahonnan Budapestre került. Tiszavárkonyban 1921-ben választották meg adóügyi jegyzővé, 1922-ben pedig a község főjegyzője lett. Fáradszorgos és eredményes tevékenységéért őszinte köztisztelőben és közmegebecsülésben részesül. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz frontra került, de megsebesülésével harcképtelenné válva 1917-ben felmentették. Kitüntetései a Károly-csapatkereszt, a sebesülési érem és a hadi emlékérem.

KOVÁCS ANDRÁS római katolikus plébános, Tiszavárkony. Tápiószelén született 1891-ben. Középiskoláit Aszódon, Cegléden és Vácott végezte, ahol 1910-ben érettségizett. Teológiai tanulmányait Vácott végezte és 1915-ben szentelték pappá. Pályáját Sződön kezdte, majd Izsákon, Csongrádon, Tápió-

györgyén, Lajosmizsén, Újpesten, Pesterzsébeten és ismét Csongrádon működött. Tiszavárkonyban 1925 óta plébános. A hitélet kimélyítése érdekében gyakorolt eredményes és értékes működéséért általános köztiszteletnek és őszinte közmegbecsülésnek örvend. A Hanga Hitelszövetkezet elnöke, tagja a vármegyei törvényhatósági bizottságnak, a községi képviselőtestületnek és elnöke a Katholikus Népszövetség helyi fiókjának.

A plébánia 1874-ben alakult és a plébánia templomot 1812-ben építették. Az egyházközség hívei 1571 lelket tesznek ki. A plébániához tartozik Tiszavezsény is.

TISZAVEZSENY. Az egyházközség 1928-ban alakult. Kovács András plébános vezetésével és fáradhatatlan buzgalma eredményeként a következő évben közadakozásból építették fel az első római katolikus templomot és megalakították az egyházközséget, amely azonban Tiszavárkonyhoz tartozik. Híveinek száma 500 lélek.

SÁRKÖZY JÓZSEF református lelkész, Tiszavárkony. Tatán született 1881-ben. Középiskoláit Tatán és Budapesten végezte, ahol 1900-ban tette le az érettségét. Budapesten végezte a teológiát is és ugyanott nyerte el lelkészi oklevelét 1906-ban. Pályáját Jászkiséren kezdte el mint ségedlelkész, majd Kecskeméten működött és 1907 óta van Tiszavárkonyban, ahol hivatásán kívül ügyvezető igazgatója a Hitelszövetkezetnek és a Hanga Szövetkezetnek, elnöke az állami iskolai gondnokságnak és tagja a képviselő testületnek.

KISS KÁLMÁN állami iskolai igazgató-tanító, Tiszavárkony. Született Tiszaföldváron 1898-ban. Középiskoláit Karcagon, a tanítóképzőt Sáropatakon és a gazdasági tanfolyamot Kunszentmártonban végezte. Sáropatakon még szaktanfolyamot is végzett és Tápió-

sülyön levante főoktatói tanfolyamot járt. Pályáját 1917-ben kezdte meg Tiszaföldváron és Tiszavárkonyban 1920 óta van. Hivatásán kívül főoktatója a Levante Egyesületnek, a református egyházközség kántora, vezetője a gazdasági továbbképző népiskolának és gondnoka az állami elemi iskolának. 1916-ban vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött 1918-ig, ahol megsebesült. Kiténtései: a másodosztályú vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, sebesülési érem és a hadi emlékérem.

TASKA JÁNOS római katolikus kántor-tanító, Tiszavárkony. Jászberényben született 1884-ben. Középiskoláit Jászberényben a tanítóképzőt Egerben végezte el és ugyanott szerzte meg oklevelét is 1905-ben. 1913-ban kereskedelmi tanfolyamot végzett Szegeden.

Pályáját Jászberényben kezdte meg, ahol mint kántor-tanító működött. Tiszavárkonyon 1926 óta van. Pedagógiai működésén kívül előadója az iskolán kívüli népművelési bi-

zottságnak és tagja a Hitelszövetkezet felügyelő bizottságának. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és 1918 ig végig küzdötte a világháborút. Kitüntetései: az első osztályú vitézségi érem, a bronz v. érem és a Károly csapatkereszt.

NOVÁK FERENCNÉ szül. Resz Valéria tanítónő Tiszavárkony, Kaplonyban született 1888-ban. Közép-

iskolaíait és a tanítóképzőt Kassán végezte el 1907 ben. Ugyanott szerezte meg oklevelét is. Pályáját Tiszavárkonyban kezdte el és azóta is megszakítás nélkül ott működik. A világháború idején, míg a férje a fronton küzdött a kántori teendőket is ellátta és általában olyan tevékenységet fejt ki, mellyel általános köztiszteletet és közmegbecsülést ért el.

NOVÁK FERENC ny. kántortanító Tiszavárkony. Szilvásujfalun született 1888-ban. Középpiskoláit és

a tanítóképzőt Sárospatakon végezte el 1907-ben. Pályáját 1914-ben kezdte el, de rövidesen kikerült az orosz frontra, ahol megsebesült és fogságba esett.

Fogságából csak 1920-ban térhetett vissza. Még ebben az évben Tiszavárkonyban lett kinevezve és később kántorrá is megválasztották. 1926-ban vonult nyugalomba.

VEZSENY. Az 1200-as években már fennállott a község, azonban

rövid élete után a tátárok elpusztították a falut. Ujraépülése után lassú fejlődésnek indult meg, de további sorsáról nincsenek elfogadható bizonyítékok. 1895-ben a fél községet árvíz pusztította el. Közvetlenül a háború előtt épült fel a községi iskola és ugyanakkor több artézi kutat fúrtak és vízvezető csatornákat helyeztek el. 1916-ban vezették be a villanyvilágítást, 1917-ben építették fel a kulturházat és válságos anyagi helyzetének dacára a római katolikus templomot.

JANKA FERENC főjegyző, Vezseny. 1888-ban született Mikházán. Középpiskoláit Székelyudvarhelyen és

Marosvásárhelyen valamint a jegyzői tanfolyamot is ugyanott végezte el, ahol később vezető jegyző lett. 1915-től ebben a minőségben működött 1919-ig és

Vezsenyben 1921-ben lett megválasztva. Értékes közigazgatási működésén kívül széleskörű társadalmi tevékenységet is fejt ki. Igazgató-sági tagja a Fogyasztási Szövetkezetnek, tagja a Hitelszövetkezet felügyelő bizottságának, az Iskolaszéknek és a vármegyei törvényhatósági bizottságnak. Elnöke a helyi r. kath. egyházközségnek, valamint a Testnevelési Bizottságnak.

Dr. UNGÁR KÁROLY kórorvos Vezseny. 1891-ben született Duna-szecsón, Középpiskoláit Baján és Pécsen, az egyetemet Budapesten 1916-ban végezte. 1918-tól 1920-ig Budapest különböző kórházaiban működött, majd 1920-tól 1922-ig

Őnászegcsón magánorvosi praxist folytatott. 1922 óta körorvos Tiszavárkonyban. Tagja a Természettudományi Társulatnak, a népművelési Bizottságnak, az Építésügyi Bizottságnak, a Testnevelési Bizottságnak és a Lövész Egyletnek. 1916-ban vonult be katonai szolgálatra és Dalmáciába került. 1918-ban szerelt le mint orvoshadnagy.

TÓTH JÁNOS hentes- és mészáros és vendéglős, Vezensy. Ugyanott született 1885-ben. Iskolai tanulmányait Vezensyben és Szolnokon végezte. Iskoláinak elvégzése után a hentes és mészáros iparágban képezte ki magát és szakismerteinek bővítése végett Magyarországon nagyobb városaiban működött. 1911-ben önállósította magát Vezensyben, ahol azóta is működik és a község iparosságának egyik jelentős tagja. Társadalmi ténykedése során tagja a vármegye mezőgazdasági bizottságának, mint virilista tagja a község képviselőtestületének, tíz év óta igazgatója és elnöke a Vezensyi Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetnek, valamint tagja a Polgári Körnek. A világháború során az orosz fronton küzdött, ahol 1916-ban fogságba esett és csak 1918-ban érkezett vissza. Fogságának ideje alatt vashányában dolgoztatták nagy szenvedések mellett.

NAGYKÖRŰ. A község szintén azok közül a községek közül való, amelyek eredetüket a honfoglalás idejére vezethetik vissza. Azonban elkerülte sok község letragikusabb sorsát, a török invázió nem pusztította el a községet, mert hadjáratinak nem esett utjába. A Trianon utáni válságos időkben nehezen tért ma-

gához az anyagilag kataszrofális helyzetbe került község, de az 1926—28-as években már négy és fél kilométeres betonjárdát építtetett. Állami elemi népiskola épült és más kisebb renoválási és beruházási munkálatokat hajtottak végre. A községnek 139 hősi halottja van.

AMBRUS JÓZSEF főjegyző, Nagykőrű. Tiszavárkonyon született 1865-ben. Középiskoláit gimnáziumi érettségivel 1883-ban és a jegyzői tanfolyamot 1887-ben Egerben végezte. Pályáját Tiszánánán kezdte el, ahol mint segédjegyző működött, majd Tiszafüreden mint járási irnok, Besenyszögön mint adóügyi jegyző és Tizasülyön mint főjegyző teljesített közigazgatási szolgálatot. 1896 óta Nagykőrű község főjegyzője. A vármegyei törvényhatósági bizottságnak harminc év óta tagja, valamint tagja még az Országos Többtermelési Ligának a Heves-Szolnok-Jászvidéki Tiszaszabályozó Társulat választmányának és a községi Hitelszövetkezet igazgatóságának. Elnöke az állami iskolák gondnokságának, az Önkéntes Tűzoltó Egyesületnek, a Vadásztársulatnak, a Testnevelési Tanács helyi szerveinek, a helyi római katolikus iskolaszéknek pedig világi elnöke. A világháború ideje alatt közérdekből fel volt mentve a katonai szolgálat alól.

SZATHMÁRY LAJOS állami elemi iskolai igazgató-tanító, Nagykőrű. 1883-ban született Fegyverneken. Középiskoláit Szegeden, a tanítóképzőt Szatmárnémetiben végezte el 1908-ban. Pályáját Fegyverneken még ugyanabban az évben mint római katolikus tanító kezdte meg,

majd 1913-ban Nagykörűbe került és ott 1915 óta igazgatója az állami elemi iskolának. Kiváló pe-

dagógia működésén kívül ügyvezető elnöke az Iskolánkivüli Népművelési Bizottságnak és vezetője a Népművelési tanfolyamoknak. Ügyvezető elnöke a

Lövész Egyesületnek és könyvelője a Hitelszövetkezetnek. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz, valamint az olasz fronton küzdött a világháború befejezéséig. Kitüntetései: a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem.

KIRÁLY FERENC gazdasági iskolaigazgató, Nagykörű. Hódmezővásárhelyen született 1889-ben.

Középiszkoláit ugyanott, a tanítóképzőt Kiskunfélegyházán 1907-ben, a gazdasági pedagógiai iskolát pedig 1920-ban Komáromban végezte Pályáját

Hódmezővásárhelyen, mint elemi iskolai tanító kezdte meg, ahol 1907-től 1918-ig működött. 1920-tól az orosházi polgári és felső mezőgazdasági iskolának volt tanára. 1926-tól a tótkomlói polg. iskolánál, 1927-től a Mindszenti gazdasági iskolánál, mint igazgató működött és 1929 óta a nagykörűi gazdasági iskola igazgatója. Társadalmi tevékenysége során tevékeny részt vesz minden gazdasági, kulturális moz-

galmakban és az Iskolánkivüli Népművelés keretében igen értékes előadásokat tart.

dolhai **PETROVAY BÉLA** földbirtokos, Nagykörű. Ugyanott született 1874-ben. Középiszkoláit érettségivel 1891-ben végezte. Azóta saját földbirtokán gazdálkodott és jelenleg is gazdaságát vezeti. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és 1918-ban szerelt le.

A Petrovay család eredetét körülbelül ötszáz évre vezetheti vissza és a máramarosmegyei régi Dolha és Petrova községekből ered. Nagyapja Petrovay László táblabíró volt. A kommunizmus alatt a család és különösen Petrovay Béláné állami elemi iskolai tanítónő hazafias magatartásáért sok üldöztetésben részesült és a család is sokat szenvedett. A család mindenkor a község, valamint a járás kulturális, gazdasági és szociális fejlődését szolgálta amivel őszinte köztiszteletet és közmegebecsülést váltott ki.

MILOTAY JÓZSEF postamester, Nagykörű. Nyirbogárdon született 1856-ban. Középiszkoláit Debrecenben végezte el és pályáját 1873-ban mint gazdatiszt kezdte el a gróf Deseffy uradalomban. 1883-ban nevezték ki Nagykörűben postamesterré és azóta is ott működik. Hosszú időn keresztül volt tagja a község képviselőtestületének és a helybeli takarékpénztárnak huszonhárom éven keresztül volt köztiszteletben álló pénztárnoka. A világháború alatt egyedül teljesített postai szolgálatot és az akkori postai nagy forgalmat egyedül végezte el. A kommunizmus alatt sok szenvedés

erte, mert a postahivatalt a kommunisták kaszárnyának rendezték be és hazafias magatartásáért, valamint a postahivatal védelmezéséért üldöztetésben volt része.

VARGYASSY GYULA okleveles gyógyszerész, Nagykörű. Szentgotthárdon született 1879-ben. Középiskoláit Szombathelyen egyetemi tanulmányait Kolozsvárott 1900-ban végezte. Pályáját 1896-ban mint gyakornok kezdte meg Szentgotthárdon, ahol 1904-ben mint önálló gyógyszerész működött a világháború kitöréséig. A világháború ideje alatt 1914-ben vonult be és a szombathelyi kórházban, valamint Zágrában teljesített katonai gyógyszerészi szolgálatot 1918-ig. Leszerelése után Lajtaújfalun és Szabadszálláson működött, végül 1918 óta vezetői Nagykörűn gyógyszerterát.

BESENYSZÖG. A község lakossága 5150 lélek. Háborús vesztesége hősi halottjaiban 120 és rokkantjainak száma 46. 1926-óta öt tanyai iskola épült, amelyben öt tanerő látja el a népoktatást. Az artézi kut fúrása után került sor a kulturépület felépítésére, amely 1930 évben készült el. A lakosság általában véve nagyon rossz anyagi viszonyok között él és ezeket a családi, illetve személyi terheket hasonlóképpen viseli el a község és bevételek hiányában nem áll módjában mindazokat a beruházásokat és építkezéseket foganatosítani, melynek programjában vannak.

HOLUB PÁL főjegyző, Besenyszög. Szarvason született 1889-ben

és ugyanott érettségizett 1907-ben. A közigazgatási tanfolyamot Debrecenben végezte 1921-ben. Pályáját Veszény községben mint segédjegyző kezdte meg, ahol később adóügyi jegyző lett. Köteleken 1927-ben választották főjegyzővé és Besenyszögön 1930 óta van.

1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött, ahol még ugyanabban az évben fogásba esett. 1918-ban került csak haza és akkor szerelt le.

Vitéz MEDGYESY JÉNŐ adóügyi jegyző, Besenyszög. Szolnokon született 1891-ben. Középiskoláit Budapesten 1910-ben, a közigazgatási tanfolyamot ugyanott 1913-ban végezte. Pályáját Jákóhalmán 1911-ben mint gyakornok kezdte meg, de a tanfolyam végétével Szolnokra került, mint helyettes számtiszt, majd Rákóczi-falván helyettes jegyző volt és onnan 1914-ben a világháború kitörésekor katonai szolgálatra vonult be 1917-ben a román fronton harcolt és 1918-ig küzdötte végig a világháborút. Kitüntetései: I. osztályú vitézségi érem, a Károly csatkereszt és a hadi emlékérem.

GIRÓ ISTVÁN segédjegyző, Besenyszög. Hosszúfaluban született 1892-ben. Középiskoláit Sáropatakon végezte és ugyanott tette le az érettségét 1914-ben. A közigazgatási tanfolyamot 1921-ben végezte. Pályáját Besenyszögön kezdte el és azóta is megszakítás nélkül ott működik. Hivatásán kívül a Nemzeti

Munkavédelmi Egyesület vezetője. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött, ahonnan tüdőgyulladással kórházba került, majd ez olasz frontra vitték, ahol megbetegedett. Az összeomlás után a csendőrtartalékhoz került Besenyszögre és ott szerelt le 1920-ban. Kiltüntetési a II.-od osztályú ezüst vitézségi érem a Károly csapatkereszt és a hadi emlékérem.

NAGY SÁNDOR nyugalmazott főjegyző, földbirtokos, Besenyszög. Jászapátiban született 1867-ben.

Középiskoláit Gyöngyösön és Jászberényben végezte el. Pályáját Tarnaörsön kezdte el, majd Jászapátin és végül Tiszasülyön működött 1896-tól 1923-ig,

amikor harmincnegyedik éves értékes szolgálat után nyugalomba vonult. Számtalan értékes alkotás fűződik nevéhez, így többek között a Tiszasüly—Jászládány közút, valamint a Tiszasüly—Jászkisér utak megépítése. 1902-ben három állami iskolát

építtetett tanítói lakással együtt. Államköltséggel artézi kútat fúratott, jegyzői lakást építtetett és számos más hasonló közmunka fűződik fáradhatatlan tevékenységéhez.

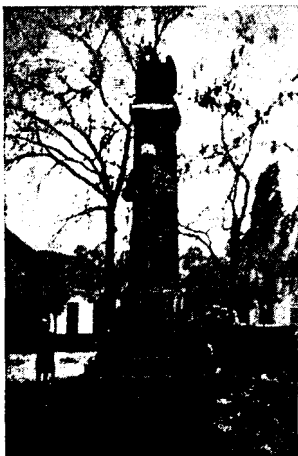
AMBRUS LÁSZLÓ esperesplébános, Besenyszög. Tiszavárkonyon született 1863-ban Középiszkoláit Szolnokon és Egerben és teológiai tanulmányait is ugyanott végezte 1886-ban. Tiszanána, Füzesabony, Felsőnyárad után 1901-ben került Besenyszögre és azóta is közel harminc esztendeje ott működik olyan fáradhatatlan és értékes tevékenységgel, melyet a legnagyobb köztisztelet és őszinte szeretet kísér.

HARSÁNYI TIBOR földbirtokos, Besenyszög. Szolnokon született 1898-ban és ugyanott végezte középiskoláit 1916-ban tette le érettségi vizsgáit és azután rövidesen a családi birtok vezetését vette át. 1916-ban vonult be katonai szolgálatra és a román, olasz valamint az orosz frontokon küzdötte végig a világháborút. 1918-ban szerelt le a II.-os oszt. ezüst vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a hadi emlékérem kiltüntetésekkkel.

Jászsági felső járás.

Igen érdekes, de nem egészen és dokumentumokkal nem teljesen alátámasztott a jászoknak története. Elnevezésüket illetően is eltérőek a vélemények. Egyik felfogás az, hogy a jászok egy ágát képezték a magyaroknak és Jásus fejedelmükről nevezték el őket jászoknak (Jassones) és így a metanasta jászoknak egyenes utódai a mai jászok. Ezt a felfogást más vélemény avval teszi helytelenné, hogy a metanasta jászokat sarmata

Jászárokszállás. Hősök szobra.

Jászdózsa. Hősök szobra.

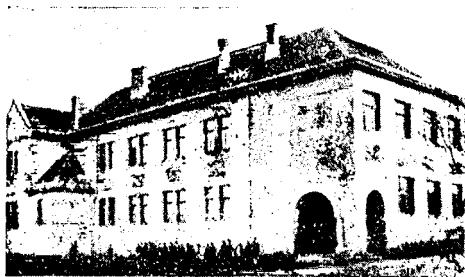
eredetűeknek állítják. Egy legelfogadhatóbb vélemény szerint a jász szó magyar eredetű és ezt az „ijj“, vagy „nyil“ szavakban kell keresni, mert ezekből a szavakból származott az ijász, vagy lágyabban ejtve ki a szót „jász“.

A kunok ugyanis tartoztak a magyar királyoknak hadviselés esetén bizonyos számú ijjasokat adni, mert evvel a fegyverrel kitűnően bántak. Így tehát ezekről az ijjasokról nyerték a kunok a jász nevet és ezt a

megkülönböztetést Róbert Károly egyik 1323 ik évben keltezett oklevelében is megtalálhatjuk. Mátyás király idejében egyes okiratokban „Jaziges” néven is esik szó a jászokról.

A török hódoltság idején a jászkunok a legelhagyottabb állapotban voltak, mert míg a magyar királyoknak a köteles adót befizették, a török

basák is adófizetésre kényszerítették őket, ezenkívül önkormányzatuktól nagyrészből megfosztották és területükből több olyan helységet és pusztát szakítottak el, melyek azelőtt a jászkunsághoz tartoztak. 1542 ben, amikor Budavárát elfoglalták a törökök, a halasi szék a hozzátartozó szállásokkal és pusztákkal együtt a kiskunságtól elszakítva Szolnokmegyéhez lett csatolva. Közigazgatási tekintetben pedig a

Jászárokszállás. Alszögi állami iskola.

kiskunság Pestmegyétől, a nagykunság és a jászság Hevesmegyétől lett függővé téve. A legtragikusabb időszaka a jászság életének 1680 és 1710 közé esik, mert ezalatt a harminc év alatt pusztult el a legtöbb falu és város a rác és török dúlások folytán. 1702-ben pedig herceg Eszterházy Pál nádor tiltakozása dacára a király 500.000 forintért eladta a jászságot a német vitézi rendnek. 1745-ben Mária Terézia a jászok régi kívánságára megengedte, hogy az 500.000 forint tőke és a középületekre tett javítási költségek lefizetésével, valamint 1000 lovas katonának kiállításával önmagukat kiválthassák. A királynő idevonaíró rendeletét nagy ünnepség közepette hirdették ki Jászberényben.

A múlt század nyolcvanas éveiben a megye közigazgatási rendezése után indult meg a fejlődés a Jászsági felsőjárásban is. 1920-ban a felső járás 78.679 katasztrális hold területén 43.653 lakossal bírt, melyek közül 30.158 írt és olvasott. A járás területén 9156 ház állt. A járáshoz tartoznak Jászfényszaru, Jászárokszállás, Jászdózsa, Jászkóhalma, Jásztelek, Alattyán, Jánoshida és Pusztamonostor községek Jászberény székhellyel. A forradalmak utáni válságos időkben, melyet az általános gazdasági krízis súlyosbított, nagy megpróbáltatásnak volt a járás kitéve. Mindezek dacára szorgos és eredményes alkotó munka folyt

Alattyán.

A községekben majdnem kivétel nélkül felállították az egyes községek hősi halottjainak emlékszobát, vagy emlékműveit, kiépítették a hősök ligetét. Számtalan gyalogjáró, községi utat, valamint a közlekedés javítására autótutakat építettek, melyek elkészülte után autóbusz járatokat rendszeresítettek.

Jászfényszaruban a Zagyvát szabályozták és védő gátakat építet-

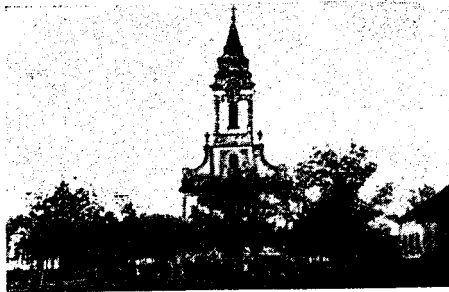

Jászkóhalma. Róm. kath. templom.

Jásztelek. Róm. kath. templom.

tek, másfél milliárd korona költséggel 1000 hold földet javítottak meg földmiveléshez. Két tanyai iskolát építettek, artézi kútat fúrtak és bevezették a villanyvilágítást. Jászárokszálláson öt iskolát egy polgári leány és fiú, egy katolikus népiskolát építettek. Bevezették a villanyvilágítást, öt hold területet fásítottak és 4 kilométeres utat építettek.

Jászdózsza. Róm. kath. templom.

Jászdózsán hidat építettek a Tarna folyó fölé, renoválták a katolikus templomot, kálváriát építettek, megnagyobbították a község házáét és főjegyzői lakást, valamint két tanyai iskolát építettek. Jászkóhalmán a gazdákör székháza épült fel, fásítás folyt, bevezették a villanyvilágítást és két tanyai iskola épült. Jászteleken két tanyai, egy népiskolai épült. Alattyánban egy tanyai iskola egy ovodával,

Jánoshidán három iskola és egy községi híd épült a Zagyva felett. Pusztamonostoron pedig bevezették a villanyvilágítást és igen szép kulturházat építettek.

Puzstamonostor.

A járás területén kielégítő a közbiztonság és a közegészség is. A szorgalmas és kisigényű lakosság moralitása példás. A hitélet mindjobban kimélyül és ez nagyban hozzájárul ahhoz, hogy úgy az egyes községek, mint az egész járás minden vonatkozású fejlődése biztosítva maradjon.

KOLLER ANDOR, a Jászsági felsőjárás főszolgabírója, Jászberény. Négy esztendeje áll a Jászsági felsőjárás élén. Ez alatt a négyesztendő alatt kiváló tanujelét adta szervező képességének és hatalmas munkabírásnak. A több évtized óta viszsamaradt járás életébe vitt be elevenséget, igyekezett számos reformtörekvést megvalósítani. Munkájának már az első években komoly eredményei mutatkoztak. Szolnokon született 1889 ben. Középiskoláit Tatán és Nyitrán, egyetemi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen végezte, mely utóbbin 1914-ben államtudományi doktorrá avatták. Közigazgatási pályáját 1918 májusában Krassószörény vármegyénél kezdte. Miután a román megszálláskor a hűségeskü letételét megtagadta, kénytelen volt a csonkaországba menekülni, ahol rövidesen Csongrád megyéhez kapott beosztást. Innen 1920-ban Jász-Nagykun-Szolnok vármegyéhez került át, ahol előbb aljegyző, majd 1922-ben szolgabíró lett. A Jászsági felsőjárás főszolgabírójának 1926-ban választották meg. A járás társadalmi életében tevékenyen működik közre és számos hazafias nemzeti célokat szolgáló intézmények vezetését intézi. A Jászberényi Uri Kaszinónak alelnöke.

Dr. VÉNISS PÁL szolgabíró, Jászberény. Szamosujvárott született 1905-ben. Gimnáziumi érettségi vizsgáit Jászberényben végezte és jogot Budapesten és Szegeden hallgatott. Ugyanott szerezte meg diplomáit is. Pályáját mint szolnokvármegyei aljegyző kezdte 1929-ben és már a következő évben Jászberényben mint

szolgabíró fejtelt ki a megye minden vonatkozású érdekeit szolgáló hasznos működést. Társadalmi tevékenysége során tagja a szolnokvármegyei Kaszinónak a jászberényi Uri Kaszinónak, a szolnoki Lövész Egyletnek, valamint a „Palotási Dalkörnek” s a jászberényi polgári lövész egyletnek.

Dr. SCHLEGL LÁSZLÓ járási tisztiorvos, Jászberény. Kiskomáromban született 1880-ban. Gimnáziumot

Keszthelyen és Pécsen, az egyetemet pedig Budapesten végezte 1906 ban. Ebben az évben avatták doktorrá. Pályáját az esztergomi közkórházban kezdte, majd 1907-től a

budapesti Uj Szent János kórház segédorvosa volt, 1908-tól Zagyvarékas községi orvosa és 1912-től Jászládányon működött mint községi orvos. Jászberénybe 1921-ben választották járási tisztiorvosnak és azóta is ebben a minőségben fejtki értékes működést, mellyel általános köztisztviselőt váltott ki. Társadalmi működésében tagja az Országos Orvos Szövetségnek, a Magyar Orvosok Nemzeti Szövetségének és az Uri Kaszinónak. A világháború tartama alatt fel volt mentve katonai szolgálatól és Jászládányban egyedül folytatott orvosi tevékenységet.

BELEZNAY ANDOR járási irodatiszt, Jászberény, Budapesten született 1903-ban. Gimnáziumi tanulmányait Jászberényben végezte 1920-ban. Pályáját 1923-ban kezdte a járási főszolgabírósnál, melynek még ma is szolgálatában

áll, mint járási irodatiszt, Társadalmi tevékenysége során jegyzője a palotási Dalárdának és választmányi tagja a jászberényi Levente Egyesület műkedvelő osztályának.

JÁSZFÉNYSZARU nagyközség. A község 1330—40 körül létesült. I. Ferenc király 1831-ben mezőváros jelleggel ruházta fel a községet, ezt azonban később visszavonták. A vasút felől vezető út baloldalán valamikor monostor volt, aminek még ma is megvannak a nyomai. A község lakosságának száma 8000, a háború utáni természetes szaporodás 1000 lélek, a tanyai házakkal együtt 1433 háza, épülete van a községnek. A község 287 házhelyet osztott ki, amelyek mind be vannak építve. 1924-ben felállították a hősök emlékművét és a templom kertjében elkészítették a hősök ligetét. A Zagyva folyót, amely minden évben kiáradáskor két-háromezer hold földet öntött el, szabályozás során gátak közé szorították. Ezer hold földterületet javítottak meg, melyeken azóta rendes földmivelés folyik. Ez a földjavító munkát másfél milliárd koronába került. 1925 és 27-ben két tanyai iskola épült. 1928-ban bevezették a villanyvilágítást és ugyanabban az évben egy artézi kutat fúrtak. A községben csendőrs is van. A lakosság őstermelő és a mezei gazdálkodás minden ágával foglalkozik. Eredményes működést fejt ki a Római Katolikus Gazdakör, a Hadirokkantak (HONSZ) helyi szerve, a Hitelszövetkezet, valamint a Levente Egyesület, mely a járási versenyeken már másodizben nyerte

meg a díjakat. Az iskolán kívüli Népművelődés keretében igen nivós ismertető, valamint szórakoztató előadásokat tartanak.

GYILA FERENC községi főjegyző, Jászfényszaru. Született Déván 1890-ben. Reáliskolai érettségijét ugyanott 1909-ben szerezte meg, majd mint egyéves önkéntes a 28-as vadászoknál teljesített szolgálatot. 1912-ben végezte a jegyzői tanfolyamot és oklevelét is akkor szerezte meg Budapesten. Még ebben az évben Petrillára (Hunyadmegye) került segédjegyzőnek, ahol 1918-ig működött. 1919-ig ugyanott helyettes körjegyző volt. 1920-ig Jászberényben ténykedett, 1921-ben Jászárokszállás helyettes jegyzője volt és még ugyanabban az évben Jászfényszarura került, mint a község főjegyzője. Széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki a község aktív egyesületeiben, így többek között a Levente Egyesületben, a Gazdakörben, a Hitelszövetkezetben és a Hangya Szövetkezetben. A háború alatt két ízben is bevonult katonai szolgálattételre, összesen héthónapi szolgálat után azonban hivatali érdekből felmentették.

HEBRONY KALMÁN római katolikus plébános, Jászfényszaru. Andornakon (Borsodmegye) 1870-ben született. A gimnáziumot Egerben és Késmárkon, a teológiát 1891-ben Egerben végezte. 1892-ben szentelték pappá. Pályáját 1892-ben Gyöngyöshalászin, mint káplán kezdte meg. 1893-tól 1898-ig Kálon és 1902-ig Jászberényben

volt káplán. Jászfényszaru községnek 1903 óta plébánosa. Fáradhatatlan és nagyvonalú tevékenysége kizár minden méltatást, mert Hebrony Kálmán plébános életképét legszebben munkásságának nagy sorozata adja meg. Apponyi Albert gróf 1901 évi keményküzdelmű választási munkálatait mint pártjának titkára vezette. Plébánosságának ideje alatt a kisebb munkálatoktól eltekintve 1908-ban és 1926-ban a templom nagyobbarányú renoválását vitte keresztül és ez alkalommal új képekkel látta el a templomot. Fáradhatatlan buzgalomával elérte, hogy a háború alatt elrekvirált hét harangból hat darabot már pótolhattak. Plébánosságának huszonöt éves jubileumán egy hárommázsás harangot a község, ugyanakkor egy másik harangot egyedül a saját költségére szereltetett fel. 1928-ban a templomot villanyvilágítással látta el. megszervezte a Szivgárdát, az Oltáregyesületet, a Jézus Szive Társulatot és az Olvasó Társulatot, valamint más, vallásos alakulatokat, melyek nagyon szép hitbuzgalmi és hazafias működésük mellett igen komoly fejlődést mutatnak. Fáradhatatlan akciójával keresztül vitte három római katolikus iskola építését, melyek egyike 8 tantermes, a másik egytantermes tanyai iskola 1920-ban, a harmadik egytantermes tanyai iskola 1927-ben készült. Fáradhatatlan működésének és munkásságának felbecsülhetetlen értékű eredményei tapasztalhatók a község szőlészeti-nek, kertészeti-nek intenzivebb művelésénél, a község gazdasági fellendülésénél, valamint a lakosság hitbuzgalmi és nemzeti szempontból

való helyesirányú nevelésénél. 1926-ban a község diszközgyűlés keretében méltatta érdemeit és egy ezüstkehellyel, valamint egy diszes miseruhával jutatták kifejezésre ragaszkodásukat és hálájukat. Káplánjai pedig saját személyének művészi kivitelű szobrával lepték meg. 1915-ben a galíciai fronton volt és 1918-ban Belgrádban meglátogatta hiveit. Meneküléskor 426 székely és 311 rutén gyermeket helyezett el édesanyjukkal együtt a helybeli családoknál. A proletárdiktatura alatt hazafias magatartásáért a kommunisták üldöztetésének volt kitéve. A helyi társadalmi életnek kimagasló vezéregyenysége. Elnöke a római katolikus Iskolaszéknek, a római katolikus körök és ifjúsági s leány egyesületnek, a cserkész csoportnak, a Levente egyesületnek, az Iskolánkívüli Népművelődési Bizottság helyi szervének, valamint a Vöröskereszt helyi fiókjának. Huszonnyolc év óta tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának és az állandó és a közegészségügyi választmányak.

GUSZTIN MIHÁLY római katolikus elemi népiskolai igazgató, Jászfényszaru. Veprődön (Bács B. megye)

1876-ban született. Tanulmányait és a tanítóképzőt Kalocsán végezte és 1897-ben nyert oklevelet. Még abban az évben Héhalomban (Nógrádm.) tanított majd

1905-től 1913-ig Versegen működött. Jászfényszaruban 1913 óta van. Érdemeinek felsőbb elismeréséül 1926-ban nyerte el igazgatói kinevezését.

igazgatója a jászfényszarui Hitelszövetkezetnek és a Hangya Fogyasztási Szövetkezetnek. Az Iskolánkülvüli Népművelési Bizottságnak és a cserkész apródok szervező bizottságának. 1915-ben vonult be harctéri szolgálatra, a szerb fronton harcolt és 1918-ban mint hadnagy szerelt le. A kommün alatt erősen hazafias magatartásáért kénytelen volt menekülni a kommunisták üldözése elől.

VELSINSZKY JÓZSEF r. k. kántor, Jászfényszaru. Jászszentlászlón született 1862-ben. A gimnáziumot Kiskunfélegyházán végezte és ugyanott szerezte meg tanítóképzői oklevelét 1881-ben. Ugyanabban az évben Jászszentlászlón kántortanító, majd 1892-ben Jászfényszaruba került, ahol azóta is értékes pedagógiai és társadalmi ténykedést fejt ki. Az iskolánkülvüli népművelés keretében az ifjúságot egyházi énekekre tanítja, valamint értékes előadásaival emeli az ifjúság kulturális szintjét. A helybeli lakosság minden kívánságainak pártfogója és szociális ténykedései között nyolc hadiárvat nevel fel. Azonkívül sok hadiözvegyet támogat.

†GENG MÁRTON római katolikus tanító Jászfényszaru, Vasút-tanya. Turterebesben született 1881-ben.

Iskolai tanulmányait és a tanítóképző három osztályát Kolozsvárott, negyedik osztályát Kiskunfélegyházán 1901-ben végezte el. Már ebben az évben Nagy-körösön segéd tanító 1903-ig Jután tanító, 1904—

1909-ig Tiszakürtön és 1927-ig Jászberényben tanyai iskolai tanító. Jászfényszaruban 1927 óta van, ahol 136 növendékkel foglalkozik. Egyik legértékesebb tagja a jászfényszarui tanítói karnak, aki széleskörű társadalmi tevékenységeivel is szolgálja a község gazdasági és kulturális jövőjét. Oktatója a Levente egyesületnek. Alapítója a Pele-tanyai iskolánál létesített Gazdakörnek, valamint a megyespelei m. gállónak. Szükség idején Tiszakürtön a katolikus növendékek hitoktatását is ellátta. Két éven át vezetett analfabéta tanfolyamot és rendszeres ismeretterjesztő előadásokat tartott. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz, szerb, az olasz és a román frontokon küzdött végig a világháborút. Mint közember vonult be és leszerelésekor hadnagy volt. Kitüntetései: a kisezüst érem és Károly csapatkereszt.

KOLB GYŐZŐ római katolikus tanító, Jászfényszaru. Szolnokon született 1907-ben, Tanulmányait és a tanítóképzőt 1921-22-ben Jászberényben végezte, oklevelét 1927-ben Kiskunfélegyházán szerezte meg. Még ebben az évben Jászfényszaru-Winkleren tanyai iskolai tanító. Jászfényszaruban 1930 óta van. Oktatója a Levente Egyesületnek, tagja a szolnoki férfi Kongregációnak, a Nemzeti Munkavédelemnek és oktatója a polgári Lövész Egyletnek. Az iskolánkülvüli Népművelődés keretében analfabéták részére vezet tanfolyamot elemi ismeretterjesztő előadásokkal.

TÓTH JÁNOS római katolikus tanító, Jászfényszaru. Született 1890-ben Hatvanban. Tanulmányait és a

tanítóképzőt Losoncon végezte és ott szerezte meg oklevelét is 1910-ben, 1912-ig Budapesten folytatja tanulmányait. Pályáját Oszkón (Vas megye) 1912-ben kezdte, de a következő évben már Jászfényszarun tanít. Jegyzője az Iskolaszéknek, Egyházi tanácsnak és Egyházközségnek, tagja a képviselő testületnek, és világi vezetője a Szivgárdának. Az iskolán kívüli népművelés keretében rendszeresen tart gazdasági, kulturális és szociális tárgyú előadásokat. Harctéri szolgálatra 1914-ben vonult be és az orosz fronton küzdött. Még ugyanabban az évben a harctéren súlyos betegségbe esett, amiért felgyógyulása után segédszolgálatra osztották be. Egészségi állapotának megóvása végett 1917-ben felmentették.

NOVOTHNY ISTVÁN római katolikus tanító, Jászfényszaru. Divényoroszin (Nógrád m.) 1907-ben született. Tanítóképzőt 1927-ben Jászberényben végzett és ugyanabban az évben a gazdasági továbbképző tanfolyamot Kunszentmártonban. Még ebben az évben Jászfényszarura került, ahol azóta is értékes tagja a tanítói karnak. 1928-ban elvégezte a levevente oktatói tanfolyamot. Társadalmi ténykedései során vezetője a cserkész csapatnak, oktatója a Levente Egyesületnek és tagja a Gazd. Körnek.

WINKLER BERTALAN földbirtokos törvényhatósági tag, Jászfényszaru, Winkler-tanya. Cserépfalun Borsod m. született 1881-ben. A gimnáziumot a kassai premonstreieknél végezte. Grázban és Kassán jogot hallgatott. 1905 óta vezeteli birtokát Jászfényszarun. 1906-ban választás után került be a törvényhatósági bizottságba és állandó választmányi tagja lett a kisgyűlésnek is. Harctéri szolgálatot 1914-től 1918-ig, mint tartalékos honvédhuzár hadnagy teljesített. Kitüntetései között van a Signum Laudis és mint tartalékos százados szerelt le.

JÁSZÁROKSZÁLLÁS nagyközség. A nagyközség 1366-ban már fennállott. Kont Nándor a kunok birája akkor tartott gyűlést Werpeléten. A községben még mindig megvan egy több évszázados kőhid. A község lakossága 15000, a világháború óta beállott természetes szaporodás 1400 lélek. A lakosság főfoglalkozása őstermelés és a mezőgazdaság minden ágazatával foglalkoznak. Az árokszállási földigénylőknek az OFB részéről 1000 hold került kiosztásra, Tolna megyében település céljára, valamint Théven Zoltán örökösének virzneki birtokából 320 hold lett kiutalva kb. 300 igénylőnek. Maga a község 5.600 házhelyet adott már háború előtt is, ami mindbe van építve. A háború után kétszáz ház épült. A legsúlyosabb időkben 1920- és 21 év között három, egyenkint egytantermes, tanítói lakással ellátott tanya iskola épült, ezzel egyidejűleg egy kéttantermes tanítói lakással és kápolnával bíró állami

136

elemi iskolát emeltek fel. 1921-ben bevezették a villanyvilágítást is szövetkezeti alapon. 1923-ban a római katolikus Szent Vincés nővérek vezetése alatt a leány polgári iskola, 1924-ben pedig állami polgári fiúiskola is létesült, melyek saját épületeikben vannak elhelyezve. A következő évben ismét felépítettek egy hattantermes, emeletes állami elemi iskolát. 1924-ben felállították a hősök szobrát, 1928-ban a hősök ligetét készítették el. Ugyanebben az évben öt hold erdei csemete lett elültetve. Folyamatban van Jászárokszállás és Jászfényszaru közötti törvényhatósági út 4 kilométeres hosszúsággal. A községnek többek között van Kaszinó Egyesülete, Birtokossági Köre, Ipartestülete, Keresztény Szociális Munkásköre, Kereskedelmi Egyesülete, Római Katolikus Olvasóköre, az Ipartestület Dalkara, a Földmunkavállalók Szövetkezete és a Hangya Fogyasztási Szövetkezet.

MAGYARBÉLA községi főjegyző, Jászárokszállás. Született Jászárokszálláson 1878-ban. A felsőkereskedelmi iskolai érettségijét 1898-ban Késmárkonszerezte a közigazgatási tanfolyamot 1902-ben Budapesten végezte és ugyanakkor szerezte meg a jegyzői oklevelét is. Pályáját 1902-ben Jászfelsőszentgyörgyön kezdte meg, mint segédjegyző, de 1903-tól 1909-ig önálló hatáskörű adóügyi jegyzője Jákóhalmának. 1909-től közigazgatási jegyzője Jászárokszállásnak, 1922 óta pedig főjegyzője a községnek.

Széleskörű társadalmi, közgazdasági és szociális tevékenységet fejt ki a helyi egyesületekben és szövetkezetekben, többek között a Takarékpénztárban, a Hangya Szövetkezetben és a Földmunkavállalkozók Szövetkezetében. Elnöke az Iskolánkülvüli Népművelődés helyi szervének, valamint a Testnevelési Bizottság helyi csoportjának, tagja a törvényhatósági bizottságnak is. A világháború alatt hivatali érdekből felmentették katonai szolgálat alól, de egy harmincégyes háborús kiséítő Vöröskereszt kórháznak volt gondnoka. A háborus sebesültek pártolása és a kórház vezetése körül kifejtett tevékenységének elismeréséül Salva-tor főherceg a Vöröskereszt érdemkeresztjét adományozta. Felelős szerkesztője még a „Jászvidék“ című helyi lapnak is.

PÁDÁR KÁLMÁN községi főbíró, gazdálkodó, Jászárokszállás. Született Jászárokszállás 1860-ban. Iskoláit 1872-ben Jászárokszálláson végezte és 1883-óta önálló gazdálkodást folytat, a községen kívül 20 éven keresztül Pusztakerekudvarin. A községnek 1920 óta közszeretettnek és köztisztelőnek örvendő főbírája. Mint virilista tagja a törvényhatósági bizottságnak. Tagja az Országos Gazdasági Szövetségnek, valamint a Birtokossági Körnek választmányi tagja.

FÜLÖP ÖDÖN állami polgári fiúiskolai igazgató, Jászárokszállás. Palánkán született 1895-ben. Tanulmányait és a polgári iskolai tanítóképzőt 1918-ban Budapesten végezte. A következő évben Palánka polgári iskolai tanára, 1922-ig a gödöllői községi polgári leányiskolának, 1923-

ig Újkécské polgári fiúiskolájának tanára. Jászárokszálláson 1923 óta tanár, 1930-ban érdemeinek elismeréséül elnyerte igazgatói kinevezését. Széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki a község minden jelentősebb társadalmi testületében. Főoktatója a Levente Egyesületnek és mint ilyen a vármegyei versenyeken való részvételével több díjat nyert. Ügyvezető igazgatója a Polgári Lövészegyesületnek, gondnoka a római katolikus Egyházközségnek, tagja a Testnevelési bizottságnak, az iskolán kívüli népművelődésnek és több népszerű előadást tart a községi ifjuság szellemi nivójának emelésére. 1916-ban vonult be katonai szolgálatra és az orosz, román és olasz frontokon küzdötte végig a világháborút. Kitüntetései: az arany érdem és a Károly csapatkereszt. Mint tartalékos hadnagy szerelt le.

BURISS ANNA állami polgári iskolai tanárnő, Jászárokszállás. Bernéczen született 1901-ben Hontmegyében. Tanulmányait és a tanítóképzőt Budapesten, a tanárképzőt Kalocsán végezte el. 1925-ben Szegvárott polgári iskolai tanárnő, 1926-tól 1927-ig Siófokon. 1929-ig Nagytétényben a Vöröskereszt Egyesület vezetője volt. A Tanáregyesület, a Természettudományi és Földrajzi Társaság Iskolán kívüli Népművelési Bizottság értékes tagja.

PÉTERFFY IMRE polgári fiúiskolai tanár, Jászárokszállás. Született Csikszentsimonban 1895-ben. Tanulmányait és a főgimnáziumot Csikszeredán 1914-ben, a tudományegyetemet pedig 1916-tól 1919-ig Budapesten végezte el. Pályáját Zalaegerszegen kezdte meg az

állami főgimnáziumban, ahol 1919-től 1921-ig tanított, majd 1924-ig a körmendi polgári fiúiskolának tanára. Jászárokszállásra 1924-ben került és azóta áll a város pedagógiai szolgálatában.

WASENSZKY ERNŐ állami polgári iskolai tanár, Jászárokszállás. Született 1892-ben Abau Torda megyében. Tanulmányait és a tanítóképzőt 1911-ben Kassán, a tanárképzőt Budapesten 1924-ben végezte el. Pályáját 1911-ben kezdi el Koksóbaksán (Torda m.), ahol 1919-ig elemi iskolai tanító. 1920-ig Radványban tanít, 1922-ig a budapesti tanárképző főiskolának hallgatója, 1927-ig Újkécskén tanár és még ugyanabban az évben Jászárokszállásra került. Tagja a Nemzeti Munkavédelemnek, a Polgári Iskolai Tanár Egyesületnek és az Iskolán kívüli Népművelési Bizottságnak. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra, de a következő évben, mint egyéves önkéntest felmentették.

CSINCSÁK ELEK állami polgári fiúiskolai tanár Jászárokszállás. Született 1900-ban Kalocsán. A Jezsuita főgimnáziumot Kalocsán végezte és az állami polgári tanárképző főiskolát 1924-ben. Ez évtől 1926-ig a salgótarjáni állami polgári iskola tanára. Jászárokszálláson 1926 óta van, ahol tagja a Tanáregyesületnek, a Néprajzi Társaságnak, az Iskolán kívüli Népművelési Bizottságnak. Irodalmi munkásságot is fejt ki, mint a „Jászvidék“ helyi munkatársa.

MALISKA KÁROLY állami elemi iskola igazgató, Jászárokszállás. Pamatnam-ban (Oroszország) 1888-ban született. Középközlőit Turóc-

szentmártonban, a tanítóképzőt 1907-ben végezte. Pályáját Kunfalván kezdte, ahol már 1907-ben tanít. 1909—1919-ig Máriatölgyesen igazgató, innen 1919-ben a csehek kiutasították és attól kezdve Pannonhalmán volt beosztva. 1922-től Győrben van 1923-ig, majd ugyanez évben Jászárokszállásra került, mint iskola igazgató. Körültekintő munkásságával jelentős eredményeket ért el a pedagógiai nevelés terén. Ügyvezető igazgatója az Iskolánki-vüli népművelés helyi szervének, alelnöke a Levente Egyesületnek, az Iparos Dalkörnek választmányi tagja. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz, valamint az olasz fronton küzdött. Mint tartalékos hadnagy 1919-ben szerelt le.

vitéz kézdiszentléleki VOLONCS FERENC állami iskolai tanító, Jászárokszállás. Született Kézdiszentlé-

leken (Háromszék m) 1894-ben. Tanulmányait és a tanítóképzőt Csik-somlyón 1914-ben végezte. Pályáját 1918-ban Kézdiszentléleken kezdi, majd Nyirbátor a

következő állomás, ahol a mátészalkai gyalogezred nyirbátori zászlóaljánál teljesít katonai szolgálatot. Jászárokszálláson 1920 óta tanít, ahol egyik legértékesebb tagja a tanítói karnak. Oktatója a Levente Egyesületnek, rendes tagja a Lövész Egyesületnek és vitézi hadnagya a Jászsági felső járásnak. Katonai szolgálatra 1914-ben vonult be és az orosz, valamint a román fronton küzdött. Mint főhadnagy szerelt le.

Kitüntetései: a nagy- és kisezűst vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a háborús emlékérem. 1924-ben avatták vitézzé.

LENGYEL GYULA római katolikus kántor, Jászárokszállás, Érden született 1899-ben. Tanulmányait Székesfehérváron és Budapesten végezte. Kántori képesítését 1922-ben nyerte el. Pályáját még ez évben kezdi Nagykanizsán, ahol mint segédkántor 1926-ig működött, majd Kecskemét, Hatvan és Kispest következtek ezután. 1930 óta van Jászárokszálláson, ahol igen értékes társadalmi tevékenységet fejt ki. Kar-nagya az Iparos Dalkörnek, valamint a Levente Egyesület és Iparos Kör zenekarának. A Szivgárdának, az iparos tanoncoknak, a polgári fiú iskolának zenei vezetője.

Dr. CZIZMADIA LÁSZLÓ ügyvéd, Jászárokszállás. Gyöngyösön született 1886-ban. A gimnáziumi

érettségit a gyöngyösi állami főgimnáziumban 1907-ben szerezte meg. A Pázmány Péter tudomány egyetemét 1911-ben végezte 1915-ig ügyvédjelölt, 1918-ig

Gyulafehérváron törvényszéki jegyző 1920-ig ügyvédjelölt, 1921-ig városi tanácsos Gyöngyösön. Jászárokszálláson 1921 óta önálló ügyvéd. Ügyésze a Takarékpénztár Egyesület, a Közbirtokosságnak és az Áruforgalmi Részvénytársaságnak, valamint választmányi tagja a Kaszinónak. A háború ideje alatt katonai szolgálat alól egyrészt rövid látása, másrészt hivatali működésében mint törvény-

széki jegyző nélkülözhetlensége miatt fel lett mentve.

FERENCZY ÁRPÁD okleveles gyógyszerész, Jászárokszállás. Brassóban született 1884-ben. Gimnáziumot Kolozsváron

végzett, a Pázmány Péter tudomány egyetemét 1921-ben Budapesten. Pályáját Tordán kezdte el 1904-ben, ahol mint gyógyszerész gya-

kornok működött. 1907-ben már Brassóban, 1908-ban Debrecenben 1910-től 1914-ig Budapesten volt. Csesztregén 1915-től 1925-ig volt önálló gyógyszerész, majd 1927-ig Mezőkomáromban és végül ez évtől Jászárokszálláson van. Tagja az Egységes Pártnak, a Kaszinónak és a Gyógyszerész Egyletnek. 1914-ben az orosz frontra került, a következő évben gyógyszerészi szolgálatot teljesített, azután katonaszolgálat alól felmentették. Kítüntetése a bronz vitézségi érem.

FARKAS PÁL a Gyöngyösi Bank jászárokszállási fiókjának igazgatója, Jászárokszállás. Született 1880-ban

Jászárokszálláson. Gyöngyösön végezte el a gimnáziumot 1901-ben 1904-ig katonai szolgálatot teljesített. 1905-től 1907-ig községi irnok, majd 1911-ig községi ellenőr.

1911-től könyvelője a Gyöngyösi Bank jászárokszállási fiókjának és 1925-ben elnyeri igazgatói kinevezését. Társadalmi tevékenysége foly-

tán elnöke a Közbirtokosságnak, parancsnoka az Önkéntes Tűzoltótestületnek, tagja a Kaszinónak és a Birtokossági Körnek. Községi és megyei képviselő. 1914-től 1918-ig teljesített harctéri szolgálatot a montenegrói és albán frontokon. Kitéüntetése: a Károly csapatkereszt.

balatoni **FARKAS ÁKOS** földbirtokos, Jászárokszállás. Született 1891-ben Jászárokszálláson. Tanulmányait és a gazdasági akadémiát Magyaróváron végezte 1910-ben.

1926 óta önállóan vezeti földbirtokát. Társadalmi ténykedései során elnöke a Hadröa

helyi szoportjának és az Ipartestületi Dalkörnek, amely egyházi és nemzeti ünnepeken egyaránt igen sikeresen működik. Tagja a Gazdakörnek és a Kaszinónak, valamint a községi képviselőtestületnek. Mint testületi tag a község gazdasági fejlődéséért igen értékes tevékenységet fejt ki. Harctéri szolgálatra 1914-ben vonult be és a szerb fronton küzdött, Kulisésnél szerzett súlyos sebesüléséből csak a következő évben, 1915-ben gyógyult fel, de mint rokkantat további katonai szolgálat alól felmentették.

MÓCZÁR SÁNDOR földbirtokos, Jászárokszállás. Ugyanott született 1879-ben, Tanulmányait Gyöngyösön végezte és ott szerezte meg gimnáziumi érettségijét 1900-ban. 1909 óta önállóan vezeti birtokát. A községben tevékeny és értékes társadalmi tevékenységet folytat. Háznagya a Kaszinó Egyesületnek,

jegyzője a Közbirtokosságnak, igazgatósági tagja a Jászárokszállási Takarékpénztárnak, a Jászsági HÉV igazgatósági tagja, valamint tagja a képviselőtestületnek és a törvényhatósági bizottságnak. A világháború idején 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a balkán frontokon küzdött. Kifüntetései: a Károly csapatkereszt, a vitézségi érem szalaggal és a vaséremkereszt koronával.

SOÓS ANTAL szabómester, ipartestületi elnök, Jászárokszállás. Született ugyanott 1881-ben. Iskoláit Gyöngyösön 1894-ben végezte. 1908-ban szabadult fel és attól kezdve 1902-ig mint segéd Debrecenben, Nagyváradon, Hajdunánáson és Tiszafüreden szolgált.

Katonai szolgálatot 1902—1905-ig teljesített, azután mint segéd ismét Tiszafüreden, majd Jászárokszálláson működött 1907-ig, amikor a községben önállósította magát. Értékes munkásságot fejt ki társadalmi téren. Elnöke az Ipartestületnek, számvizsgáló bizottsági tagja a Hangya Szövetkezetnek, választmányi tagja a Gyöngyösi Bank jászárokszállási fiókjának és társelnöke az Ipartestület Dalkörének, tagja a törvényhatósági bizottságnak. A világháború alatt 1914-ben bonult be katonai szolgálattételre és különböző harctereken küzdötte végig a világháborút.

PAPP KÁROLY cukrász, az Ipartestületi Dalkör elnöke, Jászárokszállás. Született ugyanott 1893-

ban. Iskoláit Jászárokszálláson 1906-ban végezte el, szakismereteit 1906-tól 1909-ig Gyöngyösön végezte és ugyanott szabadult fel. Mint segéd 1911-ig

Gyöngyösön működött, azután Rozsnyó, Sárospatak és Budapest következtek. Jászárokszálláson 1919 óta van, amikor önállósította magát. Társadalmi tevékenysége során alelnöke a Dalkörnek, amely dalversenyeken már 3 első díjat, 2 második és 2 tiszteletdíjat nyert. A háború idején 1914-ben vonult be katonai szolgálatra az orosz és az olasz frontokon küzdötte végig a háborút. Kifüntetései: a Károly csapatkereszt.

JÁSZDÓZSA nagyközségnek 4430 lakosa van. Lakosságának háború utáni természetes szaporodása 200 lélek. Főfoglalkozásuk a földművelés. Vallásra nézve katolikusok. Jászdózsa egyik szép példáját adja a háború utáni idők élniakarásának, életküzdelmének, a lesújtott községek fejlődésének és haladásának. A község létezéséről szóló bizonyítékok az 1556-os évre mennek vissza. Plébániája 1704-ben létesült. A község egy bécsi lovagrend birtokában volt és nagy terhekkel sújtották a lakosságot. Ezt az áldatlan állapotot az 1745-ben végrehajtott földváltás szüntette meg. Jelenlegi temploma 1782-ben épült. Tarna folyón épült régi nagy kőhidja 1811-ből való. A község határába: lévő avar gyűrűkre építették Sárlos Boldogasszony kápolnáját. Jászapáti felé eső részében

még ma is megvannak a törökidőkből visszamaradt tatárjárás nyomai. Egyik dűlője Cserta, az első kun vezértől kapta nevét. A háború után öt évvel, 1923-ban állították fel a hősök szobrát és készítették el a hősök ligetét. Ez évben jelentősen nagyobbították a községházát is. Két, egy-egy tantermes tanyai iskolát építettek tanítói lakással 1926-ban. A következő évben két községi vendéglő épült, valamint a főjegyzői lakás is ez évben készült el. A következő esztendőben vette kezdetét a község hozzájárulásával eszközölt hat kilométer hosszúságú útépítés, melynek földmunkája már készen van. Több gyalogjáró készítése és a Tarna folyó felett emelt fahíd építése nyert befejezést. A templom tetőfedéséhez és új tornyának restaurálásához, valamint az igen szép Kálvária építéséhez a község, mint kegyur járult hozzá. Több egyesület szolgálja a község gazdasági és kulturális törekvéseit: Jászdózsai Kaszinóegyesület, Gazdasági Olvasókör, Iparoskör, Római Katolikus Munkáskör, Jászdózsai Római Katolikus Dalegyesület, Vöröskeresztfiók, Levente Egyesület, Önkéntes Tűzoltó Testület, a Hangya Fogyasztási Szövetkezet.

RÉVFI DEZSŐ községi főjegyző, Jászdózsa. Született 1886-ban Jászdózsán. A gimnáziumot 1905-ben Jászberényben végezte. Pályáját 1906-ban, mint jegyzőgyakornok kezdte meg. Közigazgatási tanfolyamot Kassán végzett 1909-ben és ugyanott szerezte meg a jegyzői oklevelet. 1913-ig Heves vármegyében van községi szolgálatban, majd 1914-ig Alattyanban, mint jegyző működik.

Jászdózsának 1914 óta főjegyzője, Lelkiismeretes, odaadó és érdemes munkásságát a község minden irányú fejlődése igazolja legjobban. Révfi Dezső főjegyző rengeteg tervét valószínűsítette meg és nagy munkabírásában törekvéseit mindenkor teljes eredmény kíséri. Elnöke az Iskolán kívüli Népművelődési Bizottság helyi szervének, a Testnevelési Bizottságnak, a Levente Egyesületnek és az Önkéntes Tűzoltótestületnek. A Polgári Lövészegyletnek ügyvezető igazgatója. A háború alatt Jászdózsa nem nélkülözhetette Révfi Dezső tudását és munkásságát és ezért hivatali érdekből a katonai szolgálat alól felmentették.

HERCZEGH TIVADAR községi jegyző, Jászdózsa. Gálócson született 1894-ben. Felsőkereskedelmi iskoláit 1914-ben Kassán, míg a jegyzőtanfolyamot Egerben 1922-ben végezte el. Pályáját 1915-ben, mint jegyzői gyakornok Nagyaron kezdte, utána 1920-tól 1921-ig Bodrogkeresztúron jegyzői gyakornok, 1922-ben segédjegyző Jászdózsán és 1924 óta ugyanott mint községi jegyző. Igen érdemes és tevékeny munkássága mellett társadalmi működést is fejt ki. Parancsnoka a Tűzoltó Testületnek, alelnöke a Testnevelési Egyesületnek, főtitkára a Lövész Egyletnek és szervező vezetője a Nemzeti Munkásvédelemnek. 1915-ben bevonult a 11-es honvédegyalozredhez, majd a 14-es honvédegyalozreddel kiment az orosz frontra, ahol 1917 év végéig volt, majd az 1918-as évet az olasz fronton töltötte, mint tartalékos hadnagy. Kitüntetései között van a kiséző, a bronz és

a Károly csapatkereszt.

KISS BALÁZS római katolikus plébános, Jászdózsa. Született Jászdózsán 1875-ben. A gimnáziumot Jászberényben és Lőcsén végezte. Az érettségét Egerben 1895-ben tette le. Teológiai tanulmányait Egerben fejezte be 1899-ben. Ez évben Hevesbátoron, mint káplán kezdte meg pályáját. 1900-ban Tiszapolgáron ideiglenes lelkész, még ugyanabban az évben Pásztón hitoktató, majd 1901-től 1906-ig ismét Tiszapolgáron van, 1908-ig Jászladányban, 1909-ig Kunszentmártonban, azután Poroszló, Hont és Balmazújváros adminisztrátora. 1912-től 1914-ig hitoktató Jászberényben, 1927-ig Jászszentandrásán és végül 1927-től Jászdózsa plébánosa. Elnöke a Római Katolikus Körnek, a Római Katolikus Munkáskörnek, a Hangya Fogyasztási Szövetkezetnek, a Vöröskereszt helyi fiókjának, a Római Katolikus Dalegyesületnek és az Iskolaszéknek. Díszelnöke a Levente Egyesületnek és az Uri Kaszinónak. Tagja a képviselőtestületnek és a törvényhatósági bizottságnak. Igazgatója tagja a Jászsági Helyi-érdekű vasútnak. Érdemekben és eredményekben gazdag papi működésének jubileumát 1924-ben ülte, amikor Jászszentandrásán tartotta ezüstmiséjét.

JÁSZDÓZSA plébániája patinás múlttal bír. A plébánia 1704-ben alakult. Templomának építkezése 1770-től 1782-ig tartott. A háború alatt elrekvirálták három harangját és orgonájának sipjait. 1926-ban azonban potolták a három harangot. A község temetőjében épült fel a Kálvá-

ria 1929 évben. A súlyos gazdasági viszonyok dacára két római katolikus tanyai iskola épült, melynek egyikét Nagyhalomban állították fel. A plébániának harminckét tagu Katolikus Dalegylete van, amelyik rendszeres működésén kívül, egyházi és nemzeti ünnepek alkalmával jelentősen emeli a helyi ünnepek szintjét. A hitélet kimélyítését szolgálja a Jézus Szive Társulat, Mária Szive Társulat, az Oltáregyesület a Leánykongregáció és a Szivgárda. Igen szép Szent Imre ünnep keretében állították fel a nagyhalmi tanyai új iskolában 1930. nov. 5-én az új oltárt.

Dr. EMBER GÉZA községi orvos, egészségügyi tanácsos, Jászdózsa. Született Furtán (Biharm.) 1864-ben.

Gimnáziumot Debrecenben 1882-ben végezte, 1900-ban pedig Budapesten a tudományegyetem orvosi fakultását. Pályáját Endrődön 1900-ban kezdte,

ahonnan a következő évben Jászdózsára került. A községen túlterjedő értékes közegészségügyi ténykedéséért, fáradhatatlan és érdemekben gazdag munkásságáért 1929-ben m. kir. egészségügyi tanácsosi címmel tüntették ki. Elnöke a jászdózsai Uri Kaszinónak.

KISS LAJOS iskolaigazgató, Jászdózsa. Született 1893-ban Jászdózsán. Gimnáziumot 1908-ban Gyöngyösön, a tanítóképzőt Egerben 1912-ben végezte el. Jászdózsán mint tanító kezdte meg pályáját 1912-ben. Az igazgatói teendőket már 1926 óta végezte, majd 1930-

ban értékes munkásságának elismeréseként elnyerte igazgatói kinevezését. Nemcsak pedagógiai téren fejt ki nélkülözhetetlen tevékenységet hanem egyik nagy ereje a község társadalmi életének is. Elnöke a római katolikus Dalegyletnek, az Iskolaszéknek valamint a Kaszinó Egyesületnek jegyzője, a Levente Egyesületnek oktatója és több egyesületnek tevékeny és számottevő tagja. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és rövidesen az orosz frontra kerül, ahol 1916-ban fogásba esett. 1918-ban Kiewen át érkezett vissza és zászlósi rangban szerelt le.

KISS ARTHUR róm. kath. tanító, községi képviselő, Jászdózsa. Született Jászdózsán 1893-ban. Ok-

levelét az eperjesi tanítóképzőben nyerte 1914-ben. 1915-ben vonult be a 29. honvédegységhoz mint karpaszományos önkéntes.

1916-ban Tiszánánán megválasztották tanítónak, de a harctéren szerzett súlyos betegsége következtében 1918 évben történt leszerelése után sem tehet eleget tanítói hivatásának. A háború alatt, minl tartalékos hadnagy teljesített katonai szolgálatot, részint szakasz, részint századparancsnoki minőségben a bukovinai harctéren. Résztvett 1916-iki Kirlibaba körüli harcokban s a Magura elfoglalása után súlyos kimenetelű mellhártyagyulladászt kapott. Forradalmak után még mint beteg, magasabb katonai parancsra karhatalmi

századot alakít Jászdózsán, melynek parancsnoka. Egészségének helyreállításával 1923-ban Jászdózsán tanít. Résztvesz 1926-ban a sárospataki isk. kiv. népműv. tanfolyamon s a helyi isk. kiv. népm. bizottságnak ügyvezető titkárja lesz. Tagja a Nemzeti Munkavédelemnek. választmányi tagja a Polgári Lövészegyletnek s az összes kulturális intézményeknek.

vitéz INVICH LAJOS római katolikus tanító, Jászdózsa. Kézdiszászfalun (Háromszékm) született 1879-ben. Tanulmányait, valamint a tanítóképzőt 1920-ban Sepsiszentgyörgyön végezte. 1921-ben már Jászdózsán van. Társadalmi ténykedései során a Levente Egyesületnek főoktatója. Járási és megyei versenyen több ízben vett részt és egyéni, valamint csapatdíjakat nyert. A Polgári Lövészegyletnek oktatója. 1915-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz frontra került, ahol még ugyanabban az évben megsebesült, majd felgyógyulása után az olasz fronton küzdött. Kitüntetései: az elsőosztályu ezüst, valamint a sebesülési érem és a Károly csapatkereszt. Mint tartalékos hadnagy szerelt le. 1929-ben avatták vitézzé.

RÉVFI LAJOS nyugalmazott tanító, Jászdózsa. Újpesten született 1871-ben. A tanítóképzőt 1891-ben Egerben végezte. Pályájának első állomása Apc (Hevesmegye), ahol 1891-től 1893-ig tanít. Jászdózsának 1893-tól 1926-ig, nyugdíjazásáig egyhuzamban szeretet és köztiszteletnek örvendő tanítója. Széleskörű társadalmi ténykedést fejt ki. Jegyzője az iparoskörnek és

a Római Katolikus Dalegyesületnek karnagya és a Hangya Fogyasztási Szövetkezet ügyvezető elnöke.

A háború idején hivatali érdekből felmentették katonai szolgálat alól. A Faluszövetségi monografiák megírására kiírt pályázatán a második díjat, nagyezüst érdemet nyert. Nyugdíjaztatásának alkalmából fáradhatatlan és tevékeny munkásságáért miniszteri elismerést kapott. A helyi műkedvelők 1929-ben nagy sikerrel adták elő. „A földváltó Jászkunok” című háromfelvonásos történelmi színműt. Nagy elfoglaltsága mellett kezelője még a község faiskolájának is.

ZSIDEI JÓZSEF szabómester, Iparoskör elnöke, Jászdózsa. Született Jászdózsán 1878-ban és iskoláit ugyanott végezte el. Szakismereteit Gyöngyösön szerezte, ahol 1895-ben szabadult fel. Mint segéd működött Szolnokon, Kecskeméten, Cegléden, Orosházán és

Törökszentmiklóson. 1903-ban önállósította magát és azóta van Jászdózsán. Az Iparoskörnek tizenhét év óta elnöke, a Gazdakörnek huszonkét éve nagy köztisztelettel körülvelt tagja. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és a déli frontokon küzdött, Kitüntetései: a bronz vitézségi érem és a Károly csapatereszt.

KISS SALAMON gazdálkodó, volt

községi bíró, Jászdózsa. Született 1846-ban Jászdózsán. Elemi iskoláit

Jászdózsán végezte el és 1896-ban elhunyt édesapja után önállóan kezeli birtokát. Elnöke a Gazdasági Körnek és húsz évig volt a község nagyrabecsült bi-

rója. A forradalom után a kommunisták üldözésének volt kitéve hazafias magatartása miatt. Erős magyarságáért a román megszállás alatt is sok kellemetlensége volt.

JÁSZJÁKÓHALMA nagyközség lakossága 4500 lélek, annyi mint amennyi a háború befejezésekor volt. A községben 12 ház van a tanyai házakkal együtt. Az Országos Földbirtokrendező Bizottság nem működött, mert nagybirtokok a község területén nincsenek. Néhányan a szomszéd községektől kaptak kisebb földeket, összesen tizenkilenc holdat. A község 41 házhelyet osztott ki, melynek nagyobb része már be lett építve. 1925 és 26-os években két tisztviselői lakást vett a község, a főjegyző és az állatorvos számára. 1926 és 27-ben két tanyai iskolát építettek és 1929-ben a Gazdakör székházát emelték fel. A község házáat, a plébániát és a község több épületét 1924-ben renoválták. Új utakat létesítettek két kilométer hosszúságban. A varjasi tanyai iskolában a község lelkes plébánosának és a lakosság példás áldozatkészségből oltárt építettek, ahol rendszeresen tartanak istentiszteletet. Másfélkilométeres hosszúságban építettek a községben

cementlapokkal kirakott gyalogjárót. Felállították a hősök emlékművét és a hősök ligetének felállítása is megkezdődött. 1925-ben az iskolaudvar kibővítésére két beltelkes házat vásároltak meg. 1928-ban két artézi kútból négy irányban vízvezetékkel létesítettek közkifolyókkal, hogy a lakosság a vízhez könnyebben hozzájuthasson. A villanyvilágítást a község már 1927-ben bevezette. A község belterületén megindult nagyobbarányu fásítás már befejeződött, község határában lévő fásítás folyamatban van. A község iskola ügye, valamint a pedagógiai nevelés példás. A község környékén nagy legelő áll a lakosság állatállománya részére. Ez nagymértékben elősegíti a baromfitenyésztést. Rendezett a község közlekedésügye is és rendszeres autóbusz járat kapcsolja össze a községet Jászberényvel és Jászapátival. A községben 250 önálló iparos van, akik között legnagyobb részt a cipész és csizmadia és asztalos iparosok vannak. A Községi Takarékpénztár 1912 óta működik, valamint eredményes munkát fejt ki a Hangya Szövetkezet fiókja is.

TOLONICH JÓZSEF községi főjegyző. Jászfákóhalma, Született Jászfelsőszentgyörgyön 1890-ben. Tanulmányait Selmechányán végezte s ott tette le érettségijét 1909-ben. Jegyzői tanfolyamot 1912-ben végezte és ugyanakkor szerezte oklevelét is Kassán. 1910-ben jegyzőgyakornok Jászfákóhalmán, 1912-ben segédjegyző, ugyanott, majd 1915-től Jászárokszállás helyettes adóügyi jegyzője 1918-tól Jászdózsán már adóügyi jegyző

és 1919-től Jászfényszaru helyettes főjegyzője. Ismét Jászdózsára kerül 1921-ben, majd végül 1923-tól főjegyzője Jászfákóhalmanak. Igazgatója a Jászfákóhalmi Községi Takarékpénztárnak, Járási tűzrendészeti felügyelő, viági elnöke a Római Katolikus Egyháztanácsnak, a Hangya Fogasztási Szövetkezet felügyelő bizottságának elnöke, valamint a Polgári Lővészegyletnek és a Testnevelési Tanácsnak is. Önkéntes Tűzoltó Testületnek parancsnoka. 1914-ben vount be harctéri szolgálatra és a szerb fronton küzdött.

MAGYAR JÁNOS római katolikus plébános, Jászfákóhalma. Született Egyekben (Hajdum.) 1883-ban.

Tanulmányait Hajduböszörményben és Debrecenben végezte, Késmárkon 1901-ben érettségizett, teológiát Egerben végzett és ugyanott szentelték pappá 1905-ben.

Pályáját ugyanez évben Kálkápólnán kezdi meg, mint káplán, majd 1906-tól 1908-ig Borsodnádasd káplánja, 1910-ig Tiszaörsön, 1911-ig Pásztón, 1914-ig Jászapátin káplánkodik. 1918-tól 1921-ig Jászberényben kezelő káplán, 1923-ig Jászfákóhalma adminisztrátora és 1923-tól rendes plébánosa a nagyközségnek. Elnöke a Római Katolikus Körnek, az Önkéntes Tűzoltótestületnek, a Szociális Misszió Társulat helyi szervezeteinek egyházi szervezője és tanácsadója, tagja a Gazdakör választmányának, egyházi irányítója az Iparoskör ifjúságának, díszelnöke a Római

Katholikus Dalkörnek és nagy népszerűségnek örvendő elnöke az Iskolánkivüli Népművelési Bizottságnak. Hathatósan közbenjárt, hogy a Gazdakör részére 32.000 pengő költség mellett székház építettett. Elnöke a Levente Egyesületnek, tagja a képviselőtestületnek és a törvényhatósági bizottságnak. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és mint tart. tábori lelkész 1918-ig teljesített szolgálatot. Kitüntetései: a másodosztályú lelkészi érdemkereszt amásodosztályú Vöröskereszt tisztj jelvénye, a német lovagrend »Marien Kreuze« és a háborús emlékérem. Ezüstmiséjét 1930 október hó 2-án tartotta, mely alkalommal a község képviselőtestülete mint patronátus érdemeinek méltatására díszközgyűlést tartott és jubileuma alkalmával a község minden egyesületétől és testületétől a hála és elismerés legőszintébb megnyilatkozásaiban volt része.

JÁSZJÁKÓHALMA plébániája. A plébánia templom mint a háború alatt minden templom legszebb harangjait veszítette el. 1922-ben azonban már pótolva lett az elreklivált három harang. 1924 és 1927 ben kétszer volt lelkigyakorlat az utolsó 10 év alatt páterekkel. Ugyanebben az évben nagy tevékenységet fejt ki a hősök szobrának felállítása körül és a hősök kultuszának ápolására. 1925-ben felállították az iparostanonciskolát, valamint a hősök harangját a temető kápolnájában. 1927-ben két római katolikus hatosztályu, elemi tanyai iskola épült tanítói lakással, toronnyal, egy-egy százkilós haranggal ellátva. Varjas tanyán az iskolánál kápolna is léte-

sült, ahol havonta egyszer és kettős ünnepeken rendszeren misét is szolgáltattak. 1928 ban a templomban a villanyvilágítás is be lett vezetve 3.000 pengőt önkéntes áldozatkészségből. A templom 500 égővel lett feldiszitve. Budapesttől Debrecenig nincsen villanyvilágítással olyan szépen és izlésesen felszerelt templom, mint Jászfákóhalma temploma.

VOZARIK ANTAL római katolikus elemi iskolai igazgató-tanító, Jászfákóhalma. Léván született 1875-

ben. Ugyanott végezte a kegyesrendi gimnáziumot és a tanítóképzőt is. Oklevelet 1894-ben nyert. Még ez évben Sajóvárkonyon, mint tanító működött, ahol

nyári iskolai szünet alatt gazdasági segédltisztje volt a sajóvárkonyi főkáptalannak. 1896-ban került, mint tanító Jászfákóhalmára, ahol 1916-ban nyerte igazgatói kinevezését, annál is inkább, mert kinevezését megelőzően hosszabb ideig egyedül vezette az iskola ügyeit. Aelnöke az iskolánkivüli népművelődési bizottságnak. Fáradhatatlan buzgalommal szorgalmazta két tanyai iskola felállítását, amit végül is sikerült megvalósítania. Jegyzője volt a legtöbb egyesületnek hosszú éveken át, melyek belső és külső tevékenységében jelentősen részt vesz ma is. 1902-től 1924-ig postamester is volt és a háború idején hivatali érdekből felmentették a katonai szolgálat alól. A háború súlyos idejében 16 hónapon keresztül ellátta a községben a

kántori teendőket is önzetlen ügybuzgalomból minden ellenszolgáltatás nélkül.

SZTRAKY MIHÁLY római katolikus tanító, Jászfákóhalma. Született Zsombolyán 1877-ben. Tanítói

oklevelét 1898-ban Kiskunfélegyházán szerezte meg. Ugyanabban az évben került Jászfákóalmára ahol tanítói működésével általános elismerést szerzett. Szé-

leskörű társadalmi tevékenységet fejt ki: elnöke a kamarai Katolikus Iparosdalkörnek, vezetője a gazdasági iskolának. Tevékeny részt vett a Gazdakör alapításában és működő tagja minden társas körnek. Községi képviselőtestületi- és Iskolaszéki tag. 1914 okt.-tól, 1920 jan. 20-ig volt katonai szolgálatban az I-ső honv. kerületi hadbiztosságnál és mint hadnagy szerelt le.

BÓNA MENYHÉRT római katolikus tanító, Jászfákóhalma. Született Jászfákóalmán 1886 ban. Is-

kolai tanulmányait Budapesten végezte és tanítói oklevelét 1905-ben szerezte meg. Elvégezte ezenkívül a kántori és lúzoltói tanfolyamot is, valamint általános

rajz- és felső ruházati szakrajz tanfolyamot. 1905-ben helyettes tanító, 1907-ben egyéves önkéntes, de betegsége miatt felülvizsgálaton szabadságolták és Jászfákóalmán 1908 óta van. 1925 óta az Iparostanonc-

iskola szakrajz tanítója is. Választmányi tagja a Gazdakörnek, a Római Katolikus Olvasókörnek és alkörzeli vezetője a Nemzeti Munkavédelemnek. Mint rokkant elnöke a HONSz Jászfákóalmi fiók egyesületnek. Az iparostanonciskolai működéséért érdemeiért és eredményes tevékenységéért miniszteri elismerésben és a Járási Tanítói Kör őszinte ünnepeltetésében volt része. Katonai szolgálatra 1914-ben vonult be és az orosz frontra került, Több nagy ütközetben vett részt és hősiességéért állandó előléptetésben részesült. Mint közember vonult be és tiszti iskola elvégzése nélkül már mint főhadnagy szerelt le.

JÁSZTELEK nagyközség. A lakosság 3000, a világháború utáni természetes szaporodás 200 lélek. A lakosság főfoglalkozása földművelés. A község 25 házhelyet osztott ki, amelyek már mind be lettek építve. A község területén a tanyákkal együtt 700 ház áll, ebből a háború után építettek egyszázat. 1925-ben két tanyai egytantermes, tanítói lakással ellátott és 1930 ban egy öltantermes emeletes elemi iskola épült. 1929-ben artézi kútát fúrtak és elkészítették a hősök ligetét is. A községben eredményes működést fejt ki a Gazdakör, az iparoskör, a Testnevelési Bizottság, az Önkéntes Tűzoltótestület, a Polgári Lövészegylet, a Levente Egyesület és a Hangya Fogyasztási szövetkezet.

RUSVAI LÁJOS községi főjegyző, Jásztelek. Született Jászapátiban 1901-ben. Tanulmányait Jászapátin végezte és gimnáziumi érettsé-

gijét is ott szerezte meg 1919-ben. A közgazdasági egyetemet Budapesten 1925-ben végezte. Egerben szerezte meg jegyzői oklevelét 1926-ban 1925-ben Jászapáti jegyzői gyakornoka,

a következő évben már segédjegyzője. 1929 óta főjegyzője Jásztelek községnek. 1923 és 24-es években a nemzeti hagseregnél teljesített katonai szolgálatot.

RIGÓ MÁTYÁS római katolikus plébános, Jásztelek. Született ugyanott 1876-ban. Tanulmányait Jászberényben végezte és ugyanott szerezte meg érettségijét 1896-ban. Teológiai tanulmányait Egerben végezte 1900-ban. Pályáját még abban az évben Erdőkövesden kezdte meg, ahol 1905-ig káplán, majd 1907-ig Karácsond Káplánja, 1916-ig Kálkapolna adminisztrátora, 1919-ig Karácsond plébánosa, mignem 1919-ben Jásztelek plébánosa lett. Kommunizmus idején két halálra ítélt érdekében saját élete kockáztatásával sikeresen közbenjárt, de ugyanakkor hazafias magatartása miatt önmaga is csak az Isten különös kegye folytán menekült meg a halálra ítéltetéstől. A proletár diktatura által kifosztott Hangya fogy. és ért. szövetkezetet önfeláldozó munkájával és hathatós anyagi támogatásával nemcsak talpraállította, hanem a vidék egyik legvirágzóbb szövetkezetévé fejlesztette. A háború alatt elrekvirált három harangot 1925-ben pótolatta, 1924-ben és 1929-ben két egytantermes katolikus tanyai

iskolát építtetett, mely tanítói lakással is el lett látva. 1926-ban személyes akciójára a templom naggyobbarányú renoválását tudta megvalósítani és 1930-ban egy öttantermes római katolikus iskola felállítását vitte keresztül. Elnöke az Iskolánkívüli Népművelődési Bizottságnak, a Halotti Társulatnak, valamint a Hangya Fogyasztási Szövetkezetnek felügyelő-bizottsági elnöke.

IMRIK LÁSZLÓ nyugalmazott főjegyző, Jásztelek. Született Jászapátin 1876-ban. Gimnáziumi tanul-

mányait 1893-ban Nagyváradon végezte el. Jegyzői oklevelét 1898-ban Szolnokon szerezte meg. Pályáját már 1894-ben kezdte meg Jászapátin, ahol községi irnokká választották meg. 1900-tól már adóügyi jegyzője Jásztelek községnek. Jászteleknek 1913-ban lett főjegyzője és 1929-ig vezette a község ügyeit. 1919-ben a kommunizmus alatt hazafias magatartásáért vésztörvényszék elé állították, de sikerült neki megmenekülnie. Kezdeményezésére és állandó agitálása mellett épült: új községi vendégfogadó, szép új plébánia épület, a község köjárdái, gyűjtéséből épült az első artézi kút. A háború alatt elvitt harangok helyett beszereztek három nagy új harangot. Irányítása alatt 1925 és 29-es években két tanyai iskola épült a községben, 1920-ban egy öttantermes iskola, 1929-ben pedig egy artézi kútat fűrtak kezdeményezésére. Elnöke a

Polgári Olvasókörnek, valamint a Gazdakörnek is. A világháború alatt hivatali érdekből katonai szolgálat alól felmentették.

RIBOSS DEZSŐ római katolikus elemi iskolai tanító, Jásztelek. Forgácsfalván született 1894 ben. Isko-

lait és az állami tanítóképzőt 1913 ban Sárospatakon végezte. Még ebben az évben Szászfelsődön kántortanító, 1914 ben Trencsénmakkon tanít, de még ugyanezen év

őszén Nyitrapászti kántora lesz. Jászteleken 1921 óta van és azóta is egyik legnagyobb erőssége a község tanítói karának. Főoktatója a Levente Egyesületnek, tagja az Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak és az egyházközségi tanácsnak. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz fronton küzdött, ahol a következő évben fogságba esett, ahonnan csak 1920 ban térhetett vissza sok viszontagságon keresztül. Mint zászlós szerelt el.

ALATTYÁN nagyközség 2600 lakossal bir. A háború utáni természetes szaporodás 200. A lakosság főfoglalkozása földmivelés és állattenyésztés. A községben 645 ház áll, a háború után 90 épült. Az OFB nyolcvan házhelyet s ötszáz hold szántó területet 420 igénylő között osztott ki. A házhelyek legnagyobb része már be van építve. Igen jelentős építkezése a községnek a munkában lévő gyalogjáró utak. A hősök emlékművének kegyeletes felállítására társadalmi gyűjtés indult meg, melynek eredményei

már a közeljövőben lehetővé teszik majd az emlékmű felállítását. A község fásítása állandóan folyik. A Szent Imre telepen egy hold területen van az új egytantermes, tanítói lakással ellátott iskolája, ezenkívül van még két iskolája és egy óvodája is. A községben több kulturális, gazdasági és szociális intézmény fejt ki igen érdemes működést: az Iskolánkívüli Népművelődési előadások, a Római Katolikus Olvasókör, Alattyáni Olvasókör Iparoskör, Önkéntes Tűzoltótestület, Levente Egyesület, valamint a Hangya Fogyasztási Szövetkezet helyi szerve.

BUDAY ANDOR községi főjegyző, Alattyán. Jászdózsán született 1879-ben. Tanulmányainak befejezése után

Debrecenben 1901-ben végezte el a közigazgatási tanfolyamot. Ugyanabban az évben Jászdózsán segédjegyző, majd Boldog községben 1904 ben Gyömrőn

és ez évben még Jánoshidán is teljesített községi szolgálatot. 1917-től Alattyán község köztisztviselője és az utána következő nagy gazdasági válság súlyos esztendeiben roppant körültekintést és gondosságot igényeltek a község ügyei. A község háború utáni fejlődés szociális téren elért eredményei Buday Andor főjegyző széleskörű és áldásos tevékenységét bizonyítja. Nagy elfoglaltsága mellett elnöke még a Testnevelési Bizottságnak, az Önkéntes Tűzoltótestületnek, valamint az Iskolaszéknek is, 1914-ben harctéri szolgálatra bevonult, de szolgálati

érdekből felmentették.

KISS JÓZSEF adóügyi jegyző, Alattyán. Jászdózsán született 1901-ben. A gimnáziumot Késmárkon vé-

gezte és ugyanott fejezte be tanulmányait 1919-ben. Pályáját ugyanez évben Jászdózsán kezdte, ahol 1922-ig mint gyakornok, majd mint segédjegyző működött.

Kitűnő képességeit hamar felismerték és már 1926 től Alattyánban adóügyi jegyző, ahol társadalmi ténykedése során parancsnoka az Önkéntes Tűzoltótestületnek és tagja a Levente Egyesületnek is.

BARNA SÁNDOR római katolikus iskolai igazgató-tanító, Alattyán. Sarudon (Hevesmegye) született 1872-ben. Tanulmányait, valamint a tanítóképzőt 1893-ban Egerben végezte. Pályáját 1893-ban Kaál (Hevesmegye) kezdte, ahol 1895-ig tanított. Alattyánban 1893 óta van, ahol minden irányban a legteljesebb nagyrabecsülést nyerte el. Társadalmi ténykedései során a Hitelszövetkezetnek könyvelője volt, alapító tagja a Katolikus Olvasókörnek, a Hangya Szövetkezetnek igazgató tagja. Az Iskolánkívüli Népművelődés kereteiben rendszeresen igen értékes kulturális, társadalmi és gazdasági előadásokat tartott. 1915-ben vonult be harctéri szolgálatra és 1918-ig a galíciai és az albán frontokon teljesített szolgálatot.

TÓTH ÁRPÁD elemi iskolai tanító, Alattyán. Esztergomban született

1904-ben. A tanítóképzőt 1926-ban

Esztergomban végezte és már 1926-ban Dunaadonyban tanít. A következő évben Alattyánba kerül, ahol ma is nagy erő a község ifjúságának pedagógiai nevelésében.

Társadalmi téren is többirányú ténykedést fejt ki. A Levente Egyesület főoktatója, az Önkéntes Tűzoltótestület alparancsnoka, a Nemzeti Munkavédelem értékes tagja. A járasi versenyen való részvételében két egyéni díjat nyert.

VARGA JÓZSEF római katolikus tanító, Alattyán. Komáromváros (Zalamegyében) született 1903-ban.

Budapesten végezte 1922-ben a tanítóképzőt és 1923-ban Puztámszén (Szolnokmegye) tanít. 1927 óta van Alattyánban, ahol általános tiszteletnek és

szeretettel örvend értékes munkásságáért. Az Iskolánkívüli Népművelés helyi előadója, a Levente Egyesület oktatója, valamint a Hangya Fogyasztási Szövetkezet ügyvezető igazgatója. A Levente Egyesület keretében működő gardát tart fenn, mellyel igen komoly hazafias irányú előadásokat rendez.

JÁNOSHIDA. A község az utolsó tíz esztendőben igen szépen fejlődött. Lakossága 1920-ban 4227 volt. 1930-ban pedig 4750 lelket számlál. A község területén 1920-ban 866 ház állott, 1930-ban

pedig számuk 1000-re tehető. Az Országos Földbirtokrendező Bizottság 296 házhelyet osztott ki, melynek több mint a fele be van már építve, 345 hold földet pedig 190 igénylő között osztott szét. 1922-ben hidat épít a község a Zagyva felett 1923-ban pedig számos gyalogjáró utat építettek. 1925-ban felállították a hősök szobrát és elültették a 146 hősi halott kegyesletes emlékére a hősök emlékfáit a község főutcáján. A fásítás állandóan folyik, 1926 és 27-es években két községi elemi iskola három-három tanteremmel és tanítói lakással épült. 1930-ban két hold vizes területet fásítottak be. A villanyvilágítás bevezetésére tárgyalások vannak folyamatban. A földműveléssel foglalkozó lakosság rendkívül szorgalmas. Nem nagyon ritka a 12-14 gyermekes család sem. A községben élénk tevékenységet fejt ki a faluszövettség helyi csoportja, a Hangya Szövetkezet, a Hitelszövetkezet, az Iparoskör, az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság a Levente Egyesület, a Polgári Lövész egyesület valamint számos más egyesület, melyek mind a községfejlesztés munkáját támogatják.

APÁTHY SÁNDOR főjegyző, Jánoshida. Jászkiséren született 1900-ban. Középiskoláit Késmárkon 1918-ban, a közigazgatási tanfolyamot Miskolcon 1921-ben végezte. Pályáját 1918-ban kezdte már meg Jászapátiban, mint jegyzői gyakoronok. 1922-től, mint segédjegyző Jászteleken és 1923 óta, mint helyettes adóügyi jegyző működött Jánoshidán. 1924-ben választották

meg főjegyzővé és azóta is megszakítás nélkül vezeli a község ügyeit. Nagyon sokat tett a község minden vonatkozású fejlődése érdekében, amiért méltán veszik körül őszinte közmegbecsüléssel és köztisztelettel.

GAZSI BÉLA adóügyi jegyző, Jánoshida. Ugyanott született 1892-ben. Felsőkereskedelmi iskolai érettségijét Nagyrőcén 1911-ben tette le és a közigazgatási tanfolyamot Budapesten 1913-ban végezte el. 1911-től Jánoshidán, mint jegyzői gyakoronok működött, 1913-tól Jászfelsőszentgyörgyön segédjegyző, 1914-től Pusztamonostoron jegyző, 1918-tól Jászárokszálláson helyettes adóügyi jegyző, majd 1919-től községi jegyző volt. Jánoshidára 1920-ban került, ahol azóta is megszakítás nélkül működik. Hivatásán kívül elnöke a Hitelszövetkezetnek. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött, ahol fogóságba esett és csak 1918-ban érkezett vissza. Kitüntetései az I. és II. osztályú ezüst vitézségi, a bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt.

SZÓKE ANTAL községi főbíró. Jánoshida. Ugyanott született 1878-ban. Tanulmányait szülőhelyén végezte. 1912-ben vette át birtokának önálló kezelését, melyet addig édesatyja vezetett. Ugyancsak azóta, mint virilista tagja a községi képviselőtestületnek. 1928-ban a község főbírájának választották meg. Választmányi tagja a 48-as Olvasókörnek, felügyelőbizottsági tagja a Hangya Szövetkezetnek és rendes tagja a római katolikus Olvasó

Körnek. A világháborút 1914 től 1918 ig küzdötte végig.

NOVÁK GYÖRGY igazgató-tanító, Jánoshida. Vékén született 1887-ben. A tanítóképzőt Sárospatakon 1906-ban végezte. Pályáját ugyanebben az évben kezdte Kistölggyesen, majd 1911-től Királyhelmecen és 1919-től Sárospatakon tanított. 1924 óta van Jánoshidán, mint tanító és 1927 óta igazgató-tanítója a községnek. Titkára az Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak és körzetvezetője a Nemzeti Munkavédelemnek. A „Népművelés” című lapban közleményei és vezércikkei jelennek meg,

BORNEMISSZA MUHA MIHÁLY tanyai elemi iskolai tanító, Jánoshida. Szilágysomlyón született 1890-

ben. Ungváron 1910-ben végezte el a tanítóképzőt és már ugyanebben az évben Homokon (Ung-megye) tanít. 1912 óta van Jánoshidán, A Levente Egyesületnek igen agilis oktatója, a céllövő versenyen díjat nyert céllövő és a Jánoshida ker. Gazdakör elnöke. 1917-ben a cs. és kir. hadseregénél, 1920-ban pedig a nemzeti hadseregénél szolgált. 1913 óta a »Vadászat és Állatvilág« c. vadászati és zoológiai lapban írt ballistikai, zoológiai tanulmányokat. Később a »Vadászat« c. lapban jelentek meg cikkei. A m. kir. Ornithológiai Központ megbízásából madárgyűrzéseket végez s a madárvo-nulás rendes megfigyelője.

Dr. MAJZIK LÁSZLÓ magánorvos, Jánoshida. Nagykorúben 1900-

ban született. Gimnáziumi érettségijét Egerben tette le 1918-ban és a Pázmány Péter tudományegyetem orvosi fakultását Budapesten 1929-ben végezte. Azóta működik Jánoshidán, ahol hivatásán kívül tagja a Polgári Lövész Egyletnek.

PUSZTAMONOSTOR nagyközség. A község 1660 körül önnálló puszta, 1871-ben már önnálló község. A község egy régi monostor romjai körül épült fel. Lakosainak száma 1720 lélek, főfoglalkozásuk földmivelés. A község területén 290 ház áll. Az OFB 64 házhelyet osztott ki, aminek a fele már be van építve. 137 hold területet a teljesen vagyontalan szegények között osztottak ki. 1927-ben felállították a hősök emlékszobrát és kiépítették a templom körül a hősök ligetét. 1928-ban felépítették a kulturházat, valamint egy két-tantermes új iskolát. Ugyanebben az évben vezették be a villanyvilágítást is. A Községben igen eredményes működést fejt ki a Hanqya Fogyasztási Szövetkezet, a Népművelő társaság háziipari tanfolyamai, az Öreg Leventék Egyesülete és a Polgári Lövészegyesület. Alakulóban a Gazdakör.

NAGY LAJOS községi főjegyző, Pusztamonostor. Született Jászárokszálláson 1882-ben. Gimnáziumi érettségijét Gyöngyösön szerezte, a közigazgatási tanfolyamot Budapesten végezte és jegyzői oklevelét is ott szerezte meg 1904-ben. 1902-ben jegyzői gya-

kornok Gagybátoron (Abaujtonam.) majd segédjegyző Nagyréven, Csányon, azután Jásztelek adóügyi jegyzője és végül 1924 óta Pusztamonostor Főjegyzője. A világháború alatt 1914-ben vonult be katonai szolgálattételre és különböző frontokon küzdötte végig a világháborút. Kitüntetése a Károly csapatkereszt.

NÉMETH REZSŐ aljegyző, Pusztamonostor. Magyarlakon 1900-ban született. A gimnáziumot Szentgótthárdon végezte és a jegyzői oklevelet Szombathelyen 1924-ben szerezte meg. Még ez évben Szentmártonkátára került segédjegyzőnek. Pusztamonostoron 1925 óta

mint aljegyző működik. Értékes tagja az Öreg Leventék Dalkörének és a Polgári Céllovó Egyesületnek.

MÜLLER JENŐ római katolikus plébános, Pusztamonostor. Császlócon (Ungmegye) 1986-ban született. Gimnáziumi érettségijét Ungváron 1905-ben szerezte, teológiai tanulmányait Egerben folytatta és 1909-ben szentelték pappá. Már abban az évben Dévaványán, káplán, majd Füzesabony és Kendereken káplánkodik, azután Nyíregyházán és Karcagon középiskolai hittanár és káplán. Pusztamonos-

tornak 1924 óta plébánosa. A hitélet kimélyítésében valamint társadalmi téren széleskörű és eredményekben gazdag tevékenységet folytat. Nyíregyházán a Szabolcsi Hírlapot szerkesztette Jászapátin a Katolikus Híradó felelős szerkesztője volt. Irodalmi téren is résztvesz. Megjelent a „Gyöngyösi Vértanúk a Kommunizmus idejéből” című munkája azután a „Giling-galang és „Világosság a páholyban”, ami 140 oldalon jelent meg és országos feltűnést keltett. A világháború ideje alatt közérdekből felmentették a katonai szolgálat alól. A vezetése alatt álló plébánia templomból a háború alatt elrekvirált két harang, Jenes János adományából lett pótolva.

GUGI GUSZTÁV római katolikus tanító, Pusztamonostor. Született Jászberényben 1910-ben. Tanulmányait és a tanító-

képzőt Jászberényben 1929-ben végezte el és még ugyanabban az évben Kunhegyesen helyettes tanító. Pusztamonostornak

1930 óta nagyra-
becsüléssel körülvelt tanítója. Ok-
tatója a Levente Egyesületnek, vezetője a Szivgárdának és tagja a Polgári Lövészegyletnek és az öreg leventék Dalegyesületének.

Jászsági alsó járás.

Az 1876 évi XXXIII. t. c. alkotta meg a Jászságból, a Nagykunságból és Heves-Külső Szolnok megyének egy részéből a mai Jász Nagykun Szolnok vármegyét, melynek egyidejű közigazgatási rendezése folytán alakult ki a mai Jászsági alsó járás is. Azelőtt a jászközségek közigazgatásilag a Jász-kun területekhez tartoztak. A járás 91.141 katasztrális hold területén 57.000 lakóssal bír. A háború utáni népesedési

Jászapáti.

Jászapáti. „Jössze” sporttelep tórészlete.

szaporodás emelkedőben van és egyes helyeken 10—25 százalékos népesedési szaporodás tapasztalható. A járásban az 1930-as évi lélekszám emelkedés 506.

A lakosság 80 százaléka földmiveléssel, 12 százaléka kisiparral foglalkozik és 8 százalékat a kereskedők és a szabadfoglalkozású értelmiség teszi ki.

A közegészségügyi viszonyok a forradalmak utáni időkben kevésbé

kielégítők voltak, amihez nagy részben a háború és a forradalmak okozta gazdasági leromlás, a járásnak ebből eredő anyagi gondjai és a betegek nagy számaránya járult hozzá. Az utolsó tíz év alatt sokat fejlődött a járás közegészségügyi állapota és messze túlhaladja a tíz évvel ezelőtti

Hősök emléke Jászkišeren.

viszonyokat. A betegek kezelése, a betegek gyógyellátása, az egészségügyi óvintézkedések teljesen kielégítők. A legnagyobb népbetegség a tuberkulózis és a gyermeknél a bélhurut. Az összes haláleset 11 százaléka tuberkulózis és 13 százaléka bélhurutos beteg. A járásnak nincsen még kórháza, de minden községben már háború előtt volt jól szakképzett orvosa.

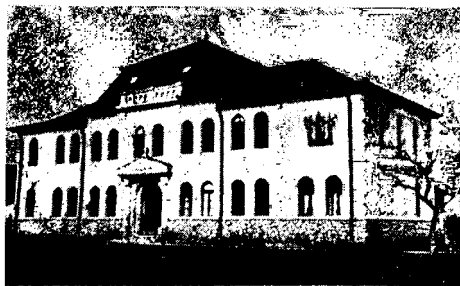
A lakosok 90 százaléka római katolikus, 8 százaléka protestáns és 2 százaléka izraelita. A hitélet, valamint a családi morál igen szépnek, illetve jónak mondható. A lakosság mai általános helyzete igen nehéz. A kereset állandó csökkenésével egyre jobban eladósodnak.

Józan gondolkozásukra és erős hazafiságukra jellemző, hogy a járás területén a múltban sem volt és jelenleg sincs semmiféle nemzetközi, vagy más nemzet, társadalom és hitellenes szervezet. Ezeknek az eszméknek a járás józan és morális lakossága között nincsen talaja.

A járás területén ma körülbelül 10.000 ház áll. Ezek között az újabb épületek téglából és cserépfedővel, míg a régi házak még náddal vannak fedve. Az utolsó tíz év alatt kb. 2.500—3.000 házat építettek, legnagyobb részt a lakosok saját költségére.

A háború óta jelentős javulás állott be a közoktatás terén is. Minden községben iskolák épültek és Jászapátiban reál gimnázium is van. Polgári iskolája Jászapátinak és Jászladányban van.

A pénzügyi helyzet olyan rossz, mint az egész országban általában. Az utolsó tíz év beruházásai azonban mégis igen jelentékenyek voltak. A háború óta van villanyvilágítás Jászapátin, Jászkišeren, Jászladányban és Jászsalsószentgyörgyön. Jászapátin van az artézi kútak vizével táplált vízvezeték is. A földművelésügyi minisztérium kérésére a községeknek juttatott legelőt kivül kiosztottak és parcelláztak 5.000 katasztrális hold területet.

Jászkišér. Róm. kath. iskola.

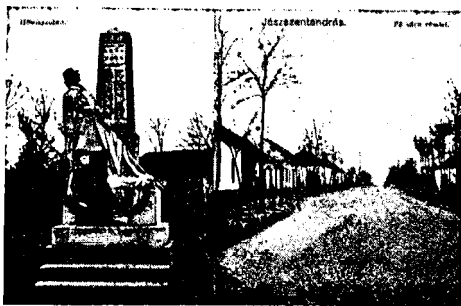
A járás kulturális élete is nivós. Minden községében tartanak a téli hónapokban ismeretterjesztő, gazdasági és egészségügyi előadásokat. Számos műkedvelő előadás gondoskodik a szórakozásról és igen jóhírű a Jászapáti Iparos Dalárda. Ezenkívül van még több levante zenekar. A téli előadásokkal egyidejűleg analfabéta tanfolyamokat is tartanak.

Testnevelése országos viszonylatban is kitűnő helyen áll a Jászapáti Őszetartás Sport Egylettel, amely már több jó úszót adott a magyar úszósportnak, sőt egyik tagja a párizsi diákolimpiáson első díjat is nyert.

Az egyes községek a háború utáni tíz esztendő alatt számos kőutat és gyalogjárót építettek, iskolákat emeltek, villanyvilágítást vezettek be és sok renoválási munkálatot hajtottak végre. Jászszentandrás kitűnő állattenyésztéséről kell még megemlékezni, mert állatkiállításokon már díjat nyert. Nevezetes még jó dohányjáról. Jászsalsószentgyörgy kitűnő lovairól nevezetes országszerte. Tiszasülynek egyik érdekessége az 1490-ben épült Szent László templom.

Jászklisér. Községháza.

Jászszentandrás. Hősök szobra.

Az a munka, a szorgalom és a nagy nemzeti tragédia erős elviselése, de a jövőbe vetett törhetetlen akarat, kitartás és nemzeti munkaerő, ami a Jászvári alsó járás lakosainak életében és munkálkodásában tapasztallható egyik legjobb bizto-

sítéka annak, hogy a Trianon sújtotta magyar nemzet ismét talpra fog állni, hogy betöltse a jövőben is Középeurópai történelmi hivatását.

Dr. HORVÁTH JÓZSEF főszolgabíró Jászapáti. Született Jászberényben 1881-ben. Középiskoláit Jászberényben végezte és Kolozsvárott avatták az államtudományok doktorává. Pályáját 1904-ben mint t. b. szolgabíró kezdte meg és Szolnokon, Jászberényben, Tiszaroffon, majd mint szolgabíró 1906-tól Kunhegyesen, 1908-tól Jászapáti és 1912-től mint tiszteletbeli főszolgabíró működött. 1920-tól főszolgabírája a járásnak és a járás kulturális, gazdasági, szociális és közigazgatási fejlődéséért kifejtett eredményes munkássága megyszerte nagy tiszteletet és elismerést vált ki. Elnöke a járás valamennyi sport és Levente egyesületének, a Katholikus Egyházközségnek, diszelnöke a Vasutasok és a Kereskedők Egyesületének és t. b. elnöke a Gazda Körnek, valamint a Keresztény Földmives és Munkás Egyletnek. A kommunizmus alatt erősen hazafias magatartásáért a kommunisták részéről üldöztetésben volt része, le is tartóztatták, de sikerült nagyobb veszedelem nélkül megszabadulnia.

Dr. BATHÓ LAJOS tb. főszolgabíró, Jászapáti. Született Jászberényben 1891-ben. Gimnáziumi érettségijét ugyanott tette le, az államtudományok doktorává Budapesten 1918-ban avatták. Pályáját Jászapáti mint vármegyei közigazgatási gyakornok 1918-ban

kezdte. 1921-ben szolgabírónak választották meg és 1919 óta a vármegye egyik legnagyobb köztiszte-

letben és megbecsülésben álló tb. főszolgabírája. Elnöke a Jászapáti Rokkant Egyesületnek, a Tennis Egyletnek, az Uri Kaszinónak tagja és vigalmi bizottságának elnöke. Tagja a „Jössze” Jászapáti Összetartás Sport Egyesület választmányának, a budapesti Földrajzi Társaságnak, a Római Katholikus Egyházközség Tanácsának, a jászapáti Lövész Egyesületnek, ellenőre a Vadász Egyesületnek és h. elnöke a TESz helyi szervének.

JÁSZAPÁTI. Lakosságának száma 15.000. Természetes szaporodása 1500 lélek. A lakosság főfoglalkozása földmivelés. A község területén 2809 ház áll, a tanyái 600 házzal együtt. A háború befejezése óta a községben 800 ház épült fel. A község 100 házhelyet osztott szét, melyek kivétel nélkül beépítettek. A háború utáni válságos gazdasági helyzet és Jászapáti község súlyos terhei dacára eleven termelő és alkotó élet indult meg. 1923-ban felállították a hősök szobrát és megépítették a hősök útját. 1928-ban egy nyolctantermes elemi iskolát renováltak. 1924-ben két egytantermes tanítói lakással ellátott tanyai iskola épült és ugyanabban az évben vezették be a községbe a villanyvilágítást. 1925 és 26-os években két jegyzői lakás épült és nagy tempóban indult meg az erdősítés és a fásítás mely azóta is állandóan és rendszeresen folyik. Ugyancsak ebben az évben telepítették át a községi polgári leányiskolát és az áttelepítéssel egyidejűleg végrehajtották az átalakítási munkálatokat is. A következő években sem csökkent az alkotó

munka és sorozatosan követték egymást az építések, átalakítások, berendezések munkálatai. A község átvette a villanyvilágítás szolgáltatását, 1927-ben artézi kútát fúratott 11 kilométeres vízvezetékkel gyalogjáró utakat építettett nyolckilométeres hosszúságban. 1929-ben egy tanyai templomot és egy hatantermes elemi iskolát építettett. A sportok támogatására a község három hold területet ajándékozott a „Jössze“ Sport Egyesületnek, sporttelep és strandfürdő céljára. A községi kulturális, társadalmi és gazdasági fejlődését több helyi egyesület és testület támogatja. A testületek között szerepel a Gazdasági és Polgári Kör, az Uri Kaszinó, az Ipartestület, a Katholikus Nőegylet, a Keresztény Munkáskör, a 48-as Olvasókör, a Levente Egyesület, valamint számos más testület.

Dr. KHINDL IMRE községi orvos, Jászapáti. Született ugyanott 1901-ben. A gimnáziumi érettségi vizsgálatait Egerben 1919-ben tette le és 1927-ben Budapesten szerezte meg diplomáját. Pályáját ugyanabban az évben Budapesten a Rókus kórházban kezdte meg, majd 1928-ban a sátoraljaujhelyi és 1929-ben a szolnoki közkórházban működött. Jászapáti 1929 október hó elseje óta van és 1930-ban választották meg eredményes működésének és nagy szakképzettségének elismerésül községi orvosnak. Tagja az Uri Kaszinónak, a Sport egyesületnek és a Polgári Lövészegyletnek.

BUGYI BÉLA községi állatorvos, Jászapáti. Született ugyanott 1902-ben. Gimnáziumi érettségijét Jászapátiban 1921-ben, állatorvosi főis-

kolát pedig Budapesten 1926-ban végzett. Pályáját ezévben kezdte Jászapáti, ahol 1927 óta mint községi állatorvos működik. Tagja az Uri Kaszinónak, a Gazda és Polgári Körnek, a 48-as Körnek és a Sportegyesületnek.

LENGYEL MIKLÓS királyi járásbíró, Jászapáti. Kaposváron született 1875-ben Gimnáziumi érettségijét 1894-ben a kaposvári állami főgimnáziumba tette le. Egyetemi tanulmányait Budapesten folytatta. Pályáját 1898-ban Kaposváron kezdte el, mint törvényszéki aljegyző, 1909-ben már tanácsjegyző a pécsi királyi ítélő táblánál, majd Abádszalókon 1907-től albiró, 1911-től vezető járásbíró. 1920-tól Jászapátinak volt vezető járásbírája. 1921-től pedig a járásbíró elnöke. Kisebb, jobbára történelmi és más közérdekű tárgyú közleménye jelentek meg a helyi lapokban. Másodelnöke az Uri Kaszinónak és a „Jössze“ Sport Egyesületnek. Utóbbinak egyben tiszteletbeli tagja is.

SIMON IGNÁC katolikus reál-gimnáziumi igazgató, Jászapáti. 1875-ben született. Középiszkoláit 1887-től 1895-ig Kőszegen és Kecskeméten, egyetemi tanulmányait 1900-ig Kolozsvárott és Budapesten végezte. Ez évtől tanára volt a Budapest VII. kerületi állami főgimnáziumnak, 1918-tól igazgatója a tordai állami gimnáziumnak és 1917 óta mint a katolikus reál-gimnázium igazgatója fejt ki Jász-

apátiban nagyértékű és reális eredményekkel gazdagodó pedagógiai tevékenységet. Tagja a római katolikus Iskolaszékeknek, a községi testnevelési bizottságnak, prefektusa az URAK kongregációjának, elnöke a Szabadoktatási Egyesületnek, a KANSZ helyi választmányának, a Polgári Lovászegyletnek, alelnöke a községi Iskolaszékeknek, és a „Jössze” Sport Egyesületnek tb. választmányi tagja. Értékes irodalmi munkásságot fejt ki. Szívesen fogadott és mélyen szántó gyakorlati tankönyvbírálatokat írt, valamint felelős szerkesztője volt a „Jász Ujságnak” is. Minden ténykedésével a község, kulturális, gazdasági és szociális fejlődését szolgálja, mellyel általános köztiszteltet és közszeretetet váltott ki.

FELLNER FERENC reál gimnáziumi tanár, Jászapáti. Született Nyitraán 1892-ben. Ugyanott tette le érettségijét 1910-ben. A Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti fakultásának 1910-től 1914-ig volt hallgatója és tanári oklevelét 1915-ben nyerte el Budapesten. 1914-ben Jászapáti mint helyettes tanár működött, 1917 óta rendes tanár a községben. Értékes pedagógiai működésén kívül igen szép társadalmi és irodalmi tevékenységet fejt ki. 1920 óta a „Jász Ujság” felelős szerkesztője. Tagja több társadalmi, valamint tudományos egyesületnek és a „Jössze” sport egyesület választmányának.

TAKÁCS SÁNDOR római katolikus elemi iskolai igazgató, Jászapáti. Szabadkán született 1895-ben. A tanítóképzőt 1914-ben Kaloocsán végezte. Pályáját ugyanabban

az évben Dunapatajon kezdte, majd 1916-ban Ókérén és 1922-től Kunszentmiklóson mint kántortanító működött. Jászapáti-ban 1924-től tanított és eredményes pedagógiai működésének elismerésül

1926-ban iskolaigazgatónak nevezték ki. Értékes társadalmi tevékenysége során titkára a Kath. Egyházközségnek, egyik főoktatója a Levente Egyesületnek, ügyvezető igazgatója a Földmives Ifjúsági Egyesületnek, amelynek egyik alapítója, ügyvezetője az iskolán kívüli Népművelési Bizottságnak, pénztárosa a Vöröskereszt helyi fiókjának, tagja az Uri Kaszinónak, a Gazda és Polgári Körnek és a Sportegyesület Választmányának. Vezetője a Nemzeti Munkavédelem helyi csoportjának és igazgatója az Iparostanonciskolának. Széleskörű és sokoldalú, mindenben a község fejlődését támogató ténykedéséért őszinte megbecsüléssel és szeretettel adóznak Takács Sándornak. 1917-ben vonult be harctéri szolgálatra és az olasz fronton teljesített szolgálatot az összeomlásig. Ma mint tartalékos hadnagy van nyilvántartva.

DÉVALDJÓZSEF tanító, Jászapáti. A borsodmegyei Bánbodvátton 1903-ban született. A tanítóképzőt Sárospatakon 1922-ben, a tanárképzőt Budapesten 1928-ban végezte. Jászapáti-ban 1922 óta van és igen értékes tagja Jászapáti tanítókarának. Karnagya az Iparos Dalkörnek és dalkarával egyházi, nemzeti és helyi ünnepélyek alkalmával igen sikere-

sen szerepel. Résztvett már országos versenyeken, Szegeden, Debrecenben és Hódmezővásárhelyen. Jászsági versenyeken kétszer nyert első és Hódmezővásárhelyen egy alkalommal második díjat. Parancsnoka még a Cserkész Csapatnak és tagja az Uri Kaszinónak.

KOPA GYÖRGY m. kir. állampénztári főtiszt. Jászapáti. Született Tiszaföldváron 1896 ban. Felsőkereskedelmi isko-

láját 1914-ben érettségivel végzele Kolozsváron. 1919-től 1921-ig a számvevőségénél, mint gyakornok kezdte meg pályáját. Jász-

apátiba 1921-be került, ahol a m. kir. adóhivatalnál teljesít szolgálatot. 1929 óta mint főtiszt működik. Tagja a „Jössze“ Sport Egyletnek, a jászapáti Lovászegyletnek és a jászapáti Kaszinónak. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a szerb, román, valamint az olasz frontokon küzdött végig a világháborút. 1919-ben szerelt le mint tartalékos hadnagy a bronz vitézségi, a Károly csapatkereszt és a hadi emlékéremmel.

SZIKSZAI LAJOS állampénztári főtiszt, Jászapáti. Született ugyanott 1901 ben. Gimnáziumi érettségi

vizsgálatait 1921-ben tette le Jászapátiban, Pályáját 1922-ben kezdte a jászapáti adóhivatalban, ahol mint másodosztályú ál-

lampénztári tiszt működött. 1924-ben elsőosztályú tiszté, majd 1929-ben munkásságának elismeréseként főtiszté nevezték ki. Tagja az Uri Kaszinónak, a Polgári Lovászegyletnek, az Összelártás Sportegyletnek, valamint titkára a Férfiak Mária Kongregációjának is. Társadalmi ténykedése nagy tiszteletet és megbecsülést váltott ki.

TESZÁR LÁSZLÓ m. kir. postamester, Jászapáti. Született Tökete-

rebesen 1884-ben. Alsókereskedelmi iskolát Miskolcon végzett és 1904 től 1918 ig Tiszadob h. postamestere, majd 1930 ig Balmazújváros postamestere volt. Jászapátin 1930. év április elseje óta

működik. Odaadó postai szolgálatának egyik legjellemzőbb mozzanata az, hogy a jászapáti egy szobából álló szűk kis postahivatalt egy a saját költségén teljesen modernül berendezett tágas terembe helyezte át és rendezte be, ahol a postai ügykezelés, a postai felek, a lakosság szempontjából is kényelmes lebonyolítást nyernek. Teszár László Jászapáti rövid szolgálati ideje alatt őszinte megbecsülést és köztiszteletet szerzett magának. Tagja az Uri Kaszinónak és az M. Kir. Postamesterek Országos Egyesületének. A világháború alatt szolgálati érdekből katonai szolgálat alól fel volt mentve.

Dr. DONÁTH ALADÁR orvos és fogorvos, Jászapáti. Született ugyanott 1892 ben. Gimnáziumi érettségijét 1911-ben Jászberényben tette le,

az egyetem orvosi fakultását Budapesten 1919-ben végezte. Pályáját 1914-ben a Zita kórházban kezdte ahol mint medikus működött. 1920-ban a szegedi bábaképző orvosgyakornokaként tevékenykedett majd még ugyanabban az évben Jászapáti-tiba került, ahol működésével köztiszteletet és megbecsülést váltott ki. Társadalmi ténykedései során tagja az Országos Orvosövetségnek, valamint a község képviselőtestületének. A világháború idején 1914-től 1919-ig Budapesten a Zita kórházban teljesített katoniorvosi szolgálatot.

Dr. BRÓSZ RÓBERT ügyvéd, Jászapáti. Született Vajdahungadon 1886-ban. Gimnáziumi érettségijét

Kolozsvárott 1904-ben szerezte a Ferenc József tudományegyetem jogi fakultását 1907-ben végezte. Még abban az évben Kolozsvárott ügyvédjelölt 1911-ben

Parajdon nyitott önálló ügyvédi irodát, de 1916-ban a románok betörésekor menekülni kényszerült. 1916-tól 1917-ig három ügyvédi irodát vezetett Szolnokon. Jászapátiin 1917 óta van, ahol értékes társadalmi tevékenységet is fejt ki. 1910-ben megalapította az Erdélyi Ügyvédjelöltek Egyesületét. Ügyésze az Uri Kaszinónak, a Nőegyletnek a „Jössze” Sportegyletnek, a Hitelszövetkezetnek és jogtanácsosa is a Tiszavidéki Hitelintézetnek stb. Igen szép irodalmi munkásságot is fejt ki dr. Brósz Róbert. Az „Ellenzék” és más erdélyi lapok sok tár-

cát és verset közöltek ügyvédjelölt korában. Jászsági Néplapot is alapított, amely később a „Jász Ujság” lett és amelynek jó ideig főszerkesztője volt. A jászapáti reálgimnázium cserkész csapata egy könyvét adta ki „Végrendelet” címmel és ehhez az életfilozofikus munkához Nagy Emil dr. volt igazságügyi miniszter írta az előszót. Munkájának igen szép sajtósikere is volt. Az Országos Gyermektanulmányi és Lélektani társaság is felkérte cikk írására a „Gyermek” című folyóiratba. Jászapátiiban előadások és felolvasások megtartásával is hozzájárult a község kulturnívójának emeléséhez. A világháború alatt bevonult katonai szolgálatra, de súlyos betegsége miatt nem sokkal később felmentették.

Dr. BARÓTHY GÁBOR ügyvéd, Jászapáti. Született Marosvásárhelyen 1897-ben. Ugyanott végezte középiskolai tanulmányait és

1915-ben érettségizett. Diplomáját Szegeden 1922-ben szerezte meg. 1921-től 1924-ig a budapesti rendőrfőkapitányságon

mint fogalmazó kezdte meg pályáját. 1925-ig a komáromi állami határrendőrségnél működött, 1925-től 1930-ig ügyvédjelölt volt Komáromban és Jászapátiin, 1930 február óta önálló ügyvéd. Tagja az Uri Kaszinónak, a Polgári Lövész Egyesületnek, a Levente Egyesületnek, a „Jössze” Sport Egyesületnek, valamint a református egyháztanácsnak. 1915-ben vonult be katonai szol-

gálatra és az orosz, román, olasz harctereken, mint hadnagy küzdötte végig a háborút. 1918-tól 1919-ig a székely hadosztálynál teljesített szolgálatot, majd román fogságba került. 1920-ban visszatért és 1921-ig a nemzeti hadseregben szolgált. Kitüntetései: a Signum Laudis a kardokkal, a II. osztályú ezüst vitézségi érem a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, sebesülési érem, hadi emlékérem és a bajor hadiemlékérem.

GOMBOS ELEMÉR testnevelési altanácsnok, járási testnevelési vezető, nyug. őrnagy Jászapáti. 1886-

ban született Bábolnán. Középiszkolai tanulmányait 1901-ben, a honvéd hadapród iskolát Nagyváradon 1905-ben végezte. Pályáját még ugyanebben az év-

ben mint hadapród tiszthelyettes kezdte meg Fogarason, ahol 1907-ben hadnagy lett, majd Debrecenben, Jászberényben és Jászapátiban teljesített katonai szolgálatot. 1912-ben főhadnagy, 1915-ben százados lett és 1928-ban kapta meg nyugállományában az őrnagyi címet. A világháború idején az orosz fronton 14 és fél hónapot küzdött. Számos kitüntetéssel vonult nyugalomba.

Dr. TÓTH ISTVAN ügyvéd, Jászapáti. Született ugyanott 1898-ban. Középiszkoláit Cegléden 1916-ban és a jogakadémiát Kecskeméten 1921-ben végezte. Szigorlatait Szegeden tette le 1922-ben. 1920-tól ügyvédjelölt volt Jászapátiban, majd 1927-

től önálló ügyvéd a községben. Tagja az Uri Kaszinónak, a Sportegyletnek, a Lövész Egyletnek és a Frontharcosok Egyesületének 1916-ban vonult be harctéri szolgálatra és az olasz fronton küzdötte végig a világháborút. Mint tartalékos hadnagy szerelt le és kitüntetései között van a bronz vitézségi érem, kisezüst vitézségi érem, Károly csapatkereszt és a háborús tiszti emlékérem a kardokkal.

A BEÓTHY CSALÁD Borsod-megyéből telepedett le Jászapátiba, ahol a redenció alkalmával a Család egyik tagja *István* háromszáz forintért váltott meg 300 hold földet melyen ő, majd a fia *Miklós* és ugyancsak *Miklós* nevű unokája gazdálkodtak, bár mind a hárman ügyvédi diplomával rendelkeztek. Utóbbinak fia *Lajos* a Jászkun kerületek törvényszéki bírója volt Jászberény székhelyen. A Család minden generációja és generációinak minden egyes tagja működésében, hivatásában és társadalmi életében a község gazdasági, közigazgatási és kulturális fejlődését szolgálta. Válságos idők jártak számtalanszor Jászapáti felett, de a Beóthy család mindenkor megmaradt helyén és a községgel együtt viselte el a válságos idők csapásait.

Az ősi nemesi Család régi pecsétgyűrűje ma is megvan még. A pecsét címerében két egymással harcoló oroszlán fellett egy férfi alak áll, jobb kezét csipőjére téve, balkezében három nyilveszővel. Szóhagyomány szerint a címer és különösen annak felső alakja a Család számára „váradai” előnevet jogosít. A nemesi Család ősi okmányai az idők során a nagy kolera-

járvány idején, vagy a szabadságharc alatt veszték el.

Dr. BEÖTHY JÁNOS földbirtokos, nyugalmazott községi orvos vm. tb. főorvos, Jászapáti. Szü-

letett ugyanott 1850-ben. Középsiskolai tanulmányait a gimnáziumi érettségivel 1873-ban Budapesten végezte a piaristáknál A budapesti tudományegyetem orvosi fakultását 1891-ben végezte s ebben az évben nyerte el honvéd orvossá való kinevezését. A következő évben már honvédfőorvos majd 1892-től 1929-ig Jászapáti községnek az Országos Társadalombiztosító Intézetnek és a Gyermekekmenhelynek volt az orvosa. Humánus lelkiismeretes és értékes tevékenysége a legőszintébb megbecsülést és köztiszteletet váltott ki. Tagja az orsz. Orvosi Szövetségnek, a Törvényhatósági Bizottságnak, a községi képviselőtestületnek, az Uri Kaszinónak, a Gazdakörnek, a 48-as körnek és a Sportegyletnek. A világháború alatt a Római Katolikus Nőegylet által fenntartott jászapáti hadikórháznál négy évig tartó önfeláldozóan nemes és értékes működéséért a Vöröskereszt oklevéllel és érdemkereszttel tüntette ki.

BEÖTHY ISTVÁN szobrászművész, Jászapáti. Hevesen született 1897-ben. Középsiskolai tanulmányait Jászberényben 1915-ben, gimnáziumi érettségivel végezte és 1919-től 1924-ig a budapesti Képzőművészeti Főiskola hallgatója volt.

Művészeti tanulmányainak folytatására 1928 óta Párizsban él és egyike a magyar képzőművészet legnagyobb tehetségeinek. A világháborúban 1915-től az olasz fronton küzdött az

összeomlásig. Tagja a következő egyesületeknek: Budapesten: "Kut" Képzőművészek Új Társasága, "Ume" Új Művészek Egyesülete. Párizsban: "Association Artistique Les Surindépendants", "Artistes Indépendants", Invité de la "Salon des Tuilleries", "Art Concert".

Dr. BEÖTHY KÁROLY közjegyző jelölt, Jászapáti. Született ugyanott 1902-ben. Gimnáziumi vizsgáit

ugyanott tette le 1920-ban. Diplomáját 1914-ben Szegeden szerezte Pályáját 1925-ben Jászapátiin kezdte, ahol másfél évig ügyvédjelölt volt, két évet Szekszárdon töltött és 1928 óta Jászapáti közjegyző jelöltje. Társadalmi ténykedése során tagja az Uri Kaszinónak, a Sport egyesületnek és az Első Gazgakörnek.

KOCZKA ISTVÁN földbirtokos Jászapáti. Született ugyanott 1859-ben. Gimnáziumot Jászberényben végzett. Földbirtokát 1920 óta vezeti önállóan. Elnöke az Uri Kaszinónak, a Hitelszövetkezetnek, az Ujszász-Jászapáti Hévnek és tagja a törvényhatósági bizottságnak. A világháborúban öt fia küzdött a frontokon,

melyek közül az egyik a szerb fronton hősi halált halt.

HORVÁTH PÁL földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, Jászapáti. Született ugyanott 1878-ban. Gimnáziumitanulmányait Jászberényben folytatta, azonban tanulmányait félbekerletett hagynia mert édes apja korai elhunytja miatt 16 éves korától, 1894-től édes anyjával kezelte a birtokot, amelynek vezetése később egyedül az ő kezébe ment át. Sokat tett a község gazdasági és kulturális nivójának emelésére, mellyel nemcsak Jászapátiban, hanem általános is megbecsülést váltott ki. Elnöke a Gazdasági és Polgári Körnek, törvényhatósági bizottságnak tagja, a képviselő testületnek az iskola széknek, a Jászapáti Gözmalom R. T. igazgatóságának, az Uri Kaszinó választmányának, a „Jössze“ Sport Egyesületnek, valamint számos egyesületnek és testületnek. A világháború alatt 1914-16-ig teljesített katonai szolgálatot.

NAGYPÁL IMRE földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, Jászapáti. Született ugyanott 1883-ban. Felsőkereskedelmi iskolai érettségijét Késmárkon 1903-ban tette le. Pályáját 1904-ben kezdte meg és 1929-ig mint banktisztviselő működött, legutóbb a jászapáti Kölcsönpénztár Részvénytársaság igazgatója volt. 1911 óta önállóan vezeti birtokát. Értékes társadalmi és közigazgatási munkásságáért a legnagyobb tiszteletet és megbecsülést váltotta ki. Tagja a község képviselő testületének, az Uri Kaszinónak, a Frontharcosok Szövetségének, valamint számos társadalmi és gazdasági egyesületnek. A világháború kitörésekor 1914-ben

vonult be katonai szolgálatra és a szerb frontra került, ahol 1916-ban súlyos betegsége folytán visszarendelték a hadtáp vonalhoz. Mint tartalékos százados szerelt le a Signum Laudissal, a Károly csapatkereszttel és a háborús emlékéremmel.

LÖWY PÁL földbirtokos, bankár, Jászapáti. 1894-ben született ugyanott. Gimnáziumi tanulmányait Jászberényben és Iglón végezte 1912-ben. Kereskedelmi főiskoláját Bécsben 1913-ban, a gyarmati akadémiát Hamburgban 1914-ben végezte el. Azután átvette édes apjától örökölt birtokának vezetését. 1918-tól 1926-ig igazgatója volt a Jászvidéki Takarékpénztárnak. 1926-ban önálló banküzletét nyitotta meg, amely ma is egyike a legmegbízhatóbb és a legszolidabb banküzleteknek. Löwy Pál közgazdasági, pénzügyi és társadalmi működése a legnagyobb megbecsülésnek örvend és különösen Jászapátiban veszik körül őszinte szeretettel, azért az erkölcsileg és anyagilag gyakorolt támogatásáért, amellyel a község minden vonatkozású fejlődését előmozdítja. A család nagy népszerűségét hűen tükrözte vissza a Löwy Pál édes apjának temetésén megnyilvánuló általános és óriási részvét, amely igen távol eső területekről is a temetésre szólította hűveinek tömegét. Löwy Pál tagja a törvényhatósági bizottságnak, a képviselő testületnek, a Gazdasági és Polgári körnek, a Polgári Lövészegylet választmányának és a Frontharcosok szövetsége helyi szervének. A Kereskedelmi egyesületnek ügyvezető alelnöke. A világháború során 1915-ben vonult be és az orosz, majd az olasz fronton küz-

dötte végig a háborút. Mint tartalékos hadnagy 1918-ban szerelt le. Kitüntetései: a Signum Laudis a kardokkal és az arany érdemkereszt a kardokkal.

BISTEY REZSŐ Máv. főintéző, Jászapáti. Született a zemplénmegyei Izbugyaradványon 1877-ben. Gimnáziumi érettségijét

1896-ban Iglón szerezte meg és a vasuti tisztitanfolyamot Budapesten 1899-ben végezte. 1897-ben Bánrvén kezdte meg pályáját, majd 1913-tól

1916-ig Sátoraljaujhelyen helyettes főnök, 1918 óta állomás főnök Jászapátiban. Értékes tevékenységei mellett társadalmi ténykedései során tagja a Vasuti és Hajózási Klubnak, a jászapáti Sportegyesületnek, valamint az Uri Kaszinónak. 1916-tól egészen az összeomlásig a hadi vasutnál tett szolgálatot az orosz fronton és mint főhadnagy szerelt le. Kitüntetései: A Signum Laudis és az arany érdemkereszt.

NAGY GY. ISTVÁN órás és ékszerész, Jászapáti. Ugyanott született 1881-ben. Iskolai tanulmányait

Jászapátin 1892-ben, ipari tanulmányait Budapesten 1896-ban végezte. Pályáját 1896-ban kezdte Dunapatajon, majd 1898-tól 1900-ig Jászberényben mű-

ködött. Ezután Győr, Temesvár, majd Pécs következett és 1911-ben már önálló órás- és ékszerész Jásza-

pátin. A község érdekeit mindenkor szemelőtt tartva, a község ügyeinek egyik legjobb védője és harcosa lett és ezért beválasztották a törvényhatósági bizottságba. Tagja még az Ipartestületnek, a Kereskedelmi Egyesületnek, valamint alapító tagja a „Jössze” sportegyesületnek. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és a szerb, az orosz, majd a román frontokon küzdötte végig a világháborút. Kitüntetései: a bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt.

JÁSZSZENTANDRÁS nagyközség lakossága 5230 lélek. A haboru utáni természetes szaporodása 800 lélek. A község területén 1155 ház áll, melyből a háboru óta 320 ház épült fel. A község huszonkét ház helyet osztott ki, melyeket már beépítettek. A háboru óta 3700 méter összhosszúságban nagyobbarányu utjavítás történt és a vicinális utvonalából nagy részben törvényhatósági ut lett. Az utépítésekkel egyidejűleg három új utca létesült, a község tereit pedig szabályozták. Az alkotások kronológikus sorrendjében az első egy egytantermes tanítói lakással ellátott iskola építése és a Levente Lövölde felállítása volt 1925-ben. 1926-ban a község házát két teremmel nagyobbitották meg. Egy egytantermes és külön egy kéttantermes tanítói lakással ellátott iskola épült a felső tanyán, felépült az orvosi lakás, a telki tanyán egy egytantermes tanítói lakással ellátott iskola épült, felállították a hősök szobrát, megépítették a hősök ligetét, a községi csárdát, a csendőrlakatanya igen szép épületét, segédjegyzői lakást. 1928-ban a csordajárasi határban elemi iskola épült két tan-

teremmel és tanítói lakással, a templom elrekvirált harangjait pótolták és beszerezték a tűzoltó felszereléseket. Bár nincsen a községnek közös legelője állattenyésztése mégis példás és nagyon jóhírű. Lábas jászágai a legtöbb díjat nyertek állatkiállításokon és különösen gyönyörű bikái híresek. Az erdősítés és fásítás állandóan folyik, melyet nagyobb részt a lakosság maga végez el. A kitűnő szőlőtermelés módot adott arra, hogy négy egyesületi szeszfőzde szövetkezeti alapon tömörülhetett. Jászszeptandrás országszerte híres dohánytermeléséről. A községben számos testület támogatja Szamossi György főjegyzőt és a képviselőtestületet eredményekben gazdag működésében. A Központi Katolikus Kőr, a Felsőtanynai Olvasókör, az Alsótanynai Olvasókör, Iparosok és Kereskedők Köre, Keresztény Ifjúsági Egyesület, Járási Katolikus Olvasókör, Iskolánkívüli Népművelési Bizottság, Testnevelési Bizottság, Levente egyesület és még számos más testület, melyeknek részben alapítója, diszelnöke és vezetője, egyrésztől Szamossi György főjegyző és másrésztől Száz Károly római katolikus plébános.

SZAMOSSI GYÖRGY községi főjegyző, Jászszeptandrás. Született 1885-ben Kunszentmártonban. Kö-

zépiskolai tanulmányait Egerben 1904-ben, a közigazgatási tanfolyamot Kassán 1910-ben végezte és ugyanott szerezte meg jegyzői oklevelét is. Pályá-

ját 1907-ben Ecséden mint jegyzői gyakornok kezdte meg. 1910-től Mezőtárkány és Recsk községek jegyzője volt. 1915-ben Nagybátonyban körjegyzőnek választották meg és 1923 óta van mint főjegyző Jászszeptandráson. A község minden vonatkozású fejlődése érdekében kifejtett munkásságát legjobban azokban az alkotásokban látni, amelyek a község a legválságosabb idők dacára is megvalósított. Állandó alkotó munka folyt beruházás, renoválás, építkezés, bővítés, fejlesztés és mindehhez a munkához Szamossi György főjegyző nagykonceptióju munkássága és a község szorgalma és áldozatkészsége kellett.

SULYOK PÁL adóügyi jegyző Jászszeptandrás. Született Nagybátonyban 1903-ban. Középkolait felsőkereskedelmi érettségivel 1924-ben Budapesten, a közigazgatási tanfolyamot Nyíregyházán végezte és ugyanott szerezte meg jegyzői oklevelét is 1929-ben. Pályáját 1925-ben mint jegyzői gyakornok kezdte, majd 1929-től Erdőteleken mint helyettes jegyző működött és mint adóügyi jegyző 1930 óta van Jászszeptandráson. Társadalmi tevékenységei során tagja az Önkéntes Tűzoltó-testületnek és a Nemzeti Munkavédelemnek.

FUTÓ TIBOR ISTVÁN községi segédjegyző, Jászszeptandrás. Született Jászberényben 1901-ben, Gim-

náziumi tanulmányait Jászberényben 1919-ben jogi tanulmányait Budapesten és a közigazgatási tanfolyamot Szombathegyen végezte és ugyanott szerezte meg a jegyzői oklevelét is. Pályáját

1922-ben, mint jegyzői gyakornok kezdte meg Kuncsorbán. Jászszentandráson 1924 óta van és közigazgatási működésén kívül igen értékes társadalmi tevékenységet fejt ki. Elnöke a Polgári Lövészegyletnek, a római Kath. Kisgazdák és Földmunkások szervezetének. Alelnöke a Hadirokkantak Szövetségének ügyvezetője a Méhészegyletnek alapítója és főparancsnoka az Önkéntes Tűzoltó Testületnek, vezetője a Nemzeti Munkavédelem helyi alkörzetének, valamint több más testületnek is. Nagyon praktikus és főleg gazdaságos gyümölcsstermelési akciót indított, melynek eredményeképpen a gyümölcsstermelés minőség és mennyiségbeli emelkedését kívánja megvalósítani.

NIVER FERENC adóellenőr, Jászszentandrás. 1884-ben született Zétyenyen. Középiskolai tanulmányait

Kassán 1900-ban végezte. Pályáját édesapja mellett töltött gazdasági munkódásával kezdte, 1911-től a Fairpari r. t.-nél és 1919-től a szepességi püspöki uradalom segédtisztje volt 1921-ig. Jászszentandráson 1921 óta van, ahol értékes és eredményes társadalmi tevékenységet is fejt ki. Ő. v. elnöke és oktatója a Polgári Lövészegyletnek, főoktatója a Levente Egyletnek, alelnöke a Tűzoltó Testületnek. 1914-ben katonai szolgálatra vonult be és az orosz, az olasz és a román frontokon küzdött végig a háborút. Kiténtetési a koronás ezüst érdemkereszt a vitézségi szalaggal.

SZÁZ KÁROLY római katolikus plébános, Jászszentandrás. Született 1889-ben Budapesten. Középiskolai tanulmányait

ugyanott 1908-ban és teológiai tanulmányait 1912-ben Egerben végezte. Pályáját ugyanabban az évben a hevesmegyei Recskén, mint káplán kezdte meg, majd 1913-tól Domoszlón, 1916-tól Jászárokszálláson, 1920-tól Jászapátin, 1922-től Jászberényben működött. 1927-től van Jászszentandráson, ahol először adminisztrátor volt, majd lelkészé választották meg és még ugyanabban az évben plébánossá installálták. Társadalmi tevékenysége során diszelnöke az Iparosok és Kereskedők körének, elnöke az iskolaszékeknek, a Levente Egyletnek, a római Katolikus Gazdakörnek és a római Katolikus Ifjúsági Egyletnek.

JÁZSZSENTANDRÁS róm. katolikus plébániája. A plébánia területén 1762-ben épült egy kápolna. Jászszentandrás Jászárokszállás filiája volt s 1884-től különálló plébánia lett. A plébánián 1884 óta vannak anyakönyvek, 1875-ben épült az első római katolikus iskola és 1891-ben volt az első bérház. A mostani templom 1903-as években Kovács Mihály akkori lelkész rátermett ügybuzgóságával épült ós gótikus stílusban a régi temető udvarában Jászszentandrás közbirtokosságagya- korolja a kegyuri jogokat. A háború alatt elrekvirált harangokat már sikerült pótolni. A templom befogadó képessége 3000 lélek. A templom

udvara a közelmúltban lett rendezve és befásítva. A lakosság igen valóságos életet él. A hitélet kimélyítésében Száz Károly plébánost határozottan támogatja a Rózsafüzér Társulat, Oltáregyesület, Jézus Szive Társulat és a még alakulóban lévő Szivgárda.

Dr. ANTÓNI JÁNOS községi orvos. Jászszentandrás, Kecelen született 1899-ben. Középiskolai tanulmányait 1917-ben Szegeden és a tudományegyetem orvosi fakultását 1922-ben Budapesten végezte. Ebben az évben szerezte meg orvosi diplomáját

is. Pályáját 1923-ban a budapesti kórházaknál kezdte és 1926 óta van Jászszentandrás, mint községi orvos, ahol kiváló működése a legnagyobb megbecsülést és köztisztelőt biztositotta számára. Tagja a törvényhatósági bizottságnak, alelnöke a Levente Egyesületnek, elnöke az Országos Központi Hitelszövetkezet helyi fiókjának és a Rokkant Egyesületnek. Ezenkívül tagja számos más társadalmi Egyesületnek is. 1917-ben vonult be katonai szolgálatra és az olasz fronton küzdött végig a világháborút. 1918-ban szerelt le az elsőosztályú ezüst vitézségi éremmel, a Károly csapatkeresztel, a sebessülési, valamint a hadi emlékéremmel. 1919-ben a Kalocsa vidéki ellenforradalomban tevékeny részt vett, amiért a kommunisták letartóztatták, de sikerült komolyabb következmények nélkül megmenekülni.

PAYER BÉLA gyógyszerész, Jászszentandrás. Született Budapesten 1877-ben. Középiskolai tanulmányait 1895-ben, a tudományegyetem gyógyszerészi kurzusát 1899-ben végezte Budapesten, 1895-ben Győrben mint gyógyszerészgyakornok kezdte meg működését. 1899-től 1926-ig Budapesten, Gyulán és Miskolcon működött. Utóbbi helyen gyógyszerértára volt bérletben. 1927 óta Jászszentandrás, saját gyógyszerlárát vezeti. Tagja az Országos Gyógyszerész Testületnek.

MEDVECZKY FERENC római katolikus elemi iskolai tanító, Jászszentandrás. Született Gyöngyösön 1898-ban. 1916-ban Eperjesen végezte a tanítóképzőt és 1918-ban Debréten, majd 1920-ban Sirmabesenyőn és 1923-tól Hevesen tanított. Jászszentandrás, 1925 óta van, ahol egyik legjobb erőssége a tanítói karnak. Társadalmi ténykedései során többek között jegyzője az Ifjusági Legényegyletnek. A világháború idején 1916-ban vonult be és a román, majd az olasz frontokon küzdött végig a világháborút. Kitüntetései: a másod osztályú ezüst vitézségi érem.

MEDVECZKY FERENCNÉ, Kocsis Szerén tanítónő. Jászszentandrás. Jászkiséren született. Cinkotán 1921-ben végezte a tanítóképzőt, majd 1924-ben Hevesen tanított és 1925 óta van Jászszentandrás, ahol értékes pedagógiai nevelése általános megbecsülést és köztisztelőt váltott ki.

† JÁSZKISÉR. Lakossága 9000 lélek, a háború utáni természetes szaporodás 2000. A község területén 1800 ház áll, ebből a háború óta 400 épült fel. Az O. F. B. 2180 hold földet osztott szét 800 igénylő között és a birtokosok 2200 hold földet parcelláztak fel önként 150 igénylő között. A község maga is 90 házhelyet osztott ki, amely közül alig van beépítetlen. Útépítési munkálatai során kiépült 7 kilométeres hosszúságban egy törvényhatósági út és a kiosztott házhelyek beépítésével egyidejűleg 15 kilométer hosszúságban beton gyalogjáró. 1929-ben alakították a hősök ligetét. A római katolikus egyház egy öltantermes iskolát, a református egyház egy négy tantermes, diszteremmel is ellátott iskolát épített. Ugyanebben az évben fejezték be a villanyvilágítás bevezetését. 1930-ban a Telcs Ede által alkotott monumentális bronz hősök emléksobrát felállították. A község gazdasági, kulturális, szociális és közgazgatási fejlődését jelentékenyen támogatja a községben eredményesen működő számos egyesület. Így többek között a Kaszinó Egyesület, a 48-as Olvasókör, a Gazda Kör, az Ipartestület, az Iparos Ifjúsági Egyesület, a Református Nőegylet, a Református Ifjak Egyesülete, a Polgári Lövész Egyesület, a Levente Egyesület, az Iskolánkívüli Népművelés és a Testnevelési Bizottság, az Iparos Dalárda. Jelentős alakulás még a Hangya Fogyasztási Szövetkezet, Hitelszövetkezet, Jászvidéki Takarékpénztár rt. — Itt van a székhelye a Heves—Szolnok—Jászvidéki Tisza és Belvízszabályozó

társaságnak. Itt van egy 2000 vaggón befogadóképességű dohányraktár a kincstári beváltó hivatal telepén.

GERGELY ANDOR községi főjegyző, Jászkisér. Jászszentandrason született 1892-ben. Gimnáziumi tanulmányait Egerben

a cisztercitáknál, Nagyváradon a premonstreieknél és Jászberényben az állami főgimnáziumban végezte, ahol 1909-ben szerezte meg érettségijét. Jo-

got Budapesten a Pázmány Péter tudományegyetemen és az egi jogakadémián hallgatott. 1914-ben Szombathelyen jegyzői oklevelet szerzett. 1916-tól 1919-ig Szabolcs vármegye szolgálatában állt Nyíregyházán az alispáni hivatalban, ahol a háborús élelmezési és általános ellátási ügyek intézője volt. 1919-ben a proletárdiktatúra bukása után felelős szerkesztője lett a „Nyírvidek” című nyíregyházai napilapnak, de erősen hazafias magatartásáért a román megszálló hatóságok eltávolították az újságtól és fogságba vitték. Onnan 1919 év végén szabadult meg, de a románok által megszállva tartott Nyíregyházára nem mehetett vissza és ezért szülőföldjén húzódott meg. 1920 januárban Jászkiséren községi főjegyzővé választották meg. Azóta tölti be ezt az állását. Elnöke a Jászsági alsó járás jegyző egyesületének, alelnöke a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei jegyző egyesületének. A kormányzó úr 1930-ban IV. polgári érdemkereszttel tüntette ki.

MÁTRAY FERENC községi jegyző, Jászkisér. Született Nagyvivánon

1900-ban. Főreáliskolai érettségi vizsgáit 1920-ban Debrecenben végezte. Egerben járt a közigazgatási tanfolyamra és ott nyerte el jegyzői oklevelét 1923-ban. Még abban az évben,

mint segédjegyző került Jászkisérre, ahol mint adóügyi jegyző működik. Főoktatója a Levente Egyesületnek, főtitkára a Polgári Lövész Egyletnek és tagja a Kaszinó Egyletnek. 1918-ban az orosz frontra ment és ott volt az összeomlásig a megszálló csapatokkal. A Károly csapalkereszttel és a háborús emlékéremmel szerelt le.

SÁRPÁTKY FERENC római katolikus plébános, Jászkisér. Született Borszéken 1873-ban. Gimnáziumi tanulmányait Csiksomlyón, érettségijét 1894-ben Egerben és teológiai tanulmányait ugyanott 1898-ban végezte el. Még ebben az évben Kőteleken, mint káplán kezdte meg pályáját, majd Törökszentmiklóson, azután gróf Almássy Imre házi káplánjaként működött tíz éven keresztül, 1913-tól 1924-ig Tibordarócon volt plébános és ott tartotta ezüstmiséjét is. Jászkiséren 1924 óta van, ahol a hitélet kimélyítésére, az egyházközség fejlődésére, valamint a község kulturális és gazdasági nivelésére, emelésére, értékes munkásságot fejt ki Sárpátky Ferenc szervezte át az egyházközséget, amely a hívek áldozatkészségére van egyedül utalva. Társadalmi tevékenykedése során tagja a különböző egyleteknek.

JÁSZKISÉR RÓMAI KATHOLIKUS PLÉBÁNIÁJA. A plébánia 1701-ben már meg volt, keletkezése pontos idejéről megbízható dokumentumok nincsenek. Az akkori plébánost Zonger János későbbi erdélyi püspököt kiűzték plébániájáról és az anyakönyveket elégették. 1769-ben Gregor Imre privigyei káplánt királyi rendeletre a politikai és egyházi hatóságok a 42 hívőből álló egyházközség lelkészévé beiktatták. Foltin János egri kanonok egervári kisprépost igen szép parochiát, 1906-ban Nagy Virgil tervei szerint pedig tiszta román stílusú templomot építtetett. A világháború idején a templomnak mind a négy harangját és orgonájának sipjait 40 métermázsasúlyban elvitték. A forradalmakat követő esztendőben azonban fáradhatatlan, szorgos és áldozatkész munka indult meg a veszteségek és hiányok pótlására. A válságos idők közepette is egymást követték a beruházások, renoválások és építkezések. 1924-ben a torony tetejét vörösrézrel 1.800 pengőért, az 1928 évben a templomépület tetőzetét palafedéssel 5.000 pengő költséggel borították. 1925-ben két harangot pótoltak, egyiket 15 métermázsasúlyban az egyházközség hívei, a másikat 280 kilógram súlyban G. Varga István és neje ajándékából, 11.000 pengőből. 1926 és 27-es években az orgonaszínpontokat szerezték meg és szerelték be az orgonába 900 pengő, valamint átépítették az ablakokat is 881 pengő költséggel. 1929-ben egy négytantermes tanítói lakással ellátott román stílusú iskola épült 65.000 pengőért.

BERÉNYI ISTVÁN református

lelkész, hitoktató, Jászkisér. Szégeden született 1885-ben. Gimnáziumi érettségi vizsgáit Nagykorósón 1904-ben és teológiai tanulmányait Budapesten 1910-ben végezte. Pályáját Soltvadker-
ten kezdte meg, majd Kecskemét,

Cegléd és Kisharsány voltak működésének további állomásai. Jászkiséren mint hitoktató 1929 óta van. Az „Orle”-nak tagja. 1916-ban mint tábori lelkész vonult be és az orosz, valamint a román frontokon teljesített tábori lelkészi szolgálatot. 1918-ban szerelt le a Károly csapatkereszttel és a lelkészi érdemkereszttel kitüntetve.

JÁSZKISÉR református egyházközsége a XVI. században alakult. 1629-ben már virágzó eclezsia volt. A háború folyamán három harangja és orgonájának sípjai 30 métermázsá súlyban lett elrekvirálva. A megnyilvánult nagy áldozatkészség mellett azonban az egyházközségnek sikerült a harangokat 1927-ben, az orgonasípjokat pedig 1930-ban pótolnia. 1926-ban a temlomra új tornyot építettek és annak tetejét vörösrézrel vonták be. 1929-ben egy egyemeletes épületet vásárolt az egyházközség és azt nagy költséggel háromtantermes iskolává alakította át és ugyancsak ebben az épületben egy nagy termet rendezett be kultúrcélok szolgálatára.

GÓCZA JÓZSEF református lelkész, Jászkisér. Született ugyanott 1891-ben. Érettségi vizsgáit 1910-ben Szászvároson, teológiai tanulmányait 1916-ban Budapesten vé-

gezte. 1911-től Jászberényben, mint s. lelkész és 1928 óta mint lelkész működik Jászkiséren. Elnöke a Református Nőegyletnek, a Református Ifjúsági Egyesületnek és a Hitelszövetkezet felügyelő bizottságának, tagja a

Testnevelési Bizottságnak és az Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak.

vitész HORVÁTH LAJOS római katolikus kántortanító, Jászkisér. Született Csongrádon 1888-ban.

Csongrádon végezte tanulmányait 1903-ban, az állami tanítóképzőt Kiskunfélegyházán kezdte meg, mint s. kántor, majd Szentes, Csongrád és Besenyszög kö-

vetkeztek és 1908-tól már mint községi tanító működött a Besenyszöghöz tartozó Pusztafokorún. 1909 óta van Jászkiséren, mint római katolikus kántortanító és egyik legértékesebb tagja a jászkiséri tanítókarnak. Azonban nemcsak kiváló pedagógiai, hanem értékes társadalmi működéséért is áll nagy közmegebecsülésben. Huszonegy év óta vezetője az Iparos Dalárdának, amely nemzeti egyházi, valamint helyi ünnepek alkalmával nagy sikerekkel szerepel. Tagja a községi képviselőtestületnek, valamint számos más egyesületnek. A járásnak tiszteletben álló vitézi hadnagya s a vitézek ügyeit kiváló figyelemmel intézi el

s érdekeiket mindenütt és mindenkor nagy odaadással képviseli. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz, valamint az olasz frontokon küzdötte végig a világháborút. 1918-ban szerelt le az első és másodosztályú ezüst, a bronz vitézségi éremmel és a Károly csapatkereszt-tel. 1924-ben avatták vitézzé.

TÁNCZOS ALAJOS római katolikus tanító, tart. zászlós, Jászkisér. Született Kőteleken 1908-ban. A tanítóképzőt 1928-ban Szegeden végezte, ezután Szegeden a 9. honv. gy. ezrednél önkéntesi évét szolgálta le és 1929-ben került Jászkisérre, ahol ma

is működik. Értékes pedagógiai és társadalmi ténykedései során oktatója a Levente Egyesületnek, tagja a Kaszinó Egyesületnek és az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság működésének keretében igen eredményes tanfolyamokat vezet.

SZÉKELY GYULA római katolikus tanító, Jászkisér. Született Mikházán 1894-ben. Középiskolai tanulmányait Marosvásárhelyen 1908-ban, a tanítóképzőt 1913-ban Csiksomlyon végezte. Pályáját 1913-ban Nyáradremetén kezdte el, majd 1922-től Tiszaroffon tanított és 1923 óta Jászkisér egyik legmegbecsültebb tanítója. Jegyzője az egyháztanácsnak és a Kaszinó Egyesületnek. Az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság keretében analfabéta tanfolyamot vezet. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a következő évben

az orosz fronton hadifogságba esett. Csak 1922-ben az első tusz csoport hazabocsájtásakor érkezett meg. Mint tartalékos zászlós szerelt le a sebesülési éremmel, a Károly csapatkereszt-tel és a hadi tiszti emlékéremmel.

ZONG FERENC református kántor-tanító, Jászkisér. Született Debrecenben 1889-ben. Ugyanitt végezte a tanítóképzőt 1909-ben. Jászkiséren 1910 óta van állandóan, ahol megbecsült tagja a tanítói karnak. Társadalmi tevékenysége során karagya az Iparos Dalkörnek és tagja a Kaszinónak, az Ipartestületnek, a Gazdakörnek és a 48 as Körnek. A világháború idején az orosz, az olasz és a román fronton küzdötte elejétől végig a háborút. Mint főhadnagy szerelt le a sebesülési éremmel, a Károly csapatkereszt-tel, a bronz, a kis és nagy-ezüst vitézségi éremmel, valamint a bronz és ezüst Signum Laudis kitüntetésekkel.

BAÁN LÁSZLÓ, a Jászvidéki Takarékpénztár igazgatója, Jászkisér. A torontáli Szécsányon 1883-ban született. A kereskedelmi akadémiát Grácban végezte 1902-ben. Pályáját 1904-ben Nagybecskereken kezdte mint főkönyvelő, 1907-től Rozsnyón működött hasonló minőségben, 1910-től Jászkiséren volt a Takarékpénztár főkönyvelője, 1920-ban tudásának és tehetségének elismeréseként a Takarékpénztár igazgatójává nevezték ki. Választmányi tagja a jászkiséri Kaszinó Egyesületnek. A vezetése alatt álló Jászvidéki Takarékpénztár r. t. mindennemű banküggyellett a legszolidabb keretek között foglalkozik. Előnyös kamatozás mellett

fogad el betételeket, viszont méltányos és szolid kamatok mellett kölcsönöket folyosít, váltókat leszámítol, külföldi valutákat vesz és elad. Ügyleteinek nagyobb része a Mezőgazdasági hitelműveletek lebonyolításából áll. A Takarékpénztár Baán László igazgató vezetése alatt a legjobb hírnevet szerezte meg.

ONODY BERTALAN MÁV. állomási előljáró, Jászkisér. Született 1874-ben. Pályáját 1896-ban kezdte Bodrogkeresztúron, majd Tiszolc, Nagyrákó, Pribócz ismét Bodrogkeresztúr, Parnó és Jászdózsa következtek működésében. 1924 óta van Jászkiséren. A világháború során kétszer kellett menekülnie az orosz betörés elől.

KÜRY GÉZA mérnök, Jászkisér. Született Turkevén 1886 ban. Gimnáziumi érettségijét 1904 ben Szászvároson végezte és 1908-ban a budapesti József műegyetemen szerezte meg mérnöki oklevelét. Még ugyanabban az évben a Heves—Szolnok jászvidéki Tisza és Belvíz szabályozási társulat mérnöke volt, majd 1909-től a földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályán működött. 1912-óta állandóan Jászkiséren van és 1913-ban szakasz mérnökké választották meg. A község gazdasági, szociális és kulturális nivójára emelésére széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki. Többek között tagja a Mérnöki Kamarának és Mérnök egyesületnek, a Kaszinó egyesületnek, a Polgári Lövészegylet-

nek és elnöke a járási és megyei versenyeken díjat nyert Levente egyesületnek. A világháború idején 1915-től küzdötte végig a háborút. Kitüntetései: a III. osztályú katonai érdemkereszt, II. osztályú ezüst vitézségi érem és a Károly csapalke-reszt.

simándi KÁLLAY KÁLMÁN gyógyszerész Jászkisér. Született ugyanott 1889. Középiskolai tanulmányait végezte Mezőtúron, Debrecenben, Nagykőrösön 1906-ban lépett a gyógyszerészi pályára, oklevelet 1911-ben Bpsten nyerte el. 1914-től 1918-ig

különböző harctereken teljesített katonai szolgálatot. 1916-ban Albániában a Skutari-tó partján egy katonai mezőgazdaságot létesített ezer hold földön, majd 1917-ben a bosnyák országos kormányzóság lett vezetője. A visszavonuláskor szerbfogságba esett, mint főhadnagy. A kommunizmus bukása után ellenforradalmi tevékenysége miatt Turkeve város képviselőtestülete a rendőrkapitányi teendő elvégzésével ideiglenesen megbizta. 1926 évben Jászládány községben gyógyszerészár jogosítványt kapott. Jászkiséren 1928-óta van, elnök igazgatója a Hangyaszövetkezetnek, alkörzetvezetője a Nemzeti munkavédelmi hivatalnak.

TISZASÜLY nagyközség a Tisza jobbpartján fekszik. Területe majdnem 1700 kat. hold. Ósi neve Süly volt. 1466-ból Suel és Siv helységek

képezik a mai Tizzasüly nagyközséget és Sülypusztát.

Süly a hagyomány szerint az Árpádházi királyok másodszülött hercegének birtoka volt és ezt igazolni látszik a Tisza tulsó partján vele szemben fekvő községek fent maradt ősi neve is, így Abádszalók, Pusztá Taksony, Roff, később az Aba nemzetségből való nánai Kompolti család egyik birtoka lett, kik 1465 ben a tiszaroffi révüknek Tizzasülyre való áthelyezését kérték. A Kompoltiak után sok kézen ment keresztül míg legutóbb az Almásyak kezére került. Az Almásy örökösök maguk között felosztva az idők folyamán elidegenítették, úgy hogy ma két nagy, sok közép és számtalan kis meg törpe birtokra oszlik fel.

A hagyomány szerint a mai Tizzasüly nagyközség határában feküdt Szent Király (László) község. Ezt igazolja a ma is használatos Szt. Király dülő név, ahol ásás, szántás közben különféle eszközök, téglák, kövek stb. találhatóak.

A község lakóinak száma ma meghaladja a 3000 et. Egykorú okiratok szerint 1776-ban 161, 1832-ben 580 volt lakónak száma. A lakosság 90 százaléka róm. kath míg a többi 10 százaléka ref., ág. hitv. ev. és izr. vallásúak között oszlik meg.

Tizzasüly nagyközség 1872 év március 5-én vált el önálló községgé Kőtelek községtől, ahová ismeretlen időben csatoltatott. 1876 évig Heves megyéhez tartozott, de 1876-ban Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Jászsági alsó járásba belezlezték be. Mint róm. kath. leányegyház 1922 évig tartozott Kőtelekhez s ekkor alakult plebániává.

A község nevezetesebb középületei az 1490 évben gótikus stílusban épült műemléket képező Szent László templom. A templom szentéje teljesen faragott termésköből van építve, hajója a szakértők szerint még régebbi is lehet. A templom többiben leégett, a melléépített, de ma már egybeforrasztott toronnyal együtt. A gótikus templom az Országos Műemlékek Bizottsága utasításai alapján 1929 évben lett renoválva s csak gótikus ablakai vannak még részben befallazva, de ezek stíluszerű renoválása is folyamatban van, mert az ablakok régi gótikus kő tokjait jó állapotban sikerült kibontani.

Ezenkívül van igen szép község-háza, főjegyzői lakás és községi orvos lakása, valamint az ujonnan épült parókia és két tantermes modern állami elemi népiskolája.

Megkell említeni a vármegye területén majdnem legmodernebbül berendezett s közvetlenül a Tisza partján elterülő nagy gőzfürész és gőzmalom iparüzemet, mely átlag napi 40 munkást foglalkoztat és így nemcsak a község hanem a vidék munkásságának is állandó keresetet biztosít.

A községi közigazgatást a főjegyző, adóügyi jegyző és két irnok az előjárósággal látja el.

A közoktatást a plébános vezetése mellett az állami öt és két tanerős róm. kath. elemi népiskola szolgálja, melyek közül az egyik leányági a másik fiuági és részben a leányági körzet tanköteles gyermekeit fogadja be.

Tizzasüly község határában fekszik Kolopfürdő, melynek rádium

tartalmú nagy gyógyerejű iszapja országszerte ismeretes, amit jelenleg a budai Szent Gellért és a szolnoki Tisza Szálló és gyógyfürdő használ. Anyagi eszközök és a műút hiánya miatt a helyszíni használat a kezdet nehézségeivel küzd.

A község lakossága az utolsó népszámlálás óta mintegy 500 lélekkel szaporodott különösen a jelenlegi határokat képező felvidéki lakosság bevándorlásával.

Ennek következtében a r. kath. egyház elvált a köteleki anyaegyháztól és önnálló egyházzá alakult. Új parókiát épített és stilszerűen renováltatta 1490-ből való régi templomát. A pedagógia fejlesztésével modern két tantermes tanítói lakással ellátott iskolát építtetett.

A tömeges bevándorlás következtében nagy lendületet vett a Fűrészgyár ipara, annál is inkább, mert az OFB majdnem 300 házhelyet osztott ki és ezek nagyrésze már be is épült.

LENGYEL KÁROLY községi főjegyző, Tiszasüly. Kaposváron született 1880-ban. Tanulmányait

Máramarosszigeten 1912-ben végezte. Pályáját Darányban mint gyakornok kezdte, majd több somogy-megyei községben, mint segédjegyző működött. 1908-tól

a szatmármegyei Kőlcshén volt jegyző, ahonnan 1920-ban, mint hadirokkant nyugdíjba ment. Egészségi állapotának javulásával 1923-ban Tiszasülyben adóügyi, majd 1926-ban főjegyzőnek választották meg. Tár-

sadalmi ténykedései során a római katolikus egyházközség helyettes világi elnöke, az Állami Iskolai Gondnokság helyettes elnöke, az Iparoskör és a Lövész Egyesület diszelnöke, a Faluszövetség helyi Bizottságának társelnöke és még számos helyi egyesületnek vezető és aktív tagja. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és 1915-ben az uzsoki szorosnál megsebesülve 1918-ig állott kórházi ápolás alatt, amikor mint százszázalékos rokkant szerelt le. Ma mint 75 százalékos rokkant teljesíti községi szolgálatát.

PÓCZ JÁNOS adóügyi jegyző Tiszasüly Jászberényben született 1898-ban. Középiskoláit Jászberény-

ben, Iglón és Budapesten 1919-ben, a közigazgatási tanfolyamot Egerben 1922-ben végezte. Pályáját 1920-ban kezdte már Tiszasülyön mint gyakornok, ahonnan

csak a közigazgatási tanfolyam elvégzéséig volt távol. 1922-ben segédjegyzőnek, majd 1926-ban adóügyi jegyzőnek választották meg. Elnöke a Polgári Lövészegyletnek és igazgatósági tagja az OKH helyi csoportjának. 1919-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz, majd az olasz fronton küzdötte végig a világháborút. 1918 december havában szerelt le a II. osztályú vitézségi érem, a Bajor ezüst érem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a hadi emlékéremmel.

WENGITZKY KONRÁD plébános, Tiszasüly. Született 1882-ben Podilinban. Középiskolai tanulmányait

szülőhelyén, Vácon, Lőcsén és Egerben 1900-ban, teológiai tanulmányait Szepeshelyen 1904-ben végezte, ahol Párvy Sándor felszentelő püspöke mellett mint titkár tizenöt évig működött. 1919-ben Izsákfalvára került mint plébános és 1922-től Tizzasüly római katolikus plébánosa.

Tizzasüly egyházközsége 2921 lelket számlál. A plébánia 1922-ben létesült. Gótikus temploma műemlék, amely 1490-ben épült. Az egyházközségnek két tengerős római katolikus iskolája van.

BORNEMISSZA JÓZSEF dr. községi orvos, Tizzasüly. 1893-ban született Tordán. Ugyanott érettségivel végezte középiskolai tanulmányait. Kolozsváron és Budapesten volt az egyetemek orvosi fakultásának hallgatója, diplomáját

1920-ban Kolozsvárott szerezte meg. Pályáját a budapesti Poli-Klinikán kezdte meg, ahonnan mint községi orvos Tizzasülyre 1921-ben került. Értékes és eredményekben gazdag gyógyászati működéséért járásszerte nagy közmegebecsülésben és köztiszteletben áll. Elnöke a Fogyasztási szövetkezetnek és az OKH helyi csoportjának. 1914-ben vonult be harcéri szolgálatra és még ugyanabban az évben az orosz fronton fogságba került. A fogságban hadifogolytáborok orvosa volt. 1918-ban sikerült visszatérnie és ugyanabban az évben szerelt le.

BETEGH GERŐ gyógyszerész, Tizzasüly. Szamosujvárott született

1864-ben. Középiskoláit Kolozsváron végezte és ugyanott járt az egyetemre 1886-ig. Pályáját Abonyban kezdte 1881-ben. Működésének további állomása Sepsziszentgyörgy, Nagyilonda, Sza-

mosujvár és Tizzasüly, ahol 1915 óta mint önálló gyógyszerész működik. A román megszállás alatt tolmács volt a megszálló csapat és a község előljárosága között, valamint az ügyek közvetítésében olyan tapintatosan és diplomatikusan járt el, amivel nagy mértékben enyhítette a megszállás körülményeit. Ezen működéséért a képviselőtestület elismerésével tüntette ki. A kommunizmus alatt erősen hazafias magatartásáért sok szenvedésben volt része nagy meghurcoltatásnak volt kitéve és elkobozták minden ingóságát.

JÁSZALSÓSZENTGYÖRGY. Lakosságának 1920-as évi 4480-as száma, 1930 évre 5500 lélekre emelkedett. A lakosság főfoglalkozása a földmivelés és a fajbaromfi tenyésztés. Országszerte híres lótenyésztése, mert az egész megyében Jászalsószentgyörgyön vannak a legjobb lovak. A község területén 1920-ban 1086 ház állott, míg 1930-ra a tanyai házakkal együtt számuk 1400-ra emelkedett. Az OFB felügyelete alatt a község 120 házhelyett osztott ki, melyek nagy része már be van építve. A felsőszázberekki uradalomhól 466 hold terület lett kiosztva 350 igénylő között. 1923-ban államsegéllyel építetett a község vizimalmot. A következő évben 12 kilométeres összut-

vonalon építettek gyalogjárót, 1926-ban bevezették a villanyvilágítást, melyhez a községnek külön telepe van. Ugyan- ebben az évben állították fel a hősök szobrát is. 1928-ban nagyobb utépítések folytak és jegyzői lakást építettek. 1929-ben egy kéttantermes római kat- holikus elemi iskola épült fel. A község nagyobbrendű fejlődését a vasuti összeköttetés hiánya akadályozza meg és kívánságai és törekvései között a vasutvonal megépítése is szerepel. Az iskolákban meglehetősen tulzsufaltság tapasztalható és immár nélkülözhetetlenné vált az iskolák ki- bővítése, vagy új iskolák építése, ezekhez az építkezésekhez azonban nincsen meg a községnek a szük- séges anyagi ereje. A Polgári Lövészegylet igen szép lövöldével rendelkezik és az ifjúsági nevelés- ről a Levente Egyesület gondosko- dik. A községet, gazdasági, kultu- rális és egyéb vonatkozású törekvé- seiben a 48-as Függetlenségi Gaz- dakör, a Hitelszövetkezet, az Ipar- testület, az Iskolánkívüli Népműve- lési Bizottság, a Katolikus Olvasó- kör, az Önkéntes Tűzoltó Testület és még több testület támogatja.

FODOR ÁRPÁD főjegyző, Jász- alsószentgyörgy. Tótmegyerén szü- letett 1878-ban. Tanulmányait Po- zsonyban és Nagy- szombaton 1898- ban, a közigazga- tási tanfolyamot ugyanott 1903-ban. végezte. Pályáját 1900-ban mint jegy- zői gyakornok kezd- te Szentmihályúron,

1903-tól Majtényben segédjegyző volt, majd Hidaskürtön és Alsósze-

lin működött. Jászsós-szentgyörgy főjegyzője jákóhalmi működése után 1922-ben left. A legnehezebb időkben vette át a község vezeté- sét, de páratlan munkássága, szer- vezőképessége a község válságos anyagi helyzete dacára is számos alkotást eredményezett. Társadalmi ténykedésében tagja a 48-as Körnek, iparbiztosa az Ipartestületnek, disz- elnöke a Munkáskörnek és még több egyesületnek vezető és aktív tagja. A világháború ideje alatt hivatali érdekből a katonai szolgál- lat alól fel volt mentve.

HALLA GÉZA adóügyi jegyző, Jászsós-szentgyörgy. Ugyanott szü- letett 1887-ben. Középkisiskolai tanul- mányait Budapes- ten és Debrecen- ben végezte 1908- ban. Jegyzői okle- velet Szombathe- lyen 1917-ben nyert. Pályáját 1910-ben, mint jegyzői gyakornok

Jászsós-szentgyörgyön kezdte el, majd Jászdózsán, 1914-től pedig Füzesabonyban, mint jegyző műkö- dött. 1920-tól Jászkisér jegyzője volt és 1922 óta Jászsós-szentgyörgy adóügyi jegyzője. Ügyvezető igaz- gatója a Polgári Lövészegyletnek, tagja az Iskolaszéki Bizottságnak, a törvényhatósági bizottságnak és a 48-as Körnek. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a szerb, az orosz és az olasz frontokon 1918-ig küzdött. A háború végén fogságba esett és csak 1919. év december 14-én érkezett vissza.

Dr. HAJDU BÉLA körorvos, Jászsós-szentgyörgy. Jászfényszaru-

ban született 1868-ban. Középiskolai tanulmányait Késmárkon 1888-ban, egyetemi tanulmányait Budapesten 1900-ban végezte. Pályáját ugyanabban az évben a budapesti Szent István kórházban kezdte meg, majd a szegedi szülészeti klinikán működött. 1902 óta van Jászsószentgyörgyön, ahol 1910 óta körorvos. Tagja a 48-as és a Katolikus Olvasó Népkörnek, a vármegye törvényhatósági bizottságának és elnöke a hadirokkant egyesület helyi csoportjának. A világháború alatt nélkülözhetetlen polgári szolgálata miatt fel volt mentve katonai szolgálat alól.

GAJDOS FERENC községi főbíró Jászsószentgyörgy. Ugyanott született 1867-ben. Iskolai tanulmányait Jászsószentgyörgyön végezte. 1893. óta önállóan gazdálkodik szüleitől örökölt birtokán. 1907-től 1922-ig községi közgyám és 12

éven keresztül törvényhatósági bizottsági tag volt. 1922. óta főbírója a községnek. A Hitelszövetkezetnek alapító tagja, egyben igazgató-könyvelője 1909. óta. Ügyvezető elnöke a Hangya-Szövetkezetnek, több éven át volt elnöke a katolikus Kaszinónak, valamint számos egyesületnek. A világháború idején hivatali érdekből fel volt mentve katonai szolgálat alól.

MIZSEY ZOLTÁN földbirtokos Jászsószentgyörgy. Ugyanott született 1891-ben Gimnáziumi tanul-

mányait Szatmáron. a Gazdasági akadémiát Kassán és Magyaróváron végezte. 1918-ban vette át birtokát önnálló kezelésre. Tagja a törvényhatósági bizottságnak a Magyar Gazdaszövetségnek és alapító tagja a Katolikus Olvasókörnek 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz fronton küzdött végig a világháborút. Különtételei: a Sigmund Laudis. a III-ad osztályú katonai érdemkereszt a hadi ékitmennyel és a Károly csapatkereszt. A kommunizmus alatt üldöztetésben volt része és fogvatartották, ahonnan csak a pletárdiktatura bukása után menekült. A román megszállás alatt viszont súlyos károsodás érte avval, hogy az állatállományát és takarmánykészletét a románok elrekvirálták.

VERES JÁNOS római katolikus kántor, Jászsószentgyörgy. Miskolcon született 1854-ben. A tanítóképzőt Egerben végezte el 1878-ban. Pályáját ugyanabban az évben kezdte Szendrőn, mint kántortanító, 1890 óta van Jászsószentgyörgyön, ahol ügyvezető elnöke a Hitelszövetkezetnek.

TÓTH G. MIHÁLY gazdálkodó, Jászsószentgyörgy. Ugyanott született 1868-ban, Jászsószentgyörgyön végezte el tanulmányait és 1907 óta önállóan gazdálkodik a szü-

leitől örökölt birtokán. Ugyanabban az évben lett a Közbirtokosság tanácsosa is, melynek 1916 óta másodizben elnöke.

Elnöke a jászalsó-szentgyörgyi Polgári Lövészegylet, a Vadásztársaságnak és tagja a községi képviselőtestületnek. A világháború ideje alatt felmentették, de Jászalsó-szentgyörgyön a közéletmezést vezette. A román megszállás ideje alatt erősen hazafias magatartásáért letartóztaták.

TÓTHIMRE gazdálkodó, Jászalsó-szentgyörgy. Ugyanott született 1894-ben. Reáliskolai érettségijét Budapesten 1914-ben tette le 1915 óta

édesatyja birtokának felosztása idejétől önállóan vezeteti saját birtokát. Társadalmi ténykedése során többek között elnöke a Levente Egyesületnek, amely megyei, járási és körzeti versenyeken vesz részt és eddig több díjat nyert. 1914-ben vonult be és az orosz frontra került, ahol fogságba esett. 1918-ban megszökött és sikerült még abban az évben hazaérkeznie. Kiténtetési: a kisézüst vitézségi érem és a Károly csapatkereszt.

JÁSZLADÁNY. 1920-ban lakóinak száma 11.500 volt és 1924-ben állott a község területén. 1920-ban lakóinak száma 13.000-re és a házak száma 2232-re emelkedett. Az O. F. B. 160, a község 150 ház-

helyet osztott ki, melyek legnagyobb része be van építve. A szomszédos nagybirtokból 1000 hold föld lett szétosztva 400 igénylő között. Testnevelési kulturájának fejlesztésére a község 6 hold földet adott sport célokra, melyen kitűnő sportpálya épült. Sorozatos beruházások és építkezések vették kezdetüket 1921-ben, amikor csendőrlaktanyát építettek. A következő évben a községi orvos számára építették fel a községi orvosi lakást, 1926-ban felállították a község világháborúban elesett halottainak emlékszobrát, 1927-ben arlézi kutat furtak, még abban az évben megkezdték a gyalogjárók építését, amit a következő évben, 15 km. összhosszúsággal fejeztek be. 12 km.-es kőutat építettek Ujszász, 7 km.-es kőutat Alsó-szentgyörgy és ugyancsak 12 km. hosszúságú kőutat építettek Jászkisér felé. Még 1926-ban 1 hold területen készült el gondos parkirózással a hősök kertje. A kommunizmus alatt sokat szenvedett a község, mert a bihari vörös ezred a községben székelte vésztörvénytörvényekkel. Itt lőtték agyon Bornemissza Jenő jászkiséri főjegyzőt és itt akasztották fel Kisköreai Szöllősy Miklós főbíró. Kiss Dénes főjegyzőt pedig állandó letartóztatásban tartották, majd kényszermunkára ítélve a Tisza töltéséhez kellett földet zsákolnia. A községben volt a vörös hadsereg főhadiszállása és 1919. június 30-án ütköztek meg a románokkal. A kommunizmus bukása után román megszállás következett és mire a román csapatok 1919. november havában kivonultak, teljesen kifosztották a községet. A községben közel 2000 a munkanélküli földmunkások száma

és ez egyike azoknak a jelenségeknek, amelyek a háborútól, a forradalmaktól lesújtott a megszállás alatt teljesen kifosztott magyar községek Trianon utáni válságos állapotát leghevesebben visszatükrözi. A község vezetőségét a község minden vonatkozású fejlesztésében számos egyesület értékes közreműködéssel támogatja.

KISS DÉNES községi főjegyző, Jászládány. Kunszentmártonban született 1886-ban. Középiskoláit 1906-ban Sopronban végezte, majd Egerben jogot hallgatott. Jegyzői oklevelet Kassán 1916-ban szerezte meg. Már ugyanebben az évben főjegyzőnek választották meg Jászládányban és azóta is ott működik. A község fejlesztéséhez, építkezéseihez az ő neve fűződik és értékes munkássága általános köztiszteletet és közmegebecsülést váltott ki. Társadalmi ténykedése során elnöke a Kereskedők és Iparosok Egyesületének, és Iparlestületnek, főparancsnoka az Önkéntes Tűzoltótestületnek az Iparlestület iparhatósági biztosa és tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának. A világháború ideje alatt hivatali érdekből fel volt mentve a katonai szolgálat alól, de Kunszentmártonban 100 ágyas hadikórházat vezetett.

GULYÁS LAJOS jegyző, Jászládány. Ugyanott született 1895-ben. Középiskoláit 1915-ben Budapesten, a közigazgatási tanfolyamot 1920-ban Egerben végezte. Pályáját, mint jegyzőgya-

kornok 1919-ben kezdte meg Jászládányon, de már a következő esztendőben Nagykátán volt segédjegyző. 1921. óta Jászládány önálló hatáskörű közigazgatási jegyzője. Tagja a törvényhatósági bizottságnak, a Jászládányi Uri Kaszinó választmányának, a Munkások Nép körének és az iskolaszékek bizottságának. Vezetője a Nemzeti Munkavédelemnek, titkára a Tűzoltóegyesületnek, elnöke a testnevelési bizottság helyiszervének, alelnöke a Polgári Lovászegyletnek és ügyvezetője a helyi katolikus egyháztanácsnak. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és 1918-ban szerelt le.

VINCZE GÁBOR adóügyi jegyző, Jászládány. Ugyanott született 1900-ban. Középiskolai tanulmányait 1919-ben Kecskeméten a közigazgatási tanfolyamot 1926-ban Egerben végezte. Pályáját 1922-ben, mint jegyzőgyakornok kezdte Jászládányban, ahol 1927 óta segédjegyző volt, és 1919 óta, mint adóügyi jegyző működik. Tagja a Jászládányi Uri Kaszinó választmányának, a Polgári Lovászegyletnek és jegyzője a Keresztény Kisgazdakörnek, valamint a Jászládányi Vadásztársaságnak.

MANNÓ JÁNOS rom. kath. plébános, Jászládány. Polgáron született 1888-ban. Középiskolai tanulmányait 1908-ban a teológiát 1812-ben Egerben végezte el. Pályáját még abban az évben Kálon kezdte el, mint káplán. Majd kiegészítő lelkész volt Tiszapalkonyán és Szomolyán 1916-ig. Attól kezdve káplán és lelkészhelyettes volt Jászládányban, 1919 óta pedig lelkésze és 1914 óta plébánosa a községnek. Tagja a

Jászladányi Uri Kaszinó választmányának, a takarékpénztár igazgató-ságának, a testnevelési bizottságnak elnöke a fogyasztási szövetkezet felügyelő bizottságának, tagja a törvényhatósági bizottságnak, a megyei kisgyűlésének, a községi iskolaszéknek, igazgatója a Katolikus Népszövetség helyi szervének, elnöke a Leventeegyesületnek és vezető tagja számos egyesületnek.

JÁSZLADÁNY római katolikus egyházközsége. Az egyházközség 1734-ben alakult és temploma nem sokkal később 1760-ban épült. A kommun alatt a kommunisták elvették az anyakönyveket és a plébánia ingatlanát lefoglalták. Ezzel egy időben elrendelték a hitoktatás megszüntetését. A komun után a róm. kath. iskolákat gyors tempóban fejlesztették és 11 tanerős róm. kath. elemi iskolával emelték a község pedagógiai színvonalát. A háború alatt elrekkvirált hat harangot és orgonasípot 1923-ban kezdtek pótolni. Az orgonasípok pótlása után az 1924. és 1930-as évek között hat harang lett felszentelve, melyeket a hívek adakozásából szereztek be. 1928-ban a templomtetőt palával fedték. A kommun alatt a román és vörös hadsereg csatározásai során több megrongálódott iskolát 1922. és 1924. években renováltak, annak dacára, hogy az egyházközség a háborúval minden vagyonát elvesztette. A 80.000 korona zárda- és kápolna alapítványát és 80.000 korona alapítványi misék díját hadikölcsönbe fektette, melyek elértéktelenedésével minden pénze elveszett. A hitélet kimélyítését Mannó János plébánoson kívül az Oltáregy-

let, Szent Ferenc harmadrendje, a Szent Kereszt hadsereg, Szivgárda a Mária Olvasótársulat és még számos más egyesület szolgálja.

MANN BÉLA állami iskolai tanító, Jászladány. Nagylétán született 1896-ban. A tanítóképzőt 1916-ban Nagyváradon végezte. Jászladányban 1920 óta van, ahol hivatásán kívül ipariskolai tanító, főoktatója a Leventeegyesületnek, igazgatója a Hangya fogyasztási szövetkezetnek és tagja a Jászladányi Uri Kaszinónak, valamint a Keresztény Kisgazdakörnek, 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz, majd a román frontokon küzdött. Négy hónapot töltött román fogságban és 1919-ben szerelt le a Károly csapatkereszt kiténtetéssel.

ANTAL ALADÁR rk. iskolai tanító, Jászladány. Ugyanott született 1893-ban. Az állami tanítóképzőt Déván 1911-ben végezte. Pályáját ugyanabban az évben Kőteleken kezdte el. 1912-től 1914-ig Jászfényszarun működött és azóta Jászladány tanítói karának értékes tagja. Az iskolán kívüli népművelés keretében előadásokat tart, valamint a zenei nevelést is ő vezeti. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz frontra került, ahol fogságba esett. 1918-ban szerelt le, a Károly-csapatkereszt kiténtetéssel. Szépirodalmi tevékenységet is fejt ki és egy kis könyve is jelent meg „Virágok, levelek” címen, mellyel szép sikert ért el.

GYÁRFÁS MIKLÓS rk. iskolai tanító, Jászladány. Ugyanott született 1899 ben. A tanítóképzőt 1918-ban

Budapesten végezte. Pályáját a következő évben, mint állami tanító kezdte Jászberényben, majd Jászladányba került a rk. iskolához, u g y a n c s a k o t t 1922. ben az állami iskolához és 1926. óta a rk. iskolához van beosztva. Az iparostanonciskolának igazgatója és a leventeegyesületnek oktatója. 1918. év május hó 1-én vonult be és 1920-tól 1922-ig a nemzeti hadseregben szolgált.

Dr. **NAGY JÁNOS** községi orvos, Jászladány. Ugyanott született 1895-ben. Középiszkolai tanulmányait 1913-ban Jászberényben, egyetemi tanulmányait Budapesten 1921-ben végezte és ugyanakkor avatták doktorrá. Pályáját még ebben az évben kezdte a budapesti közhórházakban és klinikákon. 1922 ben került Jászladányba és azóta is megszakítás nélkül ott működik. Tudása, tehetsége és általában működése őszinte közszeretet és köztiszteletet váltott ki. Tagja a törvényhatósági bizottságnak és elnöke a Jászladányi Uri Kaszinónak. 1915-ben vonult be harctéri szolgálatra és a következő évben az orosz fronton fogságba esett, ahonnan három és fél évi fogság után sikerült csak megszabadulnia. Hazatérésében majdnem az egész utat gyalog tette meg.

TUBOLYI JENŐ gazdasági iskolai igazgató, Jászladány. A vasmegyei Kisungomban született 1885 ben,

Középiszkolait Szentgothárdon, a tanítóképzőt Somogygyúron 1906-ban és a gazdasági szaktanítóképzőt Somogygyúron 1908 ban végezte. Pályáját ugyanabban az évben kezdte Jászladányban, mint gazdasági szaktanítója a Hitelszövetkezetnek és rendes tagja a Gazdasági Körnek, valamint a jászladányi Uri Kaszinónak. 1914 ben vonult be katonai szolgálatra és a szerb fronton küzdött, de a következő esztendőben felmentették. Irodalmi tevékenységében gazdasági lapokba számos szakirányú cikket ír.

A jászladányi gazdasági iskola 1908-ban lett megszervezve és növendékeinek száma 250 volt. Az iskola fejlődését főleg az a körülmény igazolja, hogy duplájára emelkedett növendékeinek a száma. Az iskola növendékeinek gyakorlati kiképzéséhez 24 hold föld áll rendelkezésre. A téli hónapokban háziipari tanfolyamokat tartanak, a leányok számára pedig háztartási kurzusok vannak. A tananyagok között a varrás és a szabás is szerepel. A gazdasági iskola állatállományával és baromfinevelésével a gazdaságos állattartást is tanítja. Az iskola nagymértékben járult hozzá a praktikus gazdálkodás fejlesztéséhez.

KUN FERENC földbirtokos, a jászladányi hitelszövetkezet pénztárnoka Jászladány. Ugyanott született 1890-ben. A gazdasági iskolát Csákváron 1901-ben végezte és pályáját 1904-ben Tiszafüreden mint gazdasági ispán kezdte. 1906 tól

Makón 1908-tól Sárospatakon és 1911-től Nagykátán működött. 1919 óta gazdálkodik Jászladányban. Társadalmi ténykedése során elnöke a hadirokkant egyesületnek és a Keresztény Gazdakörnek rendes tagja. 1914-ben vonult be és az orosz, majd román fronton küzdött végig a világháborút. 1919-ben

szerezte le a Károly csapatkereszt és a bronz kisézűst vitézségi érem kitüntetésekkel. 1919-ben a kommunizmus alatt hazafias magatartásáért üldöztetésnek volt kitéve, de letartóztatása előtt még idejében elmenekült. Minden ténykedésében a község gazdasági és szociális fejlődését szolgálja.

Tiszai közép járás.

A járás székhelye 1908-ig Tiszaroff volt és azóta Törökszentmiklós a székhelye, amely nemcsak a járásnak, hanem az egész vármegyének is a legnagyobb községe. A járás 122.309 katasztrális hold területén 45.175 lakosa van. Lakosságának a háború utáni időben 12 százalékos emelkedése állott be. Népsűrűségének aránya meglehetősen változatos. Törökszentmiklóson egy katasztrális holdra 46 ember esik, Tiszapüspökiben 34, Fegyverneken 35, Kuncsorbán 17, Tiszabón 34, Tiszaroffon és Tiszaburán 26.

A lakosság 96 százaléka földmives, 3 százaléka iparos és 1 százaléka kereskedő.

A legnagyobb népbetegség a tuberkulózis, amelynek pusztítási arányszáma igen magas. A halálesetek 25 százalékát adja. Közegészségügyének fejlesztésére a járás minden községében járványkórház van és a járásnak 18 orvosa közül 9 az utolsó tíz év alatt telepedett le.

Fegyvernek. Postahivatal.

A családi élet és a családi morál kielégítő. A lakosság 66 százaléka római katolikus, 32 százaléka református és 2 százaléka izraelita.

A lakosság szociális és gazdasági helyzete általában kielégítő, bár a mezőgazdasági gépek nagymérvű terjedése bizonyosfokú munkanélküliséget idéz elő, amelyhez nagyban hozzájárul az általános gazdasági válság.

A járás területén 7406 ház áll, melyek közül a cseréppel fedett épületek száma 6000, a kő, illetve a téglapépületek száma 700. A háború

utáni tíz esztendőben dacára a válságos gazdasági helyzetnek, valamint a járás és az egyes községek nagy megpróbáltatásainak, valamennyi községben megindultak az építkezési és felszerelési munkálatok. Török-

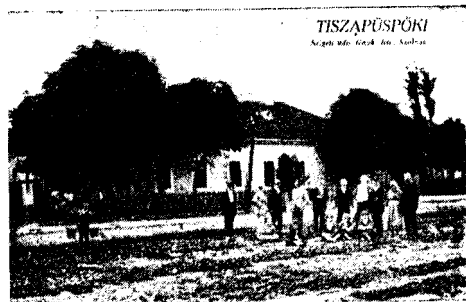
Fegyvernek. Községháza.

szentmiklós nyolc elemi iskolát, egy polgári fiúiskolát igazgatói lakással egy járásbiróságot, főszolgabírói és postahivatali épületet, egy modern közvágóhidat, egy árucarnokot, piacteret, vízvezeték viztoronnyal és két, kilométeres belső utat építtetett. A községek is számos iskolát építettek villanyvilágítást vezettek be, felállították a hősök emléksobrait, elkészítették a hősök ligeteit, kútakat fúrtak, utakat építettek, iskolákat felszereltek, templomot renováltak és még számos más építkezési és renoválási munkát hajtottak végre. Az építkezések összegeit naggyobbára kölcsönből fedezték, melyeknek jórésze már kiegyenlítést nyert. Nagyon nélkülözi azonban a járás a kosszulejاراتú kölcsönök hiányát, mert az módot tudna nyújtani naggyobbszabású községfejlesztési programjaink megvalósításához.

A közoktatás az utóbbi tíz év alatt feltünő javulást mutat és ez újabb iskolák építését, illetve a régiek bővítését, valamint új tanerők beállítását szükségeli. Ehhez azonban nincsen meg az anyagi fedezet.

A földbirtokrendezés során 9000 katasztrális hold lett kiosztva.

A kulturális élet nivója emelkedő tendenciát mutat és általában az egész járás gazdasági és szociális fejlődése a lakosság és a járás vezető testületének munkásságában biztosítva van. A járás minden vonatkozású fejlődését számos társadalmi, gazdasági és felekezeti egyesület támogatja.

Tiszapüspöki. Községháza.

Tiszabó. Községháza.

Dr. MUHORAY KÁROLY főszolgabíró, Törökszentmiklós. Született Jászberényben 1884-ben. Tanulmányait Jászberényben

és Kolozsváron végezte az államtudományok doktorává 1909-ben avatták. Még ebben az évben közigazgatási gyakornok és 1912-től Törökszentmiklós szolgabírája. A háború után a Tiszai felső járás tb. főszolgabírája és 1920. december 20-án lett megválasztva a Tiszai közép járás főszolgabírájává. Muhoray Károly dr. szervezte meg a MOVE-ét, amelynek elnöke volt 1926-ig, azóta díszelnöke a testületnek. Minden irányban kiterjedő társadalmi működésével megbecsülhetetlen szolgálatokat tett Törökszentmiklós közigazgatási, társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődése érdekében. Minden társadalmi, gazdasági és hazafias intézmények fáradhatatlan mentora. A világháború idején 1914-ben felmentése dacára önként jelentkezett katonai szolgálatra és a szerb, valamint az orosz fronton küzdött végig a világháborút. Kitüntetései között van a Signum Laudis.

földeáki Dr. NÁVAY IMRE, szolgabíró, Törökszentmiklós. Született Tiszaszentimréren 1902-ben. Középiskoláit Budapesten és Kisújszálláson végezte, majd Gödöllőn tette le az érettségi vizsgáit, 1919-ben. A jogot Budapesten hallgatta és diplomáját is ott szerezte meg 1925-ben. Pályáját a Tiszai alsó járásban kezdte mint közigazgatási gyakornok. Megyei szolgál-

latban volt Tiszaföldváron 1926-tól Szolnokon, mint tb. aljegyző és 1928-ban mint szolgabíró került Törökszentmiklórra. Tagja az Országos Kaszinónak, a vármegyei Kaszinónak és számos más testületnek, választmányi tagja a MOVE-nak és elnöke a TESZ helyi csoportjának. 1920-ban vonult be katonai szolgálatra és 1924-ben mint tartalékos hadnagy szerelt le.

Dr. JÓSA ISTVÁN tb. szolgabíró, Törökszentmiklós, Kunhegyesen született 1903-ban. Középiskoláit Egerben, Nyitrán, Mezőtúron, Kisújszálláson, Iglón és Karcagon végezte, érettségijét Hódmezővásárhelyen 1921-ben tette le. A jogot Pozsonyban, Budapesten, Miskolcon hallgatta és Szegeden 1927-ben nyerte el diplomáját. Pályáját Törökszentmiklóson kezdte, ahol 1929 óta tiszteletbeli szolgabíró.

Dr. HAKLIK JÓZSEF m. kir. járási állatorvos, Törökszentmiklós. Mezőkászonynon született 1901-ben.

Középiskoláit Beregszászon végezte az állami főgimnáziumban. A megszállás miatt Mezőtarparára menekült, ahol 1920-ban leérettségizett.

Az állatorvosi főiskolát Budapesten látogatta, diplomáját 1924-ben ugyanitt szerezte meg, doktori szigorlatát 1926-ban és állatorvosi tiszti vizsgáját 1927-ben tette le. Pályáját Dunavecshelyen 1924-ben kezdte el, ahol 1928-ig mint körállatorvos működött. Ez évtől 1929-ig Karcagon, mint városi

m. kir, állatorvos, majd 1929 óta Törökszentmiklós járási állatorvosaként fejt ki igen érdemes működést. Társadalmi ténykedései során aktív tagja több helyi testületnek.

GELEY FERENC vármegyei utbiztos, Törökszentmiklós. Született ugyanott 1892-ben. Iskoláit Budapesten végezte. Pályáját Várkonyban kezdte és működéseinek

utolsó állomása Törökszentmiklós. 1914-ben vonult be és 1918-ban szerelt le. Kitüntetései a másodosztályú vitézségi érem, a bronz v. érem, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem.

Törökszentmiklós

egyike azoknak a régi községeknek, melyeknek multját egészen az Árpád királyok korából lehet visszavezetni.

Minden valószínűség szerint eredetileg Balla-Szentmiklós volt a neve, de az sem lehetetlen, hogy volt egy külön Balla község s ennek elpusztítása után alakult meg Törökszentmiklós. E tekintetben nincsen tisztázva a község története.

Balla-Szentmiklós már 1044-ben meg volt, ezt az igazolja, hogy Péter király serege átvonult a községen, midőn Aba Sámuel seregével akart megütközni 1063-ban. pedig I. Béla seregei érintették Balla-Szentmiklóst, 1285-ben pedig Nogaj Khán tatárjai égették fel a községet.

A pápai tizedek 1332—1337 évi lajstromaiban van szó egy Balla községről, mely azonos Balla-Szentmiklóssal, sőt 1261 évből IV. Béla egyik oklevelében is van szó a ballai nemesekről

1552 évben Ali budai basa foglalta el Szolnokot és ugyanakkor Balla-Szentmiklóst, ahol azután várat építtetett fel.

A község jelenlegi határában ugyanezen időtájban pusztult el Szenttamás, Pó, Kengyelszállása, Varsány, Halásztelek, Tenyőmonostora helységek.

1595 évben Miksa főherceg hatalmas seregének közeledési híre a várórség felgyújtotta és lerombolta a várat, azután elmenekült.

A város 62 éven át állott elpusztítva és a törökök 1657-ben építették fel azt újra. Azonban 1659. évben II. Rákóczi György

erdélyi fejedelem hadai a várat elfoglalták s felégették.

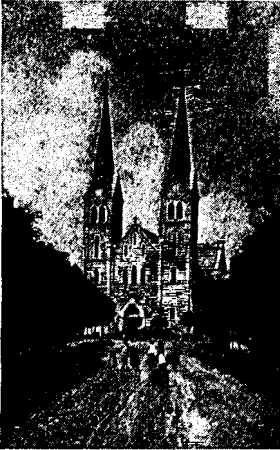

Törökszentmiklós. Hősök szobra

1662-ben a törökök újból helyreállították a várat.

1685. évben Mercy és Hissler császári tábornokok nagy ostrom után bevették a várat és földig lerombolták.

Ezután 35 éven át pusztán állott nemcsak a község, de az egész alföld s Almásy János kir. tanácsos új földbirtokos 1720 évben kezdi meg a jelenlegi Törökszentmiklós telepítését. Egyekről, Roffról, Földváról, Szeghalomról telepednek le előbb a reformátusok, nem sokkal később Csányról, Sarudról, Hevesről a katolikusok. A község újratelepítőjének három fiú gyermek maradt életben: Pál, Ignác és István. Ezek közül Ignác alkanczellár volt s grófi rangot nyert. Tőle származik a ma is élő gróf Almásy család s akik ma is legnagyobb birtokosai Törökszentmiklós községének s a község történetével szorosan összefonódik a család élettörténete is.

Törökszentmiklós.
Róm. kath. templom.

Almásy János konsiliarius építette fel a reformátusoknak, később a katolikusoknak templomait.

A község újra telepedésétől kezdve nagyobb, létében megrendítő csapás Törökszentmiklóst nem érte s lassanként kifejlődött a mai szép nagyközség

Az 1848-49-i szabadság harcra vonatkozólag kevés irat és adat maradt fenn. 1848 január 30-án Répási és Szekulics magyar tábornokok 9000 emberrel vonultak Törökszentmiklósra. 1849 március 13-án Damjanich János tábornok tette ide főhadiszállását. 1849. augusztus hó 1-én pedig Chirlow orosz ezredes vonult be Törökszentmiklósra. A kommunizmus ideje alatt 1919 május 1-én a románok szállták meg a községet és kivonulásukig a községben volt a főhadiszállásuk. A megszállás alatt a község és lakossága tetemes kárt szenvedett, mert az oláhok a lakosság terményeit, állatait elvette: a községnek villanytelepét, téglagyárát s egyéb üzemeit magát a diszes községházát kifosztotta és tönkretette.

A község határa teljesen sík. Magaslatai nincsenek. Határát a Tisza vize két helyen is érinti, az északi és a déli részen.

Az anyakönyvi hivataltól, valamint a róm. kath. és ref. egyháztól beszerzett adatok szerint jelenleg a lakosság száma 28.561. Ebből róm. kath. 17.356, görög kath. 51, ref. 10.273, ág. h. ev. 149, izr. 671, egyéb 61.

Nemzetiség szerint a más nyelvűek adatai nem változnak, csupán a magyaroké szaporodik.

A népszámlálási adatok szerint a város belterületén 15.897, a külterületen 10.406 lakos él. A község területén 4323 ház van 7456 lakrésszel.

A község rendszeres tisztviselői és alkalmazottai: 35-en vannak. Napidíjasainak száma: 8. Szegődményes alkalmazottai: 78.

Van a községben 6 állami tanyai elemi iskola, 6 tanteremmel, 9 tanítóval. Uradalmi róm. kath. jellegű népiskola öt, 5 tanteremmel és 5 tanítóval; 4 uradalmi elemi magániskola, 4 tanteremmel és 4 tanítóval; A község belterületén róm. kath. elemi népiskola 13 tanteremmel, 17 tanítóval; izr. elemi népiskola 2 tanteremmel, 2 tanítóval. Községi polg. fiúiskola 4 tanteremmel, 1 igazgatóval és 5 tanárral. Állami polg. leány-

Törökszentmiklós. Kir. Járásbiróság és Városháza.

iskola 4 tanteremmel, 1 igazgatóval és 4 tanárral. Gazdasági ismétlő iskola igazgatóval és 8 tanítóval. Ezen iskola a ref. és róm. kath. elemi iskola épületében folytatja működését. Iparos tanonciskola, a polg. községi fiúiskola épületében, egy igazgatóval és 8 tanítóval.

Canonica v sitation alapulva, a község évente fizet a róm. kath. és ref. egyháznak 16 280 000 koronát. Ezenkívül a róm. kath. egyháznak felekezeti iskola segély címén évente fizet 35 670 000, a ref. felekezeti iskolának, 20 836 000 koronát, az izr. felekezeti iskolának 1 494 000 koronát.

Jótekmények; Vöröskereszt Egyesület fiókja, Nőegylet, Anya- és Csecsemővédő Egyesület, Önkéntes Tűzoltó Egyesület. Elaggott Iparosok Segély Egyesülete, Mária Egyesület, Szent Antal Társulat, Kath. Ifjúsági Egyesület. Örangyal Egyesület, Sziv-gárda Egyesület, Missios Társulat, Ref. Szeretet Egylet, Izr. Nőegylet, Ref. Ifjúsági és Ref. Leány Egyesület, Községi Hadirokkant és Árva Egyesület.

Társas körei: Uri Casinó, Iparos Kör, Kereskedelmi Kör, I. Földmivelői Kör, II. Földmivelői Kör, Róm. Kath. Népkör, Vasutasok Köre. Felsőtanymag. Kisgazdák Köre, Szakállasi Népkör, Méhész Kör, Építő Munkások Köre, Rokkantegylet. Községi Dalárda, Községi polg. Fiúiskola Dalárda, Polg. Leányiskola Dalárda. Sportkörei: Move, Törökszentmiklói Testgyakorlók Egyesülete, Hunyadi Cserkész csapat, Wesselényi Cserkészcsapat, Levente Kör és a polg. Fiúiskola sportköre. A Pánthy féle róm. kath. leánynevelő intézet, ahol az irgalmas nővérek látják el a tanítás és nevelés munkáját.

Középbirtokok száma: 35 Összes terjedelme: 10,747 k. hold.

Kisbirtokok átlagos kiterjedése: 25 k. hold, a törpebirtokok átlagos kiterjedése 4 k. hold.

Hitel és pénzügyi intézetei: A Törökszentmiklói Takarékpénztár R. T. Törökszentmiklói Népbank R. T. Nemzeti Hitelintézet Törökszentmiklói

Fiókja és az Országos Központi Hitelintézet helyi Fiókja.

Gyárak és ipartelepek : A Községi téglagyár, munkás létszáma 50. Községi villanytelep. Munkáslétszáma 6. Lábassy féle Ekegyár. Munkáslétszám 60. Első Törökszentmiklósi Gőzmalom R. T. Munkáslétszám 108. Törökszentmiklósi Gazdák Gőzmalma R. T. Munkáslétszám 26. Galambos István gőzmalma. Munkáslétszám 32. Gróf Almásy Imre gazdasági esz-

közök gyár. Hajtóerő 110 Hp. Munkáslétszám 12. Léderer Arthur és Károly gazdasági szeszgyára Munkáslétszám 8.

A község tulajdonát képezi 12 épület 93 helyiséggel.

Az utolsó tíz évben épültek : A Kengyel-tenyősziget állami elemi iskola Polgári fiúiskola emeletes cca 3 milliárd korona költséggel, Pusztabartai iskola két tanteremmel, tanítói lakással. Új vágóhid. Sportpálya felszereléssel. 3 artézi kút. Elcseszett

Törökszentmiklósi Iparosok Székháza.
Kossuth-tér.

hősök emlékoszlopa. Kir. Járásbiróság. Betonjárda. Egy ménlő istálló. Vizvezeték és a fásítások nagy mértékben folynak.

A földreform során kb. 6000 k. hold föld lett kiosztva, 1800—1900 igénylő között.

Házhelyekből 240 hold lett kiosztva, külső telepeken 400, belső területen 250 négyszögölével, melyen már 840 ház épült.

A községnek hősi halottja 925 van.

Hadirokkantjainak száma : 273.

Orosz András főjegyző 1930 év őszén foglalta el Törökszentmiklóson hivatalát és munkásságához sok reményt fűznek. Egyénisége és képessége sokat tehet a község jövőéért, azért a községért, melyben a magyarság lüktető életeréje pezsdül.

Törökszentmiklós község élete kitartó, céltudatos és törekvő munka. Törökszentmiklós evvel a fejlődésével ma és a jövő Magyarországnak egy jelentős területe.

OROSZ ANDRÁS főjegyző, Törökszentmiklós. Kémerben született 1887-ben, Középiskolai tanulmányait Szilágysomlyon, Zilahon és Nagykárolyban, a közigazgatási tanfolyamot Kolozsvárott végezte. Pályáját Vármezőn kezdte el, majd Alsóegergyen, Szilággyókeresztúron, Tiszaroffon fejtett ki közigazgatási tevékenységet, végül Törökszentmiklós főjegyzője lett. Tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának, társelnöke a törökszentmiklói MOVE-nak, igazgatósági tagja a Törökszentmiklói Takarékpénztár R. t.-nek és elnöke a Járási Jegyzők Egyesületének. Orosz András tudása, tehetsége és munkabírása biztos garanciája annak, hogy Törökszentmiklós ugyanavval a lendülettel fejlődik és halad mint az utolsó tíz év alatt.

TAMÁS GÉZA királyi járásbíró, Törökszentmiklós. Született 1884-ben Nagybocon. Szatmáron végezte

középiskolai tanulmányait, majd jogakadémiát járt, jogtudományi államvizsgát és bírói vizsgát Budapesten tett 1913-ban. Pályáját Máramaroszigeten, mint

törvényszéki joggyakornok kezdte. Técsőn a királyi járásbírószágon működött, majd Máramaroszigeten bírósági jegyző, Gyulán aljárásbíró és 1920-tól Törökszentmiklós királyi járásbírája. Alelnöke a törökszentmiklói Kaszinónak és a római katolikus egyháztanácsnak. Társadalmi téren is nagymértékben segíti elő Törökszentmiklós kulturális, egyházi, társadalmi és gazdasági

fejlődését. 1914-ben mint zászlós vonult be katonai szolgálatra és az orosz frontra került, ahol még ugyanabban az évben hadifogságba került és csak 1920-ban térhetett vissza.

ifjabb GONDA ISTVÁN községi jegyző, Törökszentmiklós. Született Tiszaföldváron 1898-ban. A gimnáziumot Mezőtúron,

a református főgimnáziumban végezte, érettségijét Aszódon 1916-ban szerezte meg. A jegyzői tanfolyam hallgatója Egerben 1921-ben volt.

Pályáját Törökszentmiklóson kezdte, ahol ma a község nagybecsüléssel és köztisztelettel kitüntetett jegyzője. Alelnöke a Levente Egyesületnek, vadász mestere a „MOVE“ Vadász Társaságnak, pénztárnoka a Tüzoltó Testületnek, ellenőre a Kaszinónak, jegyzője a Vöröskeresztnek és titkára az Anya- és Csecsemővédő Egyletnek. A világháború alatt frontszolgálatra 1916-ban vonult be és 1918-ig végigküzdötte a háborút. Kitüntetései: a Károly csapatkereszt, hadi emlékérem, német becsületrend.

JUGA GYULA adóügyi jegyző, Törökszentmiklós. A hunyadmegyei Gyulmarán született 1878-ban. Középiskoláit Székelyudvarhelyen, a jegyzői tanfolyamot Kolozsvárott végezte. Működésének első állomása Bábolna, ahol 1902-től mint jegyzői gyakornok működött. Rövidesen Bukovának segédjegyzője, majd további állomásai Benczencz, Kudszi Örkény és végül 1920-tól Török-

szentmiklós adóügyi jegyzője. 1919-ben Örkényből, Szegedre kellett menekülni a románok üldözése elől. Választmányi tagja a Vadász Egyesületnek és tagja a Move helyi szervének, a Lövész Egylet és az Uri Kaszinónak. A háború ideje alatt katonai szolgálat alól fel volt mentve.

KIRÁLY JÁNOS forgalmazói hivatali főnök, Törökszentmiklós. Szolnokon született 1889-ben. Középiskoláit ugyanott végezte és érettségi vizsgáját 1909-ben tette le. Még abban az évben a szolnoki m. kir. adóhivatalnál mint adóhivatali gyakornok működött. 1924-ben mint állampénztári főtisztet ideiglenes nyugalomba helyezték és azóta működik Törökszentmiklóson, mint a forgalmi adóosztály főnöke. Körzetvezetője a Nemzeti Munkavédelmi csoportnak, Lövész mestere a Move Lövész Egyletnek és tagja az Uri Kaszinónak. 1914 augusztus 1-én vonult be harctéri szolgálatra, mint tartalékos zászlós és azonnal az orosz frontra került, ahol sebesülten fogságba jutott. 1921 november 6-án csere tuszként érkezett vissza és 1922-ben mint tartalékos zászlós szerelt le. Kitüntetései: Károly csapatereszt, a sebesülési érem és a hadi emlékérem.

BARÁTH ISTVÁN községi tisztviselő, Törökszentmiklós. Gyula mezőn született 1894-ben. Pályáját 1910-ben, mint MÁV alkalmazott kezdte meg Oroszában. 1917-ben Szolnokon, majd Budapesten működött és 1926-ban került Törökszent-

miklósrá, ahol ma is a község tisztviselője. 1914-ben önként jelentkezett katonai szolgálatra a volt cs. és kir. 101. gyalogezredhez és az orosz fronton küzdött. 1915 január havában megsebesült. Mint ötven százalékos h. rokkant szerelt le 1916-ban.

Vitéz BANA IMRE községi tisztviselő, Törökszentmiklós. Született ugyanott 1891-ben. Iskoláit Túr-

kevéen végezte az állami polgári iskolában. Pályáját mint gyakornok kezdte egy ügyvédi irodában. A világháborút a volt cs. és kir.

12 tábornőtüzérezred, később 31, majd 131-es tábori tüzérezred 2 sz. ütegénél a szerb és orosz fronton küzdötte végig és 1918-ban mint tüzemester szerelt le. Azóta Törökszentmiklós tisztviselője. Kitüntetései I. oszt. vitézségi érem, Károly csapatereszt, a német kisézűst, a német becsületrend és a háborús emlékérem a kardokkal. 1926-ban avatták vitézzé.

KENYERES ISTVÁN községi közgyám, Törökszentmiklós. Született ugyanott 1882-ben. Iskoláit Budapesten végezte és ugyanott mint magántisztviselő kezdte meg pályáját. Budapestről 1922-ben került Törökszentmiklósrá, mint községi közgyám. Tagja az Iparoskórnek, az Első Földműves Kórnek és pénztárnoka a helyi Rokkant Egyesületnek. A világháború alatt a szerb frontra került és súlyos sebesülése folytán mint ötven százalékos rokkant szerelt le.

NOVÁK SÁNDOR apát, esperes plébános, Törökszentmiklós. Született Diósgyőrött 1879-ben. Középiskoláit Miskolcon és Egerben végezte el, ahol 1897-ben érettségizett. Teológiai tanulmányait ugyanitt végezte és 1901-ben szentelték pappá. Pályáját Mezőtárkányban 1901-ben kezdte, majd Kintája, Orló Kenderes, Mezőkövesd, Dévaványa voltak kápláni működésének helyei, azután Borsodnádason, Egeresehiben és Sáriban, mint lelkészhelyettes működött. Sajószegeden 13 évig volt lelkész és 1924-ben Törökszentmiklósról nevezték ki plébánosnak. Azután kerületi helyettes esperessé, majd esperessé, 1928-ban pásrói apáttá lett kinevezve. Széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki, mellyel nagymértékben emeli a község hitéletét és kulturális szintjét. Elnöke a Katolikus Népkörnek, a Stefánia Egyesületnek, valamint az összes egyházi egyesületeknek. Diszelnöke a katolikus mezői munkások szervezetének, tagja a törvényhatóság bizottságának és a község képviselőtestületének. Felügyelő bizottsági tagja a Gazdák Malmának, igazgatósági tagja az OKH helyi szervezetének és titkára a Vöröskereszt helyi egyesületének.

A vezetése alatt álló római katolikus egyházközségnek kiemelkedő eseménye ezen tíz év alatt az volt, hogy olyan parókiát építtetett a hívek áldozatkészségéből mely egyike a legszebb paplakoknak az egész megyében. A paplak 200.000 pengő költséggel épült. 1929-ig a római katolikus felekezeti iskoláknak tanítói kara 19 fő volt és ezt a számot három újabb

értékes tanerővel emelték fel 22-re. Az egyházközség területén 19.100 példás hitéletű vezetés alatt álló lélek van.

Monografiánk sajtó alá rendezésének idején Novák Sándor esperes-plébános úr a törökszentmiklósi plébániától megválván átvette egri plébánosi, illetve kanonoki állását és helyét Török Dezső esperes plébános tölti be 1930 november hó 18-iki beiktatása óta.

TÖRÖK DEZSŐ esperes plébános, Törökszentmiklós. 1881-ben született Taktaszadán. 1904-ben szentelték pappá és több helyütt való kápláni működés után 1916-tól 1930-ig volt Poroszló plébánosa. Ekkor nyerte el h. esperessé és a tiszáninneri tanterület tanfelügyelőjévé való kinevezését. Törökszentmiklós nagy szeretettel és bizalommal fogadja új plébánosát.

GAÁL ISTVÁN református lelkész, Törökszentmiklós. A szabolcsmegyei Ajak községben született 1891-ben. Közép-

iskoláit és teológiai és jogi tanulmányait Sáropatakon végezte. 1916-ban lelkésszé avatták. Pályáját még ugyanabban az évben Tiszaföldváron kezdte el, ahol 1922-ig működött. Ettől kezdve Törökszentmiklós nagy megbecsülésnek örvendő lelkésze. A hitélet kimélyítése körüli fáradozása mellett széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki. Mint iskolaszéki elnök vezetője a református iskolának, elnöke az állami iskolák gondnokságának, tagja a

képviselő testületnek, felelős szerkesztője „A Törökszentmiklós és Vidéke” hírlapnak, valamint elnöke az Első Földmivelő Körnek, a felvégi Hargyaszövetkezet felügyelő bizottságának és a sikerekkel működő törökszentmiklói Dalárdának, valamint a helyi rokkantegyesületnek. Törvényhatósági bizottsági tag.

Dr. MÁTHÉ JÓZSEF községi orvos, Törökszentmiklós. Született ugyanott 1894-ben. Középiskoláit

Nagykőrösön végezte és ugyanott érettségizett 1913-ban. Felsőiskoláit Budapesten a Pázmány Péter egyetemen végezte, ahol 1920-ban szerzte meg diplomáját. Budapesten a Szent István kórházban két évig működött, onnan Törökszentmiklóásra került, ahol az orvosi kar egyik legértékesebb tagja. Igen szép társadalmi működést fejt ki, tagja a Kaszinónak, az Iparoskörnek, a Stefánia Szövetségnek és több más testületnek. 1915-ben vount be harctéri szolgálatra és az orosz, az olasz és a román frontokon küzdötte végig a világháborút. Kitiüntetései: az arany érdemkereszt a kardokkal a vitézségi érem szalagján, a bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt.

VÖNÖCZKY ANTAL m. kir pénzügyőri főbiztos, Törökszentmiklós. 1884-ben született Rábaszentmihályon. Középiskoláit Győrött végezte. Pénzügyőrségi szolgálatát 1908-ben kezdte meg Győrött. Győrből 1926-ban Kunhegyesre, onnét pedig még ez évben

Törökszentmiklóásra lett áthelyezve. Az általános mozgósítás idején 1914. aug. 1-én katonai szolgálatra bevonult és 1915. évi május 17-én az orosz harctéren szerzett súlyos sebesüléséből kifolyólag továbbbi harctéri szol-

gálatra alkalmatlannak lett minősítve s mint ilyen helyőrségi szolgálatot teljesített 1916 április 10-től Kitiüntetései a II. oszt. ezüst vitézségi érem, Károly csapatkereszt és sebesülési érem.

TORDA JENŐ m. kir. postamester, Törökszentmiklós. Született Nagyváradon 1878-ban. Középiskoláit Debreczenben és Budapesten végezte. Pályáját Nagyváradon, mint gyakornok kezdte, majd Szeghegyen, mint m. kir. postamester működött.

1911-től vezetője a törökszentmiklói pósthivatalnak. Széleskörű társadalmi tévékenységet fejt ki és számos egyesületnek választmányi vezető, vagy rendes tagja. A háboru ideje alatt fel volt mentve a katonai szolgálat a'ól.

PINTZÉR JÓZSEF katolikus népiskolai igazgató-tanító, Törökszentmiklós. Budapesten született 1886-ban. Középiskolai tanulmányait Törökszentmiklóson, a tanítóképzőt Temesvárott végezte és ugyanott szerezte meg oklevelét is 1906-ban. Egerben továbbképző tanfolyamot végzett 1930-ban. Pá-

lyáját Törökszentmiklóson kezdte, ahol ma is egyik legkiválóbb ereje a község pedagógiai ügyeinek. Társadalmi ténykedései során számos helyi testületben fejt ki értékes munkásságot.

Dr. GULYÁS FLÓRIÁN iparostanonciskola igazgatója, Törökszentmiklós. Született Kunszent-

mártonban 1881-ben. Iskolai tanulmányait Csongrádon, az állami tanítóképzőt Kiskunfélegyházán végezte. Budapesten a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti fakultásának hallgatója és ugyanott szerezte diplomáját. Iparostanonciskolai szaktanfolyamot Aradon végezte. Pályáját 1904-ben Törökszentmiklóson, mint polgári iskolai tanár kezdte, ahol ma is Törökszentmiklós pedagógiai és ipari nevelés ügyének legértékesebb szakerője. 1906-tól az ipariskola tanítója és 1909-től igazgatója Törökszentmiklóson. Széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki, melynek során meggyeszerzte nagy elismerést és megbecsülést váltott ki. Tagja a községi képviselőtestületnek, valamint az Iparoskör választmányának, ügyvezető elnöke a Nemzeti Hitelintézet helyi fiókjának, felügyelője a Fogyasztási és Értékesítő szövetkezet helyi szervének, alelnöke az Önkéntes Tűzoltótestületnek és szervező elnöke a báró Wesselényi cserkész csapatnak. A világháború idején 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton szerzett súlyos megbetegedéséből

való felgyógyulása után 1916-ban felmentették.

FÜLÖP JÓZSEF csendőrtiszt-helyettes, Törökszentmiklós, A háromszékmegyei Aldobolyon született 1884-ben.

Pályáját 1908-ban kezdte. Első őrs-állomáshelye Szépvíz, ahonnan ötévi szolgálat után Nagyváradra megy, ahol az őrsparancsnoki tanfolyamot végezte el, onnan uncsukfalvai őrsre, mint őrmester őrsparancsnok helyettes került. 1918-ban a petrozsényi őrsre, majd még abban az évben Kóstelekre lett helyezve, de a román megszálláskor Szegedre menekült. A románok kivonulása után Félegyháza, Szolnok, Kunszentmárton, Tiszaföldvár, Tiszakürt és Csépa voltak szolgálatának állomásai, majd 1927-ben a törökszentmiklói szakaszhoz helyezték szakaszparancsnoknak. A világháború kitörésekor 1914-ben a tábori csendőrsparancsnoksághoz vonult be és az orosz, lengyel, majd a román fronton küzdött végig a világháborút. Kitüntetései: a koronás ezüst érdemkereszt, koronás vaséremkereszt, háborus emlékérem, huszéves szolgálati kereszt és a hatvanéves jubileumi emlékérem.

vitéz ERDÉLYI EISLER ISTVÁN csendőrtiszt-helyettes, őrsparancsnok, Törökszentmiklós. Tiszaföldváron született 1885-ben. Apja: István szintén csendőr és 1884—1896-ig Tiszaföldváron szintén őrsparancsnok volt. Pályáját Nagymágocson

kezdte 1909-ben, ahonnan Ábonyba, Nagykőrösre, Tiszaföldvárra és vé-

gül 1929-ben Törökszentmiklóssra került, mint őrsparancsnok. A világháború alatt teljesített kiváló szolgálataiért megkapta az első osztályú ezüst érmet, a Károly csapatkeresztet, a háborús emlékérmét, az első osztályú katonai szolgálati jelvényt, az 1912–13 emlék érmet és 60 éves szolgálati jubileumi emlék érmet. Kormányzó Úr Főméltósága 1929 június 16-án háborús és forradalmi magatartásáért vitézzé ütötte.

Dr. PALATINUS MIHÁLY ügyvéd, Törökszentmiklós. Ugyanott született 1885-ben. Középiskoláit Egerben végezte, a főgimnáziumban és ugyanott érettségizett 1905-ben. Felső iskoláit az egri jogakadémián és a kolozsvári egyetemen végezte, ahol diplomáját 1911-ben szerezte meg. Pályáját Törökszentmiklóson kezdte el, ahol működése a legteljesebb tiszteletet és megbecsülést váltotta ki. Tagja volt a törvényhatósági bizottságnak és a képviselőtestületnek. Ügyésze a Nemzeti Hitelintézet törökszentmiklósi fiókjának és a Gazdák Gőzmalmanak. Iparhatósági biztos és tagja a Kaszinónak és több helyi egyesületnek. A fenyőszigeti Földművelő Körnek alapító elnöke. Harctéri szolgálatra 1914-ben vonult be és az orosz, majd a román harctereken küzdött. 1918-ban, mint tartalékos főhadnagy szerelt le.

Dr. KISS JÁNOS ügyvéd, Török-

szentmiklós. Született Budapesten 1891-ben. Középiskoláit Budapesten a református főgimnáziumban végezte és ugyanott érettségizett 1909-ben. A főiskolát a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen végezte és ott szerezte meg 1918-ban diplomáját is. Pályáját Budapesten kezdte, majd onnan Törökszentmiklóssra került, ahol minden irányban tiszteletet és megbecsülést váltott ki működésével. Elnöke a Levente Egyesületnek is. 1914-ben vonult be és az orosz, majd az olasz fronton küzdötte végig a világháborút. Mint tartalékos főhadnagy 1918-ban szerelt le. Kiténtetési: az ezüst és bronz, a második osztályú ezüst vitézségi és a sebesülési érem, valamint a Károly csapatkereszt és a Signum Laudis.

PAPP GÉZA községi mérnök, Törökszentmiklós. Dömsödön született 1898-ban. Középiskoláit, valamint a műegyetemet Budapesten végezte és oklevélét is ott szerezte meg 1922-ben. Működésének első állomása Ábony, ahol 1922-től 1927-ig köz-

ségi mérnök. Azután három éven át Csornán működött, majd 1930-ban Törökszentmiklóssra került. 1916-ban katonai szolgálattételre vonult be és az orosz, majd a román frontokon küzdötte végig a világháborút. Kiténtetési a bronz vitézségi érem, Károly csapatkereszt és a hadi emlékérem. Mint tartalékos hadnagy 1918-ban szerelt le.

ŐZ GÁBOR rendőrbiztos, Török-szentmiklós. Született 1874-ben Törökszentmiklóson. Az államrend-

őrségi tanfolyamot 1900-ban végezte és pályáját, mint rendőr Budapesten kezdte 1901-ben. 1923-ban nyugdíjba helyezték és attól kezdve a törökszentmiklósi

rendőrség parancsnoka. Őz Gábor szervezte meg a helyi rendőrséget, amely a legnagyobb közmegebecsülést érdemelte ki.

TÓTH IMRÉ rendőrelőőr, Törökszentmiklós. A komárommegyei Tarkány községben született 1887-

ben. 1908-ban a Redeczky huszárokhoz vonult be, Pozsonyban ott töltött két és fél évet, majd Komáromba került, 1911-ben a budapesti III. számú

csendőrkerülethez került, majd Mezőtúrra, Szolnokra és végül Törökszentmiklósról nyert beosztást. 1914-ben a háború kitörésekor a tábori csendőrséghez lett beosztva, ahonnan csak 1917. évben jött vissza és tovább folytatta szolgálatát Törökszentmiklóson. 1921. évi május hó 1-én csendőrségtől leszerelt és azóta a törökszentmiklósi rendőrség kötelékébe teljesít szolgálatot.

MIKES ELEK gyógyszerész, Törökszentmiklós. Született Nagyváradon 1885-ben. Középiskoláit, az egyetemet Kolozsváron végezte és ugyanott szerezte gyógyszerési ok-

levelét is. Pályáját Debrecenben kezdte 1901-ben mint gyógyszerész gyakornok, ezután következtek Arad,

Temesvár, Torda, majd 1922-ben Törökszentmiklósról került, ahol gyógyszerterápiát nyitott. Igen érlelkes és széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki a

község valamennyi testületében és szervezeteiben. A világháború alatt az orosz és az olasz frontokon küzdött és mint tartalékos főhadnagy szerelt le. Kitüntetései: az 1908-as jubileumi emlékérem, a koronás aranyéremkereszt a vitézségi érem szalagjával és a másodosztályú hadiéremnyes Vöröskereszt.

SZABÓ ISTVÁN gyógyszerész, Törökszentmiklós. Született Tiszadobon 1896-ban. Középiskolai ta-

nulmányait Kisújszálláson és Szolnokon végezte, ahol 1914-ben tette le érettségi vizsgáját. Budapesten a Pázmány Péter tudományegyetem hallgatója volt, gyógy-

szerészi gyakorló évét pedig Szolnokon töltötte. Azután Törökszentmiklósról került és ott 1925-ben gyógyszerterápiát nyitott. Társadalmi ténykedései során a MOVE egyesület tagja, valamint a Kaszinónak is. A világháború során 1915-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz frontra került, majd az albán frontra helyezték és ott volt az összeomlásig. 1918-ban szerelt

le Szolnokon, mint tartalékos zászlós. Kitüntetései: a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a német hadi érdemérem.

GULYÁS MÁTYÁS m. kir. gazdasági tanácsos, Törökszentmiklós. Szolnokon született 1879-ben.

Középiskolai tanulmányait Szolnokon végezte. Pályáját Püspök-ladányon, mint MÁV. tisztviselő kezdte. Törökszentmiklóson 1902-től 1920-ig működött, nyugalomba vonulásáig. Páratlanul álló társadalmi tevékenységet fejt ki, melyben nagymértékben védi Törökszentmiklós társadalmi, gazdasági, kulturális és szociális érdekeit. Elnökigazgatója a törökszentmiklói Hitelszövetkezetnek, a Hangyának, diszelnöke a Vasutasok Körének, alelnöke a Gazdák Gözmalmanak, tagja a törvényhatósági tanácsnak, a képviselőtestületnek, diszelnöke a MOVE iparos egyletnek és ügyvezető elnöke az Egységes Pártnak, valamint sok más helyi testületnek és szervezetnek. Gazdasági tanácsossá 1925-ben nevezték. 1929-ben egy új parókia felépítése körül teljesített fáradhatatlan munkájáért pápai kitüntetésben részesült. Tíz év óta a Római Katolikus Egyház és iskolaszék világi elnöke.

Dr. POPPER IGNÁC JAROMIR malomigazgató, Törökszentmiklós. Ruszkabányán született 1884-ben. Középiskoláit Nagyszében

végezte, ahol 1904-ben érettségizett.

Egyetemét Kolozsvárott járt és ugyanott végezte a kereskedelmi főiskolát és az államszámviteltant Pályáját 1907-ben Brádon (Hunyadmegye) kezdi a rudai aranybányánál, ahol igazgatósági titkár volt. A román megszálláskor Erdélyből menekült és a honvédelmi miniszterium anyagleszerelés műszaki osztályában működött. Innen a Hangya Iparhoz ment át és Mezőtúron iparvállalatot létesített, majd 1922-ben, mint igazgatót az Első Törökszentmiklói Gözmalomhoz hívták meg. Nevéhez fűződik egy malomipari találmány, amely lehetővé teszi a hideg őrlést, ami a liszt minőségét javítja. Kezdeményezője a Tiszavidéki Mezőgazdák Termelő Szövetkezetének megalapításának. A világháború alatt 1915-ben önként vonult be katonai szolgálattételre és a szerb, orosz, majd az olasz frontokon küzdött. Kitüntetései az I. osztályú vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, sebesülési érem és a hadi emlékérem, valamint a német becsületrend.

TIMÁR LAJOS a Törökszentmiklói Népbank r. t. főtisztviselője és a Törökszentmiklói Hírlap felelős szerkesztője. Endrődön született 1898-ban. Atyja bognármester. Timár Lajos tanárnak készült, de családjának nehéz anyagi viszonyai folytán nem tanít-

hatták és így a legrövidebb kenyérkereső pályára kellett lépnie. Iskoláit csak úgy tudta elvégezni, hogy a nyári szünetekben az aradi vagongyárban, mint lakatosinas kereste meg a ruháira valót. A felsőkereskedelmi akadémiát Aradon végezte. Ugyanott mint banktisztviselő hét évig működött, majd 1920-tól 1921-ig az Aradi Közlöny rendes munkatársa volt. Onnan a románok üldözték el. Még abban az évben az Endröd Gyomai Takarékpénztár r. t. ügyvezető igazgatója lett és egyidőben szerkesztette a „Gyoma—Endröd vidéke” című hetilapot. Törökszentmiklóson 1927 óta működik, mint a Törökszentmiklósi Népbank r. t. főtisztviselője és a Törökszentmiklósi Hirlap felelős szerkesztője. Ebben a funkciójában fejt ki igen érdemes és eredményes keresztényirányú társadalmi munkát. Helyettes parancsnoka az Önkéntes Tűzoltó Testületnek, tagja a MOVE sportegylet vezetőségének és a Kaszinó választmányi bizottságának. A háború alatt az orosz harctéren küzdött. Több hadi emlékérem és a német becsületrend tulajdonosa.

TÖRÖKSZENTMIKLÓSI NÉPBANK R. T. Törökszentmiklós nagyközség egyik legszámtalóbb pénzintézete. 1894-ben alakult. Fennállása óta főként Törökszentmiklós és környéke gazdaközönségének hiteligenyeit elégíti ki, de nagymértékben szolgálja Törökszentmiklós iparos és kereskedő társadalmát is. Az intézet ezidőszerinti vezérigazgatója Böhm Bertalan, aki mint tisztviselő 25 éve áll az intézet szolgálatában, helyettese: Timár Lajos. A Törökszentmiklósi Népbank

rt. a Szőlőnoki Mezőgazdasági Takarékpénztár rt. érdekkörébe tartozik és mint ilyen a legnagyobb mértékben vesz részt Törökszentmiklós és környéke gazdasági és kereskedelmi vérkeringésében. Az intézet székháza a község egyik legszebb épülete.

LIPTÁK JÁNOS építőmester, Törökszentmiklós. Született Békéscsábán 1890-ben. A felsőipariskolát Budapesten végezte 1910-ben. Ugyanott dr. Hüttl Dezső műegyetemi tanár irodájában működik a háború kitöréséig. 1921-ben Törökszentmiklósról került mint önálló építőmester. Ő építette a szomszédos gazdaságok sok modern épületét. Ugyancsak építője néhány iskolának, társával együtt a helybeli járásbírósnak, a közbiztonsági hidnak, a megye területén sok beton gyalogjárónak, azonkívül Alföldi József építőmesterrel együtt építette Horihy Miklós kormányzó kenderesi kastélyát, valamint néhány magánépületet. 1914-ben az orosz frontra került, ahol 1916-ban fogásba esett és szibériából csak 1920-ban került haza. Mint tartalékos hadnagy szerelt le.

OLÁH JÓZSEF földbirtokos. Törökszentmiklós. Született ugyanott 1850-ben. Igen érdemes és széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki, amiért Oláh Józsefet mindenütt a legnagyobb tisztelettel veszik körül. Elnöke a Katholikus Népkörnek, a Legeltető Társaságnak, a Vadász Társaságnak és a háború alatt

főbírója volt a községnek. Mint egyszerű földmunkás kezdte meg életét és szorgalmas és becsületes

munkásságával már fiatal korában földet vásárolt és marhakereskedéssel foglalkozott amivel gazdaságát állandóan gyarapította. A háború kitörésekor Törökszentmiklós egyik legtekintélyesebb gazdáinak közé tartozott. A Vadász Társaság negyvenéves jubileuma alkalmával emléklappal tüntette ki.

BÁRÁNDY ISTVÁN földbirtokos, Törökszentmiklós. Született ugyanott 1864-ben. Gimnáziumot Szarvason és Kecskeméten végzett, majd egy évet a debreceni felső gazdasági tanfolyamon. Fiával önállóan vezeti 300 hold földjét. Tagja az Iparoskörnek. Fia dr. Bárándy Imre a világháborúban husz hónapot töltött az orosz fronton. 1918-ban mint tartalékos hadnagy szerelt le. Kitérítési: a II. osztályú v. érdemrend, két bronz v. érem, Károly csapatkereszt, sebészlési érem, Mária kereszt lovagrend és hadi emlékérem.

SÁNDOR PÁL nyugalmazott pénzügyi főszemlélsz, Törökszentmiklós. Született ugyanott 1882-ben. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte el. Pályáját tizennyolc éves korában a pénzügyőri testületnél kezdte, ahol 1930-ig, nyugalomba vonulásáig volt szolgálta és azóta fo-

gyasztási ellenőr. Pályájának kezdetén Kunszentmártonból Szolnokra, Mezőtúrra, Ceglédre, Gödöllőre ment, majd Budafokon, Monoron ismét Cegléden, Kiskunhalason, Esztergombán, megint Budafokon, Alsódabason, Vácon, Aszódon, Sükösdön, Szécsényben, legutóbb Budapest IV. kerületében teljesített pénzügyőri szolgálatot. Széleskörű társadalmi ténykedéséért, különösen az egyházi papság részéről nyerte a legnagyobb elismerést. A kommün alatt ellenforradalmi ténykedésért őrizet alatt tartották. A régi magyar nemesi családból származó Sándor Pál pályáján szerzett számtalan írásbeli elismerésnek és méltatásnak érdemes tulajdonosa.

SOÓS KÁLMÁN asztalosmester és bútorkereskedő, Törökszentmiklós. Ugyanott született 1881-ben. Tanoncéveit Szolnokon töltötte, ahonnan Aradra, Debrecenbe, Kecskemétre, Dévára és végül Budapestre került és a legkiválóbb asztalosmesterek műhelyében töltött 9 esztendőt. 1905-ben Törökszentmiklóson önállósította magát és a nagyközség nagyobb köz- és magánépületeinek asztalosmunkáit végezte. Modern géperőre berendezett műhelyében állandóan el volt látva megrendelésekkel, de a világháború kitörésekor bevonult és a háború befejezéséig különböző frontokon küzdött. Társadalmi tevékenysége során sok éven át volt tagja az

202

Ipartestület Előjáróságának, majd 1924-ben egyhangúlag választották meg a testület elnökévé, melyet azóta jóléti intézményekkel bővített ki. Hét év óta tagja a községi képviselőtestületnek, választmányi tagja az Iparoskörnek, alelnöke az Iparos Sportegyletnek, tagja a ref. egyháztanácsnak és a vármegyei törvényhatósági bizottságnak. Bútorraktára és modern műhelye a Kossuth-téri saját házában van.

TÖRÖKSZENTMIKLÓSI IPAROSKÖR. 1874-től állott fenn huszonkét éven keresztül Polgárikör néven. Első elnöke Polgár Mihály 7000 forintot kölcsönzött a Körnek mely összegből a Kör a ma is birtokában lévő épületet vásárolta meg és tartozását 14 év alatt letörlesztette. Idővel azonban a kört iparoskörre változtatták át. Ezidőben alakult meg műkedvelő társaságuk. 1899-ben a kör disztermet épített, majd később a disztermet szinpaddal látták el. A kör 1921-ben érte el huszonöt éves fennállását és ünnepségén a zászlóánya Almásy Dénesné grófnő volt. 1930-ban alakult meg az Iparos Ifjak Sportegylete, mely Soós Kálmánt választotta elnökévé. Ugyanekkor alakult meg az Iparos Dalárda is. A tagok kulturigényét 1000 kötetből álló könyvtára szolgálja. Az Iparoskör tagjainak száma 600. Az Iparoskör eredményes működését és további fejlődésének biztosítékát Horváth György elnök fáradhatatlan és érdemes tevékenysége adja meg.

HORVÁTH GYÖRGY sütőmester lisztkereskedő Törökszentmiklós, Piszken született 1887-ben. Mint péksegéd bejárta az egész országot

és 1912-ben önállósította magát

Törökszentmiklóson, ahol ma is a város iparoságának egyik legnagyobb közmegelekedésnek örvendő tagja. Tagja a községi képviselőtestületnek, a

római katolikus tanácsnak, a Nemzeti Hitelintézet alapító tagja és igazgatóságának is tagja és elnöke az Iparoskörnek. A világháború alatt az olasz és orosz frontokon küzdött. Kitüntetései a koronás ezüst érdemkereszt, a másodosztályú vitézségi érem és a koronás vaskereszt, vitézségi érem a szalaggal, 1918-ban mint őrmester szerezte le.

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI IPARTESTÜLET 1885-ben alakult át az Ipartársulattól. Első elnöke Szabó János volt, 1884-ben az Ipartestület céljainak megfelelően berendezett házat vásároltak. Valamint az átutazó segédek részére a testület szállást építtetett. A tanoncképző fejlesztésére tanoncmunka kiállításokat rendezett. 1891-ben az Ipartestület megalapította az elaggott iparosok segélyintézményét. Az Ipartestület zászlóját 1902-ben szentelték fel. A világháború alatt az Ipartestületnek 162 tagja vonult be és ezek közül 9-en hősi halált haláltak. 1924-ben Soós Kálmánt választották meg az eredményesen működő Ipartestület elnökévé. Az Ipartestület fennállásának negyvenéves jubileumát 1925-ben tartotta meg ünnepélyes keretek között.

SZALAY IMRÉ üzemvezető, Törökszentmiklós. Született Budapesten 1881-ben. Iskoláit is ugyanott végezte, a technológiai tanfolyammal 1911-ben készült el. Pályáját a Lánggyárban mint szerelő kezdte és azóta kitűnő szakismerete és szakképzettsége állandóan elősegítették pályafutását. Szakképzettségének teljes elismeréséül nyerte el a törökszentmiklói községi villanytelep üzemvezetői állását. Tagja és szertárosa az Önkéntes Tűzoltótestületnek és tagja a Lövész Egyesületnek, valamint az Iparoskörnek és a helyi Dalárdának. A világháború idején az orosz, majd az olasz harctereken küzdötte végig a háborút. Kiténtetése az elsőosztályú vilézségi érem két példánya, a másodosztályú vilézségi érem és hasonlóképen a bronz vilézségi érem két példánya és a Károly csapatkereszt a háborús emlékéremmel.

^ vitéz **FEJES ISTVÁN** bornagykereskedő, gazdálkodó, Törökszentmiklós. Született Tiszapüspökiben

1892-ben. Középsiskoláit Budapesten végezte, majd kétévig a hódmezővásárhelyi gazdasági Iskolának hallgatója volt. Pályáját Kecskeméten mint, uradalmi

ispán kezdte meg. Majd következő állomása Pusztacsecseg és Törökszentmiklós, ahol ma is köztisztviselőként álló gazdálkodó. Parancsnoka a járási vitézeknek, tagja a római katolikus Egyháztanácsnak, a község képviselőtestületének és elnöke a Baromfi és Galamb Egyesületnek,

valamint a mezei munkások Olvasó Körének. A világháború idején a szerb fronton küzdött és ugyanott rokkant lett. Kiténtetése: első osztályú nagyvezüst és a bronz vilézségi érem, a Károly csapatkereszt és a sebességi érem egy sávval. 1917-ben szerelt le.

BAKONDY ANDRÁS gazdálkodó, Törökszentmiklós. Ugyanott született 1868-ban. A forradalom alatt a község másodbirája volt és erősen hazafias magatartásáért román hurcoltatást kellett elszenvednie. A katolikus Népkörnek elnöke és alapító tagja. A világháború alatt Prágában és Budapesten teljesített katonai szolgálatot.

FEGYVERNEK község. A forradalmak után a községi épületek teljesen összerongált állapotban maradtak. Az utak, az utcák azt a képet nyújtották, mint egy olyan község, amelyen keresztül egy pusztító háború vonult át. A lábas jószágot csordákban vitték el a románok és így a jószágállomány nyolcvan százaléka veszett el a községben. A legválságosabb időben nehezedett a községre az újjáépítés és a renoválás súlyos gondja, de az a kitartó munka, az a szorgalom, ami Fegyvernek község vezetőségét és lakosságát példásan jellemzi, meghozták ha nem is a várt, az óhajtott, de legalább a legszükségesebb eredményeket. Az első új épület a Szegényház, a Központi Hitelszövetkezet volt, ezután gyors egymásutánban következtek az új iskolák építése, a Ipartestület, végül 1928-ban a villanyvilágítás bevezetése. Az OFB 500 házhelyet osztott szét, amelyből már 300 beépült. Felosz-

tás alá 2300 katasztrális hold került. A községnek 50 rokkantja és 200 hősi halottja van. A hősök emlékművét 1927-ben emelték és 1929-ben építették a református templomot.

MAJOR JÓZSEF főjegyző, Fegyvernek. Született 1886-ban Jászapátin. Középiskoláit Zalaegersze-
gen végezte és ugyanott érettsé-
gizett 1906-ban. A jegyzői tan-
folyamot 1910-ben végezte el.
Pályáját mint jegyzői gyakornok
kezdte, — 1910–11-ben Vezseny
község segédjegyzője volt és
onnan 1912-ben került Fegyvernekre,
ahol először mint segédjegyző,
később mint adóügyi jegyző és
1918 óta, mint a község főjegyzője
működik. Major József fáradhatat-
lan munkásságából sarjadt ki a
község áldozatkészsége mellett
minden gazdasági és kulturális
fejlődés. Az ő szorgos és szeretettől
vezetett munkája teremtette meg az
uj emeletes iskolát, a községi uj
tanyai iskolát, a szegényházat az
iskolák bővítését, a hősök emlék
szobrának felállítását és számos
más községi alkotást. Társadalmi
fénykedéseivel is a legteljesebb
megbecsülést és köztiszteletet bírja.
Diszelnöke a Földmivvelés Körnek,
elnöke az Annaházi Olvasó Kör-
nek, a Középfegyverneki Polgári
Olvasó Körnek, a Népművelési
bizottságnak, az Anya- és Csecsemő-
védő egyesületnek, az Iskolaszék-
nek, a Római Katolikus Egyház-
község világi elnöke és a Rokkan-
tak Egyesületénél, mint tanácsadó
elnök működik. Alelnöke a Céllövő
Egyesületnek, főparancsnok a
Tűzoltótestületnek, választmányi

tagja a Kaszinónak, a Hitelszövet-
kezet igazgatósági tagja és ipar-
hatósági biztos. A szarpárfalusi kör
elnöke.

SZABÓ GYÓZÓ községi jegyző,
Fegyvernek. Nyitrán született 1891-
ben. Középiskoláit Nyitrán a piarista
főgimnáziumban végezte, ahol
1910-ben tette le érettségi vizsgá-
latait. A jegyzői tanfolyamot 1912-
ben végezte. Dunaszerdahelyen,
mint jegyzői gyakornok, Bánkeszin
mint aljegyző, Szentmihályuron,
mint aljegyző működött, majd
Csornokon községi körjegyző, Gáz-
lóson vezető jegyző volt és 1921
óta Fegyvernek község jegyzője.
Elnöke a Hitelszövetkezetnek, a
Rétlegeltető Társaságnak és az
OKH-nak. 1915-től küzdött az orosz
fronton és 1918-ban, mint tartalékos
hadnagy szerelt le. Kitüntetései a
Károly csapatkereszt és sebesülési
érem.

BAUMGARTNER ENDRE köz-
ségi aljegyző, Fegyvernek. János-
hidán született 1903-ban. Középis-
koláit Jászberényben az állami
gimnáziumban végezte, ahol 1921-
ben érettségizett. Szombáthelyen
végezte a jegyzői tanfolyamot 1927-
ben. Mint jegyzői gyakornok 1921-
ben Tápíószecsőn teljesített községi
szolgálatot, majd 1922-ben Jászki-
séren és 1925-ben egy évig a vár-
megye szolgálatában állott, Fegyver-
nekre, mint aljegyző 1928-ban került.
Oktatója a Levente Egyesületnek és
háznagya a Céllövő Egyesületnek.

Dr. BAUNOK ÁDÁM községi
orvos, Fegyvernek. Ugyanott szü-
letett 1890-ben. Középiskoláit Kis-
ujszálláson a református főgimná-
ziumban végezte és 1910-ben tette

le érettségi vizsgálatait. Főiskoláit Kolozsvárott és Budapesten a Pázmány Péter tudományegyetemen végezte, ahol 1916-ban doktorrá avatták. Fegyverneken 1920 óta, mint községi orvos működik. Elnöke az Iskola

Széknek, igazgatósági tagja a Hitel-szövetkezetnek és orvosa az Országos Társadalombiztosító Intézetnek. A világháború alatt különböző ezredknél teljesített katonai orvosi szolgálatot, majd a román megszállás alatt mint internált 1919-től 1920-ig volt Bukarestben, ahol a magyar hadifogoly kórházban, mint osztályvezető főorvos teljesített szolgálatot. 1918 december 24-én mint főhadnagy szerelt le, 1923-ban katonai Emléklappal ellátva.

RÓMAI KATHOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG, Fegyvernek. Az egyházközség tagjainak száma 6500. Tizenkét tanteremmel és tizenegy tanerővel tart fenn felekezeti iskolát, amelyet négy épületben helyezett el. Jelenleg új plébánosa van az egyházközségnek Tóth István plébános személyében, aki a hitélet kimélyítése és a község kulturnívójának, valamint fejlődésének érdekében értékes munkát fejt ki. A község temploma 1863-ban épült. A fegyverneki plébániához tartozik Kun-csorba község is, amelynek 600 római katolikus lakója van.

SÁNDOR PÁL református lelkész, Fegyvernek. Karcagon született

1891-ben. Ugyanott érettségizett 1911-ben. Teológiai tanulmányait Debrecenben 1915-ben végezte. Kenderesen kezdte pályáját mint nevelő, majd Karcagon

három évig mint segéd és mint helyettes lelkész működött. Fegyvernekre 1930-ban került. A háború alatt a nyulas barakkórháznál mint barakfelügyelő teljesített szolgálatot. A háború befejezése után indította meg a fegyverneki református egyházközség a templomépítési akciót, amelyet igen szép eredménnyel fejezett be. A templom 1928-ban készült el. A templom harangját bocsári Mocsáry Dénes főgondnok adományozta. A református egyházközség 75 tagot számlál.

KÁDÁR KÁLMÁN állami gazdasági iskolai igazgató, Fegyvernek Máramarosszigeten született 1891-ben. Középiskolai tanulmányait és a tanítóképzőt ugyanott végezte, tanítói oklevelét 1908-ban szerezte meg. A gazdasági főiskolát elvégezte 1910-ben és szak-

tanári oklevelet nyert. 1910-ben a makói állami gazdasági iskolához került, ahol 1916-ig működött, 1918-ig Csanádpalotán, majd 1923-ig a makói gazdasági iskolának igazgatójaként fejtett ki általánosan elismert értékes tevékenységet. 1925-ig Kiskunhalason működött, majd még ugyanabban az évben Fegyvernekre

került. Társadalmi ténykedései során vezetője és főoktatója a Levente Egyesületnek, elnöke a Földmívelő körnek, alelnöke a Polgári Céllövő Egyesületnek és tagja a Kaszinónak. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és rövidesen az orosz frontra került, ahol súlyosan megsebesült. 1917-ben mint rokkant tartalékos hadnagy szerelt le. Kitüntetései: a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem.

BOHATY LAJOS római katolikus tanító, Fegyvernek. Egerben született 1894-ben. Ugyanott végezte el középiskoláit, valamint a tanítóképzőt és oklevelét 1923-ban nyerte el. A Leventeoktatói tanfolyamot, karnagyi tanfolyamot és iparos-tanociziskolai rajztanfolyamot Nyíregyházán végezte el. Pályáját a szabolcsmegyei Tiszadadán kezdte 1914-ben, ahol 1929-ig mint kántortanító működött. Ebben az évben került Fegyvernekre, ahol ma is értékes pedagógiai és társadalmi működést fejt ki. Tisztje és parancsnoka a helyi Cserkész Csapatnak, vezetője az Olvasó Egyesület Dalárdájának és tagja a Kaszinónak. A világháború alatt 1914-től 1918-ig az orosz fronton küzdött. Mint tartalékos főhadnagy szerelt le, a Signum Laudis, a II. osztályú ezüst v. érem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a hadi érdemrend kitüntetései.

PFEIFER FERENC római katolikus tanító, Fegyvernek. 1892-ben a bácsmegyei Militicsben született. Középiskoláit, valamint a tanítóképzőt Kalocsán végezte és ugyanott szerezte meg oklevelét 1913-ban. Pályáját

a pestmegyei Nagykartalon 1913-ban kezdte. Fegyvernekre 1918-ban került, ahol ma is egyik legértékesebb tagja a község tanító karának. Főoktatója a Levente Egyesületnek, vezetője az Iparos Dalárdának, titkára a Polgári Céllövő Egyletnek és jegyzője a Kaszinó választmányának. A világháborút a szerb, orosz és olasz frontokon küzdötte végig és 1918-ban mint tartalékos hadnagy szerelt le.

PFEIFER FERENCNÉ szül. Spiesz Mária tanítónő. Középiskoláit és a tanítóképzőt 1912-ben Kalocsán végezte. Hidjaapátin, Bajnokon, Boroszlón és Militicsen tanított, majd 1917-ben lett Fegyverneken mint rendes tanítónő megválasztva.

FOLLER ANTAL római katolikus tanító, Fegyvernek. Ugyanott született 1906-ban. Középiskoláit Nagyváradon, Mezőturon, Vácott, Baján és Kalocsán végezte, ahol 1927-ben szerezte meg oklevelét. Pályáját Fegyverneken kezdte, ahol ma is a pedagógiai nevelésnek egyik jeles értéke.

PAFFÉRI ISTVÁN ny. igazgatótanító, Fegyvernek. Kálmádon született 1867-ben. Középiskoláit Nagykárolyban, a tanítóképzőt Máramarosszigeten végezte, ahol oklevelet is nyert. Pályáját Budakeszin kezdte, majd 1889-ben Fegyvernekre került, melynek nép-

oktatásügyét négy évtizeden át nyugalomba vonulásáig teljes odaadással szolgálta. Működése alatt a

község németajku lakosságának ifjúsága nyelvben és érzésben teljesen magyarrá lett. Érdemes munkásságának elismerésül igazgatóvá neveztetett ki. Az iskolafelügyelői intézmény fennállásáig több éven át mint állami iskolafelügyelő működött. Világi elnöke volt a Tiszántuli rk. esperesi kerület tanítói körének. Tevékeny részt vett községe társadalmi és közgazdasági életében. IV. Károly király öfelsége 1917-ben a III. osztályu polgári hadi érdemrenddel tüntette ki. Negyvenkét évi áldásos működés után 1929-ben nyugalomba vonult.

Dr. TÖRÖK ZOLTÁN ügyvéd, Fegyvernek. Szilágyzoványon született 1895-ben. Középiskoláit Zilahon

a Ref. Wesselényi Kollégiumban végezte, ahol 1914-ben érettségizett. Felsőiskoláit Budapesten végezte és ugyanott szerezte meg diplomáját 1922-ben. Mint

ügyvédjelölt Sátoraljaújhelyen, majd Budapesten működött és 1927-ben került Fegyvernekre. Tagja az Uri Kaszinónak, a helyi Lövész Egyesületnek és az Országos Hadirokkantak Szövetségének ügyésze. Katonai szolgálatra 1915-ben vonult be és az orosz fronton került hadifogságba. 1918-ban fogságából megszökött és még ugyanabban az évben az olasz fronton küzdött az összeomlásig. 1918 novemberében mint tartalékos zászlós szerelt le. Kifüntetései: a II. osztályú érem, a bronz érem, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem.

bocsári MOCSÁRY DÉNES földvernek. Kenderesen született 1873-ban. Középiskoláit Szarvason és

Kecskeméten végezte és 1893-ban Debrecenben érettségizett. Ugyanott végezte a gazdasági akadémiaát 1894-ben. Pályáját Pusztabakaton édesatyja mellett kezdte el,

később azonban 600 holdat önállóan bérlet, majd sorozatosan emelte bérletét, úgy hogy a háború óta mintegy 2600 holdas bérletet vezet Fegyverneken. Társadalmi ténykedései során megyei törvényhatósági bizottsági tag, a vármegye gazdasági bizottságának választmányi tagja. Diszelnöke az Ipartestületnek, a Kaszinónak, a Hangya felügyelő bizottságának, a helyi Rokkant Egyesületnek, a Levente Egyesületnek, a helyi Cserkész csapatnak, tagja a vármegyei Mezőgazdák Bizottságának és a Tiszántuli Mezőgazdasági Kamarának. A református egyház-község főgondnoka. Széleskörű társadalmi működésével meggyezerte nagy köztiszteletnek és közmegebecsülésnek örvend.

KUDELKA JÓZSEF bérlő és földbirtokos, Fegyvernek. Született ugyanott 1875-ben. Középiskoláit

Kassán és Nagyváradon végezte és 1893-ban tett érettségit. Az Első Magyar Általános Biztosító Intézetnél 2 évig működött, de 1895-től állandóan gazdál-

kodik. Tagja a községi képviselő-testületnek, a Kaszinónak és elnöke a Hangya Szövetkezetnek. A világháborúban 1914-től teljesített katonai szolgálatot, a szerb fronton és 1918-ban mint népfelkelő százados szerelt le. Kitüntetései: a Signum Laudis, a Károly csapátkereszt és a hadi emlékérem,

WAGNER LAJOS téglagyár-bérlő,

Fegyvernek. Született Mezőberényben 1870-ben. Pályáját 1888-ban kezdte a mezőhegyesi ménesi intézetnél, ahol 1891-ig működött.

1905 óta bérlő a fegyverneki téglagyárat. Értékes társadalmi ténykedést fejt ki Fegyverneken.

OLÁH GYULA kovácmester, ipartestületi elnök, Fegyvernek. Született ugyanott 1890-ben. Pályáját Fegyverne-

ken kezdte 1904-ben, majd felszabadulása után rövidesen önálló mester lett és a község egyik legmegbecsültebb iparosságává küzdötte

fel magát. Elnöke az Ipartestületnek és tagja a cserkészcsapat választmányának. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött. 1918-ban szerelt le.

A fegyverneki ipartestület, amelynek Oláh Gyula ez elnöke 1909-ben alakult meg. A háború előtt 75 tagja volt, ez a taglétszám 125-re

emelkedett fel. Az Ipartestület székháza 1926-ban épült a vezető iparosság áldozatkészségéből amelyhez legjelentősebben Oláh Gyula járult támogatásával.

PFEFFER GYÖRGY cipésmester és tűzoltó alparancsnok, Fegyvernek. Született ugyanott 1872-ben. Huszéves korában 1892-ben már önálló iparos Fegyverneken és szorgalmas becsületes munkásságával az iparosság között őszinte megbecsülést szerzett magának. Hosszu ideig volt az Ipartestület elnöke és résztvesz minden kultur és iparosmozgalomban. A Tűzoltó testületnek harminc éve tagja és mint parancsnok husz éve képezi önállóan a testület tagjait. 1916-ban vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdötte végig a világháborút.

SZEBENI SÁNDOR csendőrtiszt-helyettes, őrsparancsnok, Fegyvernek. Tiszaburán született 1882-ben.

Pályáját a hadseregben kezdte Bácsalmáson és 1903-ban Kecskemétre a cs. és kir. 13-as huszárezredhez volt beosztva. A tényleges szolgálat há-

rom évéből az első kiképzési évet Cegléden, a hátralévő két évet Galiciában és Jaroslóban szolgálta le. 1908-ban a budapesti csendőrkerület Zombory szárnyához vonult be, ahol mint beosztott működött, majd Hercegszántón, Liliomosón, Gomboson, Bácsmadarason, Baján és 1918-ban a palicsfürdői különítményhez került, ahol már, mint

őnálló őrsparancsnok szolgált. 1919-ben Bácsmadarason, majd a kunhegyesi, dévaványai és végül a fegyverneki őrsön, mint őrsparancsnok teljesített szolgálatot. Katonai emlékérmek: 1908-as Ferenc József, 1912-es mozgósítási emlékérem, XX. szolgálati jelvény és a hadi emlékérem.

PAPP KÁRÖLY csendőr törzsmester, Fegyvernek. Egerben született 1896-ban. 1915-ben a marosvásárhelyi huszárezredhez került, ahonnan kiképzés után az orosz, a román és az olasz frontokon küzdött végig a háborút. 1918-ban vonult be a ko-

lozsvári csendőrkerülethez és a szilágynagyfalusi őrsre lett beosztva, majd a román betöréskor Kun-szentmiklósrá került. Püspökladányban a kommunisták fogságába került, de sikerült tőlük megszöknie. Azután Siófokra, Székesfehérvárra, Szolnokra, Jászfényszaruba, Salgótarjánba, mint s. oktató került és szolnoki, turkevei és jászberényi szolgálatai után 1929-ben került a fegyverneki őrsre. Kitüntetései: X. szolg. jelvény és a hadi emlékérem,

TISZABÓ. Néphagyomány szerint a község területén a tatárjárás után Béla király adományozta Beöthy Andrásnak és tőle, valamint a Tiszától nyerte nevét. A községet a román hadsereg 1919-től 1920 február végéig tartotta megszállva. A románok kivonulása után, Ambrus István főjegyző vezetésével, a leg-

nagyobb szorgalommal kezdték meg az építő munkálatokat, ami a templom renoválásával kezdődött. Sorozatos javító munkálatok után 1929-ben kéttantermes iskola és egy tanítói lakás épült. Az OFB 80 ház-helyet adott ki, amelyből 75 már be van építve. 408 kat. hold lett kiosztva a rokkantak, a vagyontalanok és kisbirtokosok között, Nagyobb arányú építkezés a községben, azért nem folyhatott, mert a község területe 6.000 hold és így nagyon kicsi az adóalap. A községnek 100 hősi halottja van.

szeredi **AMBRUS ISTVÁN** községi főjegyző, Tiszabó. Besenyszögön született 1869-ben. Középiskoláit Egerben végezte, jegyzői vizsgát 1896-ban tett. Pályáját Tiszánánán 1888-ban kezdte, majd Tiszapüspökin és Tizzasülyön, mint segédjegyző, 1896-

től Jászapátin a Jászsági alsó járás főszolgabírója mellett, mint járási irnok 1899-ig működött. Még ugyanabban az évben Nagykörűbe, mint adóügyi jegyző került és 1901-től Tiszabó község főjegyzője. Minden ambícióját a községi ügyeknek szentelte és a forradalmak, a kommunizmus és a román megszállás idején is mindig a helyén maradt és a legnagyobb lelkiismeretességgel vezette a község ügyeit. 1926-ban ünnepelte meg Tiszabón eltöltött 25 éves szolgálati jubileumát a járási főszolgabíró, a járási jegyzői kar és a község lakosságának köztiszteletével mellett,

Elnöke az Önkéntes Tűzoltótestületnek és ügyvezető igazgatója már 29 év óta a Hitelszövetkezetnek, melynek megalapítása az ő nevéhez fűződik.

BAKONDY PÁL adóügyi jegyző, Tiszabő. Született ugyanott 1898-ban. Gimnáziumi érettségijét 1917-ben Kisujszálláson tette le és a jegyzői tanfolyamot Egerben 1920–21 években végezte. Pályáját Fegyverneken, mint helyettes segédjegyző kezdte és 1922-ben került Tiszabőre, mint adóügyi jegyző, ahol igen értékes tevékenységet fejt ki társadalmi téren is. Igazgatósági tagja a Hangya Szövetkezetnek, a Hitelszövetkezetnek, elnöke a Nemzeti Munkavédelemnek, főlovászmestere a Polgári Lövészegyletnek és főparancsnoka az Önkéntes Tűzoltóegyesületnek. A világháború idején 1917-től teljesített katonai szolgálatot, a román fronton súlyosan megbetegedett és 1919 február havában szerelt le, mint tartalékos hadnagy.

BARANYI ANDRÁS plébános, Tiszabő. Született Gyöngyösön 1884-ben. Középiskoláit Gyöngyösön és Egerben végezte, ugyanott tette le érettségi vizsgáit 1904-ben. Felső iskoláit Egerben folytatta, ahol 1908-ban szentelték pappá. Pályáját Sáta községben kezdte mint segédlelkész, majd Kömlő, Gyöngyöshalász, Tiszapolgár, Nyírtas, Kemece és Mikófalva voltak működésének állomásai. Kemecsén adminisztrátor volt, Mikófalván mint helyi lelkész megszervezte 1922-ben a plébániát és a Hangya Szövetkezetet, végül 1928. március 1-én Tiszabőre került, ahol mint rendes plébános fejt ki példásan

eredményes tevékenységet. Működésének ideje óta a templom nagy költségekkel renováltatott a hívek hozzájárulásával és az új 2 tantermes iskola, tanítói lakás és több melléképület emeltetett.

ilinyi CHIKÁN PÁL római katolikus igazgató-tanító, kántor, Tiszabő. Született Kenderesen 1872-ben.

Középiskoláit Ungváron a tanítóképzőt Kassán végezte és 1891-ben ugyanott szerezte meg a tanító oklevelét is. 1892-ben Ecséden kezdte meg pályáját, majd Ráckeviden és Kisujszálláson tanított. Tiszabőre 1900-ban került, ahol mint igazgató és kántortanító nagy köztiszteletnek és megbecsülésnek örvend. 25-éves jubileuma 1925-ben volt, amikor meleg ünnepségekben volt része. Minden kulturális mozgalomnak tevékeny támogatója, egyik vezető tagja az Urbéreszek testületének, megszervezte a Hangya fogyasztási szövetkezetet és hosszú ideig igazgatósági elnöke volt, valamint elnöke a Hitelszövetkezet felügyelő bizottságának.

Dr. SIMON ÖDÖN községi orvos, Tiszabő. Született Bonyhádán 1895-ben. Iskoláit is ugyanott végezte és érettségijét 1913-ban tette le. Főiskoláit Budapesten járta, ahol diplomáját 1921-ben szerezte meg. Pályáját Budapesten az I. számú belgyógyászati klini-

kán kezdte, ahol egy évig működött, majd Decsre (Tolnamegye) került mint gyakorló orvos és három évet töltött a községben. Tiszabón 1925 óta mint községi orvos fejt ki általánosan elismert értékes tevékenységet. A Levente Egyesületnek elnöke. A világháború ideje alatt katonai egészségügyi szolgálatot teljesített.

TISZAROFF. Tiszaroff község földesurai Roffi Borbély család tagjai voltak. A község nagyon régi eredetű, mint a neve is mutatja a kun Roff-ról lett elnevezve. A XVII. században az egész kunság elpusztult, úgy hogy a lakosság földönfutóvá lett. A község újraépítésénél a lakosság letelepedésénél arra volt tekintettel, hogy a Tisza kiöntése ne veszélyeztesse a községet. Az 1918 évi forradalmak után a válságos gazdasági időkben a helybeli földbirtokosok igen sok engedményt adtak a község szegényeinek, A román megszállás alatt a helybeli nagy dohányraktárt katonai fedezet mellett fosztották ki és rengeteg más anyagi kárt okoztak az egyébként is gondokkal küzdő községnek. A község lakossága 5.000 lélek. Területe 19. 600 hold, az OFB 370 házhelyet osztott ki és ebből 140 már beépült. 780 katasztrális holdat osztottak ki a nincstelenek, vagyon-talanok között. A községnek 72 rokkantja, 50 hadi özvegye és 158 hősi halottja van. A hősök emlékművét 1923-ban emeltette Waldeck Hubert gróf. 1927-ben egy egytantermes tanyai iskola és 1930-ban négytantermes református, két tanerős római katolikus és egy egytantermes községi iskola épült. 1928-ban lett

bevezetve a villanyvilágítás. A község aszfaltozásakor 1925-től összesen ötkilométeres vonal lett beépítve. Hajójárata Szolnokra hetenkint négyszer van és autóbusszjárata Törökszentmiklós és Tiszaroff között naponta kétszer.

BAUNOK ISTVÁN főjegyző, Tiszaroff. Fegyverneken született 1896-ban. Középiskoláit Szolnokon

végezte, ahol 1914-ben érettségizett. 1921-ben Egerben végezte a közigazgatási tanfolyamot. Fegyverneken mint jegyzői gyakornok működött 1914-ben,

majd Kenderesen és Mezőpeterden működött 1915-ig. Mezőpeterdről vonult be harctéri szolgálatra és az orosz fronton küzdött, majd Montenegróban és Albániában 1918-ig teljesített katonai szolgálatot. Mint tartalékos hadnagy szerelt le és 1921-től adóügyi jegyzője s 1930 szept. 20 óta főjegyzője Tiszaroff nagyközségnek. Társadalmi ténykedései során is mindenben a község érdekeit védelmezi és értékes működéséért nagy köztiszteletben van része. Elnöke a tiszaroffi Iparoskörnek is.

kézdivásárhelyi **JANCSÓ GÉZA** nyugalmazott főszolgabíró, a Ferenc

József rend lovagja, Tiszaroff. Született Törökszentmiklóson 1852-ben. Középiskolai tanulmányait Kecskeméten végezte, ahol 1869-ben tet-

te le érettségi vizsgálatait. Felső iskoláit Budapesten folytatta. Pályáját Tiszaroffon 1877-ben kezdte és nem sokkal később mint a járás főszolgabírája működött 1907 ig. Működése meggyeszte nagy köztiszteletet és megbecsülést biztosított számára a hosszú időn át teljesített fáradhatatlan és eredményes munkássága. Jancsó Géza egyik leglelkesebb szervezője volt a Tiszaszabályozási Társulatnak. A posta és távirtda felállítására is az ő nevéhez fűződik. 1894-ben a kolera borzalmas pusztítása idején minden tudásával és tehetségével szolgálta járásának kolera elleni védekezését. Ezért a páratlan fáradozásáért kapta magas kitüntetését, midőn a Ferenc József lovagrend tagjai sorában került. Hosszú időn át volt a vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, választmányi tagja a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarának, református egyházközségi presbiter és községi képviselőtestületi tag.

NÉMETH VINCE református lelkész, Tiszaroff. Született Csajágon 1882-ben. Középiskoláit Pápán végezte a református főgimnáziumban, ahol 1900-ban érettségizett. Teológiai tanulmányait 1904-ben végezte el és lelkésszé 1909-ben avatták. Pályáját Kenesén mint segédlelkész kezdte meg, majd Kisujszálláson és Turkevén mint segédlelkész és mint helyettes lelkész működött rövidebb ideig. Tiszaroffon 1907-óta van, ahol hitéleti és társadalmi tevékenységéért nagy közmegbecsüléssel bír. Választmányi tagja a Kaszinónak és az Egyházközség összes ügyeit intézi.

TISZAROFF református egyház-

községe 3318 lelket számol. 1930-ban állami segéllyel egy négytanerős református iskolát építtetett az egyházközség, amely példásan szolgálja a község pedagógiai nevelésügyét. Temploma 1750-ben épült fel és ma is eredeti formájában van. Különös érdekessége, hogy a torony mint egy kis Campanille teljesen külön van építve a templomtól.

WESZELOVSZKY ERZSÉBET gyógyszerész, Tiszaroff. Született Nagygimándon 1889 december 9-én Középiskoláit Komáromban és Budapesten végezte. Pályáját gyakorlati évi működésével Komáromban kezdte a Kovách gyógyszerésznél mint segéd működött. Bánhidán gyógyszertárat nyit, majd onnan Tiszaroffra ment ahol jelenleg is, mint gyógyszertár tulajdonos működik. Igen értékes társadalmi tevékenységet fejt ki. A háború alatt Komáromban mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot.

BERECZKY KÁLMÁN csendőrtiszt helyettes őrsparancsnok, Tiszaroff. A trencsén megyei Császárság községben született 1888-ban. 1913-ban végezte el a próbacsendőrtanfolyamot és mint próbacsendőr került Csurogra. Ott 1914-ben a tábortanfolyamot végezte, majd az orosz, olasz, román és a szerb fronton küzdött végig a világháborút. 1918-ban Hómolyra lett helyezve, mint helyettes őrsparancsnok, de a szerbek betörése miatt Abonyba menekült. A kom-

műn bukása után Győrben, Székesfehérváron, majd Alattyánban teljesített szolgálatot és 1929-ben mint őrsparancsnok került Tiszaroffra. Kitüntetései a koronás ezüst és vas érdemkereszt a vitézségi érem szalagjával, a hadi emlék-érem és a Károly csapatkereszt, 1912-1913 évi csapatkereszt.

TISZABURA. A község eredeti keletkezése az Árpádok idejébe megy vissza. 1707-ben a rácok Tiszaburát, a szomszédos községekkel együtt elpusztították. A község a Tisza mentén északról déli irányba húzódik és területe 9178 kat. hold. A község lakossága 2526 lélek. Az OFB 54 házhelyet osztott szét és ebből 40 beépült. A teljesen vagyontalan szegények között 825 kat. hold lett felosztva. Iskolái: egy református három tantermes és három tanerős, egy-egy tanerős róm. katolikus és egy-egy tanerős községi gazdasági iskola. A hősök emlékművét 1928-ban emelték közadakozásból. Hósi halottja 93, rokkantja 26, hadiözvegye 37 és hadiárvája 17 van a községnek. Gyalogjáró utat 1924-25 években 6.5 kilométer hosszúságban építették és ugyanabban az évben épült a község járvány kórháza is.

SZÜTS JENŐ községi főjegyző, Tiszabura. Született Ercsiben 1887-ben. Középiskoláit Szegeden, majd

Zentán végezte, hol 1907-ben érettségizett. A közgazgatási tanfolyamot Nagybecskerekben 1914-ben végezte. 1915-ben Lupényben, mint adóügyi jegyző

működött 1916-ban a román betöréskor elmenekült, de a község felszabadulásakor 1917-ben ismét visszament. 1918-ban a románoknak megtagadott hűségük miatt kiutasítják és Budapestre kerül a belügyminisztériumhoz beosztott jegyzői karhoz. Törökszentmiklósról 1920-ban került a főszolgabírói hivatalba és onnan ment Tiszaburára, ahol főjegyzővé választották. Elnöke a Hangyaszövetkezetnek, az Önkéntes Tűzoltóegyesületnek, a Testnevelési bizottságnak a Polgári Lövész egyesületnek és a Vadász Társaságnak.

KACSKÓ JÁNOS református lelkész, Tiszabura. Született ugyanott 1892-ben. Középiskoláit Kisujszáláson járta s

ugyanott tett érettségi vizsgálatot is 1912-ben. Teológiai tanulmányait Debrecenben a református collegium theol. akadémiáján s a

m. kir. gróf Tisza István tudományegyetem hittudományi fakultásán végezte az 1912-16 években. 1916-17 évben mint collegiumi esküdt felügyelő és segédlelkész működött Debrecenben, majd Tiszaburára, Tiszaroffra s 1919-ben ismét Tiszaburára kerül, ahol rendes lelkészé választották meg. Azóta szülőföldjén végzi meg nem lan- kadó erővel és lelkes buzgósággal Istentől nyert szent szolgálatát s népe javára értékes kulturális és társadalmi tevékenységet fejt ki. A Polgári Dalegyesület elnöke, az Iskolánkívüli Népművelési bizottság

alelnöke. Igazgatósági tagja a Hangya szövetkezetnek, könyvelője a Hitelszövetkezetnek s egyik vezetője és pénztárosa a Levente Egyesületnek.

SZABÓ ANDRÁS adóügyi jegyző, Tiszabura. Harsányban született 1894-ben. Középiskoláit Rima-

szombaton végezte, ahol 1913-ban érettségizett. A közigazgatási tanfolyamot Szombathelyen 1921-ben végezte el. Pályáját mint közigazgatási gyakor-nok 1913-ban Harsányban kezdte és onnan vonult be 1914-ben harctéri szolgálatra. A világháborút az orosz és román fronton küzdötte végig. Mint tartalékos hadnagy szerelt le az arany érdemkereszt, a bronz vitézségi érem, a hadi emlékérem és a Károly csapatkereszt kitüntetésekkel. Leszerelés után Harsányba került, majd 1923-ban Tiszabura helyettes jegyzője, de még ugyanebben az évben adóügyi jegyzőnek választják meg.

GYÖKÖS IMRE református iskolaigazgató, Tiszabura. Jászkiséren született 1891-ben. Debrecenben

végezte el a református tanítóképzőt 1910-ben és ott nyerte el oklevelét is. Pályáját Tiszaburán mint tanító 1910-ben kezdte, ahol értékes pedagógiai működéséért igazgató-tanítónak nevezték ki. Főparancsnoka az

Önkéntes Tűzoltótestületnek és igazgatója, egyben felügyelője a Hangyaszövetkezetnek. 1914-ben vonult be és az orosz frontra került, ahol a következő évben fogságba esett. 1918-ban fogságából megszökött és sikerült visszaérkeznie. Ugyanezen év végén, mint tartalékos hadnagy szerelt le.

Dr. MÜNZ FRIGYES községi orvos, v. egyetemi tanársegéd, Tiszabura. Született Görgény-szentimrén 1898-ban.

Középiskoláit a marosvásárhelyi református kollégiumban végezte, ahol 1916-ban érettségizett. Felsőiskoláit a Ferenc József tudományegyetemen, Kolozsvárott majd Budapesten és Szegeden végezte. 1925-ben szerezte meg diplomáját. 1921-ben Szegeden az egyetemi bonctani intézetnél 1927-ig működött. Ezután Tiszaburára megy mint községi orvos. A község minden társadalmi, kulturális és szociális testületében is értékes tevékenységet fejt ki. A világháború alatt 1916-ban vonult be és 1918-ban mint tartalékos hadnagy szerelt le. Kitüntetése a másodosztályú ezüst vitézségi érem és a Károly csapatkereszt.

TISZAPÜSPÖKI. A nagy község még Szent István idejéből eredő régi község. Nevét a Tiszától és a püspöki birtoktól nyerte. A község az 1695-1720 évek között épült fel a mostani helyén a Décse parton, ahol árvizek idején a Tisza mellék ágaival körülvéve az ellenség ellen is védel-

mét kapott. A község a Tisza baloldalan, a folyótól másfél kilométer távolságra fekszik. Jelenleg 6538 kat. hold területen van, lakóinak száma 2410 lélek. Iskolája római katolikus 5 tantermes 5 tanerős és egy ismétlő iskola. Az OFB működése folytán kiosztott 305 házhelyből 200 már beépült. Hősi halottja 72 van, hadirokkantja 34 és hadiözvegyeinek száma 22. A teljesen vagyontalan és nincstelenek 1100 kat. holdat kaptak. 1919-ben a község a román és a magyar kommunisták frontja közé került, mely alkalommal a tűzértség mindkét részről a község épületeiben nagy károkat okozott. Lelőtték a templom tornyát is. A Hősök emlékművét 1924-ben emelték fel közadakozásból. 1928-ban igen szép községi jegyzői lakot készítettek.

JESKÓ JÁNOS községi főjegyző, Tiszapüspöki. Született Tiszaeszláron 1889-ben. Középközségi Debrecenben végezte, ahol 1906-ban érettségizett, ugyanott végezte a közigazgatási tanfolyamot is 1908-ban. Kenderesen kezdte meg pályáját mint segédjegyző 1909-ben és később ugyanott mint adóügyi jegyző 1917-ig működött. 1917-től 1925-ig Kunhegyes közigazgatási jegyzője volt és 1925-ben került Tiszapüspökre, ahol főjegyzőnek választották meg. Jeskó János működésével a község gazdasági, kulturális és szociális fejlődésének előmozdításáért érdemes és értékes tevékenységet fejtett ki és ezért közigazgatási működéséért is a legnagyobb megbecsülésnek és köztisztelőnek örvend. A világháborúban az orosz és az olasz háború-

ban küzdött. Mint tartalékos főhadnagy szerelt le és kitüntetései: az ezüst Signum Laudis és a bronz Signum Laudis a kardokkal, a Kérvény csapatereszt, a sebesülési és a hadi emlékérem. Társadalmi tevékenései során elnöke a Testnevelés bizottságának a Lövész egyesületnek, a helyi Rokkant csoportnak, az OKH helyi fiókjának, a Hangyaszövetkezetnek, főparancsnoka az Önkéntes Tűzoltótestületnek és főjegyzője a vármegyei főjegyzők egyesületének.

ÁGOPCSA ISTVÁN adóügyi jegyző, Tiszapüspöki. Szamosújváron született 1899-ben. Közgazgatási tanfolyamot Marosvásárhelyen végzett 1919-ben. A szilágymegyei Zsibón jegyzői gyakorlónak 1918-ban, majd 1920-ban Fegyverekre mint segédjegyző került. 1921-től adóügyi jegyzője Tiszapüspöki nagyközségnek. Elnöke a Levente Egyesületnek és a Hitel-szövetkezet felügyelő bizottságának.

VIEZER JÓZSEF római katolikus esperes plébános, Tiszapüspöki Született Kompolton 1882-ben. Középközségi tanulmányait Egerben végezte és ott szervezte meg 1901-ben gimnáziumi érettségijét, ugyanott fejezte be 1905-ben teológiai tanulmányát. Pályáját Tiszaeszláron 1905-ben mint káplán kezdte meg. 1907-től Tisza-

észláron, 1917-től Ónodon mint plebános működött. 1926-tól pedig Tiszapüspöki plebánosa. Kiváló tevékenységet fejt ki a hitélet kimélyítése, a község társadalmi, kulturális, valamint gazdasági fejlődésének érdekében. Irodalmi téren is szép működést fejt ki. A katolikus írók Országos Pázmány Egyesületének rendes, az Egri Egyházmegyei Irodalmi Egyesületének választmányi tagja. Önálló művei: „Cipruságak“ (halotti gyászbeszédek), „Földmives imádságok“, „Magyarország és a pápaság“. Fővárosi és vidéki lapokban, valamint alkalmi könyvekben számos verse és cikke jelent meg, (részben „Tarnaparti József“ és „ezerjő“ író nevek alatt.) Ónodon a kommün alatt hazafias szellemtől áthatott, izzó és merészen szókimondó beszédei miatt Lander vörös katonái őbenne gyanították a vörösök ellen fegyverkező Ónodi ellenforradalom szellemi vezérét, amiért menekülnie és három hétig cseh megszállás alatt levő területen rejtőzködni kellett. Társadalmi ténykedései során jegyzője a rakamazi kerületnek valamint a középborsodi kerületnek is, amelynek 1923-ban esperese lett. Tiszaeszláron a Hitel-szövetkezet felügyelőbizottságának elnöke, Ónodon a Hangyaszövetkezet és Kath. Olvasókör alapítója. Tiszapüspökiben ugyanezeknek díszelnöke. Jász Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatósági bizottságának tagja.

PAFFÉRI ISTVÁN kőrallatorvos, Tiszapüspöki. Született Fegyverneken 1900-ban. Középkiskoláit a nagykárolyi piarista főgimnáziumban

és a kisujszállási református főgimnáziumban végezte és ugyanott tette le érettségi vizsgáit 1918-ban. A főiskolát Budapesten járta és oklevelét 1926-ban nyerte el. Pályá-

ját Fegyverneken mint magánállatorvos kezdte 1926-ban. A következő évben Tiszapüspöki községi kőrallatorvosnak, választották meg. Katonai szolgálatot 1918-ban és 1921-ben a nemzeti hadseregnél teljesített.

LAURITÉ GÉZA uradalmi intéző Tiszapüspöki. A szatmármegyei Erdőd községben született 1889-ben

Középkiskoláit Szatmáron végezte és ugyanott érettségi-zett 1907-ben. Gazdasági akadémiát Kassán végzett és ott nyerte el a gazdatiszti oklevelet. Pályáját mint segédtsiszt Berthold Lipót uradalmában kezdte 1911-ben, ahol a háború kitöréséig működött. A világháborúban az orosz fronton küzdött és ott esett hadi fogságba. 1918-ban megszökött és viszontagságos körülmények között érkezett meg a háború idején. 1919 november 10-én mint zászlós szerelt le.

zalai **FURCSIK AURÉLIA** óvónő
Tiszapüspöki.
1893-ban született
Törökszetmikló-
son. Iskoláit Nagy-
váradon végezte
és ovónői oklevelét
1911-ben az Ima-
kuláta intézetben

nyerte el. Pályáját a következő
évben Tiszapüspökin kezdte, ahol
a gyermekvédelem és gyermekne-
velés egyik legnagyobb erőssége, a
községben. Eredményes tevékeny-
ségéért általános megbecsülésnek
örvend.

Tiszai alsó járás.

A tiszai alsó járás történetében is számos tragédiai sorakozik és történetének lapjain a legválságosabb idők szerepelnek. Békés építő alkotó és termelő munkája nem nagyon sok volt a járásnak, mert ebben megakadályozták a mongol, a török járások, a rácok pusztításai, a természeti csapások, melyek mindazt ami a járásban volt elpusztították.

A járás községei, helységei többször épültek fel és az egyes helységek is változtatták helyüket aszerint, hogy a családok hogyan szóródtak

Tiszakürt. Hősök-szobra.

Tiszasasi hősiemlék és leventezászló.

szét és hova menekültek. Kunszentmártonba 1700 körül jászkunok telepedtek le, akik nemsokkal letelepedésük után máris menekülni voltak kénytelenek. Később visszatértek feldúlt otthonaikba és előlről kezdhették munkájukat, berendezkedésüket.

A járás 43.998 lakóssal bir és meglehetősen lassu a népesedési

szaporodása. Az 1929-es évi statisztiká 5,3 százalékos emelkedést mutat. Ezt a kis számot részben a rossz anyagi viszonyok és részben a gyermekhalandóságot okozza. A járásban ugyanis nincsen egyke rendszer, de a lakosság szegénysége nagyon hozzájárul nemcsak a népesedés alakulásához, hanem a közegészségügyi viszonyokra is.

A járásnak nincsen kórháza és tizenegy községében huszonnégy orvos van. A legnagyobb népbetegség a turberkolózis, amely azonban az országos átlag alatt van és a halálesetek 7,5 százalékát teszi ki. Főfoglalkozásuk a földmivelés és szőlőtermelés. A felekezeti arány a következőképpen oszlik meg: 50 százaléka római katolikus, 25 százaléka református, 15 százaléka evangélikus és 10 százaléka egyéb. A járás területén 8000 hold került kiosztás alá. Közoktatásügye lényegesen javult. A lakosság gazdasági helyzete azonban éppen olyan rossz, mint az országban általában. A forradalmak és a megszállás után állami hozzájárulás és részben bank kölcsönökkel megindultak a járás területén az építkezések és beruházások. Kulturházak, iskolák, lakóházak és hidak épültek, a községek utakat építettek, köveztek, felállították a községek hősi halottjainak emlékművét, az elrekvirált harangokat pótolták, a temp-

Csépa. Templomi részlet.

Nagyrév. Hősi halottak temetője.

Szelevény.

Hősi halottak szobrának leleplezési ünnepe.

lomokat renoválták, az iskolákat hővítették, artézi kutakat furtak és bevezették a villanyvilágítást.

A lakosság moralitása kitűnő és nem honosít meg idegen eszméket, nemzetközi gondolatokat, melyek magyarságának rovására vannak, hanem erős és nagy hazafiságával viseli a nemzeti terheket.

A birtokok jó elosztódása következtében a sok kisbirtokos céltudatos munkával járul hozzá a magyar mező- és nemzetgazdaság fejlesztéséhez. Szőlőtermelése országghírű és jó neve van a liszazugi gyümölcsnek is. A lakosság öntudatos teherviselése, vasszorgalma biztosítja a járásnak minden vonatkozású fejlődését és szebb jövőjét.

erzsébetvárosi PATRUBÁNY ISTVÁN főszolgabíró, Tiszaföldvár. Marosvásárhelyen született 1878-ban.

Középiskoláit ugyanott és a jogot Kolozsvárott végezte, ahol államtudományi vizsgát tett le. Pályáját 1902-ben Marostorda vármegyénél kezdte. 1920-ban

a hűségeskü megtagadása miatt el kellett hagynia hivatalát és átszökött Csonka Magyarországra. Ekkor vette át a járást, amelynek még ma is köztisztviselő és közmegebecsülésben álló főszolgabírója. Alkotásait és tevékenységeit a járás életében látni meg, mely kulturális, gazdasági és szociális fejlődésének biztosítékát kapja meg Patrubby István főszolgabíró vezetésében. Számos társadalmi intézmény és egyesület élén fejt ki széleskörű tevékenységet, melyben többek között a járás gazdasági helyzetének javítását és az ifjuságnak erős hazafias szellemben való nevelését teremti meg.

AMBRUS KÁROLY tb. főszolgabíró, Tiszaföldvár. Az alsófehérmegyei Vizaknán született 1888-ban. Középiskoláit Nagyszébenben és Székelyudvarhelyen végezte, majd a kolozsvári egyetemen jogot halgatott. Pályáját mint közigazgatási gyakornok 1914 decemberében Diacsőszentmártonban kezdte. 1915 július 1-én szülővárosa főjegyzőjévé választotta meg és ebben a minőségében a polgármester helyettese volt, itt működött 1918 december 10-ig, amikor is az oláhok elől át-

jött a csonka országba. 1919 januárjában lépett Jász-Nagykun-Szolnok vármegye szolgálatába. Előbb a Jászsági felsőjárásba, majd a Tiszai alsójárásban működik. 1921 október 20-án választják meg szolgabírónak, majd 1926 június 20-tól a Tiszai alsójárás tb. főszolgabírója. Ambrus Károly a kommün alatt nemzeti magatartása miatt két hónapig Jászberényben a vörösök foglya volt. A községek társadalmi életében lelkes igyekezettel vesz részt, azonban a vezető szerepléstől távollartja magát.

méri NAGY GYULA vármegyei közigazgatási gyakornok, tb. szolgabíró, Tiszaföldvár. Szolnokon született 1904-ben. Középiskoláit Szolnokon és Mezőtúron, Kecskeméten a jogakadémiát és Pécsen a tudományegyetemet végezte. Pályáját 1924-ben a

vármegyénél mint alispáni titkár kezdte, közigazgatási gyakornokká 1928-ban nevezték ki, a Tiszai alsó járásba 1929-ben rendelték és még ugyanebben az évben nevezték ki tiszteletbeli szolgabírónak. A Tiszai alsó járás rendőri büntetőbírója. A levante ügyeknek előadója és mint ilyen 1500 levante nevelését intézi.

TISZAFÖLDVÁR. A Tiszai alsó járásnak székhelye. Az utolsó tisztesztendő alatt a község úgy lélekszámban, mint intézményekben, valamint a községfejlesztés terén szép eredményeket mutatott fel. Ma tizezer lakosa van Tiszaföldvárnak,

amelyből hatezer lelket reformátusok, háromezer lelket római katolikusok és mintegy ezer lelket az evangélikusok töltenek ki. Dacára a három népes hitfelekezetnek a község polgársága harmonikus egészet képez és a község ügyeiben megértő szeretettel és lelkesedéssel munkálkodnak. Fejlődésére a legnagyobb kihatással a villanyvilágítás bevezetése volt. 1925-től számítódik a község villamosítása. Az áramszolgáltatást kezdetben Szolnoktól, majd újabban Salgótarjánból kapja. A község tartja fenn az állami polgári fiú és leány iskolát négy osztendő óta. Természetesen csak a dologi kiadásokat illetőleg, mert a tanárokat az állam fizeti. A közel jövőben egyébként állami hozzájárulással a polgári iskolának akar a község megfelelő épületet emelni. A közelmúltban állami segítséggel kéttantermes és tanítói lakással ellátott új népiskola épült. Ugyancsak három külterületi iskolához építettek hozzá egy egy tantermet a tankötelesek szaporodása miatt. 1929-ben renoválták és részben átalakították a református templomot. Tiszaföldvár belterületén nyolcszázötven méteres főút létesült. Tervbe van véve továbbá a belterületen a betonjárda létesítése is. A község kulturális élete is jelentős fejlődés ment keresztül. Az iskolán kívüli Népművelés eredményes munkát mutat fel. Az utóbbi időben alakult a Nép kör, amely saját épületében végzi nemes működését. Az újabban alakult Szőlőbéli Dalkör pedig már a legközelebbi időben óhajt székházat építtetni. Tiszaföldvár tízéves történetéhez tartozik végül az OFB

által sikeresen lefolytatott két akció, amelynek során 643 kiosztott ház helyből eddig 300 felépült, valamint 3000 katasztrális hold parcellázott fel a nincstelenek és törpebirtokosok között. A polgárság között erős mozgalom indult, hogy az egyre izmosabbá fejlődő nagyközség járásbiróságához jusson.

CSONTOS KÁLMÁN, Tiszaföldvár főjegyzője. Turkevén született 1885-ban. Gimnáziumi érettségét Hódmezővásárhelyen tett, majd 1908-ban Debrecenben a jegyzői tanfolyamon oklevelet nyert. Mint segédjegyző 1908-ban Tiszaföldváron kezdte pályáját, ahonnan Tiszakürtre, majd mint önálló közigazgatási jegyző Törökszentmiklósrakerült. Innen 1913-ban mint főjegyző visszakerült Tiszakürtre, ahol 1918 végéig működött. 1919-ben Kenderesen lett helyettes jegyző, míg végül 1920-ban jött mai állomáshelyére, Tiszaföldvárra, ahol egyhangulag a község főjegyzőjévé választották. A Vármegyei Jegyzői Egyesület alelnöke, az Országos Jegyzői Árvaház Egyesület igazgatósági és az Országos Jegyzői egyesület választmányi tagja. Irodalmi téren is jelentős működést folytat, eddig három megjelent verses kötetével aratott szép sikert. Alapítója és azóta is felelős szerkesztője a „Tiszaföldvár és Vidéke” című újságnak.

LAPU BERTALAN adóügyi jegyző, Tiszaföldvár. 1888-ban született Tiszaföldváron. Atyja és nagyatyja évtizedeken keresztül a község jegyzői voltak. Középiskoláit Szentesen végezte, majd a jegyzői tanfolyamon, Budapesten 1911-ben nyert oklevelet. Pályáját, mint gya-

kornok 1909-ben szülőhelyén kezdte, ahol azóta is egyhuzamban a világháboru megszakításával működik.

1914 óta megválasztott adóügyi jegyző. A világháboru kitörésekor katonai szolgálatra bevonult. Huszonnyolc hónapot töltött a szerb, orosz és az olasz frontokon. Kétszer sebesült, egy alkalommal karlövést, majd később a jobb lábán kézigranat sérülést szenvedett. Károly csapatkeresztje és sebesülési érme van. Mint póttartalékos vonult be, mint tartalékos hadnagy szerelt le 1918 novemberében. Kizárólag a község adóügyeivel foglalkozik és azoknak biztos ügymenete elsősorban az ő érdeme.

DOMOKOS SÁNDOR állami polgári iskolai igazgató Tiszaföldvár. Nagyenyeden született 1892-ben és ugyanott végezte a tanítóképzőt 1911-ben a polgári iskolai tanárképzőt Budapesten 1914-ben végezte. Pályáját a nagyenyedi református tanítóképzőnél, mint helyettes tanár kezdte, ahol 1919-ig működött. Azután Szentesen tanított, majd Tiszaföldváron a kultuszminiszter megbízásából megszervezte a polgári Iskolát 1926-ban és azóta annak igazgatója. Disztagja a székesely Főiskolai hallgatók egyesületének, elnöke a Polgári Céllovó Egyesületnek, református egyháztanácsos és még számos társadalmi és kulturális egyesület vezető tagja és pártfogója. Élénk irodalmi tevékenységet fejtett ki, mint a Csongrád megyei

Hírlap szerkesztő munkatársa. 1914-ben vonult be és az orosz fronton küzdött 1916-ig, amikor szervi baja miatt rokkantnak minősítették és felmentették további katonai szolgálat alól.

SOÓS JÓZSEF állami elemi iskolai igazgató, Tiszaföldvár. Kőkösön született Háromszékmegyében. Középiskolai tanulmányait a sepsiszentgyörgyi református gimnáziumban és Déván az állami tanítóképzőt végezte 1908-ban. Pályáját a dévai állami tanítóképzőben, mint nevelő kezdte, majd 1919-től Hunyad megyében Laposnyakon, mint igazgató-tanító működött. Ugyanebben az évben Jászárokszállásra ment és 1920-ban Tiszaföldvárra került. Igazgatója az Iparostanonciskolának, főoktatója a Levente Egyesületnek, titkára a helyi Céllovó Egyesületnek, ügyvezető elnöke a helyi népművelési bizottságnak, elnöke a járási tanítói egyesületnek, alelnöke a Vármegyei Általános Tanítói Egyesületnek, tagja az Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak, a Magyar Országos Tanítók Eötvös alapjának és munkatársa a vármegyei népművelési Szaklapnak. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton harcolt, de 1916-ban sebesülése és szervi szivbaja miatt szabadságolták. Kitüntetései: a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési és a háborus emlékérem.

SIKOLYA ALBERT állami elemi iskolai tanító, a Tiszaföldvár és Vidéke hetilap szerkesztő munkatársa, Tiszaföldvár. Gencsen született 1887-ben. Tanulmányait Debrecenben 1907-ben, az állami tanítóképzőben végezte pályáját, Alsójózsán kezdte 1907-ben ahol a református iskolánál tanított, majd 1920-ban Zemplénmegyéből a megszállás miatt menekülni volt kénytelen és akkor került Tiszaföldvára, ahol ma is egyik legértékesebb tagja a járási székhely tanítói karának. Tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának, a községi képviselőtestületnek, presbitere a református egyháznak, a nemzeti munkavédelem vezetője, titkára a MANSZ-nak és a Faluszövetségnek, elnöke az Iparos Dalkörnek, jegyzője az Ipartestületnek, főoktatója a Levente Egyesületnek és még számos egyesület vezető és pártoló tagja.

KISS KÁLMÁN evangélikus kántortanító, Tiszaföldvár. Lovászpatonán született 1890-ben. Tanulmányait Eperjesen és Pápán végezte a tanítóképzővel 1910-ben. Pályáját szülőhelyén kezdte 1911-ben ahol négy évig működött, majd Lé-

bénybe választották meg, 1918-ban Tiszaföldvára került. Hivatásán kívül karnagya a tiszaföldvári Dalegyletnek tagja a helyi Lövész Egyesületnek, a Kaszinónak vezető tagja és értékes előadásokat tart az iskolán kívüli Népművelés keretében. Több társadalmi és szociális egyesület tagja.

CIBAKHÁZA. A község néhai Cibak Imre nagyváradai püspök tulajdona volt, akit 1514-ben Gritti Alajos meggyilkoltatott. A község valamikor nagy mezőváros volt, de részben gazdasági és politikai, valamint egyéb okoknál fogva visszafejlődött. 1849-ben a község és környező területe több ütközet színhelye volt. Egy éjszakát Kussuth Lajos is töltött a községben és ez alkalommal a mai csendőrlaktányában tartózkodott. A szabadságharcok emlékét egy szép emlék műőrzi. Mint valami közigazgatási mostoha gyermek állandóan melőzik a községet és amugy is su'nyos anyagi helyzete csak gyorsította visszafejlődését. Ez a folyamat azonban a lakosság, de különösen a község vezetőségének fáradhatatlan munkája következtében megállott és bizonyos vonatkozásokban már igen szép javulás is tapasztalható 1921 óta kőutakat építettek, bevezették a villanyvilágítást állat és vásárteret létesítettek és elkészítették a hőszők ligetét. A Stefánia Nőszövetség felállításával az anya és csecsemő védelem is biztosított. A község középületei renoválására és egyéb újabb építkezésekre egyelőre nincsen meg a szükséges tőke de, úgy a főjegyző, mint a község vezetősége oda irányítják minden ténykedésüket, hogy a község gazdasági, szociális, kulturális fejlődését előmozdítsák anélkül, hogy a lakosság legminimálisabb teher viselését igénybe vegyék.

Dr. SZEBERÉNYI GYULA ny. miniszteri titkár főjegyző, Cibakháza. Békéscsabán született 1875-ben. A szarvasi gimnáziumban 1895-ben

érettségizett és a kolozsvári tudományegyetemen 1901-ben avatták az államtudományok doktorává. Pályáját mint Bácsbodrog vármegyei közigazgatási gyakornok kezdte, ahol később mint szolgabíró működött. 1909-től, 1921-ig volt Budapesten a belügyminisztériumban mint miniszteri titkár és onnan vá'asztották meg a községbe főjegyzőnek, ahol értékes közigazgatási tevékenységet fejt ki. Számos helyi egyesületnek tagja és pártolója, valamint vezetője is, melyeken keresztül szintén a község mindenvonatkozású fejlődését tartja fénykedéseinél szeme előtt. A háború alatt mint Solnok vármegyei főispáni titkár közszolgálati érdekből fel volt mentve katonai szolgálat alól.

néhai Dr. TÁNCZOS MIKLÓS nyugalmazott táblabíró, ügyvéd, kormányfőtanácsos, Cibakháza. Budapesten született 1867-ben. Ugyanott végezte a piaristáknál gimnáziumi tanulmányait, majd a Pázmány Péter tudományegyetem jogi fakultását. 1883-ban nyert bírói oklevelet. Pályáját Budapesten kezdte és a királyi törvényszéken, mint joggyakornok működött. A szolnoki törvényszéken albirói beosztást nyert 1896-ban. Kötűnő pályáját Kunszentmártonban folytatta, ahol vezető járásbíró, majd később táblabíró volt. 1921-ben saját kérelmére nyugdíjazták. Nyugdíjazása után Cibakházán ügyvédi irodát nyitott és 1924-ben közérdekű munkásságáért és eredményekben gazdag tevékenységéért a kormányfőtanácsosi címet nyerte el. Társadalmi ténykedése során számos szociális, kulturális és gazdasági egyesületnek,

testületnek és intézménynek volt a vezetője, a tagja, áldozatra kész pártolója. A világháború idején egyedül vezette a kunszentmártoni járásbírószéket és olyan széleskörű fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki, úgy hivatásában, mint közéleti téren, hogy nyugdíjba vonulása alkalmával a kormányzó kitüntető elismerésben részesítette. Mindenben Cibakháza fejlődését és jólétét igyekezett szolgálni és ezen munkája közepette halt meg 1925-ben év május hó 14-én. A cibakházi temetőben helyezte családja örök nyugalomba.

Dr. KOVÁCS GÉZA orvos, Cibakháza. Született 1897-ben Tiszaföldvárott. Gimnáziumi tanulmányait Szolnokon és Szarvason, a Pázmány Péter tudományegyetemen orvosi fakultását Budapesten 1922-ben végezte. A következő évben már a szolnoki közkórház orvosává lett és ott 1927-ig működött. Cibakházán és Nagyréven, mint kitűnő belgyógyász működött. Vezető főorvos a Stefánia Nőszövetség anyja és csecsemővédő intézetének. Nagy tudással és lelkiismeretességgel gyakorolt hivatásán kívül elnöke a magyar Vöröskereszt Egylet cibakházi fiókjának és a római katolikus egyháztanács tagja. A világháború során 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és az olasz harctéren küzdött 1918-ig. Mint tartalékos zászlós szerelt le, a bronz vitézségi éremmel.

Dr. ATLASZ DEZSŐ orvos, Cibakháza. Szikszón született 1901-ben. Középiskoláit Egerben végezte és egyetemi tanulmányait a pécsi Erzsébet királyné egyetem orvosi

fakultásán folytatta és ugyanott avatták doktorrá is 1927-ben. Pályáját ugyanabban az évben kezdte Egerben és 1929 óta van Cibakházán. Hivatásában kifejtett értékes és érdemes működéséért nagy közszeretnek örvend. Társadalmi tevékenységében tagja az Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak, a Kaszinónak, valamint más testületeknek is, de a testnevelés terén is hathatósan működik közre. A világháborúban nem vett részt, de édesatyja negyvenegy havi frontszolgálatlaltal védte meg a hazai érdekeit.

VASS LAJOS RUDOLF állami tanító, Cibakháza. Kötelken született 1872-ben. Tanulmányainak elvég-

zése után 1891-től kezdte meg működését Izsákon, majd Szajol és Szolnok voltak működésének további állomásai. Cibakházán 1894 óta tanít és Ci-

bakházának egyik legnagyobb pedagógiai erőssége. Nagy lelkiismeretességgel végzett hivatásán kívül páratlan széleskörű és értékes társadalmi tevékenységet fejt ki, melyben Cibakháza minden vonatkozású fejlődését szolgálja. Ő alapította a helyi tűzoltóságot már 1900-ban, melynek azóta is parancsnoka. 15 évig volt előadója a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek, 1900-tól járási, majd 1925-től pedig a vármegye tűzrendészeti felügyelője. A járásnak faiskolai felügyelője volt 29 éven keresztül. Ügyvezető elnöke a Levente Egyesületnek,

elnöke a Sport Egyletnek, a Népművelési bizottságnak és elnöki igazgatója a Hangya Fogyasztási Szövetkezetnek. Hosszú éveken keresztül volt vezetője a nemzeti munkavédelem helyi szervezetének. Hatósági biztosa az Ipartestületnek és tagja a Testnevelési Bizottságnak, egyik részes megalapítója a Tűzoltótestületi dalkarnak, a műkedvelő egyletnek és a Kaszinó egyesületnek. Eredményekben gazdag, értékes közéleti munkásságáért általános köztiszteletben van része és számos kitüntető és elismerő oklevelet nyert.

felsőpulyai SOMOGYI LAJOS gyógyszerész, Cibakháza. Tenkén született 1901-ben. Középiskoláit a

nagyváradai premonstreieknél, a budapesti érseki, majd a budapesti kegyesrendi főgimnáziumban végezte. Gyógyszerész oklevelét a budapesti Páz-

mány Péter tudományegyetemen szerezte meg 1923-ban. Pályáját, mint gyakornok 1918-ban kezdte el. Budapesten, majd Szarvason működött, Cibakházán 1929 óta van. Társadalmi és kulturális közéleti tevékenységében számos egyesület tagja és különösen lelkes pártfogója minden hazafias irányú mozgalomnak. A háború után a székely hadosztályban teljesített szolgálatot és ennek következtében az oláhok 1919 áprilisától 1921 év március 13-ig internálták.

BITÓ FERENC igazgató-főmérnök, Cibakháza, Tápén született 1889-

ben. Középiskoláit Szegeden 1908-ban, a műegyetemet 1912-ben végezte Budapesten és ott szerezte meg mérnöki oklevelét is. Még abban az évben mint állami folyam-mérnök kezdte meg működését Szegeden, majd Nagyenyeden, Szolnokon teljesített közszolgálatot és 1929 óta van Cibakházán, ahol az Ármentesítő társulat igazgató-főmérnöke. Hivatásán kívül társadalmi téren is szolgálja Cibakáza kulturális és gazdasági érdekeit. Elnöke a római katolikus Egyházközségnek, a Polgári Lövész Egyesületnek, valamint vezetője és pártfogója több egyesületnek. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a szerb majd az orosz harctéren küzdött, ahol a következő évben fogságba esett és csak 1921-ben térhetett vissza.

KONKOLY THEGE GÉZA okl. gazda, ármentesítő társulat pénztárnoka, Cibakháza. Született Szobon 1888-ban. A gazdasági akadémiát 1908-ban Kassán végezte és ugyanakkor nyerte el oklevelét is. Pályáját mint gazdasági segédtsízt kezdte el a Bagi gazdaságban Tópart pusztán 1909-ben, ahol 1911-ig működött. 1912-ig Rudnay Béla hontzsemeri gazdaságában, 1913-ig a nyitrai megyei gazdasági egyesületnél és 1913-tól a cibakházai Sárszegi gazdaságban működött. 1921 óta van a helyi ármentesítő társulatnál, melynek pénztárnoka. Közéleti tevékenységet is fejt ki és több helyi egyesület vezetője és pártoló tagja, 1914-ben vonult be katonai szolgálatra mint tart. zászlós és még abban az évben az orosz

fronton fogságba esett, ahonnan csak 1920-ban, Vladivosztok, Sanghai, Colombo, Dzsibuti (Áfrika), Suér, Port-Said, Triest érintésével 40 napi hajózás után tért vissza.

KOCSIS JÁNOS uradalmi intéző, Cibakháza. Kovácsházán született 1881-ben. A gazdasági iskolát Hód-

mezővásárhelyen végezte 1889-ben. Pályáját Istvánffy Béla aradmegyei uradalmában kezdte meg, mint gazdasági írnok, később mint ispán 18 évig működött

Sváb Gyula uradalmában, ahol 1926 óta uradalmi intéző. Érdemekben gazdag tevékenységének 25 éves jubileumát, melyet jelenlegi működési helyén 1931. év április hó 1-én fogja megünnepelni. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra, de a következő évben felmentették. A kommun és a román megszállás alatt sikerült megóvni a vezetése alatt álló birtokot minden nagyobb károsodástól. Fia — János a Nemzeti hadseregben teljesít egyéves önkéntesi szolgálatot.

JANERNIK IMRE rézműves mester, ipartestületi elnök, Cibakháza. Ugyanott született 1872-ben. Iskolai tanulmányait 1885-ben végezte. A szabadságharcot végig küzdött édesapja műhelyében tanulta mesterségét, melyet az ország különböző részeibe való működése után 1906-ban átvett és felvirágoztatott. Széleskörű társadalmi munkásságot is fejt ki. Az egykori ipartestületnek pénztárnoka, jegyzője és elnöke volt. Mikor az ipar-

társulatot 1925-ben ipartestületté szervezték át elnökévé választották. Az Önkéntes Tűzoltó Egyesületnek 35 éven át szertárosa és 25 éve tagja a képviselőtestületnek. Erdemekben gazdag közéleti működéséért számtalan elismerésben és kitüntetésben volt része.

MÁTYÁS DEZSŐ üzletvezető Cibakháza. Szolnokon született 1905-ben. Ugyanott végezte kereskedelmi iskoláját és 1923-ban érettségizett, Pályáját Szolnokon kezdte az alföldi fakereskedelem egyik legnagyobb vállalatánál, mint faterlep vezető, majd Skála Béla vállalatánál folytatta nagy szaktudásról tanuskodó működését. Társadalmi ténykedéseiben szeme előtt tartja Cibakháza kulturális és szociális, valamint gazdasági fejlődését, mert ezeket a célokat szolgáló helyi egyesületeknek és testületeknek tagja, illetve pártfogója.

HOVANYECZ LÁSZLÓ malomvezető, Cibakháza. Ugyanott született 1872-ben. Iskoláit Cibakházán és Békéscsabán az alsó ipariskolát végezte. Budapesten gépészeti szaktanfolyamot hallgatott. Pályáját Budapesten a Máv. gépgyárban kezdte el, ahol már fiatalon mint csoportvezető működött hat éven keresztül. Ujkécskén malom vezető volt 1907-ben, de még ugyanebben az évben a tiszaalpári malom igazgatójává nevezték ki és ebben a minőségben 1911-ig ténykedett. Hovanyecz Tamás és társai gőzmalomnak szintén igazgatója volt, majd a háború éveiben okleveles állambiztossági megbízott volt. 1922 óta birtokán gazdálkodik. Értékes társadalmi működését általános köz-

tisztelettel kísérik. Nevéhez fűződik az ipartestület újjászervezése ahová 1914-ben ipártársulati elnöknek választották meg. Az átszervezés nehéz munkái után elnöki megbízását visszaadta a testületnek. A háború alatt a helyi és a környéki közellátás terén is érdemeket szerzett. 1917 óta tagja a községi képviselőtestületnek, a román megszállás ideje alatt pedig a község első tanácsosa és helyettes bírója volt.

PAPP ILLÉS kéményseprő mester, Cibakháza. Született Bácsszenttamáson 1870-ben. Iskolai tanulmányait ugyanott végezte el. Tizenkét éves korában kezdte el mesterségét. Felszabadulása után mint segéd Szabadkán, Zomborban, Makón, Kecskeméten, Szegeden és Budapesten működött. 1906 óta van Cibakházán mint önálló kéményseprő mester, ahol értékes társadalmi tevékenységet fejt ki. Órparancsnoka az Önkéntes Tűzoltó Testületnek és pártoló tagja a 48-as körnek. 1916-ban vonult be katonai szolgálatra és 1917 év végén felmentéssel szerelt le. Múltja mozgalmas életről tesz tanuságot. 1903-ban zarándoklaltal járt a pápánál, az óbudai Legényegyletnek elnöke volt, Kecskeméten a tűzhalálból mentett meg egy embert saját életének kockáztatásával, tűzoltói ténykedéséért királyi elismerést kapott.

NAGYRÉV. A helység már a XVI. század elején fennállott. A törökök kiverésénél azonban menekülésükben elpusztították a községet. A község 1748-ban kétharmad részben Vajda László tulajdona volt, aki áruba bocsájtotta egy német ne-

mesnek. A szabadságharc idején a község lakossága hősiesen küzdött a község környékén lezajlott harcokban. A világháború utáni időkben építkezések indultak meg és így 1927-ben községi tanyai iskolát építettek, 1929-ben lelkész lakatnyát és renoválták az Olvasó kört is. A hősi halottak emlékművét ugyanabban az évben állították fel.

vitéz MOLNÁR GYULA főjegyző, Nagyrév. Köröstarcsán született 1893-ban. Középkoláit 1911-ben Kassán

és a közigazgatási tanfolyamot 1914-ben végezte. Pályáját 1911-ben Monostorpályiban kezdte meg, mint jegyzői gyakornok, majd a Szárazberek-i körjegyzőség-nél működött 1914-ig, amikor katonai szolgálatra vonult be. A szerb, olasz és orosz frontokon küzdött 1918-ig. Kitüntetései: a Signum Laudis, a nagyezüst vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, a hadi emlékérem és a sebesülési érem. Leszerelése után Köröstarcsa helyettes adóügyi jegyzője lett. 1926-ban avatták vitézzé és 1928-ban választották meg főjegyzőnek. Elnöke a Testnevelési Bizottságnak, az Olvasó Körnek és az Önkéntes Tűzoltó Egyesületnek.

SONYÁK JÓZSEF református kántor-tanító, Nagyrév. Debrecenben született 1893-ban. Ugyanott végezte középkoláit, valamint ott szerezte meg tanítói oklevelét is. Pályáját Győrteleken kezdte 1920-ban mint tanító és onnan hívták meg 1929-ben a nagyrévi református elemi

iskola vezető tanítójának. Egyik meg-alapítója a nagyrévi református Dal-körnek, amelynek ma karnagya, ügyvezető elnöke a Népművelési Bizottságnak is. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az olasz frontokon összesen 36 hónapig küzdött. 1918-ban orosz fogságba esett és csak 1919 év végén került haza. Kitüntetései: a nagyezüst és a bronz vitézségi érem a Károly csapatkereszttel.

LENGYEL JÁNOS postamester, Nagyrév. Csatáron született 1892-ben. Tanulmányait Mezőberényben, valamint középkoláit Nagyrőrczén végezte 1912-ben. Pályáját Kistere-nyén kezdte meg a kisegítő postahivatalban, majd többek között Nagyrőrczén, Aradon és

Szegeden működött, végül 1929-ben került Nagyrévre, ahol azóta is működik. Társadalmi tevékenysége során számos előadást tartott az Iskolánkívüli Népművelés keretében, főtítkára a Polgári Lövész Egyletnek és tagja más testületnek is.

RABB SÁNDOR kisbirtokos, a Hangya Fogyasztási Szövetkezet pénztárnoka, Nagyrév. Tiszakürtön született 1884-ben. Tanulmányait Nagyréven 1896-ban fejezte be. Tanulmányainak elvégzése után rövidesen szüleivel gazdálkodott. 1921 óta a Hangya Szövetkezet pénztárnoka és 1925 óta községi közgyám. Tagja a községi képviselőtestületnek, az Olvasó Körnek, pénztárnoka az Artézi Kút Társaságnak és hat éven keresztül községi pénztárnok is volt.

ERDEI GÁBOR hentes- és méz-
száros, Nagyrév. Ugyanott született
1879-ben. Tanulmányait 1891-ben

végezte. Szakmá-
ját 1894-ben ta-
nulta ki és azután
tizenhatéves ko-
rában önállóan ve-
zetett üzletet.
1914-ben vonult
be frontszolgálat-
ra, de 1917-ben
mint gazdálkodót és családfenntar-
tót felmentették. Hat éven keresz-
tül volt tagja a városi előljáróság-
nak, a községi képviselőtestületnek
és tagja még az Olvasókörnek és a
Lövész Egyletnek.

MÁTHÉSÁNDOR főjegyző, Tisza-
kürt. 1886-ban született és közép-
iskolai tanulmányait 1904-ben és a
jegyzői tanfolya-
mot 1907-ben vé-
gezte Marosvásár-
helyen. Pályáját
Rosipeczen 1907-
ben, mint segéd-
jegyző kezdte el,
majd Mezőbárány-
ban és Mező-

csáváson működött. 1921 óta fő-
jegyzője Tiszakürtnek. Társadalmi
működése során elnöke a Levente
Egyesületnek, a Tűzoltó Egyesület-
nek, ügyvezető igazgatója a Községi
Takarékpénztárnak, tagja a vár-
megye törvényhatósági bizottságá-
nak, diszelnöke a Faluszövetség-
nek és alelnöke a községi Iskola-
széknek.

Dr. **BULCSU GÉZA** kórorvos
Tiszakürt Nagyszécsényben szüle-
tett 1885-ben. A református fő-
gimnáziumot Mezőtúron 1900-ban,
a tudományegyetem orvosi fakultá-

sát Budapesten végezte és 1913-ban
szerezte meg diplomáját. Pályáját
Budapesten 1912-ben, mint orvos
kezdte meg a Rókus kórházban
és 1918-tól Tiszakürtön, mint kór-
orvos működik.

gróf **BOLZA JÓZSEF** földbirtokos,
Tiszakürt. Szarvason született 1853-
ban. Középiskolai tanulmányait

Budapestben a
piaristáknál, a
gazdasági akadé-
miát Németország-
ban 1875-ben vé-
gezte. 1876 óta
vezeti a saját
birtokát. Védnöke
a Levente Egye-
sületnek és tagja a Megyei Gazda-
sági Egyesületnek, az Országos
Gazdasági Egyesületnek és a
Katholikus egyháztanácsnak tagja.
Értékes társadalmi ténykedéséért és
a község fejlődéséért kifejtett tény-
kedése miatt általános köztiszteltettségben
részesül.

BECH EMIL gyógyszerész, Tisza-
kürt. 1890-ben Kompolton született.
Középiskolai tanulmányait Egerben
és Budapesten

1898-ban, az egye-
tet Budapesten
végezte és gyógy-
szerész oklevelét
1913-ban szerezte
meg. Pályáját Ká-
lón kezdte, mint
gyakornok, majd
1918-tól, mint önálló gyógyszerész
működött, 1922-től Alagon és 1925-
től Budapesten volt. 1927 óta mű-
ködik Tiszakürtön, ahol választ-
mányi tagja a helybeli társas kör-
nek, tagja a Céllövő Egyletnek és
pártfogója a hazafias társadalmi és

szociális mozgalmaknak. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és 1918 év elején mint nélkülözhetetlen szabadságolták, mert a község gyógyszerész nélkül állott. A hadügy-miniszterium katonai gyógyszerészi vizsgálatáért elismeréssel tüntette ki.

BORIS FERENC igazgató tanító, Tiszakürt. Törökszentmiklóson született 1898-ban. A tanítóképzőt 1913-ban Debrecenben végezte. Pályáját ugyanabban az évben Bihartordán, mint tanító kezdte el, de 1914-ben Tiszakürtre került, ahol mint igazgató-tanító a község pedagógiai erőssége. Karnagya a Levente Dalárdának, református kántor, segédtitkja a Tüzoltó Testületnek, tagja a községi képviselőtestületnek, a vármegyei Testnevelési Bizottságnak, a Nemzeti Munkavédelemnek, református presbiter, a Polgári Lövész Egyesület számvizsgáló bizottságának elnöke és elnöke a Lavente Egyesületnek. A világháború során 1914-ben vonult be és az orosz, albán és román frontokon küzdötte végig a világháborút.

HEGEDŰS IMRE m. kir. pénzügy-
őri szemlész, Tiszakürt. Békés-
szentandrásón született 1895-ben és
középiskoláit ugyanott, valamint
Budapesten végezte. Pályáját 1913-
ban Mezőtúron mint vigyázó kezdte
17 éves korában és már 1916-ban
Törökszentmiklóson fővigyázónak
nevezték ki. 1921-ben szemlész
lett. Hegedüs Imre, mint egyszerű
polgári család gyermeke küzdötte
fel magát önképzettségével és
fegyelmzettségével. Mint kitűnő
szakember számtalan elismeréssel
és így a pénzügyminiszterium ki-
tűntető elismerésével is bír.

GACHAL SÁNDOR főjegyző,
Tiszaug. Tiszafüreden született
1883-ban. Középiskoláit Iglón 1901-
ben, a közigazgatási tanfolyamot
1908-ban végezte. Működését Tisza-
füreden 1902-ben kezdte el, majd
Dunaszerdahelyen és Hidaskürtön,
végül Bugyi községben működött.
1916-ban választották meg Tisza-
ugon, melynek azóta is főjegyzője.
Társadalmi működésében igazgatója
a Fogyasztási Szövetkezetnek és
parancsnoka a Tüzoltó Testületnek.
A világháború kitörésekor 1914-ben
vonult be, de 1916-ban hivatali
érdekből a katonai szolgálat alól
felmentették.

DOMJÁN JÓZSEF református
kántortanító, Tiszaug. Decsházán
született 1879-ben. Középiskoláit
Zilahon, az állami
tanítóképzőt Eper-
jesen végezte
1905-ben. Pályá-
ját a zemplénme-
gyei Golok köz-
ségben, mint ta-
nító kezdte meg
1906-ban. 1920-

tól a tiszaugi református egyház-
községhez vezető tanítónak válasz-
tották meg. Karnagya a dalárdának,
tagja a képviselőtestületnek és min-
den ténykedésében a község gaz-
dasági, kulturális és szociális fejlő-
dését szolgálja. A református temp-
lom felépítésénél önzetlen tevé-
kenységével komoly érdemeket szer-
zett magának.

MERTZ GYULÁNÉ dr. orvos,
Tiszaug. Kisjenőn született 1896-
ban. Középiskoláit és az egyetemet
Budapesten végezte és ott avat-
ták 1922-ben doktorrá. Pályáját Bé-

kécsabán a városi közoktatásban kezdte, ahol 1926-tól 1928-ig működött, majd Tiszakürtre ment át. 1929 óta van Tiszaugon, ahol értékes működéséért és kitünő szakképzettségéért általános köztiszteletnek örvend.

csicsópolyáni STEER FERENC földbirtokos, volt kabinetirodai titkár, Tiszaug. Kassán született 1875-

ben. Középiskoláit 1892-ben, egyetemi tanulmányait 1896-ban végezte. Pályáját a belügyminisztériumban, mint miniszteri segéd foglalkozás kezdte 1896-ban és onnan 1901-ben Bécsbe ment a kabinetirodába, ahol 1907-ig működött. 1907-től Tiszaugon gazdálkodik. Társadalmi tevékenysége során alelnöke a Lövész Egyesületnek, tagja a Nemzeti Munkavédelemnek és a vármegye törvényhatósági bizottságának. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és 1918-ban, mint százados szerelt le. Kitüntetései az ezüst és bronz katonai érdemérem mindkettő a kardokkal, a Károly csapatkereszt, a hadi emlékérem és az elsőosztályú Ferenc József emlékkereszt. 1919-ben a Tiszai alsó járás polgárságának megszervezésével bizták meg és a járás lakosságát kitünően szervezte meg a nemzeti gondolattal.

BAGHY PÁL földbirtokos, Tiszaug. Fábiansebestyénben született

1873-ban. Tanulmányait Szarvason és Szegeden, a gazdasági iskolát Debrecenben 1889-ben végezte. 1920-ig nagybátyja birtokán működött, majd önállóan gazdálkodott saját és bérelt birtokán. Társadalmi működése során pártoló tagja a Tüzoltó Egyesületnek és pénztárnoka a Lövész Egyesületnek.

LÉVAI JÁNOS gazdálkodó, református egyház presbitere, községi gyám, Tiszaug. Ugyanott született

1886-ban. Iskoláit szülőhelyén végezte. 1909 óta önállóan gazdálkodik és intenzíven foglalkozik a méhészettel. Pénztárnoka a tiszazugi Hitelszövetkezetnek. A világháború idején mint nélkülözhetetlent a katonai szolgálat alól felmentették.

KROYER FERENC okleveles gazdatiszt, Tiszaug. Vulkapordányban született 1890-ben. Középiskoláit a soproni gimnáziumban 1911-ben, a gazdasági akadémiát Magyaróváron 1914-ben végezte. Működését a zinfalvi cukorgyárnál, mint segédlist kezdte, majd működésének több állomása után 1923-ban csicsópolyáni Steer Ferenc tiszaugi gazdaságában lett intéző, ahol még ma is működik. Tagja a Polgári Lövészegyletnek. A kommün alatt erősen hazafias magatartásáért a kommunisták elfogták és csak nehezen sikerült megszabadulnia.

Dr. NAGY FERENC főjegyző, Tiszasas. Szentesen született 1894-ben. Iskoláit ugyanott, a közigazgatási tanfolyamot Nagybecske-

teken végezte 1915-ben. Jogi tanulmányait a kecskeméti református jogakadémian végezte és a szegeditudományegyetemen avatták az állattudományok doktorává. 1919 óta fő-

jöggyője Tizzasas községnek. A lakosság érdekében 1921 és 22-es években nagyobb parcellázást végzett, ami nagyban hozzájárult a lakosság vagyonsodásához. Társadalmi működése során elnöke a tizzasasi Önkéntes Tűzoltó Egyesületnek, a Vadász Társaságnak és a Céllövő Egyesületnek, tagja a református egyháztanácsnak. A Kunszentmártoni—Tiszazugi villamos r. t. megszervezésénél sokat ténykedett, melynek alapító tagja és igazgatósági tagja is volt. Nagyobb áldozatot is hozott a tizzasasi hősi halottak emlékművénél, valamint az új iskola megépítésénél. A közelmult időben nagyobb csatornázási és gyalogjáró utak munkáit segítette elő.

KOMLÓSI GÁBOR református lelkész, Tizzasas. Kunhegyesen született 1889-ben. Mezőtúron végezte

a gimnáziumot 1908-ban és a teológiát 1914-ben végezte. Pályáját Tizzasason mint segédlelkész kezdte 1912-ben és 1916-ban megválasztották a község lelkészévé. Díszelnöke a

Gazdakör Fogyasztási Szövetkezetnek. A református iskola 1929-ben épült és ez Komlósi Gábor fő érdeme. Értékes működéséért általános köztisztelettel veszik körül.

Id. TÓTH LÁSZLÓ gazdálkodó, Tizzasas. Ugyanott született 1865-ben Tanulmányainak elvégzése után 1888-

tól gazdálkodik önállóan. 1895 óta tagja a községi képviselőtestületnek, 4 évig pénztárnoka és 5 évig bírása volt. Húsz év óta tagja a református egyháztanácsnak. a Tisza-Körösügyi Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulatnál 36 év óta közgyűlési, választmányi és különböző bizottsági tag volt, Jász Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatósági bizottságának 10 éven át volt tagja. Szép anyagi támogatással segítette elő a református egyház iskolájának, valamint a község hősi halottainak bronzból készült emlékszobrának felállítását.

PAPP JÁNOS gazdálkodó, Tizzasas. Ugyanott született 1866-ban. Iskoláinak elvégzése után szülei

birtokán és 1893 óta önállóan gazdálkodik. Három évtizede értékes tagja a községi és az egyházi életnek, 28 év óta tagja a református egyháztanácsnak, két évtizede községi képviselő, 3 évig volt közgyám, két évig pénztárnok és 1927-től három évig a

község bírója. Az ő ideje alatt volt felállítható a hősi halottak emlékszobra és az új református elemi iskola, melyeknek felállításához nagyobb összeggel járult hozzá. A Hangya Szövetkezetnek hosszú idő óta igazgatósági tagja és 1920 óta ügyvezető igazgatója. A tiszasasi Gazdakör átszervezése, majd a székház felépítésénél vezető szerep jutott számára.

BARTHA IMRE gazdálkodó főbíró, Tiszasas. Ugyanott született 1872-ben és tanulmányait is ott végezte el. Huszonkét éves korában már önállóan gazdálkodott 30 hold földön, azonban szorgalmas, de főleg céltudatos és praktikus gazdálkodásával 130 hold föld területre fokozta gazdaságát. Bartha Imre honosította meg a vetőmagot és észszerű gazdálkodását igyekezett a járásban meghonosítani. Társadalmi működésében presbitere a református egyháznak, főbírója a községnek és aligazgatója volt a Hangya Fogyasztási Szövetkezetnek. Elnöke a Gazdakör számvizsgáló bizottságának, alelnöke a földbirtokosságnak, valamint a zseléri birtokosságnak. 300 pengős adományával járult hozzá a hősi halottak emlékszobrának felállításához. Nevéhez fűződik az artézi kutnak a községben való szétvezetése melynek anyagi felelősségét is ő vállalta. A kommunizmus alatt és a román megszállás idején a csapatok teljesen kiforgatták jóságállományából.

Elsőrendű gazdaérdeme az, hogy a legelső vetőgépet ő hozatta a községbe 1894-ban.

SZENDREY IMRE gazdálkodó, Tiszasas. Ugyanott született 1902-ben. Tanulmányait szülőhelyén és Szegeden végezte. 1927 óta önállóan gazdálkodik. Szelevény község virilis képviselője, jegyzője a Vadász Társaságnak, a Levente Egyesületnek, tagja a Gazdakörnek és a Lövész Egyesületnek. Hazafias magatartásáért a román megszálló csapatok a községből elhurcolták és 40 napi fogság után csak hosszas utánjárás mellett szabadult ki.

PAPP LAJOS téglagyáros, Tiszasas. Ugyanott született 1883-ban. Középiskoláit a kecskeméti református gimnáziumban végezte. Pályáját mint segédjegyző és anyakönyvvezető helyettes kezdte Tiszasason, 1908-tól a Tiszasasi

Takarékpénztár Szövetkezet ügyvezető könyvelője lett, ahol a világháború kitöréséig működött. 1918-tól 1927-ig gazdálkodott és akkor téglagyárat alapított, mely egyedül áll a környéken és így nagyon fontos szolgálatot tesz nemcsak a község, hanem a környék lakosságának is. Hat éven keresztül, mint főbíró működött és az Önkéntes Tűzoltó Testületnek megalakulása óta volt parancsnoka 1926-ig. A Rokkant Egyesületnek elnöke volt. A Testnevelési Bizottságnak ma is tagja, a Gazdakörnek pedig közel három évtizeden keresztül volt értékes tagja.

RÁB SÁNDOR kisbirtokos, Tiszasas. Ugyanott született 1879-ben. Iskoláinak elvégzése után önállóan kezdett gazdálkodni. Harmincöt hold föld tulajdonosa, de két társával együtt 800 katasztrális hold föld bérlője. Hat éven keresztül másodbíró volt.

Tagja a községi képviselőtestületnek, választmányi tagja a Gazdakörnek és rendes tagja a Tiszasasi Vadásztársaságnak. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és 42 hónapig küzdött a szerb, a román, olasz és francia frontokon. Kiténtetési: a bronz vitézségi érem, a vaskereszt és a Károly csapatkereszt.

NAGY IMRE kisbirtokos, Tiszasas. 1881-ben született ugyanott és tanulmányait is szülőhelyén végezte el. Jászberényben a földműves iskolát 1898-ban végezte. 1910 óta önállóan gazdálkodik és tíz éven keresztül malomtulajdonos is volt. Fajháromfi és fajsértés telepe van

Három éven keresztül a község másodbírája volt, a Gazdakörnek jegyzője és pénztárnoka volt, jelenleg választmányi tagja. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és az orosz fronton küzdött, ahol a következő évben fogságba esett és csak 1918-ban térhetett vissza.

TISZAINOKA. A község sokat szenvedett a kommunizmus és a ro-

mán megszállás alatt. Teljesen kifosztották a községet és minden elmozdíthatót elvittek. A községben legelőszőr a forradalmak után a Hangya Szövetkezetet állították fel, mivel azonban a szövetkezet nem bírta el a magas kamatokat felszámolt. 1922-ben 40 hold földterülethez jutott a község és ezt a területet beerdősítették. A világháború alatt elvitt két harangot ujjakkal pótolták és ugyanakkor renoválták a templomot, melynek tornyára új tető is került. Felállították a háboruban elhalt hősök emlékművét. Megalakult a Legeltető Társulat és a község 40 hold legelő területet vásárolt. Valamennyi gyalogjárót átjavították és körülbelül 3 kilométer hosszúságban új járdát építettek, mely munkálattal minden utcája gyalogjáróval lett ellátva. 1926-ban vízvezetékot raktak le és 1927-ben külön telepet létesítettek az apaálatok részére. 1928- és 29-es években új iskolát építettek tanítói lakással.

PAPP ZOLTÁN vezető jegyző, Tiszainoka. Rákóczi falván született 1894-ben. Tanulmányait Dobsinán végezte 1905-től 1908-ig, Miskolcon 1911-ig és Kassán 1914-ig. Pályáját Emődön kezdte meg 1911-ben mint gyakornok. Tiszasason két évig volt segédjegyző 1914-

ig, amikor katonai szolgálatra vonult be. Az orosz és az olasz frontokon harcolt 13 hónapig, majd olasz fogságba esett és csak 1919-ben került haza. Leszerelése után Tiszasason átvette segédjegyzői hivata-

lát, de még ugyanabban az évben Tiszainokán választották meg vezető jegyzőnek, ahol elnöke a Levente Egyesületnek és a Tűzoltó Egyesületnek.

CZIKÓ JÓZSEF adóügyi jegyző, Tiszainoka. Miskolcon született 1890-ben. Középiskolai tanulmányait Miskolcon 1907-ben,

a jegyzői tanfolyamot Kassán 1910-ben végezte. Pályáját E m d ö n kezdte 1907-ben, majd 1919 től Mezőkövesden ellenőr segédjegyző működött és 1922 óta Tiszainoka adóügyi jegyzője lett, ahol mindenkor a község fejlesztésére törekvő értékes munkásságáért általános köztiszteletnek örvend. Alelnöke a Levente Egyesületnek, titkára a Lövész Egyletnek, jegyzője az Önkéntes Tűzoltó Egyesületnek és tagja az Olvasó Körnek.

PAPP KÁROLY református lelkész, Tiszainoka. Nagyszokolyon született 1862-ben. Középiskoláit

Gyöngkőn és Debrecenben, felső iskoláit teológiával végezte 1885-ben. Pályáját Tiszaderzsén, mint segédlelkész kezdte meg ugyanabban az évben, majd 1888-tól Rákóczifalván működött és 1896-tól van Tiszainokán, ahol még ma is végzi a lelkészi teendőket. Elnöke a presbiteriumnak, az Iskolán kívüli Népművelési Bizottságnak és a tiszakürti Takarékpénztár felügyelő

bizottságának volt elnöke 9 éven keresztül. A világháború alatt a bevonult tanító helyett az iskolában tanított és a kántori teendőket is elvégezte. Működése alatt a templomot kétszer renoválták, 1907-ben paplakot építettek, 1913-ban egy iskolát tanítói lakással és 1929-ben egy másik iskolát is építettek.

A. NAGY ZSIGMOND református egyház gondnoka, Tiszainoka. Ugyanott született 1885-ben és

tanulmányait is Tiszainokán végezte el 1897-ben. Pályáját szüleinek birtokán kezdte el, ahol 1913 óta önállóan gazdálkodik. 1927 óta a tiszainokai református egyház gondnoka, 1914-ben vonult be és az olasz, valamint a román frontokon küzdötte végig a világháborút, 1918-ban szerelt le és kitüntetései között három bronz vitézségi érem van. 1929-ben a II-es számú iskola az ő gondnoksága alatt épült.

TORNYI KÁROLY kisbirtokos, Tiszainoka. Ugyanott született 1881-ben és tanulmányait is szülőhelyén

végezte 1893-ban. Egy ideig édesatyja mellett gazdálkodott, majd 1906-tól önállóan vezette a gazdaságot. 1930 óta elnöke a tiszainokai Olvasó Körnek, alelnöke a Polgári Lövészegyletnek. Presbiter a református egyháznak. 1915-ben vonult be

katonai szolgálatra és az orosz fronton harcolt, azonban egy hónap múlva fogságba esett ahonnan csak hatvannégy hónapi fogság után térhetett haza.

özvegy GONDA GYULÁNÉ postamesternő, Tiszainoka. Ugyanott született 1887-ben és tanulmányait Nagykőrösön végezte. 1897-ben ment férjhez Gonda Gyula jegyzőhöz és férje halála után 1910-ben postamesternőnek nevezték ki Tiszainokán, amelyet még ma is vezet. A háború idején is a legnagyobb rendben vezette a posta ügyeit, a román megszállás alatt pedig elrejtette a postai értékeket és általában hazafias munkásságot fejtett ki.

OROSZ ISTVÁN főjegyző, Csépa. Mezőkaszoniban született 1891-ben. A munkácsi főgimnáziumban 1910-ben érettségizet és a közigazgatási tanfolyamot Budapesten 1912-ben végezte el. Az Ugocsa megyei Fancsikán községben kezdte meg működését, mint segéd jegyző, 1915-től Magyarokmád főjegyzője volt 1919-ig és 1920 óta, mint Csépa főjegyzője fejt ki értékes és eredményes tevékenységet. Tagja a törvényhatósági bizottságnak, OKH helyi fiók igazgatóságának, valamint elnöke a Hangya fogyasztási szövetkezetnek. Bátor hazafias magatartásáért a csehek letartóztatták, 10 héten keresztül fogva tartották, azután megfigyelés alá helyezték míg nem 1920-ban átszökött a határon.

Dr. GONDA SÁNDOR körállatorvos Csépa. Született Kuncsorban 1899-ben. Középiszkolai tanulmányait Mezőtúron és Aszódon végezte, érettségit tett 1917-ben. Akkor mint e. é. ő. katonai szolgálatra

bevonult és a román és az olasz harctéren arcvonalbeli szolgálatot teljesített, mint szakaszparancsnok. 1918 júniusi piavei ütközetben megsebesült, 1922-ben az Állatorvosi Főiskolán dip-

lomát szerzett és az 1. honv. huszár ezredhez lett beosztva, mint tényleges katonai állatorvos. Ott szolgált 1926-ig, akkor leszerelt és Kunszentmártonban telepedett le mint magán állatorvos. 1928-ban lett Csépan megválasztva körállatorvosnak. A közönséget ismeretterjesztő előadások tartásával, valamint a helyi lapokban írott közleményeivel állategészségügyi és állattenyésztési dolgokról igyekszik informálni. A baromfitenyésztés előmozdítására, kezdeményezésére megalakult Kunszentmárton és Vidéke Baromfitenyésztők Egyesülete. megszervezte a levante tornacsapatot is Csépan. Harctéren szerzett kitüntetései: ezüst vitézségi érem kétszer, k. cs. k. sebesülési érem és háborus emlékérem.

SOMODY DEZSŐ igazgató-tanító, Csépa. A csongrádmegyei Csenytelepen 1887-ben született. Középiszkoláit Csongrádon, a tanítóképzőt Kiskunfélegyházán végezte. 1907-ben. Működését Csépan kezdte el, ahol érdemes tevékenységéért 1927-ben igazgatónak választották meg. Szé-

leszköri tevékenységet fejt ki Csépa község nemcsak a pedagógiai nevelése terén, hanem kulturális gazdasági és szociális törekvéseiben is. Parancsnoka a Tűzoltó Egyesületnek, felelős szerkesztője a „Tűzrendészeti Lapok“-nak, igazgatója a Gazdakörnek és titkára a Népművelési Bizottságnak. Nevéhez fűződik a tűzoltóságnak és Gazdakörnek a megszervezése, valamint a népház építése is. A nemzeti munkavédelmi hivatal helyi szervének vezetője és ezenkívül számtalan ismeretterjesztő előadást tart. Működéséért több elismerő okirattal tüntették ki.

ANTAL JÁNOS kántortanító, Csépa. Hódmezővásárhelyen született 1903-ban. Ugyanott végezte középiskoláit, míg a tanítóképzői intézetet Szegeden 1920-ban. Pályáját Dorozsmán a következő évben kezdte el, mint helyettes tanító. Cséparára 1923-ban került, ahol mint kántor működött, majd 1928-ban tanítónak választották meg és azóta, mint kántortanító fejt ki igen értékes működést. Csépa pedagógiai nevelésének egyik főtámasza és lelkiismeretes működéséért általános megbecsüléssel és köztisztelettel veszik körül. Hivatásán kívül sokoldalú társadalmi tevékenységet fejt ki, melyben mindig Csépa mindenvonatkozásu fejlesztését igyekszik szolgálni. Titkára és segédtitkára a helyi Önkéntes Tűzoltó egyesületnek örökös tagja a Gazda Körnek és disztagja a romai Katolikus ifjúsági egyesületnek. Az iskolán kívüli népművelés terén eredményekben gazdag tevékenységet fejt ki ismeretterjesztő előadásaival. Számtalan

műkedvelő előadást rendez, melyeket a legnagyobb szeretettel fogadnak és minden előadásuk igen szép sikerrel járt. 1920-ban mikor Szegeden tanítóképzős növendék volt a francia csapatoknak utmutatásával és közreműködésével segédkezett a kommunisták elfogásában és lefegyverzésében.

LADJÁNSZKY ISTVÁN ny. tanító, Csépa. A pestmegyei Vácottyanban született 1863-ban. Középiskoláit Aszódon a tanítóképzőt Losonczon végezte 1885-ben Pályáját Pozsonymegyében Alsószelín kezdte meg, ahol mint tanító 1894-ig működött.

Ebben az évben választották meg Csépán, ahol 1925-ig nyugalomba vonulásáig mint levita tanító fejtett ki érdemekben és eredményekben gazdag tevékenységet. Hivatásán kívül széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki. Gondnoka a csépai evangélikus egyházközségnek és hosszú időn keresztül ügyvezető igazgatója és könyvelője volt a Hangya fogyasztási szövetkezetnek. Az Artézi-kút társaságnak elnöke és az artézi kútnak a községben való csatornák szétvezetése az ő kezdeményezésének és fáradhatatlan közreműködésének az eredménye. Számtalan népművelődési ismeretterjesztő előadást tartott és jótékony célú előadásokat rendezett. Ezekből az előadásokból befolyó jövelméből rendezte iskolájának tüzelő szükségletét is.

SZOMBATHELYI ANDOR ma-

lomtulajdonos, Csépa. Ugyanott született 1892-ben. Iskolai tanulmányait Csépán végezte és pályáját Szolnokon 1906-ban kezdte el, ahol a géplakatos szakmát tanulta ki. 1909-ben Budapestre ment szak tanulmányainak ki-

bővítése céljából, majd Bécsbe a Siemens Schukert Művekhez került, ahol 1913-ig működött. A háború kitörésekor az orosz frontra került, ahol 1914-ben tüdőlővést kapott. Azután mint segédszolgálatos a Csepeli tölténygyárban működött. Mint rokkant szerelt le és a Központi Szeszfőzde üzletvezetője lett Csépán. 1924-ben pálinka főzdet alapított, majd célszerű gazdálkodásának és munkásságának eredményeképpen 1928-ban egy modern malmot vásárolt. Tagja a Gazdazkörnek, az Ipartársulatnak és a községi képviselőtestületnek.

POLNER GÉZA, kereskedő Csépa. Született ugyanott 1880-ban. Tanulmányait Csépán végezte, a kereskedő szakmát

Csongrádon 1897-ben. Ugyanott három éven keresztül volt az ipariskola hallgatója. Csépára 1904-ben került vissza, ahol 1908-ig a Hangya

fogyasztási szövetkezetnek volt üzletvezetője, de 1909-ben önállósította magát. Társadalmi ténykedésében mindenkor Csépa gazdasági és kulturális fejlődését tartja szemé

előtt és ebben a működésében többek között elnöke az Ipartársulatnak, az evangélikus Egyházközségnek és iskolaszékeknek, valamint hosszú ideig tagja volt a községi képviselőtestületnek is. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és a szerb, olasz, orosz és román frontokon, mint őrmester küzdötte végig a világháborút. Kitüntetései a koronás ezüst érdemkereszt, vas érdemkereszt és a Károly csapatkereszt.

Dr. MÜLLER DEZSŐ gazdálkodó, Csépa. Született Törökszentmiklóson 1901-ben. Középiskolai tanulmányait a szentesi állami főgimnáziumban 1920-ban végezte és 1928-ban nyerte el a szegedi egyetemen, államtudományi diplomáját. Azóta édesanyja birtokán gazdálkodik, de emellett igen szép társadalmi tevékenységet is fejt ki. Többek között vezető tagja a Lövész egyletnek és tagja a Termelési bizottságnak. A szőlő és gyümölcs termelés fokozására általános tevékenységet fejt ki, melynek következtében a lakosság gyümölcstermelő része igen szép eredményeket is ért el. 1925-ben mint egyéves önkéntes a 4-ik huszárezrednél Nyíregyházán teljesített katonai szolgálatot.

SZELEVÉNY egyik tipikus példája a tragikus sorsu magyar községeknek. Verejtékes, hosszú munkák eredményeit sorozatos ka'asztrófák pusztítják el. A nagyközség is alighogy magához térta háborus idők tragikumától, de még egészen fel sem eszmélhetett a forradalom dúlásaira, amikor 1919-ben a vörös hadsereg által előidézett árvíz öntötte el az egész községet, ami roppant pusztításaitól alig kímélt meg egy néhány

házat. Mindazonáltal hamar kiheverte ezt a súlyos csapást is a dolgozó és szorgalmas lakosság, olyannyira, hogy hozzáfogott középületeinek, iskoláinak renoválásához és utjainak rendezéséhez. 1923-ban már felállították a hősök emlékművét és a vízellátás javítására 1929-ben két artézi kutat fúrtak.

ZÁKÓ DEZSŐ főjegyző, Szelevény. Gyöngyösön született 1889-ben. Középiskolai tanulmányait szülőhelyén 1907-ben

és a közigazgatási tanfolyamot Budapesten 1910-ben végezte. Turán, mint jegyzőgyakornok kezdte el működését 1907-ben és később

Mogyórodon, Ujhartyánban és Csépan ténykedett. 1919-től van Szelevényben, ahol előbb h. jegyző, majd rövidesen főjegyző lett. Közigazgatási működésén kívül minden társadalmi és hazafias irányú mozgalom támogatója és többek között elnöke a Faluszövetségnek. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz, valamint a román fronton küzdötte végig a világháborút s mint tart hadnagy szerelt le, kitüntetései a bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt.

KOVÁCS JÁNOS ny. főjegyző, Szelevény. Kecskeméten született 1879-ben. Elemi iskoláit szülőhelyén, középiskolai tanulmányait 1897-ben Budapesten, valamint ugyanott végezte a közigazgatási tanfolyamot is. Pályáját Szécskeresztúron, mint gyakornok kezdte, majd Petőszinyén, Versegen, Turán, Tiszasason, Tiszaugon és végül Csépan működött.

mint főjegyző 1922-ig. Több tűzoltó testületet alapított és nevéhez fűződik a csépai Közp. Szeszfűző Szövetkezet megalapítása is, melynek ügyvezető igazgatója. Tagja a testnevelési bizottságnak és alelnöke az állami iskolagondnokságnak.

MATKOVICH SÁNDOR plébános, Szelevény. Ludbregben (Horvátország) született 1875-ben. A zágrábi főgimnáziumban 1892-ben érettségizett és ugyanott végezte egyetemi tanulmányait. 1898-ban szentelték pappá és pályáját Üllőn kezdte meg 1910-ben, mint segédlelkész. Majd Rétság, Lőrinczin, Sándorfalván és Derékegyházaiban működött, Szelevényben 1921 óta van. A Katholikus Körnek elnöke.

MAKKÁR LÁSZLÓ igazgató-tanító, Szelevény. Nyirtáson született 1891-ben. Középiskoláit Ungváron, a tanítóképzőt Kalocsán 1915-ben végezte. Pályáját 1917-ben kezdte Szajkófalván, mint tanító, majd Ujfehértón működött. 1922-ben került Szelevénybe mint igazgató-tanító. Széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki és igazgatósági tagja a Hanga Szövetkezetnek, alelnöke a Polgári Lövészegyletnek és számos előadást tart az iskolán kívüli népművelési bizottság keretében, melynek egyben elnöke is. Tevékeny részt vesz minden társadalmi, kulturális és szociális moga lombban, mellyel a község minden vonatkozású fejlődését kívánja szolgálni. 1915-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött. 1917-ben mint segédszolgálatos tanító szerelt le.

ENYEDI FERENC kisbirtokos, Szelevény. Tiszaföldváron született

1894-ben. Tanulmányait Tiszakürtön

végezte és 1917 óta önállóan gazdálkodik. Községi főbíró, tagja a községi képviselőtestületnek és gondnoka a református egyházközösségnek. 1914-

ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz, olasz, valamint a román frontokon 42 hónapig küzdött. Kitüntetései: három bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt.

SZILÁGYI JÁNOS gazdatiszt, Szelevény. Tiszaroffon született 1885-ben. Tanulmányait Jászkiséren

és a földmivesséskolát Jászberényben 1911-ben végezte. A magyar királyi korona uradalomban 1913-ig, majd báró Prónay Dezső és később Papp-Szász Tamás

szelevényi birtokán, mint ispán működött. 1924 óta, mint ispán vezeti özvegy Balogh Istvánné szelevényi gazdaságát. A református egyházközösségnek presbitere. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a szerb, olasz, orosz és a román harctereken több, mint 40 hónapon keresztül küzdött. 1917-ben Prágában, mint nélkülözhetetlen gazdaságvezető szerelt le. Kitüntetései: a kieszüst vitézségi érem két példánya, a bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt.

Ifjabb **GEBULA JÓZSEF** asztalos kisiparos, Szelevény. Szentesen

született 1893-ban. Tanulmányait

Szelevényen végezte, szakmáját Szentesen tanulta, ahol ipariskolát végzett. 1924-ben Szelevényben önállósította magát, ahol tagja a községi

képviselőtestületnek, a Magyar Szent Korona Szövetség helyi csoportjának és a Nemzeti Munkavédelemnek. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a szerb, valamint az orosz fronton 22 hónapig küzdött. 1916-ban orosz fogságba esett, ahonnan többszöri kísérlet után sikerült megszöknie. Kitüntetései két bronz vitézségi érem. A kommunizmus alatt hazafiasságátért halálra ítélték, de idejében sikerült még megmenekülnie.

KUNSZENTMÁRTON. A mai Kunszentmárton valamikor külső Szolnok vármegyéhez tartozott. 1212-ben Mortunfalun néven pogány község volt. 1447-ben már Szentmártonszállásnak, vagy Kunszálásnak ismerték. 1527-ben Szentmárton község és 1535-ben Kunszentmárton néven szerepelt és Kolbászszékhöz tartozott. 1719-ben Jászapátiból történt nagyobb áttelepülés. A község fekvése a Körös balpartján, csaknem négyszög alakban van a szomszéd községektől 9–22 kilométer távolságban. Határa sikság, folyóvize a Körös folyó. Területe 14.581 katasztrális hold ebből 11 523 katasztrális hold, szántó 751 k. hold rét. 40 k. hold szőlő, 924 k. hold legelő, 77 k. hold erdő és 1092 k. hold terméketlen a többi kert, Lakós-

sága 10.456 lélek. 10019 római katolikus, 160 református, 5 görög katolikus, 25 evangélikus, 240 izraelita és 7 egyéb. A lakosság nemzetiségre nézve szinmagyar. Főfoglalkozása a földmivelés. A községnek 28 épülete van. Huszonegy tanteremmel és huszonkét tanítóval, a tannyákon négy tanteremmel és 5 tanítóval rendelkezik. Van Iparostanonciskolája, községi ovodája és Levente Egyesülete. A község egyházilag az egri érsekhez tartozik. A községnek kegyuri joga van, a canonika visitation alapuló kötelezettség mellett. Számos egyesületnek van könyvtára, a községnek mozgó színháza van és a társadalmi és gazdasági életet a Gazdakör, a Kaszinó, a Földmives Egylet, az Iparoskör, az Iparosifjak Egyesülete, a Gazdasági Ifjak Egyesülete, a Katolikus Kereskedők Egyesülete és még számos más egyesület szolgálja. A községnek van vasutállomása, téglagyára, két malma és elektromos világítása. A kommunisták által kipusztított községi felsőrész erdőt újból fásították és minden fát a község egy-egy hősi halottjának emlékére ültettek el. Ezeket a fákat a levették gondozzák. A háború után a községhez lett csatolva Istvánháza és Gyalogpuszta 8500 kat. hoddal. A község 300 hold legelőt vásárolt és egy 400.000 pengős hidat építtetett. Jellemző a község fejlődésére, hogy minden házban artézi vízvezeték van. Az Önkéntes Tűzoltó Testülete 40 tagból áll és van még a községben járásbiróság, adóhivatal és közejegyzőség.

FAZEKAS ANDRÁS főjegyző, Kunszentmárton. Ugyanott született

1876-ban. Középiskolai tanulmányait Egerben 1879-ben és a tudományegyetem jogi fakultását ugyanott 1901-ben végezte. 1901-től 1903-ig, mint ügyvédjelölt működött, 1903-tól a szolnoki királyi törvényszéken joggyakornok volt és 1904-ben, mint közgyám, majd tb. vármegyei jegyző működött és 1907 óta Kunszentmárton főjegyzője. Fazekas főjegyző nevéhez fűződik a község utolsó két évtizedének minden jelentősebb alkotása és a községfejlesztés minden munkája. Tevékenységével őszinte köztisztelést és közmegebecsülést váltott ki.

LUGOSI BÉLA pénzügyőri főbiztos, Kunszentmárton. Selmecbányán született 1889-ben. Főgimnáziumi érettségijét szülőhelyén tette le 1909-ben. Pályáját a lőcsei pénzügyigazgatóságnál 1911-ben kezdte meg, mint vigyázó. 1914-ben katonai szolgálatra

vonult be és az orosz fronton küzdött, ahol súlyosan megsebesült. Felgyógyulása után egy éves szabadságot kapott és amikor visszatért Lőcsére Szerbiába lett pénzügyőri szolgálatra kirendelve, ahol 1918 év végéig működött. Onnan visszatérve a lőcsei pénzügyigazgatóság területén teljesített szolgálatot, ahonnan 1919 év elején a csehek kiutasították. Működésének több állomása után 1929-ben került Kunszentmártonba, ahol jelenleg is működik. Kitüntetései többek között a koronás vaskereszt és a háborus emlékérem.

PAPP KÁROLY-, forgalmi-adóhivatali főnök, Kunszentmárton. Ugyanott született 1891-ben. Középiskolai tanulmányait Késmárkon végezte és ugyanott érettségizett 1909-ben. 1912-ben, mint az Osztrák-Magyar-Bank tisztviselője Bécsben, később Budapesten, majd Besztercebányán működött és 1922-ben vonult nyugalomba. 1923-ban állott a forgalmiadóhivatal élére Kunszentmártonban, ahol szóta megszakitás nélkül működik. Választmányi tagja a helyi gazdasági egyesületnek és a saját birtokán is gazdálkodik. 1914-ben vonult be harctéri szolgálatra és az orosz fronton küzdött, ahol rövidesen fogságba esett. Fogságából csak 1920-ban térhetett vissza.

GAÁL LAJOS polgári iskolai igazgató, Kunszentmárton. Ugyanott született 1894-ben. Elemi iskolát

Kunszentmártonban, a polgári iskolát Csongrádon, az elemi iskolai tanítóképző intézetet Kiskunfélegyházán járta és a polgári iskolai tanárképző főiskolán Budapesten 1922-

ben fejezte be tanulmányait. Pályáját a gömörmezei Gesztetén kezdte, honnan rövid működés után Dévaványára, majd 1922-ben a kunszentmártoni társulati polg. iskolában vállalt tanári állást. Értékes működésének elismeréséül négy évi tanári működése után 1926-ban a közoktatásügyi miniszter polgári iskolai igazgatónak nevezte ki. Társadalmi működése során elnöke az

Iparos és Kereskedő Ifjak Egyesületének, a polgári fiu- és leányiskola Sportköröknek és a Kun cserkészcsapat szervező bizottságának. Tagja a Magyar Természet-tudományi Társulatnak, a Pedagógiai Társaságnak, a kunszentmártoni Kaszinónak, a kunszentmártoni Iparoskörnek és a Gazdasági Egyesületnek.

ZELLER FERENC külterületi állami elemi iskola igazgatója, Kunszentmárton. Vizváron született 1894-ben. Tanulmányait az állami

tanítóképzőben 1914-ben Somogy-csurgón végezte. Pályáját mint tanító 1914-ben kezdte, de a következő esztendőben már harctéri szolgálatra vonult be. Lesze-

relése óta van Kunszentmártonban, ahol értékes működésével általános köztiszteletet váltott ki.

MARTIKÁNY ISTVÁN állami tanító, községi Ipariskolai igazgató, Kunszentmárton. Budapesten született 1884-ben, Középkiskolai tanulmányait az egri főreáliskolában és az érseki tanítóképzőt 1905-ben végezte. Pályáját ugyanabban az évben Ujfehértón kezdte meg, de már 1911 óta Kunszentmártonban működik, ahol 1927-ben választották meg igazgatónak. A Magyarországi Mukás Rokkant-egyesület helyi fiókjának elnöke, a községi óvoda és az ipariskola gondnoka, jegyzője az Iparoskörnek és tanácstagja a római katolikus egyházközségnek. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a

szerb, orosz, olasz és román harc-
tereken küzdötte végig a világhá-
borút. Kitüntetései a bronz vitéz-
ségi érem és a Károly csapatke-
reszt.

BENKE JÓZSEF földbirtokos,
Kunszentmárton. Ugyanott született
1876-ban. Tanulmányát Kunszent-
mártonban végezte el, azután szü-
leivel gazdálkodott 1895-ig, amikor
átvette a birtok önálló vezetését.
A gazdasági egyesületnek rendes
tagja. 1914-ben vonult be katonai
szolgálatra és a szerb, orosz olasz
és a román fronton küzdött 1917-ig,
amikor mint családfenntartót a
katonai szolgálat alól felmentették.

ifj. **SZABÓ ANDRÁS** gazdálkodó,
Kunszentmárton. Ugyanott született
1884-ben. Tanulmányainak elvég-
zése után saját birtokán gazdálko-
dott, melyet 1913 óta önállóan ve-
zet. Tagja a Gazdák Egyesületének,
az Ipartestületnek, a Katholikus
Körnek, a Kaszinónak és tagja volt
a községi képviselőtestületnek. —
1915-ben vonult be katonai szol-

gálatra és az olasz frontra került.
1918-ban szerelt le.

CSEUZ KÁLMÁN malomtulaj-
donos, kereskedő. földbirtokos,
Kunszentmárton. Ugyanott született
1874-ben. Tanulmányainak befeje-
zése után 1897-ben, mint keres-
kedő kezdte meg pályáját. Társas
malmát 1910-ben alapította, amely-
nek napi őrlő képessége 140 mé-
termázsra. Malma őrlőteltjesítményét
1921-ben 260 métermázsára fokozta.
Azóta intenzíven foglalkozik keres-
kedelmi őrléssel és a budapesti
piacokon jó nevet szerzett magá-
nak. 1921 óta gazdálkodik, előbb
bérletén, majd később már saját
birtokán. Társadalmi tevékenysége
során igazgatósági tagja a Gazda-
sági Takarékpénztár R. T.-nek, tis-
teletbeli községi tanácsos és tagja
a községi képviselőtestületnek, va-
lamint a Kunszentmártoni Kaszinó-
nak. A világháború kitörésekor
1914-ben vonult be és a szerb
fronton volt 1918-ig. Kitüntetései a
Károly csapatkereszt és a koronás
vas érdemkereszt.

Tiszai felső járás.

A járás községei és a területén lévő falvak mozgalmas történelmi múlttal bírnak. A kunságnak ezen területén roppant harcok dúltak és számtalanszor pusztította el a háború, vagy természeti csapás mindazt, amit a kunok szorgalmukkal megteremtettek. Ezek a dúlások megsemmisítették a kunok ősi kultúráját, mert alighogy visszatértek felperzselt otthonaikba és felépítették elhamvasztott telepeiket, helységeiket, rövidesen újabb csapások zúdultak rájuk és munkájuk ismét veszendőbe ment. A járás székhelye Kunhegyes már a honfoglalás idejébeli kun település volt. A XVII. században a török tatár pusztítás elől a község népe elme-

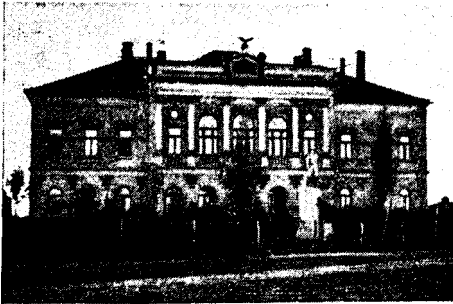
Tiszaszentimre. Hősök emlékszobra.

Abádszalók. Ref. templom.

nekült és az elpusztított község tizenöt évig volt lakatlan. 1698-ban, amikor visszaszállingózott a lakosság és a református templomukat romjából, felépítették nemsokkal később a rác, majd a kuruc és labanc csapatok dúlták fel a községet.

Régi telepítés Kenderes, Kunmadaras és Abádszalók. Kunmadaras a határban lévő Madaras nevű tótól nyerte nevét, de hogy e község mikori telepítmény, arra nézve pontos adatok nincsenek. 1698-ban a tatár

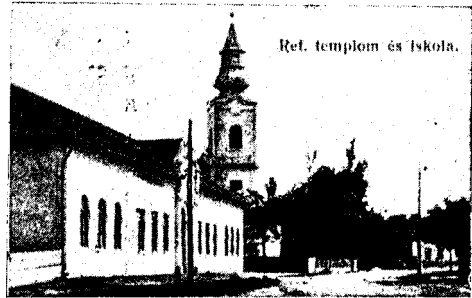

Kunmadaras. Hősök szobra a községházával.

rablások martaléka lett. A hagyomány szerint a rácok olyan váratlanul vették be Kunmadarast, hogy a gazdaasszonyok kénytelenek voltak a teknőbe helyezett kovászaikat magukkal vinni és azt a Tiszapart oldalában rögtönzött kemencében sütötték meg. Később megunták a nyugtalan életet és a veszélyek állandó váltakozását és több kun város lakosságával együtt 1703-ig Rakamazon húzták meg magukat.

De alig, hogy három hónapot töltöttek községeikben, újabb rác dúlás következett, amely után csak 1717-ben tértek vissza felépíteni régi romjaikat.

A háború és a forradalmak súlyos következményeivel sújtott járást különösen a román és a vörös hadsereg csatározásai viselték meg. A megszállás alatt teljesen kifosztották a községeket és azoknak gazdaságait. Elhurcolták minden gazdasági gépet, takarmányt és állatállományt. A román megszálló csapatok kivonulása után a trianoni katasztrófa még csak fokozta a járás lakosságának szorgalmát tevékenységét, kitartó nemzetmentő munkáját.

Tiszaderzs. Ref. templom és iskola.

Tisztában voltak avval, hogy a magyarságnak trianoni katasztrófájában hatványozott munkára, vasszorgalomra és észszerű gazdálkodásra van szüksége, hogy biztosítani tudja, gazdasági életét és különösképen biztosítani tudja a nemzetgazdaságban való szervei beleilleszkedéssel, Magyarország jövőjét.

Kenderes. Horthy-kastély.

Szorgos építőmunka indult meg, számtalan út épült a járás községeiben, községek kö-

zötti összekötő utak, községi utak és gyalogjárók épültek. Felállították a hősök emlékműveit, elkészítették a hősök ligetét, szegényházat, kulturházat, iskolákat, vágóhidat, községházat és más járási középületeket építettek. Renoválták a templomokat, az elrekvirált harangokat pótolták, a hitéletet kímélyítették, a családi morált fokozták és a közegészségügyet fejlesztették. Fejlődött a pedagógiai nevelés és a gazdasági szakoktatás is. Bevezették a községekbe a villanyvilágítást és a vízszolgáltatás javítására artézi kútakat fúrtak.

A gazdálkodás fejlesztéséhez és célszerűsítéséhez a járás gazdasági szakiskoláján kívül elsősorban a Kormányzó Úr Ófőméltóságának kenderesi családi birtokán lévő modernül felszerelt országos hírű kitünő mintagazdasága járult hozzá.

Back Andor főszolgabíró áldásos működése következtében csökkenést mutat a járás népbetegségeinek arányszáma, javul a közegészségügye, a pedagógiai nevelése és a járásnak gazdasági fejlődése. Mindezek a jelenségek azt bizonyítják, hogy a Tiszai felsőjárásnak, ennek az őskun területnek lakószai minden tudásukkal, erejükkel, munkájukkal és jó tulajdonságaikkal járulnak hozzá az egyetemes magyar jövő megalapozásához.

BACK ANDOR főszolgabíró, Kunhegyes. 1879 ben született. Közel másfél évtizede áll a Tiszai felső járás élén. A járáshoz tartozó községek és falvak gazdasági, kulturális és minden vonatkozású fejlődése Back Andor főszolgabíró nagy szervező képességét mutatja. Kimagasló tehetségével és jelentős működésével a Kormányzó Úr Ófőméltóságának bizalmát és kegyét nyerte el. A Kormányzó Úr elismerésének jeléül egy kézírásával ellátott portréjával tüntette ki. Számos megyegyeseület társadalmi, gazdasági és

jótekonysági testület elnökét, vezetőjét és pártolóját tisztelheti benne. Meggyőződésében konzekvens, munkájában energikus és társadalmi érintkezésében nobilis, aki a vármegye közéletében őszinte köztisztelőnek és megbecsülésnek örvend. A járásban a legutolsó másfél évtized minden alkotása, teljesítménye, fejlődése, munkája, küzdelme és eredménye az ő nevéhez fűződik. Működését a járás építkezéseiben, pedagógiai, közegészségügyi, gazdasági és kulturális fejlődésében találjuk meg.

KUNHEGYES. A honfoglalás után Ohat kunvezér kunjai telepedtek le a helységben, akikhez IV. Béla király a tatárjárás után szintén telepített. Jelentősebb letelepülés azonban Nagy Lajos alatt történt. A község a török tatárdulások idején, majd a kuruc-labanc harcok idején többször elpusztult. A rác és a labanc dulás előtt 1708-ban Rákóczi Ferenc vitte el a lakosságot Rakamazra, ahonnan csak 1711-ben tértek vissza. Kunhegyes a szabad Nagy-kunsághoz tartozott. Régebbi neve Hegyes volt, majd Nagy-Kunhegyes, majd a megye közigazgatási rendezésével Kunhegyes lett. A forradalmak és a kommunizmus nem idézett elő nagyobb helyi rázkodtatást. A község 25.889 katasztrális hold területén 10.975 lakósa van. Hét felekezeti iskolával rendelkezik. Országos vásár évenként négy van. A villanyvilágítást 1927-ben vezették be, artézi kutat 1925-ben furtak. További építkezései során 1924-ben polgári fiúiskolát létesítettek, 1927-ben állami csendőrlakfanyát építettek és 1929-ben gazdasági ismétlő iskolát állított fel a község. A községnek van 470 hősi halottja, 122 rokkantja, 70 hadi özvegye és 65 árvája. Utépítéseikkel kapcsolatban a község betonjárdái 7 kilométeres összhosszuságban készültek el.

LADING PÁL főjegyző, Kunhegyes. Fegyverneken született 1878-ban. Tanulmányainak és a közigazgatási tanfolyamnak elvégzése után pályáját Kuncsorbán, mint segédjegyző kezdte el, majd később Kunhegyesen tizenhárom évig segédjegyző, Kenderesen pedig két évig adóügyi

jegyző volt. Kunhegyesre 1918-ban került, ahol a községfejlesztésért kifejtett értékes tevékenységével járásszerte őszinte közmegbecsülést váltott ki. Tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának és igazgatója a községi iparostanonciskolának.

Dr. MATASOVSZKY ZSIGMOND községi főorvos, tb. vm. főorvos, Kunhegyes. Berettyóujfalun született 1868-ban. Pályáját Budapesten az Erzsébet szegénykórházban kezdte, ahol két és fél évig működött, majd 1898-ban Kunhegyesre került. Kiváló orvosi működéséért 1925-ben egészségügyi tanácsosi címmel tüntették ki. 1928-ban vm. tb. főorvos lett. A világháború alatt, mint segédorvos teljesített szolgálatot. Társadalmi működése során világi elnöke a római katolikus egyházközségnek.

gombosfalvi GOMBOS ISTVÁN polgári iskolai igazgató, Kunhegyes. Marcheggben született 1891-ben. Középiskoláinak elvégzése után Budapesten szerezte meg polgári iskolai tanári oklevelét. Pályáját Erdélyben Dicsőszentmártonban kezdte, majd később a püspökladányi polgári iskolának tanára lett. Kunhegyesen 1923 óta van az állami polgári fiúiskolánál, melynek igazgatója. Társadalmi működésében ügyvezető elnöke a kunhegyesi Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak, elnöke a MOVE-nak, tagja a református iskolaszékeknek és társszerkesztője a „Nagykunság” című lapnak.

MAKLÁRY KÁROLY református lelkész, Kunhegyes. A borsodmegyei Helyőpapin született 1876-ban. Középiskoláit Miskolcon és Sáros-

patakon, teológiai tanulmányait Budapesten végezte. Pályáját 1900-ban mint rendes lelkész Nyék-Ládházán kezdte el. 1914 óta van Kunhegyesen, ahol a Heves Kunsági református egyházmegyének lelkészi főjegyzője és, mint ilyen Püspök-helyettes és tanácsbíró. A református törvényhozó országos zsinatnak rendes képviselője és előadója, valamint a lelkészválasztási törvénytervezet magas képzettségű készítője. A vármegye törvényhatósági bizottságának tagja. Maklár Károly kiváló egyénisége, működése és kitűnően felhasznált szervező képessége nagy eredményeket hoz a református egyháznak.

MASÁTH FERENC református lelkész, Kunhegyes. Ugyanott született 1889-ben. Középiskolai tanulmányait a mezőturi főgimnáziumban és teológiai tanulmányait Debrecenben végezte. Pályáját Abádszalókon kezdte el, mint rendes lelkész és 1917-ben került Kunhegyesre, ahol a református iskolaszéknek elnöke, a Heves-Nagykunsági egyházmegye pénztárosa és tanácsbírója. Elnöke a Hangya Szövetkezetnek, amelyet 1920-ban létesített, tagja a vármegyei törvényhatósági bizottságnak és elnöke a Polgári Kaszinónak. Mint kiváló egyházi szónok járasszerte ismeretes és a hitélet kimélyítése körüli értékes és eredményes tevékenységével általános köztiszteletet vált ki.

KENDERES. Kenderes község mai területén a tatárjárás előtti időben négy falu volt: Bánhalma, Kakat, Kenderes és Keér. Fennmaradt okmányokon Kenderes 1356 évvel szerepel. Feltehető,

hogyan Besenyő alapítás volt. Keért 1352-ben a kunok vették meg és telepítették be. Kakat falut szintén a kunok vették meg 1391 és 1411 között. 1704-ben, amikor Rákóczi ellen fordultak a rácok Bánhalma és Kenderes leégtek. A dúlás után csak Kenderes épült fel Mátyás király külön rendelkezésére. A világháború majd az azt követő forradalmak nagy megvázkódtatáson vitték át a községet. Kenderesen a kommunista és román hadsereg között ütköző csata volt és a későbbi megszállás alkalmával úgy bosszulták meg magukat a románok, hogy a hadseregnek hatórai rablást engedélyeztek és ezalatt az idő alatt minden elmozdítható értéket elhurcoltak. A község 1936-i katasztrális hold területén 6200 lakossal bír. A szép fejlődésnek indult községben van orvosi lak, szegényház, vágóhid, csendőrlaktanya, községi ovoda, járványkórház, iskola tíz tanítóval és egy gazdasági szakiskola egy tanítóval. Hősi halottjainak száma 226, rokkantja van 48, hadiözvegye 52 és hadiárvája 25. Az utolsó tíz év alatt két aratót, két kutyát, két utat építettek és betonjárdákat készítették 12 kilométer összhosszuságban, bevezették a községbe a villanyvilágítást, megépítették a vágóhidat, két kilométeres helyen belül rendszeres vízellátásról gondoskodtak, két állami tanyai iskola épült és 1927-ben építették fel a kulturházat.

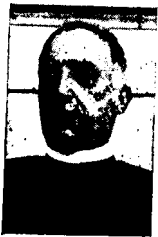
KISS LÁSZLÓ főjegyző, Kenderes. Nádudvaron született 1874-

ben. Középiskoláit Debrecenben 1895-ben a köz-
igazgatási tanfo-
lyamot 1897-ben
Debrecenben
és 1900-ban Szol-
nokon végezte el.
Pályáját Nádud-
varon mint segéd-
jegyző kezdte el.

1900-ban került Kenderesre, mint
adóügyi jegyző, de értékes és
eredményekben gazdag működésé-
ért 1910-ben főjegyzőnek válasz-
tották meg. Társadalmi tevékeny-
sége során díszelnöke a Polgári
Körnek, ügyvezető elnöke az ál-
tala 1917-ben megalapított Hanga
Fogyasztási Szövetkezetnek. El-
nöke a Községi Takarékpénztárnak
a Polgári Lövészegyletnek, a Va-
dász Társulatnak és a Testneve-
lési Bizottságnak, iparhatósági biz-
tos és tagja a vármegye törvény-
hatósági bizottságának is.

HEGYESSY BÉLA esperes-
plébános, Kenderes, Budapesten
született 1870-ben. Középiskoláit
Egerben 1889-ben
végezte. Ugyan-
ott s z e n t e l t é k
pappá 1893-ban,
ahol a kánoni jogot
1896-ban végezte.
Pályáját Recskén
kezdte meg, majd
Gyöngyösön mint

hitoktató működött és 1912-ben
mint plébános került Kenderesre és
1921-óta esperes. Hitbuzgalmi téren
széleskörű irodalmi tevékenységet
fejt ki számos és egyházi cikket írt.
Elnöke a Katolikus Körnek és
tulajdonosa a III. osztályú polgári
érdemrendnek.

LÖDY ÉLEK római katolikus
tanító, Kenderes. Csanádapácán
született 1902-ben. Tanulmányait

Budapesten és
Szegeden végezte,
ahol 1921-ben
nyerte el tanítói
oklevelét. Csanád-
apácán két évig
volt helyettes ta-
nító, majd 1923-
ban Kenderesre
mint rendes tanító került. Ügyve-
zető könyvelője a Keresztény
Fogyasztási Szövetkezetnek és az
iskolán kívüli népművelés értékes
helyi vezetője.

HUSZÁR BENEDEK református
tanító, Kenderes, Szatmárpálfalván
született 1900-ban. Középiskoláit
Szatmáron 1918-
ban, a gazdasági
szak tanfolyamot
1929-ben Turke-
vén végezte. Pá-
lyáját Gödény-
házán kezdte
1919-ben, majd
működésének több

állomása után 1926-ban került Ken-
deresre, ahol értékes pedagógiai
működésével általános elismerésben
részesül. Igazgatója a községi
gazdasági iskolának és főoktatója
a Levente Egyesületnek.

CSÁNKY BENJÁMIN református
lelkész, Kenderes. Tiszafüreden szü-
letett 1897-ben. Középiskoláit Debre-
cenben 1916-ban, teológiai tanulmá-
nyait ugyanott, majd Hollandiában
és Németországban végezte 1922-
ben. 1925 óta van Kenderesen, mint
rendes lelkész.

vitéz HÁZY LÁSZLÓ tanító, Kenderes. Gárdonyban született 1899-ben. Gimnáziumi tanulmányait

Székesfehérvárott végezte és 1917-ben Esztergomban szerezte meg tanítói oklevelét. Tanulmányainak befejezésével azonnal bevonult és a háború végéig az olasz fronton küzdött, ahol meg is sebesült. Kitüntetései: az I. osztályú ezüst, a II. osztályú ezüst, a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem. 1924-ben avatták vitézzé. A levante oktatás terén kifejtett eredményes működéséért a Kormányzó Ur Ófömméltóságától személyes dicséretet nyert.

SAS ISTVÁN református tanító, Kenderes. Debrecenben született 1903-ban. Ugyanott végezte közép-

iskoláit és a tanítóképzőt 1923-ban. Elvégezte még a testnevelési, valamint az iparostanonciskolai tanfolyamot is. Pályáját Meszesen kezdte 1923-ban.

1927-ben került Kenderesre mint rendes tanító, ahol tanítója az iparostanonciskolának és parancsnoka a cserkész csapatnak.

KUNMADARAS. Kunmadaras egyike volt a régi idők kun városainak. Tököly ideje és a török világ alatt teljesen elpusztult. A község egyidőben a német lovagoké volt, de azok nem boldogultak a lakossággal és

bérbeadták a területet. A török dúlás előtt már volt a községben református egyház és erről a XVI. század második felében megejtett országos zsinat jegyzőkönyvében van említés téve. Az anyakönyvi feljegyzések az 1717 évvel kezdődnek. A forradalmak után következő román megszállás alatt a község teljesen ki lett fosztva. A 29.000 katasztrális hold területén az 1920 évi statisztika szerint 7645 lakos volt. Az utolsó tíz év azonban szorgalmas, községfejlesztő munkával telt el. Felépült a gazdasági szakiskola, bevezették a községbe a villanyvilágítást és 1923-ban felállították a hősök emlékművét, valamint elkészítették a hősök ligetét. A községnek 277 hősi halottja, 86 rokkantja, 64 hadiözvegye és 32 hadiárva van.

CSANÁDY BÉLA főjegyző, Kunmadaras. Karcagon született 1876-ban. Középiskoláit Karcagon és Késmárkon 1894-ben, a közigazgatási tanfolyamot Budapesten végezte. Pályáját Kunmadarason kezdte meg, mint segédjegyző, majd Szilagyballán, Nagyderzsidán, Krasznán, Nagyváradon és Dévaványán működött. 1926 óta Kunmadaras főjegyzője. Igazgatója a községi takarékpénztárnak is. A világháborúban tíz hónapot töltött az orosz fronton, majd megsebesült és mint rokkant 1916-ban szerelt le.

WÁGNER JÓZSEF adóügyi jegyző, Kunmadaras. Mezőberényben született 1894-ben. Középiskoláit Szegeden 1913-ban, a közigazgatási tanfolyamot Kassán 1917-ben végezte. Pályáját Temesmegyében kezdte, majd Fegverneken és Tiszaroffon működött. 1921-ben került Kunmadarasra, mint adóügyi jegyző, ahol

azóta is megszakitás nélkül működik. Elnöke a Tüzoltó Egyesületnek, a járás tűzrendészeti felügyelője, elnöke a Levente Egyesületnek, tagja a Kaszinó választmányának s a Gazdák malma felügyelőbizottságának.

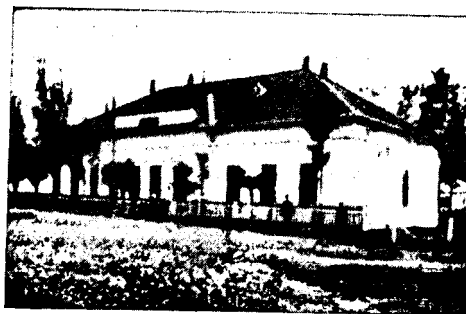
Dr. FODOR KÁLMÁN községi orvos, Kunmadaras. Kisujszálláson született 1895-ben. Középiskolai tanulmányait szülőhelyén 1913-ban az egyetemet Budapesten 1921-ben, végezte. Pályáját Kunmadarason mint községi gyakorló orvos kezdte, ahol rövidesen felismerték tudását, nagy szakképzettségét és rövidesen községi orvos lett. Tagja a Kaszinó választmányának, a helybeli sport egyesületnek és az Országos Orvosegyesületnek. Orvosa a Gyermekmenhelynek és a Társadalombiztosító Intézetnek. A világháború idején 1915-ben vonult be és Bukovinában, majd az orosz fronton volt, 1918-ban szerelt le a másodosztályú vitézségi érem, a bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt kitüntetésekkel.

MEDGYASZAY GYULA református lelkész Kunmadaras. Debrecenben született 1859-ben és ugyanott végezte teológiai tanulmányait is. Pályáját Kunmadarason kezdte, majd Debrecenben a püspök mellett működött és 1890-ben ismét Kunmadarasra ment, ahol már 40 éve lelkész. A nagytisztelettel körülvelt Medgyaszay Gyula lelkész az egyházmegyei tanács bírja is.

TÓTH JÁNOS református lelkész Kunmadaras. Nyírbátoron 1889-ben született. Középiskoláit Debrecenben 1908-ban, teológiai tanulmányait ugyanott 1914-ben végezte.

Pályáját Hajdúszoboszlón kezdte, majd működésének több állomása után 1922-ben került Kunmadarasra mint rendes lelkész. Működése során a debreceni templom egyesületnek volt titkára és szerkesztője volt a „Vasárnap” című lapnak is. A világháború ideje alatt katonalelkészi szolgálatot teljesített. Az Egyházmegyei Tanügyi Bizottságnak elnöke. Eredményes és értékes hitéleti és társadalmi működése őszinte köztiszteletet váltott ki.

TISZASZENTIMRE. A község a XIII. században alakult és Szentimre néven ismeretes. Az egri érseki levéltárban vannak adatok a

Tisza Szt. Imre. Községháza.

község létezéséről a tatárjárás és a török hódoltság idejéből. Birtoikosai a tomaji nemesség abádi ágának tagjai voltak, 1848-ban Sréter Mihály volt földesura. 1718-ban református lelkésze és 1739-ben rendes jegyzője volt. Szájhagyományok szerint a község mai határán belül volt az egykori Szentgyörgy falu, amely régen elpusztult. A környéken folytatott ásások eredményei ezt a feltevést valószínűvé tették. A község 11.395 katasztrális hold területén 3800

lakása van. A református iskola négy tanítóval, a községi iskola egy tanítóval működik. A legutóbbi 5 év alatt 2500 méter összhosszúságban építettek betonjárdát. A villanyvilágítást 1928-ban vezették be és köves utat építettek Kunmadaras és Tiszaderzs felé. A községnek van ovódája. A hősök emlékművét 1924-ben állították fel és hősi halottja 168, hadirokkantja 36, hadiözvegy és árvája 39 van. Az OFB 84 házhelyet osztott ki, melyből 32 beépült. Igen jól működik a községi Takarékpénztár is.

vitéz **MARKÓ IMRE** községi főjegyző, Tiszaszentimre. Hódmezővásárhelyen született 1890-ben. Középiskoláit ugyanott 1910-ben és a közigazgatási tanfolyamot Budapesten 1913-ban végezte. Pályáját Magyaratádon 1912-ben kezdte meg, majd Kunmadarason Kenderesen és Tiszaderzsen működött, 1929-ben választották meg Tiszaszentimre főjegyzőjévé. A világháborút a szerb, az orosz és az olasz fronton küzdötte végig. 1918-ban szerelt le mint tartalékos főhadnagy és kitüntetései: a harmadosztályú katonai érdemkereszt, az elsőosztályú vitézségi érem, a másodosztályú vitézségi érem, a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem. 1923-ban avatták vitézzé.

PAPP LÁSZLÓ gyógyszerész, Tiszaszentimre. Kunmadarason született 1877-ben. Középiskolai tanulmányait Kisujszálláson és Budapesten végezte és ugyanott szerezte meg gyógyszerészi oklevelét is. Pályáját Iglón kezdte el, mint gyógyszerész gyakornok, majd Füzesabonyban, Gyöngyösön és Budapesten műkö-

dött. Tiszaszentimrén saját gyógyszerárát vezeti. Társadalmi működése során igazgatósági tagja a Községi Takarékpénztárnak és megalapította a Szent Imre Kaszinót.

Dr. **SERES LÁSZLÓ** orvos, Tiszaszentimre. Karcagon született 1903-ban. Ugyanott végezte középiskoláit és 1922-ben érettségizett. Egyetemi tanulmányait Debrecenben 1928-ban végezte. Pályáját Tiszaszentimrén kezdte, ahol mint önálló és pálya orvos működik. Vezetőségi tagja a Lövész Egyesületnek.

SZABÓ ZSIGMOND vendéglős és szállodás, Tiszaszentimre. Tiszaroffon született 1893-ban. A tiszaroffi Kaszinónál szerezte meg szak tudását és onnan Tiszaszentimrere ment, ahol mint önálló szállodás és vendéglős a saját üzemet vezeti. 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és az orosz fronton küzdött 28 hónapon keresztül, majd légnyomás következtében súlyosan megbetegedett és 1918-ban mint 75 százalékos rokkant szerelt le a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a hadi emlékérem kitüntetésekkel. Üzlete a kulturépületben van és Tiszaszentimrén az egyedüli szálloda.

TISZADERZS. Azelőtt Heves-Külsőszolnok megyéhez tartozott. Lakossága 2813 lélek és a község

területe 7127 katasztrális hold. Az

Tiszaderzs. Nemzeti szálloda.

utolsó tíz év alatt új iskola épült és három tanerővel emelkedett tanítónak száma. 1928-ban vezették be a villanyvilágítást és most épült a Tiszeszentimre- és Tiszaderzs közötti kőút. Az OFB 140 házhelyet osztott ki, amelyből 70 van már beépítve. A vagyontalanok között 200 katasztrális hold lett kiosztva és a Legelő Társulat is kapott 58 katasztrális holdat. A község hősi halottainak száma 55, rokkantja 30 és hadiárvája 30. A községben egy régi templom maradványai vannak meg, melynek alapjait Dr. Márton Lajos a Nemzeti Múzeum igazgatója ásatta ki. Megállapítása szerint a templom az Árpádházi királyok idejéből való.

kisjeszeni JESZENSZKY ELEK főjegyző, Tiszaderzs. Kiskőrösön

született 1899-ben. Tanulmányait 1916-ban a nagyváradi honvéd hadapród iskolában és a közigazgatási tanfolyamot 1928-ban végezte. Pályáját 1925-ben mint

jegyzőgyakornok kezdte el Perőcsényben, majd működésének különböző állomásai után 1930 január 13-án lett Tiszaderzs főjegyzője. Társadalmi működése során főoktatója a Levente Egyesületnek, ügyvezető igazgatója a Polgári Lövész Egyesületnek, az Iskolánkülvüli Népművelési bizottság vezetője és igazgatósági tagja a Hangya Szövetkezetnek és a Nagykovácsói Villamos Szövetkezetnek. A világháború idején 1916-ban vonult be és az orosz, román, olasz, valamint a francia frontokon küzdött a háború végéig. Kitüntetései: a Signum Laudis a kardokkal, a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a hadi emlék-érem a sisakkal.

ZSADON SÁNDOR református lelkész, Tiszaderzs. Hajdusoboszlón született 1897-ben. Középiskolái

Mezőtúron 1916-ban, teológiai tanulmányait Debrecenben 1922-ben végezte. Pályáját Kunmádason mint káplán kezdte meg, majd Tiszaderzsekre került, ahol 1924-ben választották meg segédlelkésznek. Elnöke a Polgári Körnek.

SOMODY KÁROLY másodjegyző Tiszaderzs. Kunhegyesen született 1898-ban Középiskoláit Szatmáron és Debrecenben 1916-ban, a közigazgatási tanfolyamot Szombathelyen 1922-ben végezte. Pályáját Kenderesen, mint segédjegyző kezdte meg, majd Kunhegyesen működött, Tiszaderzsen 1924 óta

van, mint másodjegyző. A „Mavart” autóbusz forgalmi részvénytársaság helyi vezetője. 1916-ban vonult be és az orosz, valamint a román fronton teljesített katonai szolgálatot. 1918-ban szerelt le a II-ik osztályú ezüst vitézségi érem és a Károly csapatkereszt kitüntetésekkel.

TISZADERZS REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉGE. Az egyházközség birtokában lévő legrégebb emlék egy 1594-ből való ezüst serleg, ami azt igazolja, hogy abban az időben már fennállott Tiszaderzsen a református egyház. Egy 1600-ból fennmaradt okmány az abban az időben Tiszaderzsen működő prédikátorok névsorát tartalmazza. A régi egyházközség megalakulása után több katasztrófán és pusztuláson ment keresztül mire eljuthatott azokhoz a nyugalmasabb időkhöz, amikor templomát épségben megőrizhette, a hitéletet kimélyíthette és amíg a pedagógia fokozását tehetette meg. 1926-ban a hívek áldozatkészségéből egy négy tanerővel ellátott iskolát építettek és ugyanabban az évben pótolták a világháború ideje alatt elrekvirált harangokat és renoválhatták a templomot és orgonáját.

NEMES ISTVÁN református igazgatótanító, Tiszaderzs. Mezőbodon született 1895-ben. Középiskoláit Székelyudvarhelyen, a tanítóképzőt Kolozsváron 1912-ben végezte. Pá-

lyáját Koboron (Nagyküküllő) kezdte el, mint állami tanító. majd

Marosugon működött. 1921-ben került Tiszaderzsre, mint református igazgató-tanító, ahol ügyvezető igazgatója a Hangya fogyasztási Szövetkezetnek és vezetője a helyi Dalárdának. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és az orosz fronton küzdött. 1919-ben szerelt le mint tartalékos főhadnagy. Kitüntetései a III. osztályú érdemkereszt, ezüst Signum Laudis a kardokkal, a bronz Signum Laudis a kardokkal a II. osztályú vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem.

szilasi és pilisi **SZILASSY LÁSZLÓ**, földbirtokos, Tiszaderzs. Ugyanott született 1895-ben. Középiskoláit Budapesten és a katonai főiskolát Bécsujhelyen végezte. 1913-ban a 6-os közös huszárezrednél teljesített tényleges szolgálatot. 1915-ben került ki az orosz frontra és ott küzdött a világháború befejezéséig. A román megszállás alatt teljesen kifosztották gazdaságát, melyet azóta vezet célirányos és praktikus gazdálkodásával.

BALOGH DÁNIEL szálloda és vendéglő tulajdonos, Tiszaderzs. Ugyanott született 1896-ban. Iskolai és szakmáinak elvégzése után vette át a vezetése alatt álló a község kul-

turházában elhelyezett szállodát és vendéglőt. 1915-ben vonult be és az orosz, majd a román fronton küzdötte végig a világháborút.

ABÁDSZALÓK község Thonnzobáról nyerte nevét, akít a legenda

szerint Szent István makacs pogány volta miatt ítélte el és feleségével együtt az abádi révben left eltemetve. Ennek az eseménynek mai emléke az „Arasir“-nak nevezett halom. A szolnoki római katolikus egyház-község 1772-ben alakult és templomát báró Orczy Lőrinc építette. A két község, mely mai helyétől keletre feküdt a „Karcagi dulás“ alkalmával hagyta el a községet és csak Rákóczi menekülése után tért vissza. Tiszaabád és Tizzaszalók községek egyesítéséből alakult Abádszalók. A forradalmak után az Országos Földbirtokrendező Bizottság 307 házhelyet osztott ki, melyből 200 beépült. A község Levente Egyesülete kitűnő szervezettsége és képzettsége folytán a járásban a második helyen áll Kenderes után. A község szegényházat építtetett, 4 iskolájában 12 tanerő tanít, modernül berendezett községi szeszfőzdéje 1927-ben épült és műútát 500 méter hosszúságban építettek. A községnek körorvosa és állatorvosa van. Közlekedésügyét autóbusz járáttal fejlesztette, bevezetette a villanyvilágítást, 1924-ben felállították a hősök emléksobrát és 1928-ban 10 000 méteres összhosszúságban utakat és betonjárdát építettek. A község vízszolgáltatását három mélyfurásu kutja javítja. A község 20134 katasztrális hold területén 7336 lakosa van. Többek között van Községi Takarékpénztára, országos állatvására és szépen működik a Hangya Szövetkezet.

HORVÁTH JÁNOS főjegyző, Abádszalók. Péterréven született 1868-ban. Középiskolai tanulmányait Ujvidéken 1888-ban, a közigazgatási

tanfolyamot Budapesten 1900-ban végezte. Pályáját Péterréven, mint segédjegyző kezdte és működésének több állomása után 1922-ben lett Abádszalók főjegyzője. Einöke a Járasi Jegyzők Egyesületének.

SZAPPANOS KÁROLY református lelkész, Abádszalók. Kecskeméten született 1892-ben. Középiskolai tanulmányait ugyanott 1911-ben és teológiai tanulmányait Budapesten végezte, ahol 1920-ban szerezte meg a református lelkészi oklevelet. Pályáját 1922-ben Abádszalókon kezdte meg, ahol azóta is megszakítás nélkül működik. Ügyvezető igazgatója a Hangya Szövetkezetnek és tagja az abádszalóki Takarékpénztár igazgatóságának.

VARGHA ZOLTÁN református lelkész, Abádszalók. Volóczon született 1892-ben. Középiskolai tanulmányait Budapesten és Nagyköröshön 1910-ben, teológiai tanulmányait Debrecenben 1914-ben végezte. Pályáját Tiszaroffon kezdte és 1917 óta van

Abádszalókon, ahol általános köztiszttelethen áll. 1918-ban a 11-es lovas-hadosztály táborigazgatója volt és az olasz fronton teljesített katonai lelkészi szolgálatot a világháború befejezéséig.

ABÁDSZALÓK REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG. Abádon 1567-ben már volt református egyház, de 1753-ban kezdte csak meg Pápai János az anyakönyvek vezetését. Temploma 1789-ben épült. Az egyházközségnek két iskolájában 5 tan-

terem van, 4 tanítói lakás 1929-ben épült. A templomtetőt új palával fedték és a templom kerítését is 1928-ban készítették. A templomot három új haranggal és vasszerkezeti haranglábbal 1928-ban szerelték fel. Az egyházközség a földreform útján 2 tanító javadalmazására 10 katasztrális hold földet kapott. Az egyházközség 2723 lelket számlál. A szalóki egyházközség megalakulása valószínűleg a Szegedi Kiss István reformátor működésének idejére esik. A XVII. század végén az ugynevezett „Karcagi dúlás” Tiszaszalók községet is elpusztította. A lakosok elmenekültek és a község mai területén fekvő mocsári szigeten húzódtak meg, ahol rövidesen templomot is építettek vert fallal és nádtetővel. Új templomuk, amely ma is áll 1700-ban épült. Iskoláját 1907-ben építette újra. Az egyházközség anyakönyveit 1761 óta vezetik.

VARGA GYULA református igazgató-tanító, Abádszalók, Tiszaroffon született 1894-ben. Középiskoláit

Kiskunfélegyházán és oklevelének 1912-ben való elnyerése után az ipariskolai rajztanfolyamot Újpesten 1929-ben végezte. Működését Tiszaroffon 1912-ben

kezdte el, ahol 1923-ig működött, mint rendes tanító és azóta Abádszalók igazgató-tanítója. Igazgatója az iparosiskolának, vezetője a helyi Dalárdának és az analfabéta tanfolyamnak, ezenkívül gazdasági szaktanító és levénte oktató. A világ-

háború kitörésekor 1914-ben vonult be és az orosz, majd az olasz fronton küzdötte végig a világháborút.

DÉVAVÁNYA. Dévaványa területére a települések a XIII. század közepével kezdődnek és pedig a hagyományok, feljegyzések szerint

Dévaványa. Ref. templom a hősök szobrával.

azokkal a népekkel, akik a tatárok dúlása előtt az akkor még teljesen néptelen, de elrejtőzésre igen alkalmas sás-, nádas és mocsaras vidékre menekültek.

Amikor az ellenség kiment az országból: az idemenekült lakosok egyrésze visszament régi lakhelyére, másik része pedig állandó lakhelyet épített magának a mocsaras terület kiemelkedőbb helyeire. Azonban minden rendszer nélkül és az lett az eredménye, hogy Ványa utcáinak egész sokasága, még ma is girbe-görbe, rendszertelen.

A halászatra, legeltetésre, nádtermelésre igen alkalmas terület valószínűleg csábító hatással lehetett a puszta területtől távol élő emberekre, mert már a XIV. század

elején Dévaványán a feljegyzések önálló egyházzól emlékeznek, megnevezve annak Ambrus (András) nevű papját, aki 1334-ben 3 garas adóval járult a pápai tizedhez.

Mátyás király idejéből eredő okmányok között Ványa, mint község nyer említést 1476-ban — de sajnos — határáról nincsen semmi szó, csupán annyi, hogy Ványa és Ecseg között jelölték ki a határt. Ez utóbbi akkor a budai Páloséké volt.

A következő században Ványa ismét hírnévre tett szert. A Dózsa-féle parasztlázadás idején (1514) Ambrus pap volt Dózsa Györgynek legmeghittebb embere. A parancsokat Ő hirdette ki. Tanácsokat adott. Fegyverre szólította a népet és átkokkal sujtotta azokat, akik nem szegődtek Dózsa hiveivé. A lázadás leverése után nyomtalanul eltűnt.

A török hódítás idején Dévaványát szultáni adófizető lett (khász), eltérően az egyes török tiszteknek kiosz-

Dévaványa. Hősök emlékszóbra a róm. kath. templommal

tott hűbértoktól (szipahik). Ez is azt mutatja, hogy már akkor nagy község lehetett, mert a szultán érdemesnek tartotta a maga részére fenntartani.

A község sokat szenvedett a török világ alatt. Átmeneti hely volt a

császár és török hadaknak. Hol a császáriakkal, hol a törökökkel kellett tartaniók. De mégis, mint keresztény nép inkább a császáriakhoz pártolt és ezért a törökök megrohanták a községet s azt a templom kivételével, teljesen lerombolták. A templomot mecsetté ala-

Dévaványa. Községháza.

kitották át. A nép szétfutott, a véneket és akik futásra képtelenek voltak, a törökök lemészárolták.

Amikor a törökök 1695 év első napjaiban kitakarodtak Ványáról is, az elbujdosott lakosok visszajöttek. Ujra építkeztek.

Ekkor azonban a Rákosi féle szabadságharc heve ragadta magával az összes fegyverfogható ványai férfiakat. Amíg ezek oda voltak, addig a császáriak által felbujtatott rácság Ványát megrohanta, felgyújtotta és kirabolta. Aki tudott, ekkor a sárréti mocsarak közé menekült és az Órhalomszeg nevű félszigeten húzódott meg s az ellenségtől való félelmében nagy sáncokkal vette körül magát, amely sáncoknak nyomai még ma is megláthatók (kuruc sáncok).

E rémhír vétele után Rákóczi a ványaiakat elbocsájtotta, akik most újból kezdhették lakhelyeik felépítését.

A Rákóczi-féle harcok elmúlásával Ványára is csendesebb idők következtek.

Fejlődésnek indult s a múlt századnak azok az éveiben amelyekben még környékén vasutak nem voltak, országos hírvű, igen látogatott vásáraitól volt nevezetes.

A fejlődésnek fokain nem tudott oly mértékben előrehaladni, mint

Dévaványa. Vadkacsa.

ahogyan megérdemelte volna. Ennek pedig egyrészt szerencsétlen politikai fekvése a magyarázata. Hol ebbe, hol abba a vármegyébe dobáltak s mint ilyen: mostoha gyermeke volt ennek is, annak is, 1876-ban dönt el véglegesen a sorsa, amikor választania kellett a között, hogy Békésm. vagy Szolnok vármegyéhez óhajt-e tartozni? A többség Szolnok vármegyéhez ragaszkodott.

Dévaványa a világháború vészes zivatarából is bőségesen kivette részét, aminek maradandó emléke a főtéren álló és 532 gyászos névvel ellátott szoborműve.

A sötét időkben Dévaványa lakossága aránylag csöndesen viselkedett. Erőszakoskodások, rombolások, rablások, vagy súlyosabb bűncselekmények nem fordultak elő. Oláh megszállás alatt 1919 április 28.tól 1920 március 21-ig volt.

A község ma már szépen fejlődik. 1929 óta villanyvilágítása, jeggyára s betonból készült széles járdái vannak. Közegészsége jó, pedagógiai nevelése kielégítő és minden vonatkozásban a fejlődés útján halad.

HATZLHOFFER FERENC főjegyző, Dévaványa. Zsigmondházán született 1881 ben. Reáliskolai érettségijét 1901-ben Temesvárott tette le és jegyzői oklevelét 1906-ban Pécsen szerezte meg. Pályáját Aradszentmártonban kezdte meg, majd Petrozsény-

ban, Lupényban, Aradon, Bihareresztesen és Kunhegyesen működött. 1926 óta főjegyzője Dévaványának. Általánosan elismert, értékes közigazgatási működésén kívül elnöke a Testnevelési Bizottságnak, a Vadász Társulatnak, a római katolikus Olvasó Körnek, a római katolikus egyházközségnek és tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és a szerb fronton küzdött, de 1916-ban visszarendelték hivatalába. Az ez évi román betörés alkalmával a bányász zászlóaljakkal vezette a harcot és sikerült is a román sereget feltartani a megerősítő csapatok megérkezéséig. A románok kivonulása után miniszteri rendelettel állomáshelyére utasították. A forradalom Lupény községben érte, ahol a románok benyomulása után elfogták és a bányász zászlóalj megszervezéséért halálra ítélték. Csak az akkori lupényi bánya-

igazgató segítségével szerzett igazolvány és vasúti egyenruhával sikerült megmenekülnie.

KASSAY JENŐ községi jegyző Dévaványa. 1886-ban született Egerlövön. Középiskoláit Miskolcon

1905-ben érettségivel, a közigazgatási tanfolyamot Kassán 1909-ben végezte. Pályáját mint segédjegyző Meggyaszón kezdte, majd Egerlövön Kunhegyesen működött 1926-ban

Dévaványán községi jegyzőnek választották meg. Elnöke a Levente Egyesületnek és az OKH felügyelőbizottságnak. A világháború idején 1915-ben vonult be és az orosz fronton küzdött az összeomlásig. 1918 november 15-én szerelt le, mint tartalékos főhadnagy. Kitüntetései a II. oszt. ezüst vitézségi érem, a bronz Signum Laudis, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a hadi emlékérem kardokkal.

ARESTYENSZKY REZSŐ adóügyi jegyző, Dévaványa. Rajcsányban született 1890-ben. Középiskoláit Nyitrán 1909-ben, közigazgatási tanfolyamot Nagybecskereken 1913-ban végezte. Működését Nyitraivánkán kezdte meg, mint jegyző, majd a Nyitravidéki Községi Jegyzőség és Csornok után 1920-ban Dévaványára, mint adóügyi jegyző került. Pénztárosa a Lövész Egyesületnek és alelnöke a katolikus Körnek.

Dr. VASS ALBERT községi főorvos, Dévaványa. 1879-ben született Dévaványán. Középiskoláit

Mezőtúron 1898-ben, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte ahol 1903-ban avatták doktorrá. Pályáját, mint segédorvos a gyulai közkórházban kezdte és onnan Dévaványára, mint községi főorvos került. 1904-ben a gráci helyőrségi kórházban, mint egyéves önkéntes szolgált. 1914 augusztus 1-én a 29-es honvéd gyalogezredhez került Budapestre, ahol csapatorvos volt. 1916 december 30-án szerelt le, mint 75 százalékos hadirokkant hadnagyorvos.

ANTALFFY JENŐ községi állatorvos, Dévaványa. Nagykerekiben született 1880-ban. Középiskoláit Kassán, az állami állatorvosi vizsgát Budapesten végezte. Pályáját, mint tanársegéd a főiskolán kezdte, majd Nádudvaron, Nagyszalontán és Tiszanánán működött 1911-ig, amikor Dévaványára került. Alelnöke a Vadász Társulatnak, vezetője a Nemzeti Munkavédelemnek és tagja a Lövész Egyesületnek. 1914-ben vonult be és az orosz, olasz szerb, majd ismét az olasz fronton küzdött a világháború végéig. Kitüntetései: a koronás arany érdemkereszt a kardokkal, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem.

SZÜTS PÁL községi mérnök, Dévaványa. 1895-ben született Budapesten. Középiskoláit a budapesti II. kerületi főreál iskolában 1912-ben, főiskoláit a József műegyetemen végezte, ahol a mérnöki oklevelet 1921-ben szerezte meg. Pályáját Cibakházán az ármentesítő és Szabályozási Társulatnál 1921-ben kezdte, de még abban az évben Dévaványa község mérnöke lett. Főparancsnoka a Tüzoltó Testület-

nék. 1915-ben vonult be és az orosz, majd az olasz fronton küzdött. A kommün alatt tagja volt a budai szőlészeti iskolában alakult tiszti ellenforradalmi különítménynek és a román kivonulás után a budapesti városparancsnokság kémelhárító osztályánál teljesített szolgálatot 1921-ig. Kitüntetései: a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a hadi emlékérem.

BUDAY PÉTER római katolikus igazgató-tanító, kántor, Dévaványa. 1886-ban született Jászsalsószentgyörgyön. Tanulmányait Hatvanban, Egerben a tanítóképzőt végezte, ahol 1908-ban nyerte el a tanítói oklevelet. Pályáját Ujszászon, Jászsalsószentgyörgyön kezdte, majd 1918

szeptemberében Dévaványára került, ahol azóta megszakitás nélkül működik. A Katolikus Körnek jegyzője. A világháború kitörésekor 1914-ben vonult be és a szerb fronton küzdött, ahol 1914 decemberében hadifogságba került. 1918 november 15-én szerelt le, mint e. é. önkéntes.

PÁPAY LAJOS esperes-plébános, Dévaványai. 1871-ben született Szolnokon. Középiskoláit Szolnokon, az állami főgimnáziumban 1889-ben, főiskoláit Egerben végezte, ahol 1894-ben szentelték pappá. Pályáját Hevesbátoron kezdte 1894-ben, majd Karcagon, mint gimnáziumi hittanár működött. Nyíregyházán és Balmazújvároson plébános volt. 1926 óta Dévaványa esperes-plé-

bánosa. Elnöke a Katolikus Körnek, a Takarékpénztárnak, az állami iskolai gondnokság igazgatóságának, tagja a vármegyei közigazgatási bizottságának, a községi képviselőtestületnek és elnöke az Országos Szociális Misszió Társaságnak.

A római katolikus egyházközség 1750-ben alakult. A templom is ez időből való. A háború végével és 1930-ban a templomot renoválták. A hívek száma 5000 lélek. Az egyházközség 1928-ban két tanteremmel és két tanítóval hatra emelte értékes tanerőinek számát.

SOMMER BERTALAN okleveles gyógyszerész gyógyszerértulajdonos, Dévaványa. 1885-ben született Kisszebenben.

Középiskoláit szülőhelyén és Eperjesen 1903-ban felsőiskoláit Budapesten végezte, ahol a gyógyszerészi oklevelet 1907-ben nyerte el. Pályáját, mint gyógyszerész kezdte Székesfehérváron és Kassán. 1911

októberében Dévaványán nyitotta meg gyógyszerárát. Elnöke a helyi Rokkant Csoportnak. 1914-ben vonult be és rövidesen az orosz frontra került, ahol mint a tábori kórház gyógyszerésze teljesített szolgálatot. Itt 1915 őszén megbetegedett, rokkantnak lett nyilvánítva és helyi szolgálatra lett beosztva 1918-ig teljesített szolgálatot, de a csehek bevonulásakor Besztercebányán internálták és 1919 novemberében utasították ki. Kitüntetései a sebesülési érem, a Károly csapatkereszt és a Hadi emlékérem.

SIMON LAJOS római katolikus tanító, Dévaványa. A biharmegyei Komádi-ban született 1900-ban. Tanulmányait Komádiban, Nagyváradon és Aradon végezte ahol 1920-ban nyerte el oklevelét. Pályáját a következő évben Szentmártonkátán kezdte el, majd Báránodon működött 1925-ig, amikor Dévaványára került, ahol értékes működésével és egyéniségével általános köztiszteletet váltott ki. Tanítója az iparostanonciskolának, parancsnoka a cserkész csapatnak és disztagja a munkás önképzőkörnek. Hat évig volt népművelési előadó. A világháború kitörésekor önként vonult be a 21. székely hadosztályhoz és 9 és fél hónapig teljesített frontszolgálatot.

Dr. ikafalvi FARKAS BÉLA református tanító, Dévaványa. Zilahon született 1901-ben. Középiskolai

tanulmányait a zilahi református Wesse'ényi kollégiumban és a nagyenyedi református Bethlen kollégiumban 1919-ben, végezte.

Theológiai tanulmányait a kolozsvári református theológiai fakultáson 1924-ben, filozófiai és pedagógiai tanulmányait 1921-ben Kolozsvárott, jogi tanulmányait a budapesti tudományegyetemen és a kecskeméti református akadémián 1902-ben végezte. 1930-ban avatták az államtudományok doktorává 1924 és 26 évek között végezte a Zeneművészeti Főiskolán zenei tanulmányait. Pályáját 1924-ben, mint hioktató segédlel-

lelkész Budapestén kezdte el, majd Kecskeméten és Lajosmizsén működött. Dévaványán 1929 óta van, ahol működésével osztatlan megbecsülést váltott ki. Elnöke a helybeli népművelési Bizottságnak és Iparos Dalárdának is.

A DÉVAVÁNYAI REF. EGYZHÁZ alakulási éve 1560. Az első lelkészlakás is akkor épült. A hivek száma 525 volt. A törököktől különösen sokat szenvedtek úgy a lelkészek, mint a hivek. Az átvonuló török-tatár hordák a községet s vele együtt az egyházat 1658-ban elpusztították, de a megmaradt hivek egyházukat újra építették. Első rendes rektoritanítója 1696-ban Németi István és első állandó rendes prédikátora 1711-ben Aboni Benedek volt. Dévaványát az artikulált helyek közé is felvették. Az első anyakönyvi feljegyzéseket Kabai János végezte papírlapokra. Rendszeres anyakönyv 1748 óta van. Az első kurátor, akiről tudomás van, nemes Váradi György. Az egyházi ügyek intézése 1769-ben létesült a konzisztorium. Az egyház élete annyira összeforrott a községével, hogy az akkori presbiterium a községi előjárókból alakult. Elnöke a lelkész, jegyzője a községi jegyző. 1721-ben szervezték az első leánytanítói állást és az első leányiskola 1735-ben épült. Az egyház életrekeltése óta öt izben épített templomot. A mai templom 1887—1891-ig épült. A tanuló gyermekek szaporodásával az iskolát is mindinkább bővíteni kellett, amit a hivek rendkívül nagy áldozatok árán, állami és községi segítségével valósítottak meg úgy,

hogy ma már 18 tantermes iskolája van ugyanannyi tanerővel. Az egyháznak volt eddig 32 rendes lelkésze, 47 kurátora, 13 főgondnoka, 14 állandó segédlelkésze, 196 tanítója, illetve tanítónője, 6 énekevezére és 7 pénztárnoka. A hívek száma 10.702.

ELEK LAJOS református tanító, Dévaványa. Ugyanott született 1901-ben. Középiskoláit a debreceni református főgimnáziumban, az állami tanítóképzőt Jászberényben végezte 1922-ben és ott nyerte el oklevelét is. Pályáját Törtelen kezdte 1922-mint kántor-tanító és Dévaványán 1927 óta működik.

JUHÁSZ Imre református tanító, Dévaványa. Törökszentmiklóson született 1888-ban. Középiskoláit szülőhelyén; a tanítóképzőt Debrecenben végezte, ahol 1908-ban nyerte el oklevelét. Pályáját a biharmegyei Szalacson kezdte 1909-ben, mint rendes református tanító. 1911-ben került Dévaványára, 1914-ben vonult be katonai szolgálatra és a szerb frontokon küzdött, ahol 1914 szeptember 17-én súlyosan megsebesült. Sebesüléséből felgyógyulva mint rokkant visszakerült Dévaványára.

KOLOZSI LÁSZLÓ református tanító, Dévaványa. 1909-ben született Debrecenben. Középiskoláit Aradon, Mezőberényben, Kiskunfélegyházán és Sárospatakon végezte, a tanítói oklevelet 1928-ban nyerte el. 1928 szeptemberében választották meg Dévaványán rendes tanítónak. Hivatásán kívül levante oktató, a Lövész Egyesület, a Kaszinó és a Tiszántuli Szépművész Céh tagja. A Nemzeti Sportnak tagja és munkatársa.

A DÉVAVÁNYAI IPARTESTÜLET. Az Ipartestület a Céh világból meglévő adatok szerint 1807-ben Ipartársulattá, majd 1888-ban Ipartestületté alakult. Az ipartestület nagy küzdelmek és áldozatok árán. 1911-ben állította fel székházát, melynek akkor Király János elnöke és Szilágyi Sándor a jegyzője volt. 1928 óta az Ipartestület iparhatósági biztosa Hatzlhofer Ferenc, elnöke Korbay Rudolf és jegyzője Galgóczy Béla. Az ipartestület tagjainak nagyrésze résztvett a világháborúban, ami nagy gondokat és nehézségeket támasztott az ipartestület vezetésében. A forradalmak utáni gazdasági válság csak súlyosbította az Ipartestület problémáit és nagy küzdelmek kellett vívnia azért, hogy célkitűzéseit legalább részben elérje. Az Ipartestület állandóan napirenden tartja a kisipar aktuális problémáit, hogy mindenkor kellő időben megvédhesse a gazdasági válság-okozta veszélyeztetett érdekeit.

UHRIN LÁSZLÓ szálloda és vendéglő tulajdonos. Dévaványa. 1872-ben született Békéscsabán. Középiskoláit a békéscsabai Rudolf gimnáziumban végezte el. Pályáját Békéscsabán mint vendéglős kezdte. 1922 januárjában Dévaványára került mint szálloda

és vendéglő tulajdonos. Szállójának 10 szobája van, amely a legmodernebb berendezéssel van felszerelve és éttermét kitűnő konyhája látja el.

TARTALOM.

	Oldal
Apponyi Albert gróf	9
A Jászság.	
Írta : gróf Apponyi Albert	13
Dr. Czettler Jenő	17
Almásy Sándor	21
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye alkotó ereje.	
Írta : Almásy Sándor	25
Hazánk gazdassági nehézségei.	
Írta ; Fröhvirth Mátyás országgyűlési képviselő	25
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Trianon előtt és után.	
Írta : Wenzel István	35
Szolnok	43
Jászberény	<u>65</u>
Mezőtur	91
Turkeve	99
Kiujszállás	105
Karcag	111
Központi járás	116
Szajol	118
Rákóczi falva	119
Tiszavárkony	121
Vezseny	123
Nagykörű	124
Besenyszög	126
Jászsági felső járás	128
Jászfényszaru	133
jászárokszállás	<u>136</u>
Jászdózsa	141
Jászkóhalma	145
Jásztelek	148
Alattyán	150
Jánoshida	151
Pusztamonostor	153
Jászsági alsó járás	<u>155</u>
Jászapáti	158
Jászszentandrás	166
Jáskisér	170
Tizzasüly	174
Jászsószentgyörgy	177

	Oldal
Jászladány	180
Tiszai középjárás	185
Törökszentmiklós	189
Fegyvernek	204
Tiszabő	210
Tiszaroff	212
Tiszabura	214
Tiszapüspöki	215
Tiszai alsójárás	219
Tiszaföldvár	221
Cibakháza	224
Nagyrév	228
Tiszakürt	230
Tiszaug	231
Tiszasas	232
Tiszainoka	235
Csépa	237
Szelevény	239
Kunszentmárton	241
Tiszai felső járás	245
Kunhegyes	248
Kenderes	249
Kunmadaras	251
Tiszaszentimre	252
Tiszaderzs	253
Abádszalók	255
Dévaványa	257

